

Sola kommune
Ansvar for hverandre

Handlings- og økonomiplan 2011-2014

Rådmannens utkast

1	INNLEDNING	1
2	RAMMEBETINGELSER	3
2.1	FORUTSETNINGER	3
2.2	BEFOLKNINGSUTVIKLING.....	3
2.2.1	Befolkningsvekst	3
2.2.2	Befolkningsframskriving for økonomiplanperioden	3
2.3	NÆRING	4
2.3.1	Næringsutvikling	4
2.3.2	Arbeidsplasser og arbeidstakere	5
2.4	UTBYGGING - BOLIGER.....	7
2.5	INNTEKTSFORUTSETNINGER.....	8
2.5.1	Frie inntekter – nasjonale forutsetninger	8
2.5.2	Befolkningsframskriving (ved beregning av frie inntekter).....	9
2.5.3	Skatt på inntekt og formue.....	10
2.5.4	Rammetilskudd fra staten	10
2.5.5	Integreringstilskudd flyktninger	13
2.5.6	Kompensasjonstilskudd renter/avdrag.....	13
2.5.7	Omsorgsplan 2015 – nytt investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger.....	14
2.5.8	Aktivitetsbaserte øremerkede tilskudd i drift	14
2.5.9	Finansinntekter	15
2.5.10	Gebyrer og annen brukerbetaling	16
2.5.11	Generell momskompensasjon.....	17
2.6	UTGIFTSFORUTSETNINGER.....	18
2.6.1	Lønnsvekst.....	18
2.6.2	Pensjonskostnader	18
2.6.3	Prisvekst.....	20
2.6.4	Renteutvikling	20
2.6.5	Avdrag på lån.....	20
3	KOMMUNENS UTVIKLING	21
3.1	KOMMUNEPLAN	21
3.2	SAMFUNNSUTVIKLING – BÆREKRAFTIG UTVIKLING	22
3.3	BOLIGBYGGING	22
3.4	TRANSPORT	23
3.5	NÆRINGSUTVIKLING	24
3.6	LIVSKVALITET OG FOLKEHELSE.....	25
3.7	OPPVEKSTVILKÅR	25

3.8	SENERSTRUKTUR I KOMMUNEN	26
4.	HOVEDTREKK OG PRIORITERINGER	27
4.1.	NØKKELTALL FRA KOSTRA (KOMMUNE - STAT - RAPPORTERING)	27
4.2	ØKONOMISKE MÅLTALL.....	27
4.2.1	Netto driftsresultat	27
4.2.2	Lånegjeld	29
4.2.3	Netto finansutgifter.....	31
4.3	BUDSJETTFORSLAGET	32
4.3.1	Ordinært driftsbudsjett – basisbudsjett – 2011	32
4.3.2	Omstilling – eget prosjekt – egen sak.....	33
4.3.3	Mer om salderingen av handlings- og økonomiplanen	33
4.3.4	Rådmannens utkast til investeringsbudsjett 2011-2014 – vedlegg 1.....	35
4.3.5	Aktuelle nye tiltak i drift – rådmannens anbefaling – vedlegg 2.....	38
4.3.6	Risikovurdering	40
5	HANDLINGSPLAN OG DRIFTSBUDSJETT 2011-2014	42
5.1	POLITISK NIVÅ.....	42
5.2	RÅDMANNSNIVÅ (MED STABSFUNKSJONER)	44
5.2.1	Rådmannsgruppen	45
5.2.2	Fagstab oppvekst	48
5.2.3	Fagstab levekår	52
5.2.4	Fagstab kultur og idrett.....	54
5.2.5	Servicetorg.....	55
5.2.6	Avdeling IKT.....	56
5.2.7	Avdeling personal og administrasjon	57
5.2.8	Avdeling økonomi	60
5.3	TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST	62
5.4	TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR:.....	75
5.5	TJENESTEOMRÅDE KULTUR OG FRITID	83
5.6	TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING.....	88
6	INNSTILLING TIL VEDTAK	106

Vedlegg:	1	Rådmannens utkast til investeringsbudsjett 2011-2014
	2	Aktuelle nye tiltak i drift – rådmannens anbefaling
	3	Forslag til gebyrer i kommunaltekniske tjenester, vann – avløp - renovasjon
	4-9	Obligatoriske vedlegg

1 INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram utkast til Handlings- og økonomiplan for 2011-2014 samt utkast til budsjett for 2011.

I delegasjonsreglementet, revidert 27.09.2007, er det vedtatt i kapittel 2, punkt 2.4.1:
Rådmannen utarbeider i samråd med formannskapet samlet budsjettgrunnlag for formannskapets innstilling. Utvalgene involveres i prosessen gjennom arbeidsmøter/seminarer.

Det er avholdt orientering om økonomisk status og antatte økonomiske forutsetninger for 2011-2014 i formannskapets økonomiplanseminar 07.09 og 21.09.2010. Kommunens inntektsgrunnlag, herunder nye kostnadsnøkler for utgiftsutjevningen, var blant temaene i møtene, i tillegg til noen sentrale utgiftsforutsetninger. I det siste møtet var rådmannens særskilte utredning av aktuelle nye tiltak et slags hovedtema. Rådmannen viser også til eget arbeidsmøte i formannskapet om omstilling den 01.10.2010.

I utkast til Handlings- og økonomiplan 2011-2014 vil kapittel 4 - *Hovedtrekk og prioriteringer* være spesielt sentralt. Rådmannen vil trekke fram følgende deler av kapitlet:

4.3.4 *Rådmannens utkast til investeringsbudsjett 2011-2014*

4.3.5 *Aktuelle nye tiltak og vesentlige justeringer i drift – rådmannens anbefaling*

Kommunens finansieringsgrunnlag er varig svekket som følge av systemendringer i inntektssystemet. Rådmannen mener det er viktig at det ikke skapes tvil om kommunens vesentlige omstillingsbehov og tilhørende behov for å gjennomføre nedskrivninger av tjenestetilbudet på kort sikt. Behovet for omstilling er godt dokumentert i kapittel 4.2 – *økonomiske måltall*. Rådmannen viser til egen saksframstilling om omstilling, som presenteres i formannskapets ekstramøte 09.11.2010.

Vedtatt investeringsbudsjettet er svært høyt. Hovedgrunnen er store nybygg som Skadberg skole, Sola ungdomsskole rehabilitering/utbygging, nybygg til ressurscenteret på Grannes, ny barnehage på Myklebust, nytt sykehjem i Sola sentrum og nytt kommunehus. Dette har ført og fører til høy og økende lånegjeld. For å holde lånegjelden så lav som mulig, er det i flere år forutsatt overføringer fra driftsbudsjettet i tillegg til momskompensasjonen for investeringene. Overføring fra driftsbudsjettet til dekning av investeringskostnader burde vært 30-40 mill. kr pr år, men det kan i årene framover synes å bli vanskelig å få dette til.

I investeringsbudsjettet for 2011-2014 har rådmannen ikke foreslått mange nye store investeringsprosjekter. De største prosjektene som er med i utkast til nye investeringsprosjekter, er skoler der en har behov for utvidelser. Realisering av disse prosjektene forutsetter at det er utarbeidet og vedtatt en skolebruksplan. Om noen år må det trolig bygges ny skole på Jåsund. Det er lagt inn forslag om bevilgning for å kunne erverve skoletomt på Jåsund.

Krav om full barnehagedekning vil forutsette at det etableres ca. 50 nye barnehageplasser hvert år i planperioden. Dette vil bety bygging av barnehageavdelinger/barnehager i de neste årene. Det er derfor lagt inn bevilgning til en ny barnehage på Myklebust i planperioden.

Den sterke veksten i kommunens innbyggertall og den øvrige demografiske utviklingen, gjør det også nødvendig å styrke driftsbudsjettet, hovedsakelig som følge av investeringer. Rådmannen viser til kommentarene i kapittel 4.3.

Opplistingen av aktuelle investeringer og aktuelle nye driftstiltak slik de fremkommer i delutredningen som ble lagt fram 21.09.2010, viser at det er store forventninger og behov ute i virksomhetene. Rådmannen mener at en hvert år må ha en grundig gjennomgang av kommunens basisbudsjett, jf. kapittel 4.3.2, for å få vurdert om det er driftsmidler som kan frigjøres til andre nødvendige driftstiltak. Omstilling handler også om å gjøre de rette tingene, og gjøre de på rett måte. Strukturelle endringer av ulik art aktualiseres gjennom omstillingsprosjektet, som med fordel kan gis et fornyet og forstørret mandat

Etter rådmannens mening viser utkastet at det også i kommende år satses mye på å bedre et allerede meget godt tjenestetilbud til prioriterte grupper, både barn, unge og eldre, tilbudet til pleietrengende og befolkningens behov for service. For å opprettholde gode tjenestetilbud vil kommunen være helt avhengig av å rekruttere og beholde ansatte. I dette arbeidet vil vårt **omdømme** svært viktig. Omdømmebygging har vi lykket med når innbyggere, brukere, ansatte, tillitsvalgte, ledere og folkevalgte omtaler Sola kommune på en slik måte at jobbsøkerne ønsker å komme til oss. Sola kommune er en god kommune å bo i, og en god kommune å arbeide i, og dette er et godt utgangspunkt som må videreutvikles.

I Sola kommune har vi har følgende **fellesverdier** som skal ligge til grunn for alt arbeid som utføres: **Troverdighet, tillit, lojalitet, respekt, omsorg og medinnflytelse.** Samhandling mellom virksomhetsledere, tillitsvalgte og verneombud er meget god, i alle fall sett fra rådmannens ståsted. Sola kommune er heldig som har svært dyktige og engasjerte virksomhetsledere, tillitsvalgte og verneombud.

Arbeidet med Handlings- og økonomiplan 2011-2014 er en stor utfordring fordi en må redusere basisbudsjettet samtidig som en må være svært nøktern i forslag til nye investeringer og driftstiltak. Mange har også i år gitt viktige innspill og bidrag i budsjettprosessen. En stor takk til kommunalsjefene, personalsjef og virksomhetsledere, samt rådgivere i økonomiavdelingen og øvrige staber.

Rådmannen legger fram følgende – 1 og 2 i ett dokument:

1. Rådmannens utkast til Handlings- og økonomiplan 2011-2014 – basisbudsjett drift med utkast til investeringsbudsjett og anbefalte nye tiltak i drift.
2. Vedleggsdel, som inneholder obligatoriske skjema og oversikter. Mer detaljerte oversikter legges fram i elektronisk utgave.
3. Delutredning 21.09.2010 til formannskapetets økonomiplanseminar (bakgrunnsdokumentasjon): Aktuelle investeringer / aktuelle nye tiltak (i drift)

Sola, 22.10.2010

Gunvar Sværen
konst. rådmann

Øyvind Langeland
økonomisjef

2 RAMMEBETINGELSER

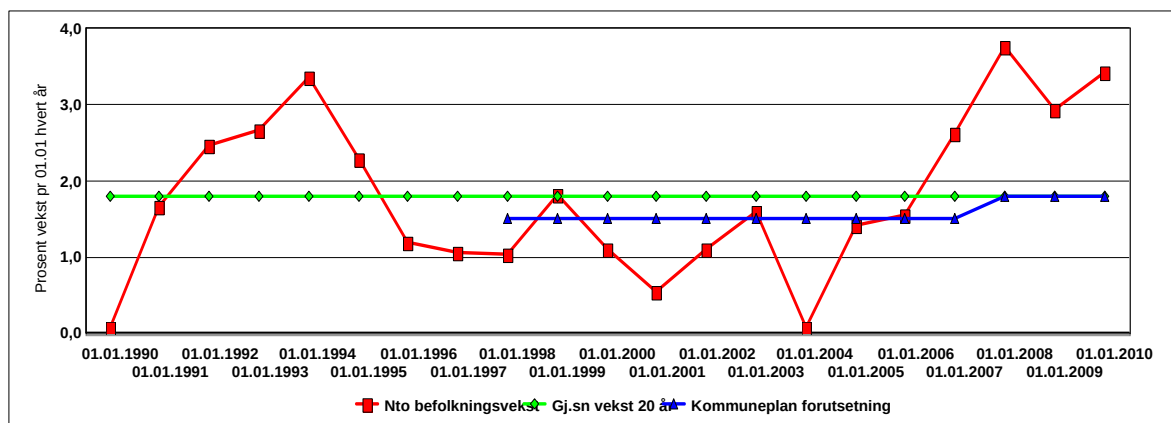
2.1 FORUTSETNINGER

Ved utarbeidelsen av handlings- og økonomiplanen har rådmannen i hovedsak lagt til grunn de styringssignalene som ligger i Statsbudsjettet for 2011. Rådmannen viser til kapittel 2.5 og 2.6 for en redegjørelse av inntekts- og utgiftsforutsetninger. Viktige rammebetingelser for etterspørsel etter kommunal tjenesteproduksjon og kommunens utgiftsnivå er befolkningsutviklingen, utviklingen i arbeidsmarkedet, samt arealtilgang og utbyggingsmuligheter. I tillegg kommer forutsetninger om pris- og lønnsvekst, samt forventede statlige reformer. Kommunens ressursbruk planlegges for å takle de utfordringer som ligger i nevnte rammebetingelser.

2.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING

2.2.1 Befolkningsvekst

Sola kommune hadde per 01.01.10: 22 831 innbyggere. Befolkningsveksten for året 2009 var på 3,4%. Antall innbyggere økte i første kvartal 2010 til 22 935 (0,46% vekst for kvartalet). Forutsatt lik vekst gjennom året 2010 kan årsvekst ligge an til å bli omkring 2 %. Figuren nedenfor viser vekstprosent per 01.01. for årene 1990 - 2010¹:

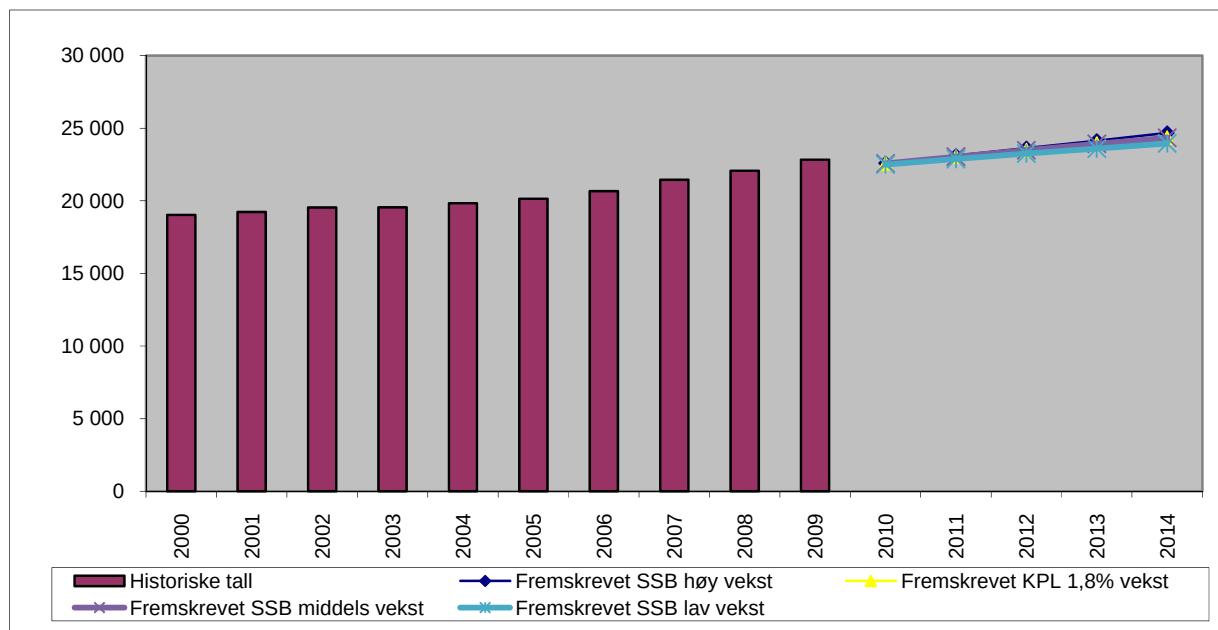

2.2.2 Befolkningsframskriving for økonomiplanperioden

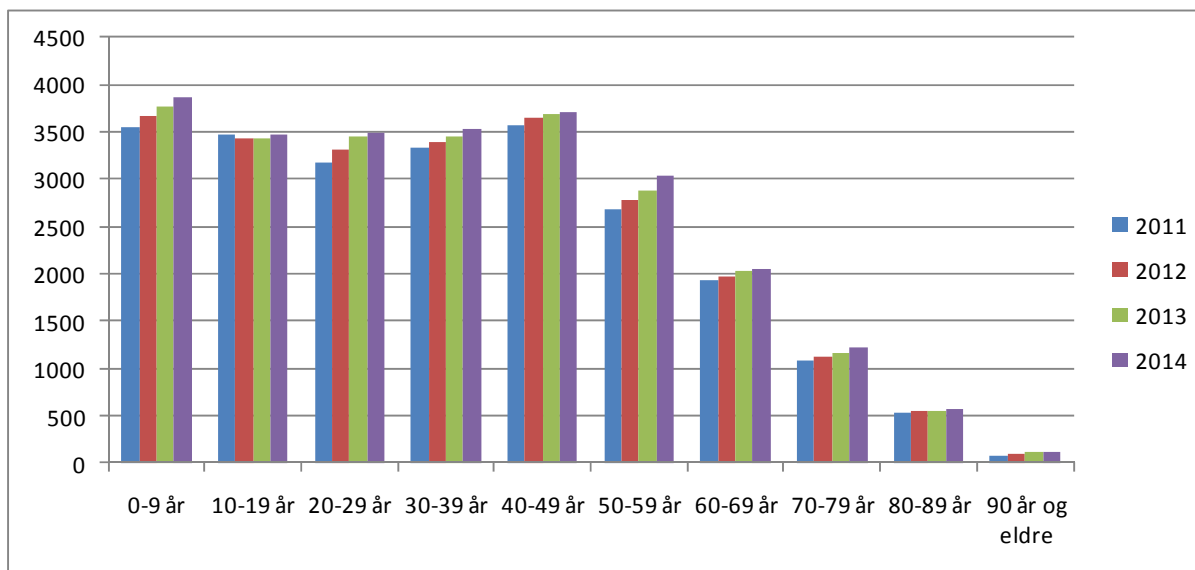
Statistisk sentralbyrås fremskrivingstall viser at Sola kommune kan ha omkring 25.000 innbyggere i 2014. I kommuneplanen for perioden 2007 - 2018 har kommunestyret lagt til grunn en befolkningsvekst på 1,8%, jf diagrammet i avsnitt 2.2.1. Fødselsoverskuddet er historisk sett stabilt, slik at tilflytting er avgjørende for den reelle veksten i folketallet.

I følgende diagram er vist historisk utvikling av folketallet fra 2000 - 2009, og forventet økning med basis i ulike fremskrivingsalternativer. Etter at diagrammet ble laget har SSB laget mer offensive fremskrivninger, basert på faktiske tall 01.01.2010, jf. omtale i kapittel 2.5.

¹Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB)

I det følgende diagram vises tallmessig fremskrevet befolkningsvekst fordelt på 10-årige aldersgrupper. Basis er også her SSB sitt alternativ for høy nasjonal vekst. Bortsett fra befolkningsgruppen 10-19 år som er stabil, forventes det økning i alle årskull.

2.3 NÆRING

2.3.1 Næringsutvikling

De 4 kommunene, Stavanger, Randaberg, Sola og Sandnes utgjør et samlet arbeids- og boligmarked. Avstandene er små, pendlerfrekvensen stor og utfordringene som møter næringslivet er sammenfallende på tvers av kommunegrensene.

Kommuneplan 2007-2018 gir føringer på at Sola kommune skal legge til rette for næringsutvikling, blant annet gjennom regionalt samarbeid. Kultur og næring er definert som ett av fire satsingsområder, med følgende mål:

Mål for satsingsområde C	<i>“Vi vil tilrettelegge for et samfunn som gir mulighet for trivsel, trygge bomiljø og allsidig næringsliv.”</i>
Kommuneplanmål C2	<i>“Det skal tilrettelegges for et mangfoldig næringsliv i henhold til lokale, regionale og nasjonale føringer.”</i>

For å møte utfordringene er det strategisk viktig at regionen står sammen om en næringspolitisk plattform. Kommunen deltar sammen med 16 kommuner i Stavanger-regionen Næringsutvikling.

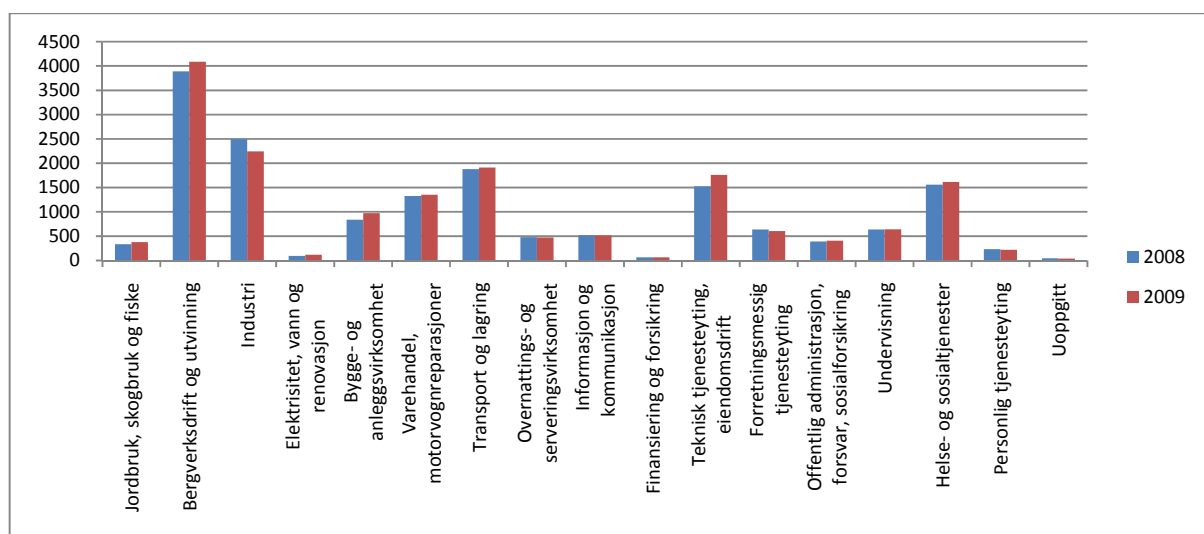
Strategisk næringsplan for perioden 2005-2020 omfatter næringsutvikling for de 16 kommunene Finnøy, Forsand, Gjesdal, Hjelmeland, Hå, Klepp, Kvitsøy, Randaberg, Rennesøy, Sandnes, Sirdal, Sola, Stavanger, Strand, Suldal og Time. Planen legger grunnlaget for en omforent satsing for fremtidig vekst og sysselsetting i regionen. Planen formulerer følgende visjon / hovedmål:

Visjon	<i>”Stavanger-regionen skal fremstå som åpen, energisk og nyskapende”</i>
Hovedmål	<i>“Stavanger-regionen skal innen 2020 være storbyregionen med størst konkurransekraft og verdiskapning i landet”.</i>

Planen er utarbeidet i samarbeid med næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og det offentlige. Planen danner grunnlaget for konkrete samarbeidsprosjekter som bidrar til å utvikle næringslivet i regionen.

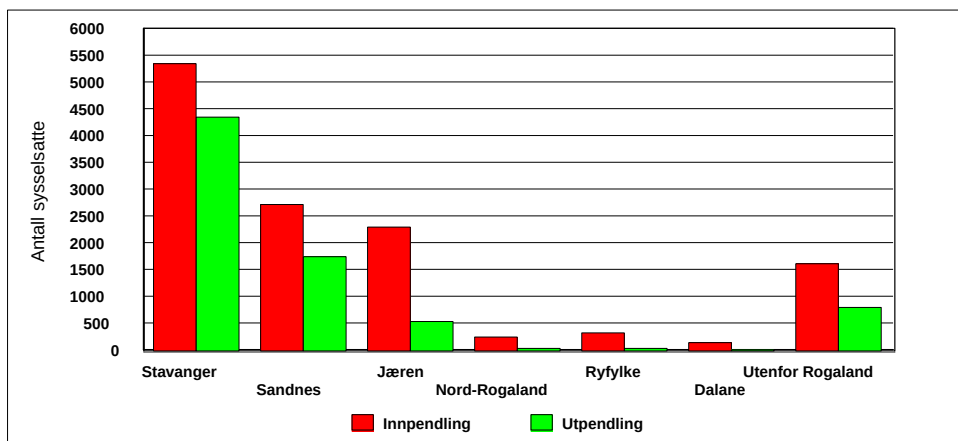
2.3.2 Arbeidsplasser og arbeidstakere

Per 31.12.09 var det ca 17.403² personer som hadde sitt arbeidssted i Sola kommune. Diagrammet under viser at det er flest arbeidstakere innenfor bransjene utvinning/industri og offentlig forvaltning/tjeneste. Det er også innfor disse bransjene de største arbeidsplassene finnes.

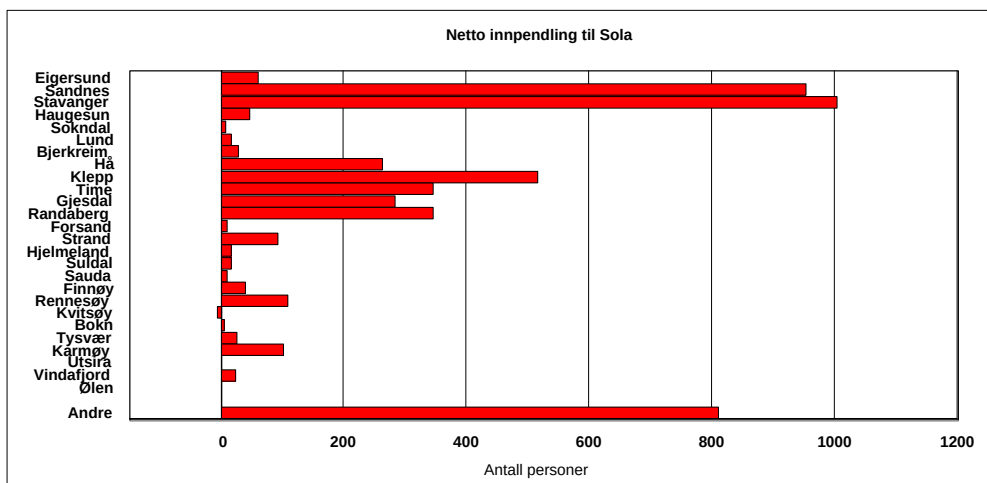

²Kilde: SSB

Det er 12.267³ arbeidstakere som er bosatt i kommunen. Av disse var det 4.727 som både bor og arbeider i kommunen, 4.350 arbeider i Stavanger, 1.756 i Sandnes og 638 i andre rogalandskommuner, samt 796 utenfor Rogaland. Det er flere personer (5.355) som er bosatt i Stavanger og som arbeider i Sola enn personer fra Sola som arbeider i egen kommune. Innpendling skjer i stor grad også fra Sandnes, Jæren og landet for øvrig, jf følgende diagram. Statistikken dokumenterer et felles bolig- og arbeidsmarked i regionen.

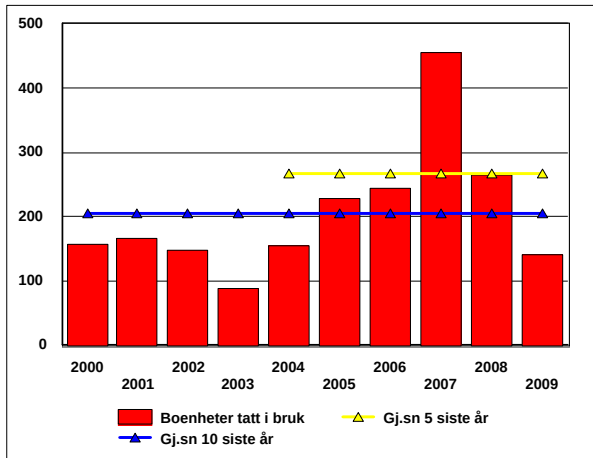
Diagrammet nedenfor viser netto innpendling til kommunen i 2009, fordelt på kommuner. Sola kommune hadde netto innpendling fra de fleste Rogalandskommunene. Det var størst netto innpendling fra kommunene Stavanger (1005) og Sandnes (955). Samlet var det en netto innpendling fra andre Rogalandskommuner på 4.324 og 812 fra kommuner utenfor Rogaland. Det var til sammen 12.676 arbeidstakere som pendler inn til kommunen, og 7.540 arbeidstakere som pendler ut av kommunen.

³Kilde: SSB

2.4 UTBYGGING - BOLIGER

Areal- og utbyggingspolitikken er styrende for befolkningsutviklingen i kommunen. I følgende diagram vises antall boliger tatt i bruk per år. Boligbygging er medvirkende til en sterk netto befolkningsvekst i kommunen. Antall boliger tatt i bruk har gått ned de siste 2 årene, men det har siden 1990 ikke vært tatt i bruk så mange boliger som i de siste 5 årene og spesielt i 2007.

Gjennomsnitt antall boenheter tatt i bruk:

Siste 20 år	Siste 10 år	Siste 5 år
167	205	267

Kommuneplanen 2007 - 2018 forutsetter at det tilrettelegges for boligbygging med ca 225 enheter per år med basis i 1,8 % vekst. I antallet er også anslag for utbyggingsvolum på Jåsund og Myklebust tatt med. Boligbygging og befolkningsvekst har de siste 5 årene lagt over disse forutsetninger.

2.5 INNTEKTSFORUTSETNINGER

2.5.1 Frie inntekter – nasjonale forutsetninger

For 2011 er det tatt utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011⁴. I utgangspunktet har rådmannen støttet seg til regjeringens rammer for frie inntekter i 2010 og 2011 fremlagt i revidert nasjonalbudsjett 2010 og kommuneproposisjonen for 2011. Justeringer som følger av statsbudsjettet er innarbeidet i slutfasen.

I statsbudsjettet er det anslått at Sola kommune får en nominell vekst i frie inntekter på 3,5 prosent fra regnskap 2010 til budsjett 2011, mot 3,7 prosent for landet. Med anslått prisvekst i kommunesektoren i 2011 på 2,8 prosent tilsvarer det en realvekst på 0,7 prosent for Sola. Isolert sett slår innretningen av ny kostnadsnøkkel positivt ut for Sola kommune, fordi kommunens samlede utgiftsbehov beregnes å være relativt sett høyere enn tilfelle var med den gamle kostnadsnøkkel. Innlemmingen av barnehagetilskudd i rammetilskuddet gir store omfordelingsvirkninger mellom kommunene.

I perioden 2008-2011 har Sola kommune vesentlig lavere inntektsvekst enn andre kommuner i landet. Dette må henføres til omleggingen av inntektssystemet, med redusert skatteandel, bortfall av selskapsskatten og en større grad av inntektsutjevning. I perioden har graden av inntektsutjevning økt fra 55 til 60 prosent. Skatteinntektenes andel av samlede inntekter reduseres ytterligere, fra om lag 45 prosent i 2010 til 40 prosent i 2011. Skattøret senkes dermed fra 12,8 prosent til 11,3 prosent. Skatt på inntekt og formue til kommunene anslås redusert med 6,5 prosent i 2011, mens rammetilskuddet øker med 17,9 prosent. Det gir en samlet nominell vekst for kommunene på 3,7 prosent.

Rammetilskuddet for 2011 og perioden 2012-2014 er beregnet med utgangspunkt i makrorammer og beregnet inntekts- og utgiftsutjevning. For 2011 er innarbeidet et anslag på vekst i frie inntekter på 2,55 mrd kroner for kommunene. Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen og økte pensjonskostnader i 2011. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) utarbeider anslag for merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen, forutsatt at dekningsgrad, standard og produktivitet i tjenesteproduksjonen holdes uendret. Departementet anslår den delen av kommunesektorens merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen som må dekkes av frie inntekter til om lag 2,1 mrd. kroner.

Utover realveksten i frie inntekter er det tatt høyde for helårsvirkning i 2011 av nye barnehageplasser i 2010, samt til nominell videreføring av foreldrebetaling og opptrapping av likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Tre øremerkede tilskudd i barnehagesektoren er innlemmet i rammetilskuddet med om lag 28 mrd kroner i 2011. I tillegg er også tilskudd til kvalifiseringsprogrammet på vel 1,2 mrd kroner foreslått innlemmet i kommunenes rammetilskudd. For øvrig er det en rekke såkalte korreksjoner i rammetilskuddet, herunder økt årseffekt av gratis leksehjelp i grunnskolen.

Regjeringen foreslår en styrking av midler til samhandlingsreformen på 200 mill kroner i 2011. Midlene bevilges over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, til bestemte tiltak. Det kommunale barnevernet styrkes med en ny øremerket bevilgning på 240 mill kroner på Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett. Midlene foreslås fordelt av fylkesmannen etter søknad fra kommunene.

⁴ Prop. 1 S (2010-2011) fra Finansdepartementet / Prop. 1 S fra Kommunal- og Regionaldepartementet

Rådmannen har i sine beregninger forutsatt at makrorammen økes reelt med 2,1 mrd kroner per år de påfølgende årene i planperioden (2012-2014). I denne forutsatte økningen i frie inntekter til finansiering av demografikostnader i planperiodens tre siste år, er fordelingen mellom skatt og rammetilskudd om lag 50/50.

I påfølgende kapitler redegjør rådmannen for skatteanslag og budsjettert rammetilskudd. Rådmannen tilrår at kommunestyret vedtar følgende budsjettanslag for kommunens frie inntekter i planperioden:

Beløp i tusen kroner	2010 (opprinnelig)	2010 (justert)	2011	2012	2013	2014
Skatt på inntekt og formue	766 000	720 000	684 000	701 000	719 000	737 000
Rammetilskudd	23 400	* 45 800	313 000	321 000	332 000	342 000
Sum	789 400	765 800	997 000	1 022 000	1 051 000	1 079 000

2011-prisnivå i perioden 2011-2014

(*) I statsbudsjettet heves anslaget for kommunenes skatteinntekter i 2010 med 650 mill kroner sett i forhold til revidert nasjonalbudsjett 2010. I tertialrapporten har rådmannen tatt høyde for en svikt i nasjonal skatteinntang på 2 mrd kroner. Gitt et lokalt skatteanslag på 720 mill kroner, vil 2,65 mrd kroner i merinntekter nasjonalt gi seg utslag i at rammetilskuddet øker fra 45,8 mill kroner til 53,6 mill kroner i 2010, på grunn av redusert negativ inntektsutjevning.

2.5.2 Befolkningsframskriving (ved beregning av frie inntekter)

I beregningen av rammetilskudd, har rådmannen støttet seg til SSBs framskriving for planperioden, for Sola og for landet. Framskrivningen står i rimelig samsvar med kommuneplanen, men er noe mer offensive. Både samlede tall og tall for enkeltgrupper er usikre. Veksten i aldersgruppen 23-66 år, sett i forhold til landet, er benyttet som skjønsmessig grunnlag for å fastsette skatteanslaget i planperioden.

Befolkningsframskriving per 1. januar:

Faktiske tall per 01.01.2010 og framskriving	01.01.2010 01.01.2011 01.01.2012 01.01.2013 01.01.2014				
Innbyggere ialt	22 831	23 404	23 949	24 505	25 063
Økning i prosent fra året før		2,5 %	2,3 %	2,3 %	4,7 %
0-2 år	1 088	1 128	1 133	1 131	1 158
3-5 år	1 076	1 066	1 121	1 180	1 219
6-15 år	3 350	3 423	3 466	3 512	3 551
16-22 år	2 339	2 382	2 416	2 467	2 492
23-66 år	12 884	13 221	13 535	13 855	14 148
67-79 år	1 486	1 564	1 638	1 699	1 818
80-89 år	532	536	546	553	565
over 90 år	76	84	94	108	112
Forutsatt lokal befolkningsvekst i prosent per aldersgruppe og totalt (fra året før)	01.01.2010 01.01.2011 01.01.2012 01.01.2013 01.01.2014				
Totalt		2,5 %	2,3 %	2,3 %	4,7 %
0-2 år		3,7 %	0,4 %	-0,2 %	2,4 %
3-5 år		-0,9 %	5,2 %	5,3 %	3,3 %
6-15 år		2,2 %	1,3 %	1,3 %	1,1 %
16-22 år		1,8 %	1,4 %	2,1 %	1,0 %
23-66 år		2,6 %	2,4 %	2,4 %	2,1 %
67-79 år		5,2 %	4,7 %	3,7 %	7,0 %
80-89 år		0,8 %	1,9 %	1,3 %	2,2 %
over 90 år		10,5 %	11,9 %	14,9 %	3,7 %

relevans: løpende inntektsutjevning og enkelte kriterier i utgiftsutjevningen

Befolkningsframskriving per 1. juli:

Faktiske tall per 01.07.2010 og framskriving	01.07.2010	01.07.2011	01.07.2012	01.07.2013	01.07.2014
Innbyggere ialt	23 107	23 689	24 240	24 802	25 368
Økning i prosent fra året før		2,5 %	2,3 %	2,3 %	4,7 %
0-2 år	1 118	1 159	1 164	1 162	1 190
3-5 år	1 062	1 052	1 106	1 165	1 203
6-15 år	3 384	3 458	3 501	3 548	3 587
16-22 år	2 353	2 396	2 430	2 482	2 507
23-66 år	13 053	13 394	13 713	14 037	14 334
67-79 år	1 518	1 598	1 673	1 736	1 857
80-89 år	540	544	554	561	573
over 90 år	79	87	98	112	116

relevans: innbyggertilskudd og alderskriterier i utgiftsutjevningen

Sosiodemografiske kriterier⁵ - ikke-alderskriterier - er justert forholdsmessig i perioden 2012-2014.

2.5.3 Skatt på inntekt og formue

Budsjettert skatteinngang i 2010 er 720 mill kroner, mot opprinnelig 766 mill kroner. Rådmannen har tatt utgangspunkt i det justerte tallet på 720 mill kroner. Fra dette nivået forutsettes samme prosentvise reduksjon som det er lagt til grunn i statsbudsjettet for 2011, med skjønnsmessig påslag av forhøyet befolkningsvekst i yrkesaktiv gruppe i forhold til landet for øvrig.

Vedtatt (justert) skatteinngang i 2010 er 8,6 prosent høyere enn faktisk inngang i regnskap 2009. Per utgangen av september er økningen 2 prosent sammenlignet med tilsvarende periode i 2009. I det nasjonale skatteanslaget – nå pluss 7 prosent sett i forhold til 2009 – synes departementet å ha knyttet store forventninger til den såkalte novembereffekten – avregningen av anvendt fordelingstall i 2009 mv.

Med ovennevnte forutsetninger, nasjonale anslag for nominell reduksjon samt påslag for høyere lokal befolkningsvekst i aldersgruppen 23-66 år, fastsettes Sola kommunes skatteanslag for 2011 til **684 mill kroner**, som tilsvarer en reduksjon på 5 prosent fra utgangspunktet. Som vanlig er det ikke innarbeidet egne konjunkturmessige forutsetninger i rådmannens utkast.

Landet:

Skattedata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bokført skatt landstall - 1000 kr	108 475 138	116 050 000	108 470 000	109 554 700	110 650 247	111 756 749
Nominell skattevekst fra året før	5,9 %	7,0 %	-6,5 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

2011-prisnivå i perioden 2011-2014 – regnskap 2009 – anslag for 2010

Sola kommune:

Skattedata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bokført kommuneskatt - 1000 kr	662 688	720 000	684 000	701 100	718 627	736 593
Nominell skattevekst fra året før	2,7 %	8,6 %	-5,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

2011-prisnivå i perioden 2011-2014 – regnskap 2009 – anslag for 2010

2.5.4 Rammetilskudd fra staten

Rammetilskuddet består av flere komponenter. Det samlede *innbyggertilskuddet* fordeles i utgangspunktet med et likt beløp per innbygger til alle kommuner. Innbyggertilskuddet omfordeles deretter ved at det tas hensyn til utgifts- og inntektsutjevningen.

⁵ Ref. beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2010-2011) – grønt hefte

Hensikten med det *inntektsutjevnnende* tilskuddet er å jevne ut forskjeller i skatteinntektene mellom kommunene. Fra og med 2000 ble det innført løpende inntektsutjevning, som innebærer at utjevningen beregnes fortløpende gjennom året etter hvert som skatteinngangen foreligger. Inntektsutjevningen er fra og med 2005 tilpasset det nye opplegget med symmetrisk utjevning⁶. Ettersom skatteinngangen i Sola kommune ligger langt over landsgjennomsnittet, vil inntektsutjevningen selvsagt være negativ for Sola kommunes del. Det endelige inntektsutjevnnende tilskuddet i 2011 vil ikke være kjent før all skatteinngang er kjent i februar 2012.

Graden av inntektsutjevning har økt trinnvis fra 55 prosent i 2008 til 60 prosent i 2011. Det betyr at dersom Sola kommune har en vekst i skatteinntekter på 10 mill kroner utover landsgjennomsnitt (per innbygger), mister kommunen 6 mill kroner gjennom inntektsutjevningen. Det samme forhold - med motsatt fortegn - gjør seg gjeldende dersom vi får en lavere vekst enn landsgjennomsnittet.

Også *utgiftsutjevningen* er negativ for Sola kommunes del. Sola kommune er beregnet å være en lett-drevet kommune, det vil si at utgiftsbehovet i Sola er i underkant av en gjennomsnittskommune. Utgiftsutjevningen bygger på en kostnadsnøkkel som beskriver kostnads- og etterspørselsforhold i kommunesektoren. For at kommunesektoren skal kunne levere de tjenestene den er pålagt, og kunne tilby innbyggerne likeverdige tjenester uavhengig av bosted, må kostnadsnøkkelen på en best mulig måte fange opp de ulike kostnadene ved å tilby tjenester i landets kommuner og fylkeskommuner. Det er derfor nødvendig å oppdatere kostnadsnøkkelen i takt med endringer i befolkningen, levekår og ufrivillige kostnadsforskjeller ved å tilby kommunale tjenester. I kommuneproposisjonen for 2011 la regjeringen fram forslag til ny kostnadsnøkkel for kommunene. Oppdaterte analyser og modeller, samt bedre datagrunnlag, gjør at det nye forslaget til kostnadsnøkkel for kommunene på en bedre måte enn dagens nøkkel fanger opp de faktiske forskjellene i etterspørsel og kostnader ved å tilby velferdstjenester. For Sola kommune slår de nye delkostnadsnøkklene for grunnskole og pleie og omsorg positivt ut. I realiteten betyr dette at kommunens utgiftsbehov nå fanges opp på en bedre måte.

Når øremerkede tilskudd i barnehagesektoren innlemmes i rammetilskuddet fra 2011 etableres en helt ny delkostnadsnøkkel for utgiftsbehov knyttet til førskolebarn. Sola kommune har vesentlig flere innbyggere i aldersgruppen 1-5 år enn landsgjennomsnitt, og får således positiv utjevning på dette tjenesteområdet isolert sett. Sola har imidlertid vesentlig høyere dekningsgrader enn det som fanges opp av de objektive kriteriene, og taper således på innlemmingen av nye makrorammer når tradisjonelle aktivitetsbaserte tilskudd faller bort.

I 2010 anses Sola kommune som 12,15 prosent lettere å "drive" enn landsgjennomsnitt. Etter revisjonen av kostnadsnøkkelen og tillegg av ny delkostnadsnøkkel for barnehage, anslås Sola kommune å være 4,72 prosent lettere å "drive" enn landsgjennomsnitt i 2011. I 2011 er negativ inntektsutjevning – trekk i rammetilskuddet – beregnet til 40,7 mill kroner.

Innenfor skjønnsrammen er det satt av 400 mill kroner til kommuner som taper mer enn kr 100 per innbygger på de strukturelle endringene i inntektssystemet. Også konsekvenser av redusert skatteandel inngår i ordningen i tillegg til ovennevnte endringer i kostnadsnøkkelen. Midlene fordeles direkte av departementet. *Tapskompensasjonen* vil ligge fast inntil neste revisjon av kostnadsnøkkelen. Det legges opp til en revisjon av kostnadsnøkkelen om lag hvert fjerde år. Sola kommune får 5,5 mill kroner i tapskompensasjon per år i planperioden 2011-2014.

⁶ Lik grad av utjevning over/under landsgjennomsnitt, ref. Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2010-2011) fra Kommunal- og Regionaldepartementet, (grønt hefte)

Inntektsgarantitilskuddet (INGAR) er en ukjent størrelse i planperiodens tre siste år. Dette skyldes at de årlige endringene som kommer som følge av nye kriteriedata i kommunene enda ikke er kjent. Alle kommunene i landet bidrar med et finansieringstrekk, men det er foreløpig uklart hvilke kommuner som vil bli kompensert for tap utover terskelverdien per innbygger (kr 300,-) i planperiodens tre siste år. I 2011 er Sola kommunes finansieringsbidrag beregnet til 3,4 mill kroner.

Utenfor overgangsordningen finner vi fortsatt kompensasjon for minoritetsspråklige elever i grunnskolen – tidligere øremerket, og finansiering av frukt og grønt på skoler med ungdomstrinn.

Vekstkommunetilskuddet er foreløpig lagt inn med 11,6 mill kroner i 2011 og 8,0 mill kroner i 2012. Per definisjon er imidlertid dette å betrakte som engangstilskudd, til finansiering av merutgifter i perioder med stor befolkningsvekst.

Ordinært skjønnstilskudd (målformsdeling i grunnskolen) er forutsatt videreført på 2010-nivå.

Følgende vesentlige korreksjoner er foretatt på grunn av oppgaveendringer – oppgitt i 2010-nivå: Innlemming av øremerkede tilskudd i barnehagesektoren: 174,3 mill kroner, innlemming av kvalitetsprogram: 3,6 mill kroner, kompensasjon for uendret (ikke prisjustert) foreldrebetaling i barnehage og opptrapping av likeverdig behandling: 1,6 mill kroner, justering for økt timetall i grunnskolen og leksehjelp i småskolen: 1,5 mill kroner.

Fra før påvirker nasjonalt og lokalt skatteanslag rammetilskuddet gjennom inntektsutjevningen.

Rammetilskudd i planperioden, gitt ovennevnte forutsetninger:

SOLA 1124		PROGNOSE							
<i>(år 2011-prisnivå i perioden 2011-20114)</i>									
1000 kr	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	146 831	161 870	206 942	229 719	440 128	454 066	467 740	481 905	
Utgiftsutjevning	-53 040	-64 817	-80 038	-87 169	-40 678	-42 897	-42 418	-41 670	
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	-777	-472	9 442	3 255	-3 399				
Saker med særskilt fordeling	4 465	6 649	5 425	5 904	5 463	5 463	5 463	5 463	
Nord-Norge-tilskudd/Namdalsstilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hovedstadstilskudd (fra 2011 storbytilskudd)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Småkommunetilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-	
Distriktstilskudd Sør-Norge	-	-	-	-	-	-	-	-	
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vekststilskudd			8 590	10 318	11 591	7 985	7 733	5 662	
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	2 514	2 919	2 156	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	
herav gradvis bortfall av dif.arbeidsgiveravgift	-	-	-	-					
Skjønn til skattesvakekommuner i Sør-Norge (lagt mot hovedskjønn i 2010/2011)			-						
Skjønn - tap endringer av inntektssystemet					5 500	5 500	5 500	5 500	
Justert skjønn momscomp 08		-							
Ekstra skjønn tildelt av KRD	-	-	-	-					
Feil inntektsutj 2007/Komp Fysioterapautmidler 09		-43	155						
Tiltakspakken - økte frie inntekter / komp skattetap			7 894						
RNB2009 / RNB2010			3 622	34					
Sum rammetilsk uten selskapsskatt	99 994	106 106	164 187	163 161	419 705	431 218	445 119	457 960	
Selskapsskatt	41 920	79 044							
Sum rammetilsk. ekskl inntektsutj.	141 914	185 150	164 187	163 161	419 705	431 218	445 119	457 960	
"Bykjetrekket" (anslag etter 2010)	-77	-60	-27	-13	-13				
Netto inntektsutjevning	-102 144	-138 348	-99 279	-109 551	-106 613	-109 909	-113 128	-116 391	
Sum rammetilskudd	39 692	46 742	64 881	53 598	313 079	321 310	331 991	341 569	
Rammetilskudd - endring i %		17,8	38,8	-17,4	484,1	2,6	3,3	2,9	
Skatt på formue og inntekt	581 465	645 126	662 688	720 000	684 000	701 100	718 627	736 593	
Skatteinntekter - endring i %		10,9	2,7	8,65	-5,00	2,50	2,50	2,50	
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	621 157	691 868	727 569	773 600	997 100	1 022 400	1 050 600	1 078 200	

2.5.5 Integreringstilskudd flyktninger

Kommunene får utbetalt integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag samt familiegjennforente til flyktninger, i fem år. Integreringstilskuddet skal medvirke til rask og god bosetting. Målet er at flyktningene skal kunne bosette seg i en kommune innen seks måneder etter at det er gitt ordinær oppholds- og/eller arbeidstillatelse. Integreringstilskuddet skal dekke de gjennomsnittlige beregnede utgiftene kommunene har ved bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de fire neste årene.

Integreringstilskuddet omtales her under frie inntekter. Tilskuddet er ikke et øremerket tilskudd hvor det stilles krav om bestemte motytelser i form av utførte tjenester som er spesifisert. Integreringstilskuddet henføres skjønnsmessig til aktivitetsnivået i virksomheter som yter relevante tjenester, og rådmannen legger til grunn at hele beløpet disponeres.

Rådmannen viser til tidligere vedtak om mottak av flyktninger. I oversikten fra NAV Sola (under) er det laget en framskriving basert på tidligere forutsetninger. Kommunestyret behandlet 04.02.10 sak 07/10 om bosetting av flyktninger i 2010. Det ble fattet vedtak om å bosette 34 flyktninger, inklusive 2 mindreårige. Det må tas høyde for at vedtaket ikke lar seg realisere fullt ut, av kapasitetsmessige årsaker. Etter en skjønnsmessig vurdering har NAV Sola anslått et mottak på 30 flyktninger i 2011 og 25 flyktninger per år i påfølgende år.

På grunn av stor usikkerhet ved estimerte mottakstall i 2010 og 2011, har rådmannen lagt inn 11 mill kroner i budsjetterte integreringstilskudd i 2011, som økes med 1 mill kroner hvert år i planperioden.

Illustrert grunnlag for tilskudd⁷ - kilde: NAV Sola:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall mottatt	5	10	26	25	30	25	25	25
Andel som bare får tilskudd i 3 år								
Herav:								
Antall voksne over 18 år	3	4	17	20	20	20	20	20
Antall barn under 18 år	2	6	9	5	10	5	5	5
Enslige mindreårige	1	0	0	0	0	0	0	0
Grunnskoleelever	36	4	5	5	5	5	5	5
Sum integreringstilskudd	7 500 000	5 600 000	7 400 000	10 000 000	12 700 000	14 300 000	15 200 000	14 900 000

2.5.6 Kompensasjonstilskudd renter/avdrag

Det er fire kompensasjonsordninger (refusjoner) for kommunene som baserer seg på utviklingen i Husbankens flytende, kvartalsvise rente gjennom året:

- rentedelen av kompensasjonstilskuddet innenfor handlingsplanen for eldreomsorg,
- rentedelen av kompensasjonstilskuddet innenfor opptrappingsplanen for psykisk helse,
- rentekompensasjonen for investeringer i skole- og svømmeanlegg,
- rentekompensasjonen for investeringer i kirkebygg.

⁷ Satsene for integreringstilskudd framgår av Prop. 1 S fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Kompensasjonstilskuddet inneholder også en avdragsdel for ordning a) og b). Ved oppstart er det også gitt et rent investeringstilskudd for investeringer i disse kategoriene. For ordning c) og d) finansieres utelukkende rentedelen, slik at kommunene per definisjon dekker hovedstol selv.

Gitt dagens rentenivå er budsjetterte kompensasjonstilskudd – forholdsvis grove estimat – 7 mill kroner det første året i planperioden og 10 mill kroner de tre siste årene i planperioden.

I statsbudsjettet for 2009 ble det etablert en ny ordning for investering i skolebygg og svømmeanlegg. Investeringsrammen for kommuner og fylkeskommuner vil være på 15 milliarder kroner over åtte år. I praksis betyr dette at staten (ved Husbanken) finansierer renteutgifter knyttet til 57,8 mill kroner av våre investeringer i nye skolebygg. Det kan søkes om tilskudd til prosjekter som ferdigstilles etter 01.01.2009. I driftsbudsjettet vil det være naturlig å innarbeide økte tilskudd med virkning fra 2012, etter ferdigstilling av Sola ungdomsskole. Dette er tatt hensyn til i ovennevnte anslag.

2.5.7 Omsorgsplan 2015 – nytt investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

I utkast til handlings- og økonomiplan har rådmannen innarbeidet forventede tilskudd knyttet til spesifikke investeringsprosjekter, herunder nye institusjonsplasser med om lag 30 prosent finansieringsbidrag. Det bør være en forutsetning for gjennomføring av prosjektene at det foreligger prioritering fra Fylkesmann/Husbank.

Boligtilskudd ved etablering av utleieboliger til varig eller midlertidig utleie, faller i samme kategori, med forutsatte investeringstilskudd på mellom 20 og 40 prosent, avhengig av omsorgsgrad.

2.5.8 Aktivitetsbaserte øremerkede tilskudd i drift

Rådmannen kommenterer to virksomhetsområder som kjennetegnes spesielt av øremerket finansiering i drift året før planperioden (2010). Således er det staten eller ordningen i seg selv som setter premisser for ressursinnsatsen, mer enn kommunestyrets prioritering.

2.5.8.1 Barnehager

I reformperioden er sektoren finansiert gjennom aktivitetsbaserte tilskudd, herunder øremerket tilskudd til drift av kommunale og private barnehager, investeringstilskudd til barnehageeier for etablering av barnehagelokaler og skjønnsmidler som skal kompensere for netto ressursinnsats i kommunene knyttet til aktivitetsveksten i reformperioden, samt innføring av maksimalpris og økonomisk likeverdig behandling mellom kommunale og private barnehager.

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. Regjeringen vil at alle skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris. En stor del av barnehagene i Norge er private. For regjeringen er det viktig at barn skal ha like muligheter og at det legges til rette for like lønns- og arbeidsforhold for de ansatte uavhengig av om de jobber i private eller offentlige barnehager.

Regjeringen har tatt sikte på å oppnå likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager gjennom en opptrappingsplan over en periode på inntil fem år. Det offentliges finansielle minimumsforpliktelse ble økt fra 85 til 88 prosent 01.08.2010, og økes ytterligere til 91 prosent fra 01.08.2011. Ved innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet i 2011 overtar kommunene hele det direkte finansieringsansvaret for barnehagesektoren.

Følgende øremerkede barnehagetilskudd innlemmes i rammetilskuddet i 2011:

- Driftstilskudd til barnehager – kommunale og private barnehager: 20,5 mrd kroner
- Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage: 0,9 mrd kroner

- Skjønnsmidler til barnehager: 6,3 mrd kroner

I 2010-kroner er Sola kommunes samlede andel oppgitt til 174,3 mill kroner basert på objektive kriterier – ny delkostnadsnøkkel for barnehager. Det er av relevans å sammenligne denne størrelsen med aktivitetsbaserte øremerkede tilskudd i barnehagesektoren i Sola i 2010, herunder delårsvirkning av aktivitetsvekst. Det underliggende tapet er ikke så stort som regjeringen anslo i vår: kr 999,- per innbygger eller om lag 23 mill kroner samlet sett. Trolig er tapet inntil halvparten så stort.

Hovedårsaken til at Sola kommune taper på innlemming av øremerkede tilskudd til barnehager, er at kommunen har betydelig høyere dekningsgrad enn kostnadsnøkkel tar høyde for. Dette skyldes i betydelig grad netto innpendling av barn bosatt i andre kommuner. Rådmannen viser til høringsuttalelse i forbindelse med nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager. I utkast til basisbudsjett er det forutsatt netto 11,6 mill kroner i refusjoner fra andre kommuner som følge av innlemmingen, som innebærer at den statlige finansieringen flyttes fra den kommunen som produserer og finansierer barnehageplassen til den kommunen hvor barnet er bosatt.

For øvrig viser rådmannen til fyldig omtale i fagproposisjoner fra kommunal- og regionaldepartementet og kunnskapsdepartementet.

2.5.8.2 Toppfinansiering for særlig ressurskrevende tjenestemottakere

Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og sosialtjenester til enkeltbrukere kan søke om delvis refusjon av disse utgiftene. I statsbudsjettet for 2010 ble refusjonsgraden redusert til 80 % og terskelverdien økt med 3,6 prosent til kr 865.000,-. Kommunene vil for 2011 fremdeles få kompensert 80 % av nettolønnsutgifter utover innslagspunktet (les: egenandel). Innslagspunktet for 2011 er økt med ytterligere 3,5 prosent til kr 895.000,-.

Sola kommune søkte om ca. 19,4 mill kroner i tilskudd for ressurskrevende tjenestemottakere i 2009. Da vi fikk det endelige oppgjøret i juni i år, fikk vi 350 000 kr mer enn vi trodde i januar da vi inntektsførte forventet inntekt for 2009.

Fra 2009-nivået er følgende momenter relevante i en framskriving: økt aktivitet og eventuell økt utnyttelse, samt økte lønnsutgifter. I 2010 er det opprinnelig budsjett et tilskudd på 31 mill kroner. I k.sak 64/10 (1. tertial), ble budsjetterte refusjoner fra staten redusert til 23 mill kroner. Etter en helhetlig vurdering har rådmannen budsjettert 25 mill kroner i refusjoner fra staten i 2011.

Det øremerkede tilskuddet for ressurskrevende tjenestemottakere er et særs kritisk og viktig tilskudd, som forutsetter tett oppfølging av dokumenterte behov gjennom formaliserte vedtakstimer i tråd med direktoraters krav til avgrensning av relevant innsats. Ved årets slutt danner kommunens dokumenterte ressursinnsats grunnlag for refusjon. Administrasjonen av ordningen bygger på tett samarbeid mellom bestillerkontoret og økonomirådgiver/-controller for tjenesteområdet.

2.5.9 Finansinntekter

2.5.9.1 Avkastning på eierandeler

Rådmannen viser til kapittel 2.6.4 – om renteutvikling. Utbytte fra Lyse var i opprinnelig budsjett 2010 satt til 28 mill, men er senere justert til 28,6 mill kroner. Beløpet tilsvarer vår andel (8,741 %) av et samlet utbytte på 327 mill kroner for regnskapsåret 2009. Rådmannen har lagt til grunn 30 mill kroner som et årlig gjennomsnitt for perioden 2011-2014.

2.5.9.2 Øvrige finansinntekter

Sammendrag av øvrige finansinntekter – rådmannen tilrår:

	2010	2010 (endret)	2011	2012	2013	2014
Egenkapitalavsetninger	125 000 000		90 000 000	85 000 000	80 000 000	75 000 000
Ubrukte lånemidler, gjennomsnitt	150 000 000		130 000 000	130 000 000	130 000 000	130 000 000
Annen overskuddslikviditet	50 000 000		50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000
Sum	325 000 000		270 000 000	265 000 000	260 000 000	255 000 000
Pengemarkedsrente	3,0 %		3,3 %	3,7 %	3,9 %	4,1 %
Påslag	0,4 %		0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %
Grunnlagsrente	3,4 %		3,7 %	4,1 %	4,3 %	4,5 %
Renteinntekter overskuddslikviditet	11 100 000		10 000 000	10 900 000	11 200 000	11 500 000
VAR-sektorens andel av renteinntekter	2 700 000		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Netto renteinntekter ekskl. VAR	8 400 000		7 500 000	8 400 000	8 700 000	9 000 000
Grunnlagsrente Lyse	5,0 %		5,3 %	5,7 %	5,9 %	6,1 %
Renteinntekter Lyse	12 500 000		12 700 000	13 200 000	13 100 000	13 100 000
Sum renteinntekter, avrundet	20 900 000	16 900 000	20 000 000	22 000 000	22 000 000	22 000 000

Av tekniske årsaker har rådmannen budsjettert finansinntekter og -utgifter ut fra en forutsetning om at alle vedtatte låneopptak gjennomføres, og at det i perioder således er betydelige ubrukte lånemidler. I praksis kan det godt tenkes at rådmannen, i samråd med formannskapet velger å utsette låneopptak.

2.5.10 Gebyrer og annen brukerbetaling

Følgende kommunale gebyrer i vann-, avløps- og renovasjonssektoren er lagt til grunn:

- Vannpris i kr/m³ økes med 4,7 %.
- Leiepris på vannmålere økes med 5 %.
- Avløp i kr/m³ økes med 11,2 %.
- Årsgebyret for slamtømming økes med 11,2 %.
- Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg økes med 4,7 % for vann og 5 % for avløp.
- Tilknytningsgebyr næringsbygg økes med 4,7 % for vann og 5 % for avløp.
- Standard renovasjonsabonnement - husholdning - økes med 1,9 %.
- Renovasjonsgebyr for hyttekunder økes med 2,9 %.
- Renovasjonsgebyr for hytte- og husholdningskunder økes i henhold til tabellene 6 og 7 i forslag til vedtak fra virksomhet kommunalteknikk - **vedlegg 3**.
- Eventuelt driftsoverskudd ved seksjon teknisk drift settes av til eget selvkostfond

Gebyrsatsene for plansaker, byggesaksbehandling og kart/oppmåling justeres for pris- og kostnadsvekst, i tråd med prinsippvedtak i k.sak 33/07.

Satser for egenbetaling i pleie- og omsorgsektoren justeres årlig tilsvarende økningen i folketrygdens grunnbeløp, med virkning fra 1. juli samme år. Justeringen skal hvert år framgå av eget punkt i vedtak til handlings- og økonomiplan. Eventuelle nye føringer fra departementet og/eller andre forhold som påvirker kostnadene ved å opprette tjenestetilbudet, skal vurderes i utvalg for levekår i forbindelse med den årlige fastsettelsen. Rådmannen viser til k.sak 141/07.

Generelt er budsjetterte inntekter fra salg, refusjoner og overføringer vurdert hver for seg, og justert i tråd med satser i statsbudsjettet, etablerte avtaler og prinsippvedtak m.v. Øvrige inntektsanslag er gjennomgående hevet med 3 prosent lik anslått pris- og lønnsvekst. På noen mindre virksomhetsområder er det fortsatt ikke automatikk i at betalingssatsene justeres i tråd med pris- og

lønnsvest. Rådmannens prinsipielle syn er at satsene uansett bør heves i takt med kommunens økte kostnader, representert ved deflatoren for pris- og kostnadsvekst i offentlig sektor. Kommunestyret bes vurdere om det bør etableres et generelt prinsipp om deflatorjustering av også øvrige kommunale egenbetalinger.

Foreldrebetalingen i barnehager er i statsbudsjettet forutsatt å være uendret nominelt. Dette er det kompensert for ved økte statstilskudd.

2.5.11 Generell momskompensasjon

I samsvar med regelverket er momskompensasjonen for investeringer lagt inn i driftsbudsjettet, men er av kommunestyret forutsatt overført til investeringsbudsjettet. Rådmannen viser til talldelen for finansiering av investeringsbudsjettet mv.

Ifølge ny bestemmelse i forskrift om årsregnskap for kommuner skal 40 prosent av momskompensasjon fra investeringer overføres til investeringer i 2011, 60 prosent i 2012 og 80 prosent i 2013. Fra 2014 er momskompensasjon fra investeringer per definisjon en investeringsinntekt.

Momskompensasjon fra anskaffelser i driftsbudsjettet er ikke lenger budsjettet med virkning fra budsjettåret 2010. Resultatenhetene har fått et uttrekk fra bruttorammen for kjøp av varer og tjenester som om lag tilsvare det opprinnelige potensialet for momskompensasjon fra anskaffelser i drift.

2.6 UTGIFTSFORUTSETNINGER

2.6.1 Lønnsvekst

Kommunal virksomhet er en arbeidsintensiv virksomhet. Av kommunens årlige driftsutgifter før overføringer og finansieringsutgifter, utgjør lønn om lag 70 prosent. Lønnsvekst er derfor en viktig utgiftsforutsetning.

I statsbudsjettet for 2010 anslo Finansdepartementet at lønnsveksten i kommunesektoren ville bli om lag 3,5 prosent fra 2009 til 2010. Når man tar hensyn til overhenget fra 2009 til 2010, er lønnsveksten i 2010 noe høyere enn tidligere lagt til grunn. Fra 2010 til 2011 er lønnsveksten anslått til 3,25 prosent. I 2011 er det mellomoppgjør i kommunesektoren. Sett over tid har lønnsveksten gjennomgående vært lavere i år med mellomoppgjør enn i år med hovedoppgjør, noe som isolert sett trekker i retning av svakere lønnsvekst neste år enn i år.

Sentrale tillegg i kapittel 4 er allerede innarbeidet i detaljbudsjettet med full årseffekt i 2011. Lokale forhandlinger høsten 2010 (i kapittel 5, 4 og 3.4) må imidlertid i sin helhet dekkes av lønnsreserven i 2011. Rådmannen tilrår at lønnsreserven settes til 20 mill kroner i 2011 og påfølgende år. Beløpet tilsvarer om lag 3,25 % av lønnsmassen.

I tillegg til en generell lønnsreserve, har rådmannen videreført en reserve på kr 150.000,- til inkluderende arbeidsliv (k.sak 78/07) og kr 300.000,- til utviklingspermisjon for ledere – finansieringsstøtte (f.sak 120/07). Førstnevnte post er redusert fra 300.000,- til 150.000,- i lys av disponering i f.sak 43/10 - tilrettelegging for gravide arbeidstakere i Sola kommune.

I perioden 2012-2014 er lønnsbudsjettet videreført i faste 2011-priser.

Om vakansebudsjettering i kommunen

I kommunen er lønnsutgifter budsjettert lik 99 % av regulativlønn, mot reelt 101,23 % inklusive ferielønns tillegg. I grunnskolen er det lagt til grunn en noe høyere prosentandel av regulativlønn, om lag 100,5 %. Det er satt av 1 mill kroner i en sentral lønnsreserve, til dekning av dokumenterte merutgifter i grunnskolene som følge av avkortet refusjon fra folketrygden i forbindelse med fødselspermisjoner, jf f.sak 148/05.

Ideelt sett kunne rådmannen ha ønsket å droppe vakansebudsjetteringen, og således budsjettere reell lønn for alle virksomheter. I praksis er det vanskelig for små virksomheter, som ikke opplever langtidssykemeldinger eller fødselspermisjoner, å dekke inn vakansebudsjetteringen. Når slike tilfeller først inntreffer, er det vanskelig å forholde seg til den avkortede refusjonen fra folketrygden. I noen slike virksomheter, for eksempel små barnehager, vil det være naturlig å tillate mindre overskridelser. Det er også vanskelig å forholde seg til dette for de virksomhetene i levekår som driver døgnekstrem drift hele året.

2.6.2 Pensjonskostnader

Kommunestyret vedtok i 2003 at Sola kommune skal håndtere det såkalte premieavviket - differansen mellom innbetalte premier og beregnet pensjonskostnad - etter forskriftens § 13-4 nr. D. Dette innebærer at premieavviket konsekvent skal føres med $\frac{1}{15}$ over de 15 påfølgende regnskapsår. Med andre ord: over tid er det uansett de faktiske premiene som skal dekkes inn.

Kommunal- og regionaldepartementet har fastsatt forutsetninger for beregning av de regnskapsmessige pensjonskostnadene for regnskapsåret 2011. Forholdet mellom forventet avkastning på pensjonsmidlene og forventet lønnsvekst står sentralt. Forutsetningene innebærer økte kostnader i 2011. Videre arbeider departementet med et forslag om å redusere amortiseringstiden fra 15 til 10 år for premieavvik oppstått i 2011 og senere, noe som vil få effekt fra regnskapsåret 2012.

Per 01.01.2010 hadde Sola kommune 81,3 mill kroner i udekkede premier fra tidligere år (inkl. arbeidsgiveravgift). Rådmannen understreker at denne differansen må dekkes inn over en periode på 15 år. I 2011 må 6 til 7 mill kroner av tidligere års premier dekkes inn.

Fra kommunens leverandør av tjenstepensjon under fellesordningen - Vital, har rådmannen mottatt prognoser for 2010 og 2011. Premienivået blir trolig om lag 15 prosent av regulativlønn i 2011 når vi ser bort fra arbeidstakers andel (2 prosent). Når vi tar hensyn til premieavvik og inndekning av tidligere års premieavvik, kan det forventes en nettokostnad som tilsvarer 13-14 prosent av lønnsmassen. Om lag tilsvarende forutsetninger legges til grunn for lærere i grunnskolen (SPK) og sykepleiere (KLP). Rådmannen har budsjettert en kostnad på 13,5 prosent av regulativlønn i alle virksomheter, og har ikke satt av pensjonsreserver i 2011 (år 1). Rådmannen har lagt inn reserver i år 2-4, tilsvarende 1 mill kroner i økte kostnader per år, og ser dette i sammenheng med økt inndekning av premieavvik.

Faktiske kostnader til AFP 62-65 år

Kommunestyret har i k.sak 130/04 vedtatt 100 % selvrisiko for denne aldersgruppen. Faktiske kostnader til tidligpensjon i aldersgruppen 62-65 år er inkludert i budsjettert kostnad (over).

Seniorpolitiske tiltak - tilretteleggingstilskudd og seniortilskudd - reserve: 2 mill kroner

Kommunens utgifter som følge av tidligpensjonering er økende som følge av den demografiske utviklingen, og generelt arbeides det systematisk for å beholde seniorer i stilling utover fylte 62 år. Rådmannen viser til f.sak 121/07, om evaluering av seniorpolitiske tiltak. I saken er rammen for tiltak for aldersgruppen 62-66 økt betydelig.

Ny forsikringslov

Det ble innført ny forsikringslov med virkning fra 01.01.2008. Målet med den nye loven er å skape større forutsigbarhet og oversiktlig prising av ytelsesbaserte tjenstepensjonsordninger. De viktigste endringene var:

1. Overskuddsdeling forsvinner og alle priser skal fastsettes og betales på forhånd. Dermed blir det enklere for kunden å vite hva man faktisk betaler for pensjonsordningen.
2. Avkastningsgarantien skal betales på forhånd. Tidligere ble denne trukket fra i avkastningen på forsikringsmidlene i den årlige kontoføringen.
3. Den nye forsikringsloven gir kundene økt valgfrihet i forvaltningen av pensjonsmidlene. Tidligere ble midlene forvaltet likt for alle kundene i selskapet. Under ny lovgivning kan kunden velge mellom ulike investeringsprofiler.

Rådmannen har hatt til hensikt å redegjøre for aktuelle investeringsprofiler i en egen sak. Rådmannen har valgt å utsette / ikke prioritere en slik utredning, og støtter seg således til en standard – moderat risikoprofil – inntil videre, i likhet med nesten alle andre Vital-kunder.

2.6.3 Prisvekst

Rådmannens forslag til økonomiplan er laget i faste 2011-kroner. I budsjettet for 2011 er det lagt til grunn prisstigning på kjøp av varer og tjenester på 2 %. Budsjettposter for kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, samt overføringer, er vurdert særskilt og justert i henhold til avtaler eller endrede satser eller lignende, eller alternativt oppjustert om lag i takt med anslått pris- og lønnsvekst (3 prosent). En rekke overføringsposter, for eksempel diverse tilskudd, er ikke prisjustert.

På inntektssiden er det gjort tilsvarende særskilte vurderinger, jf. kapittel 2.5.10.

Den omtalte deflatoren - satsen for anslått pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren (i prosent) – har blitt framstilt slik i statsbudsjettet:

	2010	2010 (RNB)	2011	
Lønn	3,5	-	3,25	(vekt: i underkant av 2/3)
Varekjøp	2,4	-	-	(vekt: i overkant av 1/3)
Samlet deflator	3,1	3,25	2,8	

Deflatoren er viktig i mange sammenhenger, ikke minst ved fastsettelsen av kommunenes frie inntekter fra skatt- og rammetilskudd, fordi kommunenes reelle inntektsvekst justeres for endrede kostnadsforhold. Dersom kostnadsveksten blir høyere enn anslått, er det ingen automatikk i at staten kompenserer dette. I statsbudsjettet for 2011 er altså deflatoren beregnet til 2,8 prosent.

2.6.4 Renteutvikling

For å sikre en tilfredsstillende forutsigbarhet i budsjetteringen av kommunens låneutgifter er rådmannen av den oppfatning at en andel av netto lånegjeld - brutto lånegjeld fratrukket rentebærende eiendeler - bør knyttes opp til fastrenter med en gjennomsnittlig restløpetid på minst tre år. Dette behovet har aktualisert seg de siste årene i lys av gjeldsutviklingen i kommunen. Effektiv rente på fastrentelånene er om lag 4,3 prosent ved inngangen til planperioden.

Da basisbudsjettet for 2011 ble ferdigstilt, la rådmannen til grunn en gjennomsnittlig flytende markedsrente på 3,3 prosent både på passiva (lån) og aktiva (innskudd mv.). I 2012 er det lagt til grunn 3,7 prosent markedsrente – i 2013: 3,9 prosent – i 2014: 4,1 prosent. Budsjetterte renteinntekter på aktiva har et tillegg på 0,4 prosentpoeng. Renteinntekter på utlån til Lyse har et tillegg til markedsrente på 2 prosentpoeng.

I VAR-sektoren benyttes rentefot lik renten på norske statsobligasjoner med 3 års gjenværende løpetid + 1 prosentpoeng, i henhold til veiledende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

2.6.5 Avdrag på lån

Rådmannen har i utgangspunktet innarbeidet avdrag på lån i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. Det er beregnet en veid restlevetid på kommunens anleggsmidler etter vurderingsreglene i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8.

I k.sak 98/06 - *handlings- og økonomiplan 2007-2010* - vedtok kommunestyret at det skulle betales 5 mill kroner i avdrag i tillegg til minimum etter kommuneloven. Rådmannen har videreført denne forutsetningen også i planperioden 2011-2014.

3 KOMMUNENS UTVIKLING

3.1 KOMMUNEPLAN

Vedtatt kommuneplanen for perioden 2007-2018 er under revisjon fordi kommunestyret skal vurdere kommuneplanen minst en gang hver valgperiode i henhold til plan- og bygningsloven. Kommunestyret har vedtatt planprogrammet for ny Kommuneplan 2011 – 2022. I planprogrammet legges det opp til at kommunestyret skal vedta Kommuneplan 2011-2022 før utgangen av 2010, men ny kommuneplan vil først kunne behandles når en nærmer seg sommeren.

Kommuneplanen består av to hoveddeler, en samfunnsdel og en arealdel. Kommunestyret vedtar visjon, hovedmål og satsingsområder for utviklingen av solasamfunnet. Kommuneplanen skal være en bred, helhetlig og målstyrt oversiktsplan. Den skal være overordnet og legge grunnlaget for alle andre planer, både kommunens egne og i forhold til andre myndigheters planer. I arealdelen vedtar kommunestyret hvordan arealene i kommunen skal disponeres. Her legges det til rette for boligområder, næringsarealer og all nødvendig infrastruktur. Disponering av landbruksarealer og friområder er også viktige vurderinger.

Visjon og mål – retning for utvikling i kommunen

Visjonen for Sola kommune er **“Ansvar for hverandre”**. Visjonen gir uttrykk for et ønske om positive relasjoner mellom mennesker i kommunen forankret i stabile nettverk, positiv tilhørighet og identitet, samt en positiv bærekraftig utvikling, i takt med regionens utvikling.

Kommunens hovedmål er **“Vi skal være en sterk kommune på Nord-Jæren tuftet på historie, bærekraft, nærhet og lokaldemokrati”**. Hovedmålet er fundamentet for samfunnsutviklingen mot 2022, og tilkjenner at kommunen ønsker å bestå som egen kommune med forankring i historisk utvikling basert på nærhet mellom innbyggerne i et lokaldemokrati. Utvikling av identitet og nærhet til lokalmiljøet krever at både sosiale og fysiske forutsetninger må være til stede. Livet må folk skape selv, men de ytre rammebetingelsene må kommunen medvirke til.

For å nå visjon og hovedmål har kommuneplanutvalget vedtatt at en i kommuneplan 2011-2022, skal legge inn fem satsingsområder. Disse satsingsområdene er:

Livskvalitet og velferd (levetår), Oppvekstvilkår (oppvekst), Kultur og fritid (næring), Organisasjon og Samfunn, plan og regulering (samfunnsutvikling)

Satsingsområdene gjelder hele lokalsamfunnet. Kommuneplanens visjon, hovedmål og satsingsområder forutsettes å kunne gjenfinnes og gjennomsyre øvrige kommunale planer. Hvordan områdene skal følges opp og realiseres, avhenger av offentlige myndigheter, næringsliv, lag og foreninger, enkeltpersoner og kommunen.

Målstyring er et ambisiøst styringsprinsipp. Kommuneplanens visjon er etter hvert godt mottatt og innarbeidet i kommunal virksomhet. Hovedmålet tilkjenner at kommunen ønsker å bestå som egen kommune med forankring i historisk utvikling, basert på nærhet mellom innbyggerne i et lokaldemokrati. Visjon og hovedmål gir uttrykk for en utvikling av solasamfunnet som mange kan identifisere seg med.

Kommunestyret har vedtatt at det må legges opp til en bedre definering av de forskjellige seksjoner og virksomheters mål og satsingsområder. Satsingsområdene må konkretiseres. Det må videre utarbeides et system for å måle om en lykkes på de satsingsområdene som prioriteres.

Målstyring forutsetter at alle virksomheter og avdelinger i kommunen utarbeider overordnede mål og kommuneplanmål for planperioden. De må vise hvordan en skal oppnå de ulike målene, hvordan dette vil påvirke arbeidet og hvordan en skal måle resultatene. Etter hvert vil en i årsrapporter og andre rapporter legge inn resultater knyttet til de mål som er valgt.

3.2 SAMFUNNSUTVIKLING – BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Satsingsområdene i kommuneplanen gir retning for hvilke bidrag som må til fra alle for å nå målene i kommuneplanen. De ulike temaene i kommuneplanen har stor betydning for kommunens utvikling. Realisering av satsingsområdene vil kreve oppfølging fra politisk side og fra rådmannen gjennom det arbeid som utføres i kommunens virksomheter og avdelinger.

En viktig målsetting i styringen av samfunnsutviklingen i tråd med kommuneplanen, er at kommunen skal være i forkant med løsningsalternativ, være i tidlig dialog med utbyggere og næringsliv om oppgaveløsning og utvikling, stille krav til kommunen om å være forutsigbar, helhetlig og proaktiv i utbyggingspolitikken.

Fremtredende utviklingstrekk i samfunnet er:

- Stor oppmerksomhet på energibruk og klima med nasjonale, fylkeskommunale og kommunale planer, rammebetingelser og handlingsplaner
- Flytte- og pendlingsfrekvens på tvers av kommunegrenser med krav om kort reisetid
- Omfattende informasjonsflyt
- Befolkning med økt velstand, bedre helse og økende levealder
- Forventninger og krav til tjenestetilbud

Kommuneplanen legger vekt på å sikre en bærekraftig utvikling med hensyn til naturgrunnlag, kollektivtransport og arealbehov, med vekt på å sikre innbyggerne gode og likeverdige livsvilkår i bo- og nærmiljøer, samt et variert tilbud av boliger i et lokalt og regionalt perspektiv.

For å utvikle solasamfunnet slik kommuneplanen legger opp til, krever det at kommunen tar en aktiv og styrende rolle. I tillegg til revidering av kommuneplanen arbeides det med en rekke kommunedelplaner der løsningene og oppfølging vil kunne påvirke solasamfunnet og utviklingen over tid. Kommunedelplanen for Risavika med omkringliggende arealer er vedtatt høsten 2010, kommunedelplan for Stavanger lufthavn, Sola er i slutfasen høsten 2010, kommunedelplan for energi og klima og kommunedelplan for universell utforming er sentrale planer i dette arbeidet og planene vil politisk behandles mot slutten av 2010 eller tidlig i 2011.

Bygging av Solasplitten er startet i 2010, planlegging og realisering av veisystemet fra Sømmevågen i sør, over Hafrsfjord bru til Randaberg i nord (Fylkesdelplan for Transportkorridor vest), gjennomføring av reguleringsplaner for sentrumsområdene i Tananger og Sola, full barnehagedekning, god skolekapasitet, nok sykehjemskapasitet, sosial boligbygging er eksempler på store oppgaver som krever en aktiv deltakelse, styring og oppfølging fra kommunen.

3.3 BOLIGBYGGING

Kommuneplanen legger opp til at boligbyggingen skal dimensjoneres i forhold til befolkningsvekst og sammensetning. Planen legger også føringer for hvor hovedutbyggingen i kommunen skal være. Målet er aktiv bruk av boligbygging for å gi boligtilbud til alle aldersgrupper, til unge, nyetablerte, vanskeligstilte og andre med behov for spesielle botilbud.

For å oppnå mer variert boligstørrelser har en i nyere regulerings- og bebyggelsesplaner forsøkt å få fram en mer variert boligstørrelse. Reguleringsplanenes konsekvenser for levekår vil være viktig i saksframlegg for alle planer og for byggesaker. Konsentrert og rask utbygging av et område utløser andre behov enn om området bygges ut over tid med jevn årsproduksjon. Utbyggingsøkonomiske og kommuneøkonomiske hensyn vil ofte ha kryssende interesser.

Kommunen står overfor store utfordringer knyttet til utbygging av store boligfelt på Skadberg, Grannes, Jåsund og Myklebust. De regulerte områder som kan bygges ut vil ha plass til over 2500 ny boenheter. Gode levekår i områdene, barnehagekapasitet, skolekapasitet, helse- og sosialtjenester, kultur og fritidstilbud osv vil bli en store og ressurskrevende utfordringer for kommunen.

Ønsket om fortetting i etablerte boligområdet har økt de siste årene. Kommunen har ikke klare retningslinjer for saksbehandling av delingssøknader i utbygde områder. Problematikken er tatt opp i egen reguleringsplan for Vardenområdet. Denne planen er vedtatt av kommunestyret høsten 2010. Målet er at en nå skal utarbeide retningslinjer for behandling av delingssaker i bebygde områder.

Leke- og friområder i og rundt boligfelt er svært viktige for å sikre barn gode lekemuligheter i nye boligområder. Det er vedtatt norm for uteområder ved boligbygging og fortetting for å sikre gode tilbud til alle.

3.4 TRANSPORT

Nord-Jærenregionen har hatt sterk økonomisk vekst over lang tid. Et stabilt arbeidsliv, stor aktivitet innenfor boligbygging og høy befolkningsvekst har ført til at trafikken er i ferd med å nå kapasitetsgrensen på stadig flere steder. Miljøbelastningen på befolkning og natur øker i takt med dette og det blir en stor utfordring for alle kommunene i regionen. Etter hvert må en få frem andre og mer miljøvennlige transportmidler.

Transportplan for Nord-Jæren legger opp til en balansert investering mellom veiprosjekter, kollektivprosjekter og gang og sykkeltiltak. Økt kollektivsatsing, utvikling av sykkelveier, videreutvikling av transportsystemer for gods- og varetransport er positive virkemidler for transportsektoren. Dette er kostbart og neppe tilstrekkelig for å løse fremtidens transportutfordringer.

Planlegging og bygging av bybane i området Stavanger- Sandnes- Sola vil være et viktig tiltak for å strukturere persontrafikken, redusere biltrafikken og redusere miljøutslipp. Dette er et så stort prosjekt at det er utarbeidet en konseptvalgutredning (KVU).

Konseptvalgutredningen for transportsystem for Jæren ble slutført høsten 2009 og er oversendt veidirektoratet for videre behandling. I KVUen belyses og analyseres hvordan hele transportsystemet på Jæren kan organiseres og bygges ut for å møte økningen i transportvolumet som følge av befolknings- og arbeidsplassveksten på Jæren.

Store veiprosjekter som Solasplitten, utvidelse av veisystemet i Sømmevågen og mot flyplassen, utvidelse av E39 sørover og store trafikknutepunkter som flyplassen og Risavika havn, vil øke trafikken gjennom kommunen og trolig legge til rette for mer trafikk. I planperioden vil spesielt planlegging og bygging av Solasplitten, planlegging av ny firefelts vei fra Sømmevågen til Hafrsfjord bru og planlegging av bybane gjennom Sola til flyplassen være viktig trafikksystem å følge opp og realisere.

For Sola kommune vil det spesielt være svært viktig at bybanebåndet fra Gausel over Forus og gjennom Sola sentrum fram til flyplassen blir bygd. Dette vil gi grunnlag for en bedre trafikkavvikling, redusert klimagassutslipp og legge grunnlaget for en fremtidig bybane til Tananger/Jåsund.

Sola kommune er vertskommune for Stavanger Lufthavn og Risavika havn. Kommunen er opptatt av at forholdene legges til rette for en hensiktsmessig utvikling av lufthavnen og Risavika havn. Kommunen må bidra til at veinett og øvrig infrastruktur legger til rette for en effektiv transport av varer og personer til og fra begge havnene.

3.5 NÆRINGSUTVIKLING

Sola kommune er deltaker i ulike regionale organisasjoner og gjennom dette er Sola kommune en sentral medspiller i utformingen av en felles næringspolitikk for regionen. Det regionale samarbeidet i Greater Stavanger er utvidet og det omfatter svært mange kommuner på Jæren og i Ryfylke samt Sirdal kommune.

I strategisk næringsplan for regionen er det vedtatt en overordnet målsetting om at Stavanger-regionen innen 2020 skal ha etablert seg som den norske storbyregionen med høyest verdiskapingsevne og størst konkurransekraft. Mat og energi er sentrale hovedområder.

Kommunen legger rammebetingelser for næringsutvikling gjennom å synliggjøre, tilrettelegge, og utvikle de positive egenskaper som finnes innenfor kommune og region. Næringslivets rammebetingelser må være preget av langsiktighet og forutsigbarhet som grunnlag for at bedriftene selv må skape sine konkurransefortrinn.

Sola kommune skal være attraktiv og synlig for aktører som ønsker å etablere næringsvirksomhet. Dette gjelder nyetableringer og lokalisering av allerede eksisterende virksomheter - i eller utenfor Sola - som har behov for å flytte eller utvide. Nyetableringer er viktige for utvikling av nye arbeidsplasser. Sola kommune vil arbeide for at det tilrettelegges næringsarealer for nyetablerere og mindre bedrifter.

Risavika omfatter betydelige havne- og energirelaterte næringsområder og må vurderes som et næringsområde i nasjonal og regional sammenheng med hensyn til behov for havn, nærings- og industriutvikling i lang tid framover. Utenom Risavika er det flyplassen med lufthavnrelaterte næringsområder og Forus-området som har størrelse og næringsmiljø som gjør at videreutvikling er svært viktig for kommunen. Dette vil også stille krav til kommunen om å sikre bl.a. gode transportløsninger både for næringslivet og for innbyggerne.

Landbruket er en stor næringsvirksomhet i kommunen og rammevilkårene for landbruket skal være forutsigbare og stimulere til langsiktighet og lønnsomhet i næringen.

De naturgitte forutsetningene for matproduksjon i Sola er blant de beste i landet. Hele jordbruksarealet vårt ligger i beste klimasone, og 80-85 % av jordbruksarealet er egnet til produksjon av korn eller grønnsaker. Jordbruksarealet i Sola er dermed en viktig ressurs, også i nasjonal sammenheng.

Det er utarbeidet Landbruksplan for Sola kommune. Planen gir overordnede retningslinjer for kommunens myndighetsutøvelse på områder som berører landbruket i Sola. Kommunene blir stadig viktigere i utformingen av rammebetingelsene for landbruket.

I Sola kommune er det mange tomme driftsbygninger på mange gårdsbruk. Kommunen vil arbeide for å finne gode løsninger som kan sikre at disse tomme driftsbygningene kan utnyttes som en viktig ressurs bl.a. til nyetableringer og næringsutvikling.

3.6 LIVSKVALITET OG FOLKEHELSE

I alle kommuneplaner siden 1998 blir det understreket at det skal være godt i bo i Sola kommune. En viktig utfordring for kommunens virksomheter blir å legge til rette for å opprettholde de gode levevilkårene som kommunen har og som gir grunnlag for den enkeltes livskvalitet.

Folkehelsearbeidet er samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme folkehelsen. Kommunen vil styrke de verdier som gir det enkelte individ og gruppe muligheter for ansvar, delaktighet, solidaritet, mestring og kontroll over eget liv og livssituasjon.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv ble revidert høsten 2009. Viktige utfordringer i den planen gjelder folkehelse, livskvalitet og levekår. Noen sentrale utfordringer for kommunen vil være å tilrettelegge for fysisk aktivitet, kultur og helse og tilbud til alle uansette funksjonsnivå.

Hele befolkningen skal, uavhengig av alder, inntekt og ressurser, sikres tilgang på tjenester av god kvalitet gjennom tiltak som fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold. Det vil spesielt bli lagt vekt på tiltak rettet mot barn og unge, mennesker med psykiske lidelser, pleietrengende eldre, funksjonshemmede og rusmisbrukere. Det vil kreves et godt tverrfaglig samarbeide for å legge til rette arenaer for fysisk aktivitet for alle uavhengig av funksjonsnivå, alder eller bosted. Både skoler, barnehager og idretts- og friluftsanser vil være viktige for å sikre muligheter for fysisk aktivitet.

Sola kommune har ervervet stor arealer fra forsvaret til friluftsmål. Det gjelder Ølbergskogen, Åsenhøyden og Nonsberget. Det er arbeidet med tilrettelegging av Ølbergskogen slik at den kan brukes av alle som vil. Arbeidet med å tilrettelegge muligheten for å kunne komme opp på Nonsberget vil også bli fulgt opp. Opp til Åsenhøyden har det vært vanskelig å finne gode løsninger. Dette er tatt opp i revidering av arealdelen.

Kommunen har vedtatt å bygge turvei langs hele kommunens Hafrsfjordside. Planleggingen av de første strekkene er godt i gang. Utbyggerne på Jåsund og Myklebust skal bygge turvei fra Hafrsfjord bru til Risnes. Denne turstien er også under planlegging. I løpet av noen få år vil muligheten til fysisk aktivitet for alle i Sola være godt utbygd og tilrettelagt.

Kultur og kunst er viktige kilder til opplevelse og gir mulighet for å utvikle uttrykksformer der en formidler inntrykk, tanker og opplevelser. Kultur kan gi god helse og ha forebyggende og behandlende effekt. For å forebygge psykiske vansker og lidelser er det viktig å ha høy bevissthet om vår egen psykiske helse. Fysisk aktivitet, kulturtilbud, godt kosthold osv er viktig i arbeidet med mennesker med psykiske lidelser

3.7 OPPVEKSTVILKÅR

Kommunen har som mål å sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov.

Sola kommune skal utvikle fritids- og læringstilbud som vekker barns og unges nysgjerrighet, interesse og utholdenhet. Barns lek og unges livsglede angår alle. Det er derfor viktig at kommunen bidrar til at

barn og unge har gode muligheter for lek og annen kreativ aktivitet i sine nærmiljøer. Uformelle møteplasser både inne- og ute er sentrale arenaer for lek og læring.

Barn og unge har en rekke behov som de ikke kan dekke på egenhånd. Eksempler på dette kan være behov for å knytte til seg voksne, behov for å knytte vennskap med jevngamle av begge kjønn, behov for spenning, opplevelser og utfordringer, men også behov for trøst, nærhet, trygghet og å dele inntrykk med andre.

Forebyggende barne- og ungdomsarbeid skal bidra til at barn og ungdom kan kjenne og fylle sine egne behov. De fleste virkemidlene går derfor ut på å skape, drive og vedlikeholde arenaer som er tilpasset disse behov. For å lykkes innenfor satsingsområdet er det avgjørende med god kontakt mellom hjem og alle deler av tjenestene relatert til barn og unge.

Barnehagene fyller viktige deler av barn og foreldre sin hverdag og skal være med på å sikre barn gode og trygge oppvekstvilkår. Barnehagene er en viktig arena for sosialisering og læring, og er sammen med hjemmet det første stedet for livslang læring. Et godt barnehagetilbud bidrar til at kommunen fremstår som attraktiv for unge familier. Kommunen må sikre at det avsettes tilstrekkelige arealer til barnehager.

Skolene skal fremstå som kvalitetsbevisste, gode og tidsmessige skoler som elevene lærer i og trives i, og som foreldrene har tiltro til. Samtidig som barn og unge skal oppleve å være aktive i egen læring, skal de også oppleve å bli stilt krav og forventninger til. Et godt opplæringstilbud er å satse på fremtiden, både for individ, familie, nærmiljø og storsamfunn. Skolene må i tillegg til det å være skoler også være viktige ressursentre i nær- og lokalmiljøene.

3.8 SENTERSTRUKTUR I KOMMUNEN

I kommuneplanen er Solakrossen definert som kommunesenter og Tananger er definert som kommunedelsenter. I et kommunesenter skal det være plass til et bredt spekter av handel, kultur, offentlig og privat service dimensjonert i forhold til kommunens innbyggere. Offentlige tilbud som bare blir gitt på et sted skal i hovedsak legges til kommunesenteret.

Sola kommune har iverksatt et stort arbeid for utvikling av senterområdene i Solakrossen og i Tananger. De reguleringsplanene som er under utarbeidelse dekker en betydelig del av sentrene og vil kunne legge til rette for en gjennomarbeidet struktur som sikrer både næringsutvikling, service og større offentlige rom og grøntområder.

Dette blir et krevende arbeid å følge opp over tid samtidig som en skal ivareta ønsket og kravet om utvikling raskt i begge sentrene.

I Sola ønsker vi en samfunnsutvikling hvor alle tar sin del av ansvaret for å leve og handle på en måte som ivaretar en bærekraftig utvikling. Dette er en kontinuerlig prosess, - og for å få det til må det samarbeides i god dugnadsånd.

4. HOVEDTREKK OG PRIORITERINGER

4.1. NØKKELTALL FRA KOSTRA (Kommune - Stat - Rapportering)

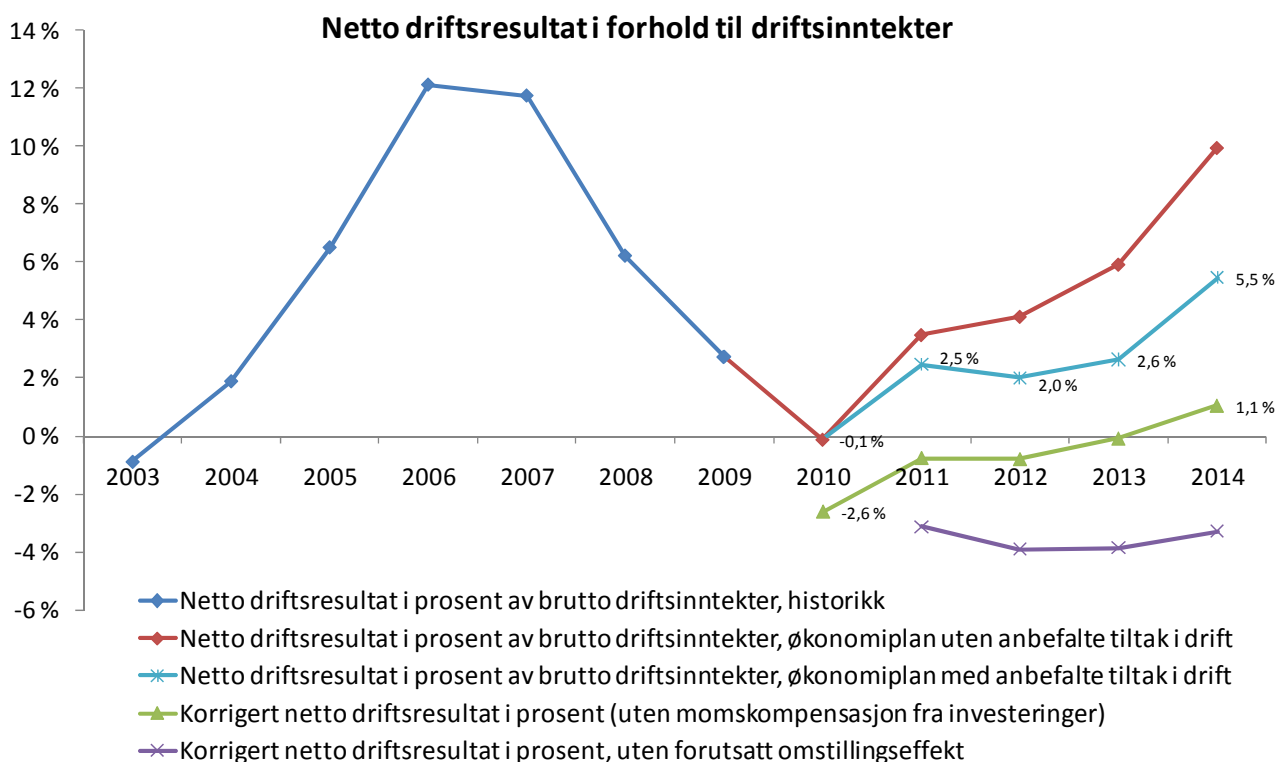
Rådmannen utarbeidet et eget kostrahefte til formannskapetets økonomiplanseminar 7. september 2010. Hefte var ment som et diskusjonsgrunnlag og som et viktig grunnlag for prioriteringer i forbindelse med kommunens økonomiske omstilling. Rådmannen viser også til årsrapporten for 2009 for illustrasjoner av utvalgte nøkkeltall.

4.2 ØKONOMISKE MÅLTALL

4.2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Netto driftsresultat er den primære indikatoren for økonomisk handlefrihet, og bør over tid ligge over 3 prosent av brutto driftsinntekter.

I diagrammet under er netto driftsresultat i planperioden illustrert på ulike måter. Momskompensasjon fra investeringer vil ikke lenger være en driftsinntekt fra 2014. I tillegg til momskompensasjon fra investeringer er det relevant å illustrere hvordan bildet blir uten den forutsatte omstillingseffekten.

Forventet utvikling i netto driftsresultat.

Netto driftsresultat i 2009 var 32,3 mill kroner eller 2,7 prosent av brutto driftsinntekter. Ved inngangen til 2010 hadde Sola kommune et akkumulert overskudd - udisponerte frie fondsmidler - på om lag 65 mill kroner, herav 57,2 mill kroner i disposisjonsfond. På den annen side utgjorde uinndekkede pensjonspremier hele 81,3 mill kroner. Det kan også hefte usikkerhet ved budsjetterte, men foreløpig urealiserte investeringsinntekter. Alt i alt er det grunnlag for å hevde at det akkumulerte overskuddet – bufferkapitalen fra tidligere år – allerede er disponert.

Kommunens driftsregnskap er finansielt orientert. Det innebærer at utgifter til renter og avdrag skal dekkes inn i driftsregnskapet. God økonomistyring er ensbetydende med å sikre handlefrihet på lang sikt. For å kunne videreføre et stabilt høyt investeringsnivå også utover planperioden 2011-2014, må evnen til å finansiere deler av investeringene av egne midler holdes på et akseptabelt nivå. Etter hvert som lånegjelda stiger sett i forhold til driftsinntektene, blir dette en relativt sett større utfordring. Med svakere handlefrihet i driften som følge av økte renter og avdrag, blir det vanskeligere å finansiere investeringer av egne midler. Dersom man holder oppe investeringsnivået vil lånefinansieringen måtte økes og man kan få en vond sirkel ved at renter og avdrag øker og reduserer handlefriheten ytterligere.

Rådmannen legger fram en egen sak om omstilling i forbindelse med behandlingen av økonomiplanen, hvor det forutsettes 30 mill kroner i innsparinger i 2011, økende med 10 mill kroner hvert år i perioden til 60 mill kroner i 2014. Omstilling, herunder reduksjoner i tjenestetilbudet, er helt nødvendig for å sikre nødvendig finansiell handlekraft når vi legger til grunn et varig svekket inntektsgrunnlag som følge av vesentlige endringer i inntektssystemet.

I planperioden er det lagt opp til et høyt investeringsnivå, med en betydelig grad av lånefinansiering. Tidligere vedtatte investeringer utgjør hoveddelen av finansieringsbehovet. Rådmannen har ikke funnet dekning for overføringer fra drift i 2011 til tross for ovennevnte omstillingsbeløp. I tillegg går 15 mill kroner av momskompensasjon fra investeringer inn i salderingen av driftsbudsjettet. Det er lagt opp til at egenfinansieringen av investeringer styrkes med 10 mill kroner hvert år i planperioden når vi ser bort fra momskompensasjon fra investeringer. Faste investeringsinntekter - avdrag fra Lyse på 8,741 mill kroner per år – inngår i den generelle finansieringen av kommunens investeringer.

I perioden 2005-2008 bidro en positiv inntektsutvikling til å stabilisere lånegjelda gjennom høy grad av egenfinansiering. Per 31.12.2009 hadde Sola kommune en lånegjeld noe under landsgjennomsnitt og gjennomsnitt i Rogaland. Rådmannens utkast innebærer at kommunens lånegjeld vil stige til nivåer som ligger over gjennomsnittet for kommunesektoren generelt, også når vi tar hensyn til kommunens rentebærende eiendeler i Lyse, som reduseres i takt med nedbyggingen av det ansvarlige lånet til selskapet. I en overgangsperiode vil dette kunne sies å være akseptabelt dersom det er påkrevd å gjøre et løft i form av helt nødvendige anlegg. Lånegjelden som skal betjenes av kommunens innbyggere etter 2014 stiger imidlertid til et så høyt nivå gjennom denne planperioden, at dette helt sikkert kan diskuteres. Rådmannen har konsentrert seg om å innarbeide en gradvis styrket egenfinansieringsevne.

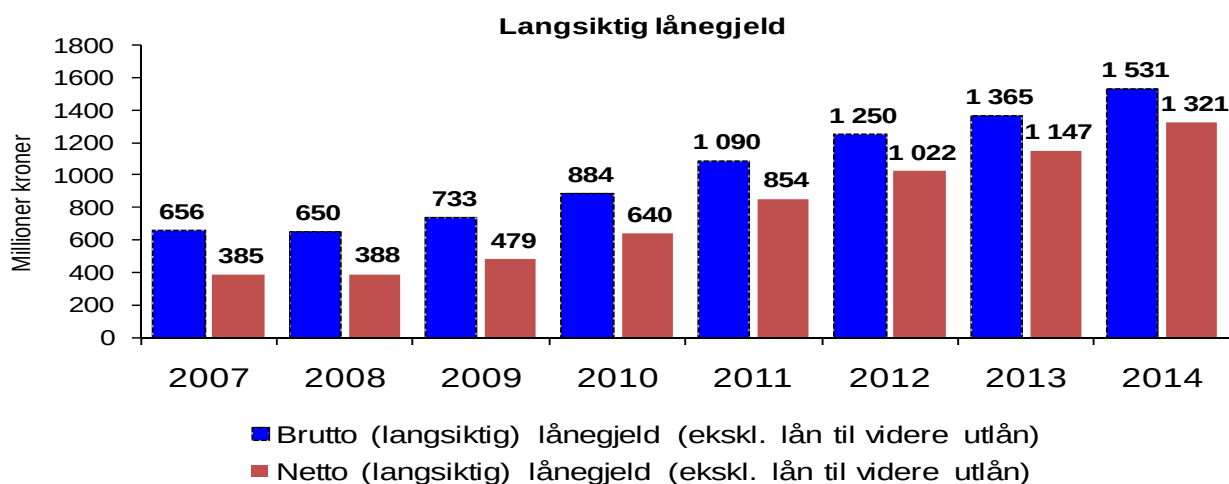
Sola kommune har en bygningsmasse som jevnt over holder høy standard. Det er blant annet gjennomført et omfattende rehabiliteringsprogram i skolesektoren de siste årene. Når de store investeringene i kommende planperiode er gjennomført, framstår en nedtrapping i påfølgende år som naturlig. Rådmannen viser imidlertid til forvaltningsrevisjonsrapporten om planmessig vedlikehold, og et betydelig vedlikeholdsetterslep.

Det er også viktig å være oppmerksom på de store utfordringene det innebærer å være en kommune i betydelig vekst. Stigende lånegjeld vil etter hvert gjøre det vanskelig å finne en riktig balanse mellom drift og investeringer, når kommunens demografiske utvikling "tvinger fram" økte bevilgninger for å opprettholde dekningsgrader og standard i tjenestetilbudet. Samtidig er det lettere å gjennomføre omstilling i form av effektivisering og økt produktivitet når innbyggertallet øker.

4.2.2 Lånegjeld

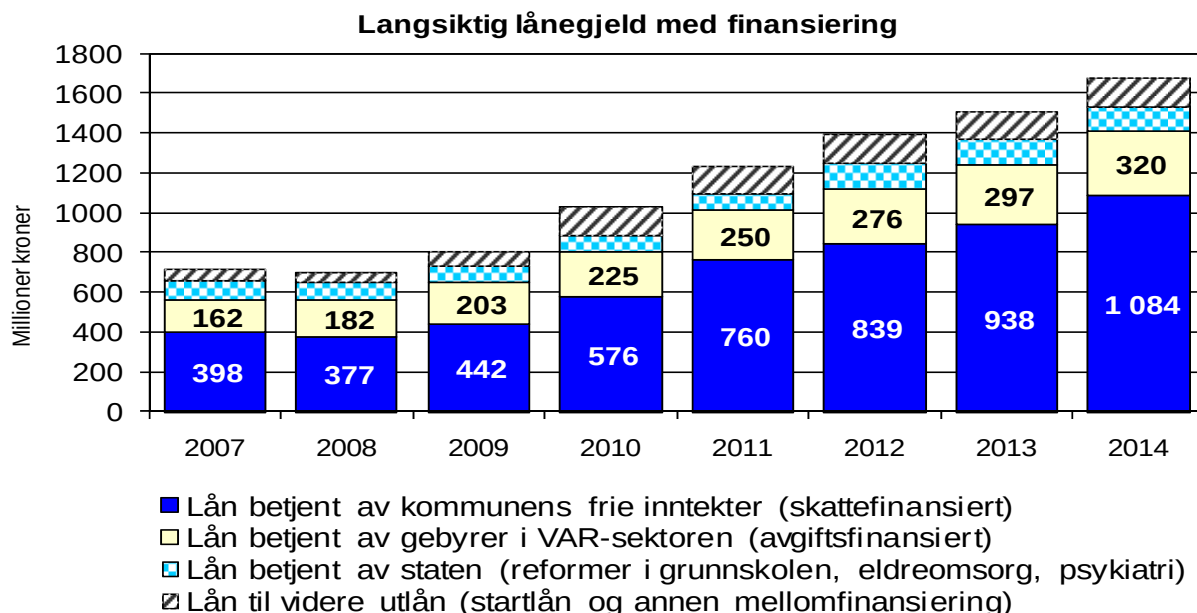
Lånegjeld er en utfordrende størrelse å sammenligne⁸ med andre kommuner. Låneopptak til videre formidling og til mellomfinansiering av selvfinansierte prosjekter er eksempler på låneopptak det er viktig å korrigere for. Likeledes vil ubrukte lånemidler og utsatte låneopptak som følge av etterslep i gjennomføringen av prosjekter, være elementer man skal være bevisste på når nye låneopptak vurderes. Per 31.12.2009 hadde Sola kommune over 200 mill kroner i ubrukte lånemidler og utsatte låneopptak.

Korrigert for lån til videre utlån og forutsatt at alle vedtatte låneopptak gjennomføres, vil samlet lånegjeld per 31.12.2010 være 884 mill kroner. Korrigert for langsiktige rentebærende eiendeler i Lyse, vil den samlede netto gjeldsbelastningen være 640 mill kroner.

Forventet utvikling i brutto og netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket langsiktige rentebærende eiendeler) per 31.12 i angitt år.

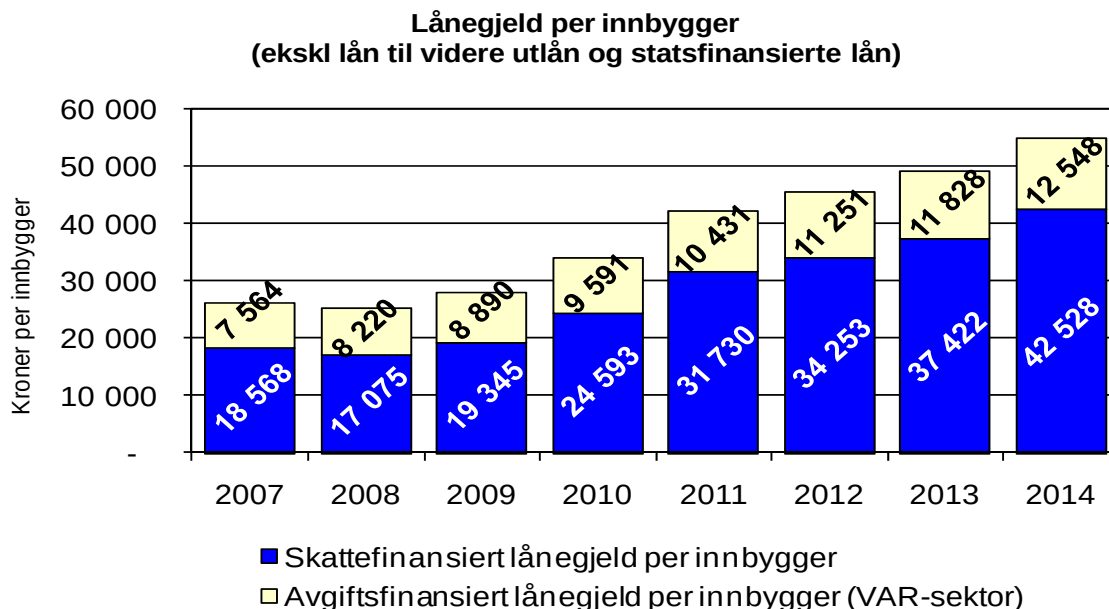
Per 31.12.2010 vil summen av lån som betjenes av kommunens innbyggere være 801 mill kroner, herav 225 mill kroner som finansieres av gebyrer for kommunaltekniske tjenester.

Forventet utvikling i langsiktig lånegjeld per 31.12 i angitt år.

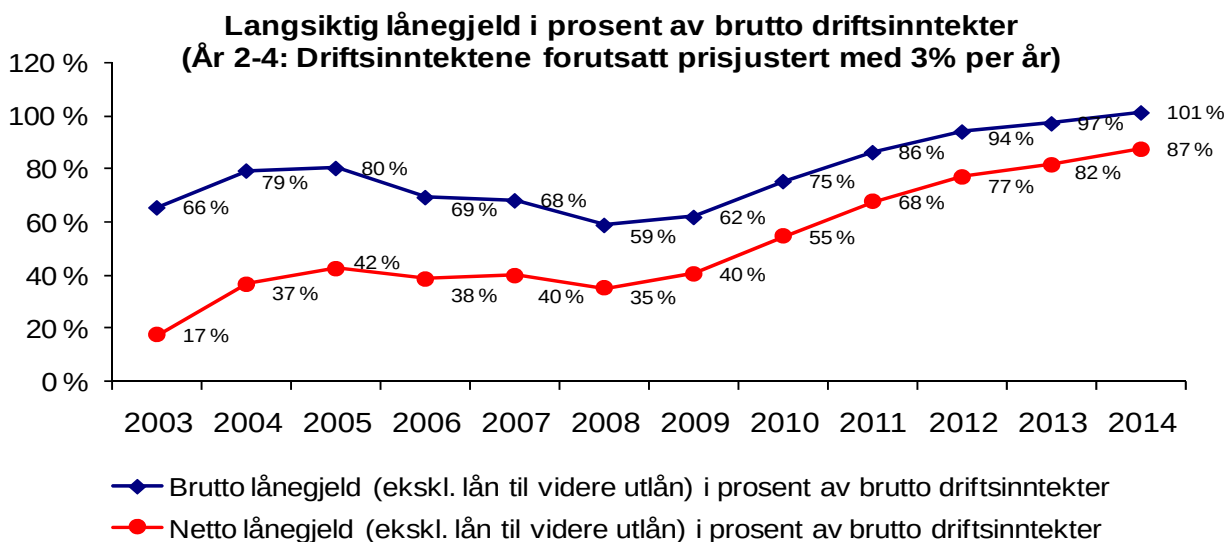
⁸ Fylkesmannen i Rogaland har gjort et forsøk i heftet "Kommunaløkonomisk statistikk" - www.fylkesmannen.no/rogaland.

En betydelig del av lånegjelda henføres til VAR-sektoren. Kalkulatoriske avskrivninger (avdrag) og renter for disse lånene belastes brukerne i form av avgifter. Investeringer i øvrige sektorer finansieres av kommunens frie inntekter. Korrigert for den forventede veksten i innbyggertallet, kan utviklingen i kommunens lånegjeld illustreres per innbygger

Forventet utvikling i langsiktig lånegjeld per 31.12 i angitt år.

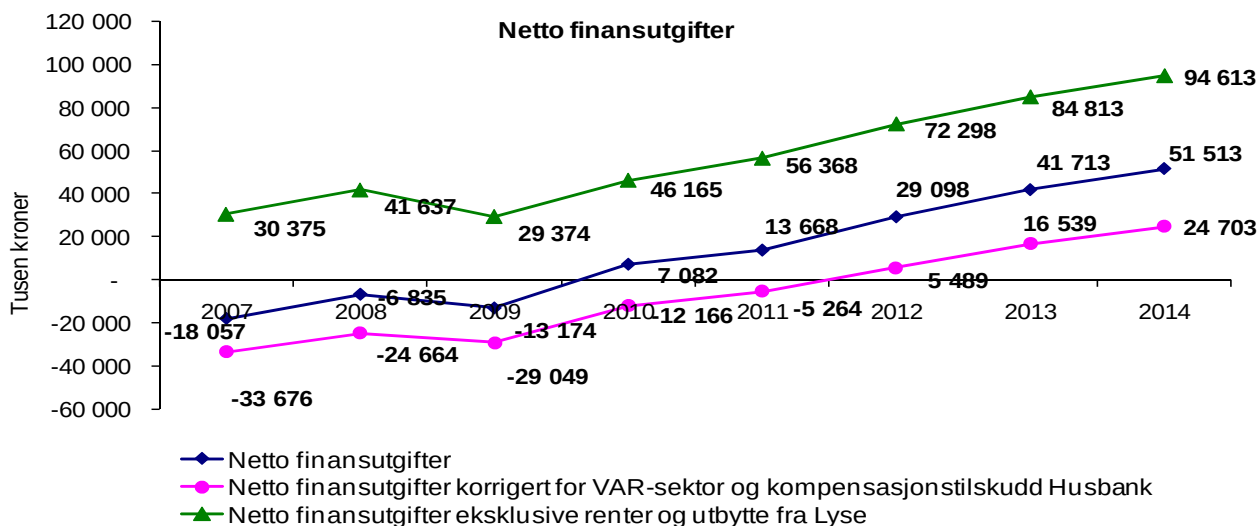
Netto gjeld som andel av brutto driftsinntekter er et uttrykk for belastningen knyttet til det å betale renter og avdrag av løpende inntekter. I landet for øvrig har netto gjeld som andel av inntektene ligget forholdsvis stabilt på nivåer mellom 30 og 40 prosent de siste 25 årene. I Sola kommune har man i løpet av drøyt 10 år beveget seg fra en betydelig netto formue til en netto gjeldsposisjon. Det er utviklingen som er mest urovekkende ved inngangen til ny planperiode.

Forventet utvikling i brutto og netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket langsiktige rentebærende eiendeler) i prosent av brutto driftsinntekter.

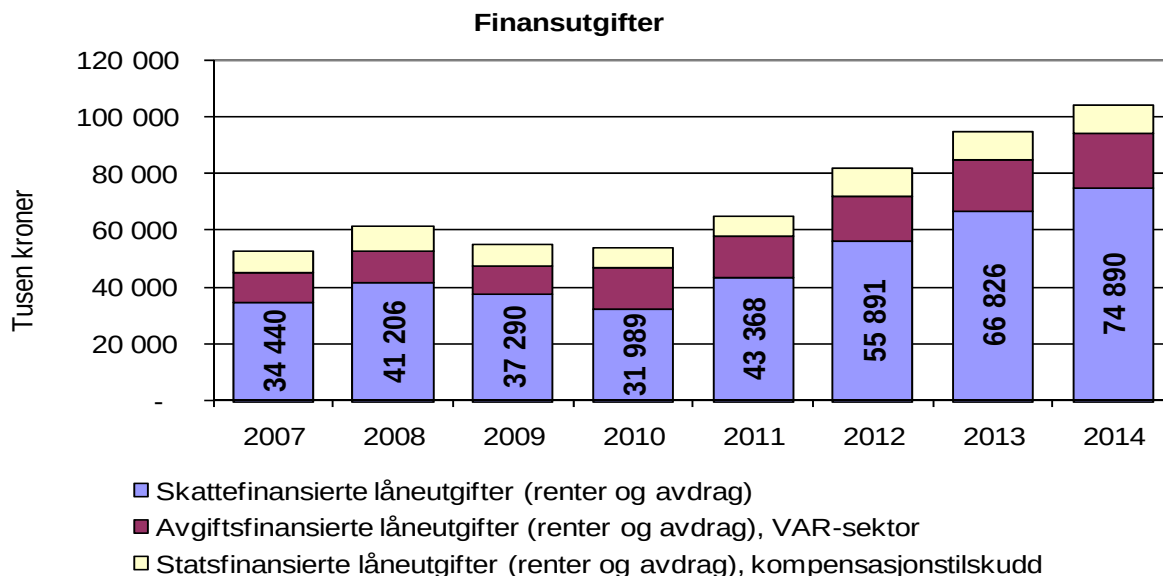
4.2.3 Netto finansutgifter

Både renter og avdrag må dekkes inn i driftsregnskapet. Netto finansutgifter tar også opp i seg avkastning på kommunens egenkapitalavsetninger, ubrukte lånemidler og annen overskuddslikviditet. Figuren under illustrerer utviklingen i netto finansutgifter, som må sees i sammenheng med stigende lånegjeld. Deler av kommunens renter og avdrag finansieres av gebyrer i vann-, avløps- og renovasjonssektoren, samt av kompensasjonstilskudd fra Husbanken knyttet til reformer mv. I tillegg kan man merke seg hvordan utviklingen i finansutgifter ville ha sett ut uten likviditetstilførsel fra Lyse.

Forventet utvikling i netto finansutgifter (brutto finansutgifter fratrasket brutto finansinntekter).

Dersom vi ser rundt på det, legger man i perioden fra 2010 til 2014 opp til å doble finansutgiftene. I samme periode øker inntektene med om lag 30 prosent når vi legger til grunn rådmannens framskriving av frie inntekter og forutsetter 3 prosent pris- og kostnadsvekst per år. I praksis betyr dette at mange potensielle nye årsverk bindes opp i renter og avdrag i årene framover.

Forventet utvikling i brutto finansutgifter. Renter og avdrag er i stor grad faste beløp i planperioden.

På den annen side forventes en mer stabil utvikling i finansinntektene gitt forutsetninger som rådmannen har redegjort for i kapittel 2.5.9.

4.3 BUDSJETTFORSLAGET

4.3.1 Ordinært driftsbudsjett – basisbudsjett – 2011

Bevegelser fra opprinnelig budsjett 2010 til rådmannens ordinære utkast:	Opprinnelig 2010	2011	2012	2013	2014	Endring fra 2010 til 2011
<i>Lønn og pensjon:</i>						
Totalsum lønn - fastlønn og variabel lønn - og sosiale utgifter	761 956 000	62 705 000	61 853 000	62 385 000	63 006 000	8,2 %
Reduserte pensjonsreserver	5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	
Redusert lønnsreserve	25 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	
<i>Andre justeringer i basisbudsjettet:</i>						
Samlet prisjustering (utgangspunkt: 2%)	148 114 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	
Budsjettreduksjon gjennomført i 2010	-5 500 000	5 500 000	5 500 000	5 500 000	5 500 000	
Omstilling, ref. blant annet f.sak 105/10 - egen sak	-1 000 000	-30 000 000	-40 000 000	-50 000 000	-60 000 000	
Momskompensasjon fra investeringer	-25 403 000	-15 448 000	-10 806 000	-10 663 000	-35 761 000	
Driftstilskudd til Sola kirkelig fellesråd og andre trosretninger	12 400 000	700 000	700 000	700 000	700 000	
Kjøp av tjenester fra Brannvesenet Sør-Rogaland IKS	13 100 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	
Kontingenter/medlemskap i KS - justering/korreksjon	1 200 000	1 880 000	1 880 000	1 880 000	1 880 000	
IKT-utgifter, anbefalt justering i tråd med f.sak 137/10	-	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
Anleggstilskudd International School of Stavanger, engangsbeløp i 2010	2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	
Anleggstilskudd Statens vegvesen - delfinansiering lang kulvert, foreløpig anslag	-	0	6 000 000	6 000 000	0	
Omsorgslønn, økt utgiftsbehov knyttet til vedtatt tjenestestandard	2 608 000	800 000	800 000	800 000	800 000	
Krisesentre (lagt inn i rammetilskuddet til kommunene)	100 000	600 000	600 000	600 000	600 000	
Topplinansiering ressurskrevende tjenestemottakere - justert 2010-nivå	-31 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	
Budsjettet tilskudd til fastlegene	7 500 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	
Statsbudsjettet, økt bevilgning til lekshjelp og økt undervisningstid i småskolen	1 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	
Skjønnsmidler til barnehager, innlemmet i rammetilskudd	-47 000 000	47 000 000	47 000 000	47 000 000	47 000 000	
Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage, innlemmet i rammetilskudd	-4 300 000	4 300 000	4 300 000	4 300 000	4 300 000	
Øremerket driftstilskudd til kommunale barnehager, innlemmet i rammetilskudd	-62 394 000	62 394 000	62 394 000	62 394 000	62 394 000	
Øremerket driftstilskudd til private barnehager, innlemmet, økt kommunalt tilskudd	25 000 000	74 000 000	77 000 000	80 000 000	83 000 000	
Netto innpending av barn fra andre kommuner, forutsatt nettofusjon	0	-11 600 000	-11 600 000	-11 600 000	-11 600 000	
Matpenger i kommunale barnehager, justering av inntektsanslag i tråd med tidligere vedtak	-	500 000	500 000	500 000	500 000	
Vederlagsbetaling i institusjon / andre egenandeler, lønns- og prisjustering m.v.	-	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	
Inntroduksjonsstønad, økt utgiftsbehov som følge av høyere deltakerantall	2 700 000	600 000	600 000	600 000	600 000	
Husleiebidrag/bostøtte, økt utgiftsbehov i forhold til opprinnelig budsjett 2010	5 900 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
Kvalifiseringsstønad (lagt inn i rammetilskuddet til kommunene)	0	4 800 000	4 800 000	4 800 000	4 800 000	
Energiutgifter, vesentlig justering innarbeidet i basisbudsjettet	-	3 800 000	3 800 000	3 800 000	3 800 000	
Eiendomsdrift, reservepost brakkeleie	0	600 000	600 000	0	0	
Eiendomsdrift - boligseksjon, justert inntektsanslag	-	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	
Arealbruk, tilskudd til private stikkledninger	1 500 000	-1 500 000	0	0	0	
Arealbruk, reserve, utredninger, annet fagarb., sentrumsplaner	400 000	0	-400 000	-400 000	-400 000	
Arealbruk, andel av utgifter i forbindelse med utredning av bybane	1 500 000	200 000	500 000	1 000 000	1 300 000	
Spesifiserte nominelle bevegelser		212 431 000	216 621 000	210 196 000	173 019 000	
Øvrige justeringer, ref. diverse økte inntektsanslag, uspesifisert lønnsvekst mv.		-12 393 000	-12 529 000	-11 561 000	-12 082 000	
Justeringer innarbeidet i ordinært driftsbudsjett (basisbudsjett)		200 038 000	204 092 000	198 635 000	160 937 000	
<i>Sentrale inntekts- og utgiftsforutsetninger:</i>						
Skatt og rammetilskudd (frie inntekter)	-789 400 000	-207 600 000	-232 600 000	-261 600 000	-289 600 000	26,3 %
Integreringstilskudd flyktninger	-10 500 000	-500 000	-1 500 000	-2 500 000	-3 500 000	
Anslag kompensasjonstilskudd, øremerket statstilskudd renter og avdrag	-7 000 000	0	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	
Låneutgifter (renter og avdrag)	51 937 000	7 863 000	25 063 000	37 563 000	47 263 000	
Avdrag utover minimum etter kommuneloven	5 000 000	0	0	0	0	
- herav VAR-sektorens kapitalutgifter (vann - avløp - renovasjon)	-14 948 000	516 000	-1 161 000	-2 726 000	-4 362 000	
Finansinntekter (inkl. utbytte fra Lyse)	-48 966 000	-1 100 000	-3 100 000	-3 100 000	-3 100 000	
Til disposisjon fra sentrale inntekts- og utgiftsposter		-200 821 000	-216 298 000	-235 363 000	-256 299 000	
Sum ordinært budsjettforslag, negativt tall er positiv balanse før intern finansiering		-783 000	-12 206 000	-36 728 000	-95 362 000	
Egenfinansiering av investeringer / overført til investeringsregnskapet	45 403 000	-19 552 000	-14 194 000	-4 337 000	30 761 000	
Reversert bruk av disposisjonsfond (budsjettet i 2010)		97 000	97 000	97 000	97 000	
Avsetning til / bruk av disposisjonsfond	-97 000	7 443 000	-942 000	-2 527 000	2 459 000	
Til disposisjon		12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000	

Aktuelle nye tiltak / vesentlige justeringer - anbefalt

12 795 000 27 245 000 43 495 000 62 045 000

Fra opprinnelig vedtatt 2010-budsjett til foreslått basisbudsjett for 2011 øker kommunens lønnsutgifter med 62,7 mill kroner eller 8,2 prosent. Hovedforklaringen er økte lønnsutgifter som følge av lønnsoppgjør, økte pensjonskostnader utover lønnsvekst, et antall nye stillinger i løpet av 2010 i kraft av fjorårets budsjettvedtak, demografibaserte årsverk i grunnskolen, flere årsverk i kommunale barnehager mv. Uspesifisert lønnsvekst – såkalt lønnsglidning – er på et akseptabelt nivå.

I oversikten har rådmannen dokumentert vesentlige nominelle bevegelser på utgifts- og inntektssiden. Øvrige justeringer i basisbudsjettet er et tilnærmet nullsumspill i framskrivingen fra 2010 og 2011, jf for øvrig kommentarer i kapittel 5. Det må tas høyde for at rådmannen kan tilrå justeringer i basisbudsjettet i forbindelse med formannskapetets budsjettbehandling.

Rådmannen viser også til økonomiske oversikter i vedlagt talldel, spesielt *økonomisk oversikt - drift*, og *budsjettskjema 1B (drift)*, som vil bli kommentert nærmere i forbindelse med presentasjonen av rådmannens utkast.

Rådmannens ordinære budsjettforslag for 2011 har et positivt netto driftsresultat på 46,1 mill kroner når vi ser bort fra bruk av bundne avsetninger i VAR-sektoren. I driftsresultatet inngår momskompensasjon fra investeringer med 40,9 mill kroner. Rådmannen tilrår at dette beløpet fratrasket 15 mill kroner overføres til egenfinansiering av investeringer, altså 25,9 mill kroner. Etter budsjettert overføring til investeringer står **20,2 mill kroner til disposisjon i 2011**, før man eventuelt bruker av tidligere års akkumulerte overskudd (disposisjonsfond).

4.3.2 Omstilling – eget prosjekt – egen sak

Rådmannen viser til egen saksframstilling til formannskapetets budsjettmøte, som bygger på vedtak i f.sak 105/10. Formannskapet har også gitt føringer for prosessen i et eget arbeidsmøte 01.10.2010, jf. også økonomiplanseminar 07.09 og 21.09.2010.

I planperioden første år (2011) er det forutsatt en budsjettreduksjon på 30 mill kroner. I planperiodens tre siste år er denne forutsetningen videreført. I tillegg økes omstillingsbeløpet med 10 mill kroner per år, slik at samlet forutsatt omstillingseffekt i 2014 oppgis til 60 mill kroner. Opptrappingen framstår som nødvendig for gradvis å rette opp kommunens finansielle handlekraft, som er vesentlig svekket som følge av varig svekket inntektsgrunnlag og økte renter og avdrag.

Rådmannen har i 2010 startet gjennomgangen av kommunens basisbudsjett, med sikte på kartlegging av dagens tjenesteproduksjon. Poenget med denne gjennomgangen er å gjøre en kritisk vurdering av dagens oppgaver, løsninger og ressursbruk, samt å systematisere arbeidet med løpende omstilling. På kort sikt handler nok omstillingsprosessen mer om nedskrivning av tjenestetilbudet enn effektivisering. For øvrig viser rådmannen til nevnte sak.

4.3.3 Mer om salderingen av handlings- og økonomiplanen

Rådmannen har laget en alternativ oppstilling som illustrerer salderingen av handlings- og økonomiplan 2011-2014, hvor rådmannen har tatt utgangspunkt i korrigerte netto driftsutgifter. Momskompensasjon fra investeringer, som i prinsippet skal overføres til investeringsbudsjettet i sin helhet, inngår ikke i begrepet.

Videre avgjør summen av frie disponible inntekter og netto finansutgifter hvor stort beløp som kan anvendes til egenfinansiering av investeringer og til å finansiere nye tiltak i driftsbudsjettet. Som nevnt går 15 mill kroner av momskompensasjon fra investeringer inn i salderingen av driftsbudsjettet i 2011 til tross for vesentlige forutsatte budsjettreduksjoner. Det er videre lagt opp til at egenfinansieringen av

investeringer styrkes med 10 mill kroner hvert år i planperioden. Årlige ekstraordinære avdrag utover minimumsbestemmelsen i kommuneloven, til sammen 20 mill kroner i planperioden, kan også betraktes som en slags overføring til investeringer.

Basert på framskrivingen av sentrale inntekts- og utgiftsforutsetninger gir dette følgende oversikt:

	Budsjett 2010	Handlings- og økonomiplan 2011-2014 - utkast			
		Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Korrigerte netto driftsutgifter eks mva investeringer	793 974 000	1 039 460 000	1 048 872 000	1 053 272 000	1 050 672 000
Forutsatt omstillingseffekt	-	30 000 000	40 000 000	50 000 000	60 000 000
Sum frie disponible inntekter	806 900 000	1 015 000 000	1 044 000 000	1 074 000 000	1 103 000 000
Korrigert brutto driftsresultat	-12 926 000	-5 540 000	-35 128 000	-70 728 000	-112 328 000
Netto finansutgifter	-6 977 000	302 000	13 825 000	24 760 000	32 824 000
Overføring til investering utenom momskompensasjon	20 000 000	-15 000 000	-5 000 000	5 000 000	15 000 000
Mer/mindreforbruk til disposisjon	97 000	-20 238 000	-26 303 000	-40 968 000	-64 504 000
Sum nye tiltak/vesentlige justeringer	0	12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000
Ikke finansiert i basis / ikke disponert	97 000	-7 443 000	942 000	2 527 000	-2 459 000
Økte frie inntekter	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	97 000	-7 443 000	942 000	2 527 000	-2 459 000
Udekket	0	0	0	0	0

Salderingen av basisbudsjettet bygger som alltid på mange foreløpige forutsetninger og estimat. Det knyttes for eksempel noe usikkerhet til våre forpliktelser overfor Sør-Rogaland brannvesen IKS, samt andeler av utgifter i forbindelse med interkommunale utredninger.

Samlet er det funnet dekning for 62 mill kroner i nye tiltak gjennom planperioden, herav 12,8 mill kroner det første året. Dette tilsvarer en realvekst på om lag 1 prosent av brutto driftsinntekter, når vi ser bort fra låneutgifter – renter og avdrag, som stiger vesentlig som følge av forholdsvis høye investeringer i planperioden.

Uten forutsatt omstilling, herunder antatte reduksjoner i basistilbudet det første året i planperioden, er det ikke mulig å legge opp til akseptable investeringer og tilhørende driftstiltak som skal møte økte behov i befolkningen som følge av den demografiske utviklingen.

Samlet innebærer salderingen en marginal avsetning til disposisjonsfond i planperioden. Av hensyn til kommunens finansielle sårbarhet kan det være et poeng at deler av momskompensasjonen ikke overføres til investeringsbudsjettet i første del av perioden. Fra 2014 er det ikke lenger tillatt å saldere driftsbudsjettet med momskompensasjon fra investeringer.

Rådmannen legger til grunn at kommunens akkumulerte overskudd – disposisjonsfond ved inngangen til 2010 – må anses for å være høyst beskjeden bufferkapital som det vil være lite formålstjenlig å anvende i salderingen av handlings- og økonomiplanen, jf omtale i kommunens årsrapport for 2009 mv.

Rådmannen viser til at dette er et utkast som skal danne grunnlag for formannskapetets videre behandling.

4.3.4 Rådmannens utkast til investeringsbudsjett 2011-2014 – vedlegg 1

(Rådmannens utkast – talldel – følger vedlagt, bakerst i dette dokumentet)

Investeringsbudsjett 2011-2014 bygger på vedtatt handlings- og økonomiplan 2010-2013. Rådmannen viser til formannskapetets økonomiplan seminar 07.09.2010, til *handlings- og økonomiplan 2011-2014 – delutredning av nye tiltak* som ble utdelt og gjennomgått i formannskapsmøte 21.09.2010. Rådmannen viser også til møte i formannskapet 01.10.2010.

Utkast til investeringsbudsjett 2011-2014 er basert på delutredningen av aktuelle investeringer som ble lagt fram den 21.09.2010.

Det har blitt antydnet at man bør vurdere å sette et tak for årlige låneopptak i planperioden. Sett i lys av nødvendige demografiske løft og tilhørende investeringer på sentrale tjenesteområder som pleie og omsorg, skole og barnehage, vil rådmannens utkast kunne sies å speile et akseptabelt investeringsnivå i en overgangsperiode. I løpet av relativt kort tid vil økte frie inntekter kompensere for økte driftsutgifter. Hovedutfordringen er kanskje å finne rom for andre ønskelige investeringer. Uansett forutsettes meget streng prioritering i fastsettelsen av investeringsbudsjettet.

Rådmannen har gått kritisk gjennom alle prosjekter som ligger inne i vedtatt investeringsbudsjett for 2010-2013. I gjennomgangen har en vurdert muligheten for å stryke bevilgninger, utsette og/eller redusere kostnader innenfor de enkelte prosjekter. Det er i vurderingen av tidligere vedtatte investeringsprosjekter lagt vekt på å fullføre prosjekter som er under arbeid, videreføre prosjekter som kommunestyret har prioritert i planperioden og legge inn prosjekter innenfor kommunestyrets prioriterte områder.

I oversikten over forslag til nye investeringsprosjekter er det i delutredningen listet opp en rekke aktuelle prosjekter. Estimerte kostnader for hvert prosjekt er for de fleste prosjektene lagt inn i 2011. Rådmannen har også her gått kritisk gjennom både prosjektene og når en eventuell bevilgning bør legges inn. For å redusere låneopptaket de første årene i planperioden, har rådmannen utsatt en del nye prosjekter til år tre og fire i planperioden.

Rådmannen viser til regjeringens varslede omlegging i regnskapsføringen av momskompensasjon fra investeringer. Rådmannen henfører konsekvent alle kompensasjonssinntekter fra investeringer til investeringsbudsjettet også i denne planperioden med unntak av henholdsvis 15 og 5 mill kroner de to første årene i planperioden. For å kompensere for dette har rådmannen forutsatt investeringsinntekter på samme nivå. For to av prosjektene, nytt kommunehus og ny sjukeheim i Sola sentrum, er det i tillegg forutsatt vesentlige finansieringsbidrag. Mulighetene for høyere investeringsinntekter bør også utforskes i planperiodens første år.

Generelt mener rådmannen at investeringsnivået er for høyt i forhold til graden av egenfinansiering, og understreker at det fortsatt bør foretas strenge prioriteringer med sikte på å redusere omfanget av investeringer, jf kapittel 4.2 - økonomiske måltall. Dersom kommunens inntektsgrunnlag endres

vesentlig i planperioden, kan rådmannen bli tvunget til å foreslå at flere av de store prosjektene som er lagt inn i planen, blir utsatt i tid.

I rådmannens utkast til investeringsbudsjett for 2011-2014 er det ikke funnet rom til mange nye prosjekter selv om det er flere viktige prosjekt som er foreslått. Av hensyn til kommunens finansielle handlekraft og gjennomføringsevne er flere prosjekter utsatt, noen i påvente av nye vurderinger.

En samlet framstilling av investeringene framgår av vedlagte oversikt.

Kommentarer til rådmannens utkast, jf for øvrig delutredningen av 21.09.2010:

I den oversikten som er lagt inn i delutredningen av 21.09.2010 er det foreslått følgende endringer i **tidligere vedtatte investeringsprosjekter**:

Eiendomsdrift:

Prosjekt 19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord

Bevilgning for 2013 er foreslått tatt ut. Denne kostnaden forutsettes dekket av hovedprosjektet 59652 Turveg Hafrsfjord fra 2013.

Eiendomsutvikling:

Prosjekt 1904 Erverv av arealer

Det er lagt inn en økning på 10 mill. kr i 2011 og 10 mill.kr i 2012. Begrunnelsen for dette er bl.a. kjøp av skoletomt på Skadberg, tomt til barnehage på Myklebust og tomt til nytt sykehjem i Sola sentrum. Bevilgningen vil neppe dekke kostnadene ved disse tomtekjøpene, men det var dette rådmannen fant rom til i 2011 og 2012.

Prosjekt 29026 Stangeland skole utvidelse/ombygging

Som en konsekvens av det skal bygges ny barneskole på Skadberg, er det vedtatt å omdisponere Stangeland skole til ny ungdomsskole i skolekretsen, slik at antallet ungdomsskoler øker fra én til to. Bevilgningen som var i 2013 er foreslått flyttet til 2014. Hovedbegrunnelsen er at det er under arbeid en skolebruksplan som forventes ferdigbehandlet før september 2011. Skadberg skole vil først stå ferdig til skolestart 2012 og videre bruk av skoleanlegget ved Stangeland skole vil bli avklart i skolebruksplanen.

Prosjekt 29044 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse

Prosjektet vil ikke komme i gang før tidligst mot slutten av 2011 blant annet på grunn av at det må utarbeides en reguleringsplan for området. Det er alt bevilget 15 mill. kr til prosjektet. Rådmannen foreslår derfor at bevilgningen som er vedtatt i 2011 flyttes til 2012.

29060 Grannes skole, ombygging

Ombygging av nåværende arealer som disponeres av Granens ressurscenter vil ikke kunne starte før nytt bygg til ressurscenteret er klart til innflytting. Bevilgningen som er i 2011 foreslås flyttet til 2013.

29061 Ny barnehage på Myklebust

Det er opprinnelig bevilget 10 mill kr til prosjektet i 2011 og 15 mill. kr i 2012. Behovet for en stor barnehage på Myklebust vil komme senere enn 2011/2012. Det foreslås derfor at bygging av ny barnehage utsettes til 2012 og 2013. Dette henger også sammen med behovet for å få på plass en ny vei inn til det feltet der barnehagetomten ligger.

Prosjekt 39052 Nytt sykehjem i Sola

Kommunestyret behandlet i møte 23.09.2010 sak 79/10 om plassering av nytt sykehjem i Sola sentrum.

Kommunestyret vedtok at sykehjemmet skulle bygges i sentrum innenfor det området som inngår i områdeplanen for Sola sentrum.

Områdeplanen er en omfattende plan og det er grunn til å anta at den ikke blir vedtatt før sommeren 2011. Det skal også utarbeides og vedtas reguleringsplan for det området der sykehjemmet er tenkt plassert. Selv om en starter dette arbeidet før områdeplanen er vedtatt, vil en neppe få vedtatt endelig reguleringsplan før langt ut i 2012. Erverv av tomt kan ta tid, det samme vil prosjektering av nytt sykehjem. Byggestart kan etter dette kanskje fort bli i 2013 og rådmannen har derfor foreslått å flytte bevilgningene fra 2012 og 2013 til 2013 og 2014.

Prosjekt 39059 Boligsosial handlingsplan, nye kommunale utleieboliger

I vedtatt investeringsbudsjett er det lagt inn 10. mill. kr i 2012 og 10 mill kr i 2013. Det bør foretas en grundig gjennomgang av kommunens boligmasse for å få vurdert om den er optimal til å dekke de boligbehov som kommunen vil ha ansvar for å dekke. Rådmannen foreslår å trekke inn de vedtatte bevilgningene i 2012 og 2013 på dette prosjektet i påvente av en gjennomgang av kommunens boligmasse. Et mål kan være å selge flere boliger/leiligheter for å kunne bruke salgsinntekter til kjøp av nye boliger tilpasset behovene i årene framover.

Prosjekt 59660 Lysløype i Ølbergskogen

Det er i vedtatt investeringsbudsjett vedtatt bevilgninger til lysløype i Ølbergskogen på totalt 2,75 mill kroner. I den økonomiske situasjonen kommunen er i, foreslår rådmannen at bevilgningen til dette prosjektet trekkes inn. Det vil alltid være ønskelig å tilrettelegge turområder med belysning. Det vil i årene framover bli bygd mange nye turveier i kommunen (Hafrsfjord, Jåsund) og rådmannen ønsker å avvente lyssetting av turveiene i for eksempel Ølbergskogen til en er kommet noe lengre med planer for lyssetting i andre turområder.

Aktuelle nye investeringsprosjekter 2011-2014:

Rådmannsnivå

RÅD.107 Notus plan og portal, nye lisenser

Rådmannen ser klart behovet for effektivisering av turnusplanlegging/vaktoppsett både innen helsesektoren, biblioteket og andre virksomheter som planlegger turnuser/vaktoppsett. I dette prosjektet ønsker rådmannen at en ikke binner bevilgningen til Notus, men at en kan stå fritt til å vurdere ulike programvarer som kan dekke planlegging av turnuser/vaktoppsett. I dette vil også kostnader til lisenser og IKT-verktøy kunne spille en viktig rolle. Rådmannen foreslår derfor at prosjektet endrer navn, men at den foreslåtte bevilgningen opprettholdes.

RÅD. 1.08. Automatisk utlån

Dette prosjektet er fremmet de siste årene fra biblioteket som bl.a. har argumentert med at det vil gi mulighet for at ansatte kan veilede og hjelpe flere brukere av bibliotek tjenester. Rådmannen ser at det i tillegg til frigjøring av personaltid også kan ligge andre effektiviseringsmuligheter i dette systemet. Rådmannen ønsker å bruke noe tid i 2011 til å utrede mulighetene som ligger i systemet og foreslår at den foreslåtte bevilgningen flyttes til 2012.

Eiendomsdrift

Alle de foreslåtte investeringsprosjektene har en god begrunnelse og flere av forslagene vil bl.a. kunne være tiltak for å spare energi. Rådmannen har gått kritisk gjennom forslagene til nye prosjekter og når en eventuelt bør legge inn bevilgninger.

Som det fremgår av tabelloversikten har en i 2011 bare lagt inn nye investeringer tilsvarende en netto kostnad på ca. 3,3 mill kr. Det vil fremkomme av tabellen hvilke prosjekter som er foreslått i 2011 og hvilke som er fordelt over hele planperioden.

Rådmannen går ikke gjennom hvert prosjekt. Rådmannen vil likevel trekke fram noen prosjekter i 2011, som rådmannen mener bør ligge fast.

ED.1.1 Rehab.94-bygget Sola sykehjem

Som det vil fremgå av begrunnelsen som ligger i delutredningen, er det behov for å gjøre noe for å oppgradere boenheten i 94-bygget. Etter en samlet vurdering er en kommet fram til at renovering over flere år, vil være mer gunstig enn totalrenovering over ett år. Dette har bl.a. med behovet for sykehjemsplasser og mulighet for å plassere beboere andre steder i en rehabiliteringsperiode.

ED. 1.2 Skatebane Åsenhallen

Anlegget ved Åsenhallen er nedslitt og deler av det bør skiftes ut. I tillegg er det behov for å utvide anlegget noe. Kommunen får jevnlig henvendelser fra ungdommer som ber om at anlegget oppgraderes.

ED.1.16 nedgravde avfallscontainere

Rådmannen ser at nedgravde avfallcontainere er viktig både for renhold og sikkerhet mot brann. Rådmannen skulle gjerne fortsatt en svært aktiv oppgradering av avfallsanlegg, men foreslår at det ikke bevilges til dette i 2012 og 2014.

ED.1.27 Sykesignalanlegg, Sola sykehjem

Det ble i 2010 bevilget midler til å starte en montering av nytt sykesignalanlegg ved Sola sjukeheim. Det ble i den samme saken vist til at det var behov for ytterligere utbygging i 2011. Bevilgningen på kr 350.000 vil dekke kostnadene ved utvidelsen.

Eiendomsutvikling

Rådmannen har ikke funnet at det er økonomisk forsvarlig å legge inn mange nye større investeringsprosjekter i 2011. Det er bare funnet plass til fire byggeprosjekter, der EU.16 Brannsikring kulturhuset er vedtatt tidligere og der EU.18 Trafikkløsning Røyneberg skole er nødvendig for å kunne bygge ut Røyneberg barnehage.

I innspillene til nye investeringsprosjekter er det en rekke tiltak knyttet til skoler. Rådmannen har valgt å utsette alle disse forslagene til 2012, 2013 og 2014 i påvente av behandling av skolebruksplan for kommunen. Den vil først bli vedtatt i 2011.

EU.17 Påbygg Tananger helsehus

Dette prosjektet er flyttet fra 2013 til 2014. Sektorplan for Tananger sentrum er under arbeid. Den vil trolig bli behandlet ferdig i 2011. Det skal så utarbeides reguleringsplaner for områder som ønskes utbygd. Rådmannen ønsker å vurdere behovet for plass til de som i dag er i helsehuset, når det er klart hvilke bygg kommunen eventuelt har behov for å bygge eller å leie for å dekke bl.a. helsetilbud til en voksende befolkning i Tananger og jåsundområdet.

4.3.5 Aktuelle nye tiltak i drift – rådmannens anbefaling – vedlegg 2

(Rådmannens anbefaling – talldel – følger vedlagt, bakerst i dette dokumentet)

Rådmannen viser til formannskapetets økonomiplanseminar 07.09 og 21.09.2010 mv.

Generelt er det en sammenheng mellom investeringer og nye tiltak i drift. Anleggskostnader må ses i sammenheng med blant annet direkte lønnsutgifter til økt tjenesteproduksjon – flere ansatte, økte utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen og økte renteutgifter og avdrag.

Rådmannen viser til at det i arbeidet med handlings- og økonomiplan 2011-2014 er lagt inn en forutsetning om at dagens driftsnivå må reduseres med 30 mill kr i 2011 og at omstillingseffekten må økes hvert år i planperioden. Det er etablert et eget omstillingsprosjekt og oppstilling av mulige innsparingstiltak vil bli lagt fram for formannskapet til budsjettmøtet 16. og 17. november 2010.

I vurderingen av nye investeringstiltak og nye driftstiltak i 2011 og de påfølgende år, har rådmannen foreslått en så lav stillingsvekst som mulig for at driftskostnadene ikke skal øke mer enn det rådmannen finner forsvarlig ut fra dagens økonomiske situasjon.

Oversikten over aktuelle nye driftstiltak med gode begrunnelser slik det fremgår av delutredningen som ble delt ut i formannskapsmøte 21.09.2010, viser at driftsenhetene mener at det på mange områder er behov for å styrke antall stillinger både for å dekke dagens behov, men også for å kunne møte behovene som ligger i en sterk befolkningsvekst i planperioden. Den demografiske utviklingen vil stille store krav til kommunen som tjenesteleverandør i årene framover.

En betydelig andel av anbefalte tiltak i planperioden er knyttet til tjenesteområde levekår. I planperioden vil utvidelse av TABO, nye omsorgsbolig i miljøtjenesten, nytt bokollektiv innen psykisk helse og økende behov innen hjemmebaserte tjenester, kreve at det opprettes over 40 nye stillinger.

Også anslåtte demografikostnader i førskolen og til dels grunnskolen er tatt med i rådmannens anbefalte tiltak. Tidligere har ikke nye barnehageplasser vært en del av tiltaksoversiktene, fordi staten har finansiert all aktivitetsvekst gjennom direkte tilskudd – aktivitetsbaserte skjønnsmidler. Fra 2011 er finansieringen av nye plasser en del av rammetilskuddet og tilhørende befolkningsframskrivninger.

Rådmannen anbefaler opprettelse av svært få stillinger i 2011. Rådmannen vil dekke noen av behovene for stillinger ved at to stillingshjemler innenfor tjenesteområdet samfunnsutvikling - eiendomsdrift omdisponeres for å dekke behovet for å styrke arbeidet med klima/energi og miljøtiltak i kommunale bygg og for å styrke boligseksjonen. Rådmannen anbefaler noen få nye stillinger og det vises til egen omtale av disse.

Noen kommentarer til anbefalingen, jf for øvrig delutredningen av 21.10.2010:

Ungdomskontrakter – oppsøkende tjenester

Ungdomskontrakt er et tilbud til ungdom mellom 15 og 18 år som har begått en eller flere straffbare handlinger. For å prøve ut ordningen med ungdomskontrakter, ble det i 2009 opprettet en 50% prosjektstilling over to år. Dette prosjektet går ut 2010. Prosjektet har gitt ungdom i Sola muligheten til å bryte en kriminell karriere i starten. Erfaringene fra prosjektperioden er så positive at rådmannen anbefaler opprettelse av en fast 100% stilling fra 01.01.2011.

IKT – 50% stilling konsulent/teknikker

I planer for drift av barnehager heter det at alle barn skal få tilgang til datautstyr slik at alle barn får erfaring og kunnskap om databruk. Det er bevilget en del midler til kjøp av utstyr til barnehagene, men dette kommer ikke i gang uten økt kapasitet i IKT-avdelingen. For å sikre dette anbefaler rådmannen en 50% driftsstilling.

Jærmuseet, museumspedagog

Kommunen er i samarbeid med Jærmuseet om at museet skal overta drift og utvikling av Krigshistorisk museum og Flyhistorisk museum. Det er gitt bidrag fra Kulturdepartementet ved at Jærmuseets budsjett økes med kr 500.000,- pr år. I denne bevilgningsøkningen ligger det sterke føringer om at vertskommunen yter minst tilsvarende til den nye museumsdriften i Sola. Rådmannen anbefaler på denne bakgrunn at det legges inne en økning på kr 700.000,- per år. Denne bevilgningen skal dekke lønns- og driftskostnader til utvikling av museene i Sola under Jærmuseet.

Bestillerkontoret – økt saksmengde

En vedvarende økning i vedtaksmengde, uten å øke saksbehandlerkapasiteten gjør at kvaliteten reduseres på kartleggingsarbeidet som skjer forut for et vedtak. Stadig mindre tid på hver sak gir i en del tilfeller vedtak som er for "romslige" og dermed mer kostbart for kommunen, men det kan også gå motsatt vei slik at brukerne får for lite tjenester. Saksbehandlerne besøker nå sjelden pasienten i sitt hjem, og heller ikke på sykehus før utskriving. Samhandlingsreformen vil kreve et tettere samarbeid mellom kommune og sykehus. Bestillerkontoret får en sentral rolle i dette samarbeidet.

Barnevern

De to stillingene som foreslås opprettet, forutsettes finansiert vi øremerkede midler til styrking av barnevernet.

Hjemmebaserte tjenester

Det vil være behov for styrking av hjemmebaserte tjenester hvert år i planperioden. Dette vil bl.a. være en viktig del av tjenestetilbudet som kan medvirke til at innbyggere kan bo i egen bolig så lenge som mulig.

Støttekontaktordningen

Støttekontaktordningen er en lovpålagt oppgave. Ansvar for støttekontakttjenesten er vedtatt overført til virksomhet fritid i 2011. Utvikling av støttekontaktordningen, rekruttering av flere støttekontakter, oppfølging av støttekontakter vil være avgjørende for om en skal lykkes å kunne gi brukere med rett til støttekontakt gode løsninger. Det er derfor behov for midler til dette arbeidet.

Rådmannens anbefaling innebærer følgende realvekst i planperioden, når vi ser bort fra renter og avdrag:

2011: 12,8 mill kroner – 2012: 27,2 mill kroner – 2013: 43,5 mill kroner – 2014: 62,0 mill kroner

Antall spesifiserte årsverk i 2011: 14,5 – herav levekår: 6

4.3.6 Risikovurdering

Rådmannen vil vise til at budsjettet har en utgiftsside for drift på om lag 1,2 mrd kroner. Én prosent avvik utgjør 12 mill kroner. Dersom det skulle bli en svikt på en prosent både på utgifts- og inntektssiden vil det altså utgjøre om lag 25 mill kroner, og tilsvarende vil et positivt avvik bety det samme med motsatt fortegn. Forskjellen her utgjør 50 mill kroner.

Et nokså grunnleggende prinsipp i all budsjettering, er at man bør legge inn en liten margin i fastsettelsen av vesentlige inntekts- og utgiftsanslag. Rådmannen har i enda mindre grad enn tidligere lagt inn slike marginer. I noen tilfeller er inntektsanslag kanskje strukket vel langt. Mange tilskudd er heller ikke prisjustert, slik logikken tilsier at man bør gjøre.

Usikre forhold som rådmannen vil peke spesielt på:

- Skatteinntangen i lys av nasjonale og lokale konjunkturer.
- Forutsetningen om 2,1 mrd kroner i realvekst per år for kommunesektoren.
- Lønns - og prisvekst, herunder utviklingen når det gjelder pensjonsutgiftene. Rådmannen viser også her til det store premieavviket som skal dekkes inn senere.
- Finansieringen av barnehagebudsjettet er rådmannen per dato meget usikker på, jf tidligere omtale.
- Virkningen av den store veksten i folketallet når det gjelder utgiftsbehovet i Sola kommune.
- Renteutviklingen fra dagens lave rentenivå.
- Opprettholdelse av god og nødvendig bemanning og kompetanse i administrasjonen.
- Kostnadsnivået for investeringsbudsjettet er for flere prosjekter usikkert.

Som i fjor er rådmannen fristet til å anta at regjeringen vil sørge for at forutsetningene når det gjelder de frie inntektene opprettholdes i planperiodens første år, om nødvendig med korreksjoner i revidert nasjonalbudsjett. Det kan nok sies å redusere risikoen at kommuneøkonomien er i generelt dårlig forfatning, målt i nasjonale netto driftsresultat for kommunesektoren.

5 HANDLINGSPLAN OG DRIFTSBUDSJETT 2011-2014

Inndelingen i ledernivåer og tjenesteområder er som følger:

1. **Politisk nivå**
2. **Rådmannsnivå**
3. **Tjenesteområde oppvekst**
4. **Tjenesteområde levekår**
5. **Tjenesteområde kultur og fritid**
6. **Tjenesteområde samfunnsutvikling**

I henhold til gjeldende rammebudsjettreglement, jf k.sak 101/07, vedtas budsjettet med en ramme for netto driftsutgifter for rådmannsnivået og for hver virksomhet (rammebudsjett).

Rådmannen viser til definisjoner i forskrift om rapportering fra kommuner, om en ensartet og konsekvent føring av utgifter og inntekter under såkalte kostra-funksjoner. For å sikre at årsbudsjettet blir tilpasset innbyggernes behov for informasjon om hvordan fellesskapets midler anvendes, og statens behov for tilsyn og kontroll med kommunesektoren, er funksjonene spesifisert i budsjettskjema 1B, jf. vedlegg 5.

For tjenesteområdene har rådmannen, i dette kapittelet, laget økonomiske tabeller på et overordnet nivå - per virksomhet. Rådmannen viser til utrykte vedlegg (publiseres elektronisk) for en presentasjon av budsjettall på laveste nivå: ansvar-tjeneste-art-(prosjekt).

5.1 POLITISK NIVÅ

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

<i>Tall per funksjon i hele tusen</i>	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Politisk nivå						
100 Politisk styring	11 328	12 264	11 264	12 064	11 264	-8,2 %
120 Administrasjon	2 508	2 596	2 596	2 596	2 596	0,0 %
180 Diverse fellesutgifter	256	262	262	262	262	0,0 %
Sum politisk nivå	14 092	15 122	14 122	14 922	14 122	-6,6 %

5.1.1 Formål

Kommunens innbyggere, politikere og administrasjon skal være sikret tilstrekkelig informasjon til at forvaltningen kan skje på et faglig godt grunnlag, og at den enkeltes rettssikkerhet og mulighet til medinnflytelse sikres.

5.1.2 Arbeids- og ansvarsområder

Politisk nivå er inndelt i følgende ansvar: Politiske organer og politisk sekretariat.

Følgende stillinger/funksjoner inngår per 01.09.2010:

POLITISK NIVÅ	
Beskrivelse	<u>Årsverk</u>
Ordfører og varaordfører	1,50
Fsk-medlemmer, gruppeledere, frikjøp	3,00
Utvalg/bygningsråd/komiteer	0,56
Forliksråd	0,00
Sekretariat og arkiv	4,00
Sum årsverk	<u>9,06</u>

I k.sak 124/07 - *reglement - godtgjørelse kommunale ombudsmenn* - ble godtgjørelsen for medlemmer av formannskapet og leder i bygningsrådet justert. Antallet gruppeledere i formannskapet (etter valget) har også påvirket fastsettelsen av hjemmelsgrunnlaget, jf samme sak.

Politisk sekretariat skal legge forholdene best mulig til rette for arbeidet i kommunens politiske organer når det gjelder forberedelse og gjennomføring av møtestruktur.

5.1.3 Ordinært budsjettforslag

I planperioden er det tatt høyde for gjennomføring av kommune- og fylkestingsvalg i 2011 og stortingsvalg i 2013.

I budsjettet for 2010 ble bevilgningsreservene til utvalgene for oppvekst, levekår, samt kultur, samfunn og miljø, styrket med kr 100.000,- hver til kr 400.000,-. I 2011 er økningen reversert i tråd med fjorårets vedtak (k.sak 107/09).

Det ble i gjeldende økonomiplan også opprettet en egen bevilgningsreserve for utvalg for kultur, samfunn og miljø, til diverse ungdomstiltak. Denne er videreført for perioden 2011-2014 i tråd med fjorårets budsjettvedtak.

For øvrig er budsjettet videreført på om lag samme nivå.

5.2 RÅDMANNSNIVÅ (MED STABSFUNKSJONER)

Kommunestyret vedtok i møte 25.03.04, k.sak 25/04, ny organisasjonsmodell for kommunen.

Rådmannsnivå med stabsfunksjoner omfatter etter dette følgende:

Rådmannsgruppen (med SLT-koordinator/utekontakt)

Fagstab oppvekst - Fagstab levekår - Fagstab kultur og idrett

Servicetorg- Avdeling IKT - Avdeling personal og administrasjon - Avdeling økonomi

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

Tall per funksjon i hele tusen	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Rådmannsnivå med staber						
100 Politisk styring	0	-26	0	0	0	-100,0 %
110 Kontroll og revisjon	1 120	1 126	1 126	1 126	1 126	0,0 %
120 Administrasjon	82 395	72 096	73 434	74 334	75 234	4,4 %
130 Administrasjonslokaler	0	0	0	0	-280	-
180 Diverse fellesutgifter	125	129	129	129	129	0,0 %
201 Førskole	-16 274	104 228	106 587	109 587	112 587	8,0 %
202 Grunnskole	15 668	17 359	17 359	17 359	17 359	0,0 %
211 Styrket tilbud til førskolebarn	5 845	1 642	1 642	1 642	1 642	0,0 %
215 Skolefritidstilbud	4 805	4 949	4 949	4 949	4 949	0,0 %
221 Førskolelokaler og skyss	200	204	204	204	204	0,0 %
222 Skolelokaler	2 200	0	-80	0	0	-
223 Skoleskyss	1 752	1 850	1 850	1 850	1 850	0,0 %
231 Aktivitetstilbud barn og unge	217	223	203	223	223	0,0 %
232 Forebygging - skole og helsestasjonstjener	622	649	649	649	649	0,0 %
233 Annet forebyggende helsearbeid	2 244	3 345	3 345	3 345	3 345	0,0 %
234 Aktivisering/servicetj. overfor eldre og funksjonsh.	3 980	4 066	4 066	4 066	4 066	0,0 %
241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	10 215	12 637	12 637	12 637	12 637	0,0 %
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	3 655	3 592	3 592	3 592	3 592	0,0 %
243 Tilbud til personer med rusproblemer	134	137	137	137	137	0,0 %
244 Barneverntjeneste	409	450	450	450	450	0,0 %
253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	-9 957	-7 863	-7 763	-7 763	-7 763	1,3 %
254 Kjernetj. knyttet til pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	-11 615	-6 958	-6 958	-6 958	-6 958	0,0 %
273 Kommunale sysselsettingstiltak	2 162	2 302	2 302	2 302	2 302	0,0 %
325 Tilrettel. og bistand for næringslivet	1 315	1 434	1 434	1 434	1 434	0,0 %
333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.	0	0	6 000	6 000	0	-
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	11 880	12 976	12 976	12 976	12 976	0,0 %
365 Kultuminnevern	39	39	39	39	39	0,0 %
370 Bibliotek	0	-50	-140	0	0	-100,0 %
375 Muséer	794	468	468	468	468	0,0 %
377 Kunstformidling	142	144	144	144	144	0,0 %
380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg	2 742	2 663	2 663	2 663	2 663	0,0 %
381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg	1 500	1 800	1 600	1 400	1 400	-22,2 %
383 Musikk- og kulturskoler	-40	-40	-40	-40	-60	-50,0 %
385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	1 895	1 733	1 733	1 733	1 733	0,0 %
386 Kommunale kulturbygg	0	-161	-92	-144	0	-100,0 %
390 Den norske kirke	10 620	10 910	10 910	10 910	10 910	0,0 %
392 Andre religiøse formål	1 240	1 640	1 640	1 640	1 640	0,0 %
999 Kutt (ikke Kostra-funksjon)	-6 550	-31 000	-41 000	-51 000	-61 000	-96,8 %
Sum rådmannsnivå med staber *	125 479	218 693	218 195	212 083	199 827	-8,6 %
* Inkl. SFO private (rådmannsnivå)	4 805	4 949	4 949	4 949	4 949	0,0 %
* Inkl. private barnehager (rådmannsnivå)	26 720	100 814	103 814	106 814	109 814	8,9 %

RÅDMANNENS LEDERGRUPPE

Rådmannens ledergruppe består av rådmann, kommunalsjefer, personalsjef og økonomisjef, som har et overordnet ansvar for utvikling av organisasjonen.

Ledergruppen har blant annet ansvaret for å ivareta kommunens utvikling/samfunnsutviklingen, helhetsspektiv på tjenester, brukere og medarbeidere, samt ha et overordnet ansvar for tjenesteutvikling og planoppgaver.

5.2.1 Rådmannsgruppen

Sola kommune skal ivareta viktige fellesoppgaver i samfunnet med å yte service og tjenester av rett kvalitet til innbyggere og næringsliv. Kommunen skal ha selvstendige enheter og medarbeidere som i samarbeid med brukerne tilrettelegger for god tjenesteyting.

Sola kommunes visjon i planperioden:

Ansvar for hverandre

Sola kommunes hovedmål i planperioden:

Vi skal være en sterk kommune på Nord-Jæren tuftet på historie, bærekraft, nærhet og lokaldemografi

Satsingsområdene for planperioden:

Livskvalitet og velferd (levkår), Oppvekstvilkår (oppvekst), Kultur og fritid (næring), Organisasjon, Samfunn, Plan og regulering (samfunnsutvikling)

For hvert satsingsområde er det utarbeidet overordnet mål og kommunemål som en finner i kapitlene for det enkelte tjenesteområde.

Både visjon, hovedmål og satsingsområder vil være førende for de oppgaver som rådmannsgruppen skal legge til grunn for sitt arbeide i planperioden.

5.2.1.1 Formål

- Sikre strategisk utviklingsarbeid og retning for Sola kommune som samfunn og arbeidsplass.
- Sikre helhetlig planverk, styring og oppfølging av drift og tjenesteutvikling.

5.2.1.2 Arbeids- og ansvarsområder

Ledergruppen har blant annet ansvar for å ivareta en bærekraftig utvikling i kommunen i tråd med kommunens visjon "Ansvar for hverandre", hovedmål og satsningsområder slik de er vedtatt i kommuneplanen.

De vedtatte satsningsområdene i kommuneplanen gir retning for nivå og levering av de tjenestetilbud som kommunen skal gi til innbyggere, næringsliv og andre som kommunen samarbeider med. En viktig målsetting for rådmannens ledergruppe er å legge til rette for at kommunen kan være i forkant med løsningsalternativer på store og små utfordringer/oppgaver, være i tidlig dialog med innbyggere, utbyggere og næringsliv om oppgaveløsning og utvikling av et bærekraftig solasamfunn.

Utviklingen av et bærekraftig solasamfunn forutsetter at rådmannen med ledergruppen har et godt samarbeid med det politiske nivå i alle styre og valg. Store utfordringer som revisjon av kommuneplanen, fremdrift og realisering av ulike kommunedelplaner, reguleringsplaner for kommunens sentra, boligområder og næringsområder forutsetter et nært samspill med politisk nivå. Det

samme gjør opprettholdelse av gode barnehager og funksjonelle skoler, bygging og drifting av sykehjemsplasser til alle med behov for det.

Rådmannen med sin ledergruppe må følge opp planer og føringer som legges utenfor kommunen. Det vil være viktig å følge opp fremdriften av Solasplitten, bygging av bybane til flyplassen, planlegging av veisystemet rundt Sømmevågen og frem til Hafrsfjord bru, samt utvikling av gode trafikk og kollektiv løsninger i hele kommunen. Det er også viktig å sørge for at kommunen har funksjonell og effektiv flyplass og havn i Risavika.

Kommunen skal ta i bruk et målstyringssystem der alle enheter utarbeider noen få klare og målbare mål og satsingsområder for en gitt periode. Etter hvert vil dette kunne bli en viktig del av kommunens overordnede ledelses- og styringssystem der rapportering på måloppnåelse blir et virkemiddel for videre utvikling av kommunen. Dette vil fremover kreve helhetlig lederskap der mål, strategier og resultater fra økonomi, arbeidsprosesser, tjenestelevering og overordnet samfunnsutvikling får oppmerksomhet. Tilbakemelding fra medarbeidere og brukere skal nyttes for å sikre helhetlig dialog og styring.

Rådmannens ledergruppe vil ha ansvaret for å tilpasse kommunens tjenestelevering og service til kommunens økonomiske rammer. Det vil bli fokusert på at en opprettholder og skjerper krav til kvalitet og omfang i tjenesteproduksjonen.

Kommunen vil ha behov for flere medarbeidere i tiden framover som følge av den demografiske utviklingen. Rådmannen med ledergruppe vil ha ansvaret for at det drives et systematisk arbeid med å rekruttere og beholde ansatte. Selv om arbeidsmarked svinger, må en hele tiden arbeide med omdømmebygging, rekruttering og tiltak for å beholde medarbeidere på alle fagfelt. Aktivt arbeid med å redusere sykefraværet vil også ledergruppen sikre at alle enheter følger opp.

Intern kommunikasjon i organisasjonen for å holde de som leverer tjenester i kommunen oppdatert, vil styrke førstelinjetjenesten og sikre god levering av tjenester. Ledergruppen vil vektlegge utvikling og opprettholdelse av en god intern kommunikasjon i organisasjonen. Dette vil også være avgjørende for å sikre en god ekstern kommunikasjon.

Rådmannsgruppen omfatter følgende stillinger per 01.09.2010:

RÅDMANNSGRUPPE	
	<u>Årsverk</u>
Rådmann og kommunalsjefer	5,0
Stabspersonale	4,0
Informasjonsleder	1,0
Kommunadvokat og advokatfullmektiger	2,0
SLT og Operativ utekontakt	<u>4,5</u>
Sum årsverk	<u>16,5</u>

Stillingshjemplene for personalsjef og økonomisjef er budsjettert under henholdsvis personal og administrasjon og økonomi.

I stabspersonalet inngår:

- To kommuneplanleggere med ansvar for kommuneplanarbeid, kommunedelplaner og beredskap.
- Sikkerhetssjefen med ansvar for informasjonssikkerhet og sikkerhet knyttet til personopplysningsloven.
- En rådgiverstilling.

I 2006 (k.sak 52/06) ble operativ utekontakt overført fra barnevern til rådmannsgruppen - under SLT-koordinators ledelse. I f.sak 71/09 (09.06.09) ble prosjektlederstillingen for "Tananger-prosjektet" omgjort til fast stilling fra 2010. Barnevernet og ungdomsteamet deltar i det tverrfaglige samarbeidet i kommunen når det gjelder barn og unge. Samarbeidet er betydelig styrket ved opprettelse av SLT-koordinator.

5.2.1.3 Ordinært budsjettforslag

Rådmannen viser til kapittel 2.6 - sentrale utgiftsforutsetninger - for en redegjørelse av lønnsutgifter, pensjonskostnader/-premier og seniorpolitiske tiltak mv. Enkelte reserveposter er lagt til rådmannsnivået.

Overføringen til KF Sola storkjøkken for kantine-/kafédrift på rådhus og Tananger bo- og velferdssenter er videreført på samme reelle nivå.

Driftstilskuddet til Sola kirkelig fellesråd er foreløpig oppjustert med kr 300.000,- som et anslag på lønns- og prisvekst fra 2010 til 2011. Uavhengig av dette opererer rådmannen med en egen lønns- og pensjonsreserve for fellesrådet, til finansiering av faktiske merutgifter i 2011 som ennå ikke er kjent. I budsjettet for 2010 ble fellesrådets budsjett reelt styrket med kr 500.000,- utover lønns- og prisvekst. Det ble i 2008 lagt inn et økt bidrag fra Sola kirkelig fellesråd og menighetene til finansiering av momskompensasjonsordningen, i tråd med vedtak i f.sak 104/07. Finansieringen skjer i form av et trekk i tilskuddet til Sola kirkelig fellesråd. Fellesrådet har utarbeidet en egen behovsvurdering som er lagt ved rådmannens delutredning av nye tiltak 21.09.2010.

Tilskudd til økonomisk likeverdig behandling av andre trosretninger er oppjustert med kr 400.000,- til 1,6 mill kroner, basert på faktiske utbetalinger i 2009. Det er kommunens samlede ressursbruk til kirkelige formål (per innbygger) som danner grunnlag for tilskudd til andre trosretninger.

Kjøp av tjenester fra Brannvesenet Sør-Rogaland IKS er foreløpig oppjustert med 1,2 mill kroner. Beløpet er basert på styrets forslag til budsjett og tilsvarer en lønns- og prisvekst på knapt 5 prosent fra opprinnelig budsjett 2010. En forhøyet eierandel fra 8,6 til 9 prosent er tatt hensyn til, jf f.sak 122/10.

Rådmannen viser til vedtak i k.sak 7/09, som innebærer økt innskuddsplikt for deltakerne i Sørmarka flerbrukshall IKS. I opprinnelig budsjett 2010 er det budsjettert driftstilskudd og kapitalinnskudd på til sammen 1,5 mill kroner. Basert på utkast fra selskapet er tilsvarende overføringer i planperioden satt til 1,8 mill kroner i 2011, 1,6 mill kroner i 2012 og 1,4 mill kroner i 2013 og 2014.

Driftsutgifter i tilknytning til kontrollutvalget ble i 2006 overført fra politisk nivå til rådmannsnivået, og ses i sammenheng med kjøp av tjenester fra Rogaland kontrollutvalgssekretariat IS og Rogaland Revisjon IKS. Postene er samlet under en egen tjeneste "kontroll og tilsyn", som blir gjenstand for tertialvis oppfølging gjennom kontrollutvalget. Kontrollutvalget i Sola tilrår et samlet budsjett på kr 1.133.000,- for kontroll- og tilsynsområdet i 2011, en marginal nominell økning fra 2010-nivå. Basisbudsjettet er justert i tråd med spesifikasjonen fra sekretariatet.

Budsjettert personalforsikring – gruppelivsforsikring, ulykkesforsikring og yrkesskadeforsikring – ble i 2010 basert på sammenligningstall fra regnskap 2008. Opprinnelig budsjett 2010 ble oppjustert fra 2,9 mill kroner til 3,5 mill kroner i budsjettoppfølgingen per andre tertial 2010. Anslaget for 2011 er ytterligere oppjustert til knapt 4 mill kroner i lys av økte premiebeløp.

Kontingenter/medlemsskap i KS mv. er oppjustert med kr 680.000,- som følge av økte satser / for lave anslag i tidligere års budsjett. Anslaget er satt på grunnlag av regnskapsstørrelser i 2010, som krever nærmere oppfølging for å forklare den betydelige økningen fra 2009 til 2010.

I 2010 er det budsjettert et anleggstilskudd i drift på 2,2 mill kroner til International School of Stavanger. Engangsbeløpet er trukket ut av driftsbudsjettet i planperioden 2011-2014. Også vedtatte anleggstilskudd til 3. byggetrinn av Jærmuséet i perioden 2008-2010 er trukket ut av driftsbudsjettet. Likeledes er engangsbeløp/tilskudd på kr 200.000,- til "Sagå på Rott" reversert.

I k.sak 70/10 – Solasplitten, kostnader ved lang og mellomlang kulvert – er det fattet følgende vedtak:

1. *Sola kommune går inn for at det bygges lang kulvert på Solasplitten gjennom Kristensberget.*
2. *Merkostnaden på inntil 28 mill. kr finansieres av kommunen ved bruk av refunderte riksvegmidler, salg av arealer til bygging av Solasplitten og låneopptak.*
3. *Det forutsettes at kostnadsbesparelser til støysikring og annet som følge av vedtak om lang kulvert skal trekkes fra beløpet som Sola kommunes bidrar med. Rådmannen bes å gjennomgå støyberegninger osv. med Statens vegvesen for avklaring av dette.*

Det må legges til grunn at Statens vegvesen står som utbygger, og at differansekostnader betales i form av kommunale investeringstilskudd. Vedtaket forutsetter imidlertid at dette er et ordinært investeringsprosjekt, med anleggskostnader som kan lånefinansieres. Reglene for tilskudd til investeringer er som følger: "Ytes tilskudd til andres investeringer (andre juridiske enheter) skal dette behandles som en driftsutgift". Konsekvensen av dette er at kommunens finansieringsbidrag ikke kan lånefinansieres, men må dekkes inn i drift. Rådmannen viser til egen orientering om saken. Rådmannen har ikke innarbeidet budsjettmessige forutsetninger i tilknytning til vedtakets punkt 3, men har i utkast til handlings- og økonomiplan lagt inn investeringstilskudd på 6 mill kroner både i 2012 og 2013, som foreløpige anslag.

5.2.2 Fagstab oppvekst

OVERORDNET MÅL

Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barn, unges utvikling og læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring.

DELMÅL

Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt.

Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å utvikle høy kvalitet på samspillet mellom foresatte og kommunens arenaer, gjennom barn og unges medvirkning og et høyt kompetansenivå hos ansatte.

Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å inkludere alle og legge til rette for læring og lek gjennom høy kvalitet på barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å legge til rette for et kulturelt mangfold med vekt på respekt og toleranse, og ved å arbeide aktivt for å utvikle en mobbefri barne- og ungdomskultur med vekt på sosialt samspill og utvikling av god relasjonskompetanse.

5.2.2.1 Formål

Fagstaben skal bistå både strategisk nivå og tjenestenivå. Arbeidet i stab omfatter drift og videreutvikling av gode og tidsmessige tjenester for barn og unge innen skoler, barnehager, barnevern, helsestasjon, PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) og SFO (skolefritidsordningen). Staben medvirker til oversikt over de samlede oppgaver innen tjenesteområdet og effektiv koordinering av disse. Spesielt innen skole og barnehage ivaretar fagstaben fellesoppgaver på vegne av skoler og barnehager.

5.2.2.2 Arbeids- og ansvarsområder

Fagstaben omfatter følgende stillinger per 01.09.2010:

FAGSTAB OPPVEKST

<u>Beskrivelse</u>	<u>Årsverk</u>
Skolesjef / barnehagesjef	2,00
Konsulentstillinger	5,00
Merkantile stillinger (tjeneste 2101, 2201 og 3501)	3,00
Reserve spesialundervisning	0,00
Tilrettelagte tiltak barnehage	17,10
Tospråklig assistanse	5,00
Sum årsverk	32,10

Reserve til tospråklig og særskilt norskopplæring - tilsvarende 1,04 årsverk er avvirket og erstattet med en større generell reserve på fagstaben. Reserven er nedjustert fra kr 1 mill til kr 800 000,- som følge av at deler av posten er benyttet til oppjustering av stilling til en rådgiver i fagstaben. Spesialundervisning, tilrettelagte tiltak og tospråklig assistanse er alle tjenester som ytes overfor barn i førskolen, men er budsjettmessig plassert under fagstab oppvekst. En barnehageansatt som leies ut til, og finansieres av Håland barnehage, er også ansatt i fagstab oppvekst, men inngår ikke i oversikten over.

Stab-/støttefunksjonene i fagstab oppvekst

Fagstaben koordinerer faglig utvikling for virksomhetene i tråd med nasjonale føringer, er bindeledd mellom kommunen og staten og skal ivareta kommunens myndighetsoppgaver. Staben skal formidle kommunale midler og utøve kommunens tilsynsplikt overfor barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

Ansatte i staben er engasjert både med tjenesteutvikling og administrasjon. Innen tjenesteutvikling har staben en tydelig pådriver-, støtte- og samordningsrolle slik at virksomhetene videreutvikles etter nasjonale og kommunale føringer. På det administrative området utføres støtte- og samordningsfunksjoner, herunder rapportering, ofte i samarbeid med avdeling personal og administrasjon og avdeling økonomi. Kravene til rapportering og dokumentasjon er blitt mer omfattende de siste årene.

Tjenesteområde oppvekst ivaretar enkeltbrukere med hjelpebehov på en god måte ved å gi koordinerte og effektive tiltak og yte hjelp i en tidlig fase. Det arbeides spesielt med tjenesteutvikling på dette området.

5.2.2.3 Hovedområder / resultatindikatorer

Hovedområder / resultatindikatorer	Mål 2011	Resultater
Utvikle samhandling og oppgavefordeling innen tjenesteområdet	Etablere prosjektet "Flink med folk i første rekke"	
Sikre lovfestet rett til barnehageplass	Tilby tilstrekkelig antall barnehageplasser til barn under opplæringspliktig alder	
Rekruttere og beholde kvalifisert personale	Utarbeide strategi for å beholde og rekruttere kvalifisert personale	
Kommunens barnehagemyndighet og tilsynsrutiner ivaretas og videreutvikles	Videreutvikle prosedyrene for tilsyn overfor barnehagene	
Samordnet opptak	Prosedyrene for opptak videreutvikles	
Tidlig Z	Systematisk og tverrfaglig arbeid med tidlig intervensjon	
Tilrettelegge for at skolene utvikler kvalitativt gode kulturer for læring, for vurdering og for ledelse	Videreutvikle interne og eksterne nettverk og arenaer for dialog og samhandling	
System for oppfølging	Den gode solaskolen: Ferdigstille håndbok for skoleledere. Igangsette arbeid med kvalitetskriterier på de syv kvalitetsområdene	
Den kulturelle skolesekken	Tilrettelegge og gjennomføre tiltak knyttet til vedtatt handlingsplan	
Skolebruksplan	Utrede og legge fram utkast til skolebruksplan	
Helhetlig gjennomgang av det spesialpedagogiske området inkl. alternative opplæringstilbud	Utrede og framlegge plan for organisering og innhold	
Vurdering for læring	Legge til rette og følge opp fem skoler som deltar i prosjektet i regi av fylkesmannen	
Kompetanseutvikling på alle nivå i skolen	Følge opp kommunal kompetanseplan og statlig strategi for videreutdanning av pedagogisk personale	

5.2.2.4 Ordinært budsjettforslag

Skole

I f.sak 148/05 er det vedtatt å styrke skolebudsjettet med 1 mill kroner til kompensasjon i forbindelse med fødselspermisjoner. Forutsetningen er videreført til 2011. Videre er det satt av kr 300.000,- (videreført) til kjøp av tjenester fra Møllehagen skolesenter, som før.

Stortinget vedtok ved behandling av statsbudsjettet for 2010 å utvide antall undervisningstimer i grunnskolen med én time fra og med høsten 2010, samt innføre et tilbud om åtte timers gratis leksehjelp. I kraft av økt rammetilskudd til finansiering av helårseffekt, har rådmannen økt reserveposten fra 1 til 2,5 mill kroner i påvente av disponering / fordeling mellom virksomhetene.

Rådmannen vil komme tilbake til opprettelse av stillinger som følge av satsingen på leksehjelp.

Anslagene for kjøp/salg av undervisningstjenester mellom kommunene er oppjustert med 3 prosent. Dette står i rimelig samsvar med bevegelser i regnskap 2009. Rådmannen vil gjennomgå avtalene og eventuelt justere budsjettanslagene gjennom budsjettåret (2011).

Rådmannen har i tråd med tidligere praksis holdt tilbake noen lønnsmidler til spesialundervisning og tospråklig fagopplæring mv, som en samlet reserve ved ekstraordinære bevilgningsbehov gjennom skoleåret.

Utgifter til generell skoleskyss er i budsjettet for 2011 videreført på nivå med 2010, bare prisjustert. Kommunen har forlenget avtale på skyssområdet med ett år ved å benytte kontraktsfestet opsjon. Rådmannen vil gjøre en vurdering av avtalestrukturen på området.

Private skolefritidsordninger

Tilskudd til styrket bemanning (ekstraassistenter) og ordinært driftstilskudd er justert med 3 % for lønns- og prisvekst. Det samme gjelder tilskudd til friplasser.

Barnehage

Rådmannen viser til omtale i kapittel 2.5.8. Budsjetterte skjønnsmidler er tatt ut av fagstabens budsjett som følge av innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet. Videre er øremerkede tilskudd til tiltak for funksjonshemmede barn tatt ut av basisbudsjettet av samme årsak.

I utkast til basisbudsjett er det forutsatt netto 11,6 mill kroner i refusjoner fra andre kommuner som følge av innlemmingen, jf. igjen kapittel 2.5.8.

Tilrettelagte tiltak for barn i barnehage er spesifisert i to nyopprettede tjenester av hensyn til interne styringsbehov:

- Spesialpedagogisk hjelp, med hjemmel i opplæringslov.
- Generell styrking – tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne, med hjemmel i barnehagelov.

Budsjetterte tilrettelagte tiltak er videreført på om lag samme reelle nivå, men det framstår som mer usikkert hvilke rettigheter førskolebarn har etter opplæringsloven, gitt sakkyndige tilrådinger fra pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Rådmannen vil eventuelt komme tilbake til dette i den løpende budsjettoppfølgingen.

Private barnehager

Talldelen for private barnehager er henført til rådmannsnivå med staber.

I budsjettet for 2010 la kommunestyret opp til et finansieringsnivå i tråd med statsbudsjettet for 2010. Rådmannen legger til grunn en videreføring av prinsippvedtaket fra 2010. I henhold til statsbudsjettet for 2011 er det budsjettert med at private barnehager vil få overført 88 % for våren og 91 % for høsten.

Reformperioden avsluttes nå i 2010. Dette medfører flere endringer som får vesentlig budsjettmessig konsekvens i 2011. Barnehagene vil ikke lenger motta øremerket driftstilskudd fra staten. Kommunen vil nå få midler over rammetilskuddet. For Sola kommune sin del vil omleggingen medføre økte kommunale tilskudd til barnehagedrift. I 2010 er det budsjettert 30 mill kroner (opprinnelig 25 mill kroner) i kommunale tilskudd og 61 mill kroner i formidlede statstilskudd.

Med utgangspunkt i totalsummen, skal Sola kommune utbetale 91 mill kroner i 2011, før pris- og kostnadsvekst, økt aktivitet og økt finansieringsgrad. I rådmannens kalkyle er det forutsatt 2,8 prosent pris- og kostnadsvekst. I tillegg er det lagt inn en kompensasjon for nominelt uendret foreldretaling. Videre må man ta høyde for helårseffekt av nye barnehageplasser i 2010 og økt finansieringsgrad. Basert på skjønn har rådmannen estimert følgende tilskuddsnivå i planperioden: 2011: 99 mill kroner – 2012: 102 mill kroner – 2013: 105 mill kroner – 2014: 108 mill kroner.

Rådmannen legger også til grunn at den kommunale barnehagedriften må oppnå høyere kostnadseffektivitet, men har ikke forutsatt omstillingsgevinster som del av basisbudsjettet. Det vil bli innført et nytt prinsipp – nytt finansieringssystem for beregning av tilskudd til private barnehager fra 2011. Driftstilskuddet som tidligere ble beregnet på bakgrunn av kommunale barnehagers regnskap, vil i 2011 bli beregnet ut fra kommunale barnehagers budsjett.

Budsjettert søskenmoderasjon (mv.) for private barnehager i 2011 er 1,5 mill kroner.

Kommunale barnehager

Under fagstab oppvekst har rådmannen også satt av en reserve på 2,5 mill kroner til å dekke moderasjon (reduisert foreldrebetaling) i kommunale barnehager.

Nye barnehageplasser i planperioden

Befolkningsframskrivninger indikerer at det vil være behov for å skape i gjennomsnitt om lag 50 nye plasser hvert år i planperioden. Nye barnehageplasser etter 2010 er ikke tatt høyde for i basisbudsjettet, jf. rådmannens anbefaling til nye tiltak.

5.2.3 Fagstab levekår

5.2.3.1 Formål

Staben skal bistå både strategisk nivå og tjenestenivå i oppgaver som går på tvers av virksomheter, for å få en helhetlig oversikt over overordnede oppgaver innen tjenesteområdet og en effektiv koordinering av disse.

5.2.3.2 Arbeids- og ansvarsområder

Fagstab levekår omfatter følgende stillinger per 01.09.2010:

FAGSTAB LEVEKÅR

Beskrivelse	<u>Årsverk</u>
Rådgivere	2,00
Merkantil (bestillerkontoret)	1,00
IKT- systemansvarlig	1,00
Kommunelege	0,50
Turnuslege	2,00
Bestillerkontor	<u>5,60</u>
Sum årsverk	12,10

Fagstabens hovedoppgaver er plan – og utviklingsarbeid samt saksutredning til politiske utvalg. Fagstaben skal ha oversikt over overordnede planer og styringsdata, øremerkede tilskudd og koordinering av disse. En administrerer også interkommunalt samarbeid om legevakt og krisesenter, miljørettet helsevern, folkehelsearbeid og søknader om tilskudd. Staben har en rådgivende funksjon i faglige spørsmål. Ansvar for legetjenesten er i sin helhet overført staben. Tjenesten som kommuneoverlege kjøpes f.t. fra Stavanger kommune.

Bestillerkontoret

Bestillerkontoret har ansvar for å saksbehandle alle søknader om institusjonsplasser, ulike hjemmetjenester, omsorgslønn, omsorgsboliger og trygdeleiligheter, parkeringsplasser, avlastning m.m. Bestillerkontoret kartlegger behov og fatter vedtak om tjenester.

Legetjenester

Yter akutt og kurativ behandling og sikrer en lett tilgjengelig og best mulig primærhelsetjeneste til Solas befolkning.

Kommunen har 18 fastleger og to turnuskandidater som dekker befolkningens behov for legetjenester på dagtid. Fastlegene driver privatpraksis og mottar støtte fra kommunen etter gitte satser per innbygger.

5.2.3.3 Ordinært budsjettforslag

Legevakten

Legevakt og voldtektsmottak, er lagt inn med forventet økning på 5 %. Samtidig er det justert etter antall innbyggere.

Legetjenester

Budsjetterte tilskudd i 2010 til fastlegene er 7,5 mill kroner. Rådmannen har tatt høyde for pris- og kostnadsvekst og annen nødvendig justering, og budsjett 2011 er økt med 1,7 mill kroner.

Stiftelsen Funkishuset

Funkishuset er en lavterskel helse- og omsorgstilbud til rusavhengige i stiftelseskommunene Sandnes, Sola, Gjesdal, Hå, Klepp og Time.

Det er en forutsetning for statlig støtte at kommunene bidrar økonomisk. Statlig støtte reduseres fra 2011. Tilskuddet fra kommunene er utregnet ut fra innbyggertall. I 2010 bevilget Sola kommune kr

88 000, det samme beløpet som det ble søkt om. Rådmannen har innarbeidet støtte til Funkishuset i basisbudsjettet for 2011 med kr 150.000.

Krisesenteret

Krisesenteret i Stavanger ble opprettet i 1980. Til å begynne med var senteret organisert som en selvstendig organisasjon, men har fra 2000 vært organisert som en stiftelse. Kommunene Stavanger, Sandnes, Randaberg og Sola har samarbeidet om tiltaket.

Driften av krisesentrene er tidligere finansiert av offentlig tilskudd fra kommune (20 %) og stat (80 %). Statstilskuddet ble utløst på grunnlag av innvilget kommunalt tilskudd. Fra 1.1.2010 trådte ny lov om krisesentertilbud i kraft. Det blir et lovfestet ansvar for kommunen å drive krisesenter til både kvinner, menn og barn. Lovfestingen skal sikre et mer likeverdig tilbud i hele landet. Stavanger kommune som vertskommune er den kommunen som er ansvarlig for at krisesenteret drives i henhold til lovens krav, økonomi og oppfølging overfor sentrale myndigheter. Det etableres et samarbeidsutvalg som består av representanter fra vertskommunen og samarbeidende kommuner. Utvalget ledes av Stavanger kommune, og skal ha minst 4 møter pr. år. Statstilskuddet til krisesentre blir innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 2011. Det er for 2011 bevilget om lag 238 mill kroner fra staten til formålet.

I forbindelse med innlemmingen i rammetilskuddet har rådmannen innarbeidet kr 710 000 i basisbudsjettet. Merutgiftene er innenfor rammen av kommunens andel av økningen i rammetilskuddet.

Samhandlingsmidler

Rundt 1 mill av Sola kommunes realvekst i frie inntekter i 2010 er begrunnet med styrking av det forebyggende helsearbeidet i kommunen. Midlene skal brukes til helsefremmende og forebyggende arbeid og til samhandlingstiltak. Rådmannen satte i 2010 av 1 mill kroner på en reservepost i ordinært driftsbudsjett. Disse midlene ble ikke brukt. Rådmannen viser til vedtak i formannskapet sak 95/10 og utvalg for levekår sak 22/10. (Saken ses på i budsjettsammenheng).

Som del av basisbudsjettet, ref. allerede opprettet reservepost, tilrår rådmannen at det opprettes en fast stilling som folkehelserådgiver. Stillingen knyttes til fagstab levekår og skal særlig jobbe tett med kommuneoverlege og miljørettet helsevern. Det er over statsbudsjettet avsatt midler hvor kommunene kan få ytterligere tilskudd til å bygge opp en infrastruktur for folkehelsearbeidet. Årlig tilskudd er inntil kr 200 000 pr. år. For 2011 er restbeløpet – utenom lønnsmidler for nevnte stilling, om lag kr 600 000,- videreført som en reservepost.

Når folkehelserådgiveren har fått kartlagt hvilke behov det er for nye tiltak på dette området, bør de resterende midlene prioriteres og fordeles av utvalg for levekår.

Omsorgslønn

Rådmannen forholder seg til vedtak i k.sak 25/07, hvor blant annet veiledende norm for omsorgslønn ble økt fra 10 til 15 timer per uke. Rådmannen har økt basisbudsjettet med om lag 800 000 kroner.

5.2.4 Fagstab kultur og idrett

5.2.4.1 Formål

Sola skal være et lokalsamfunn som utfordrer og stimulerer den enkelte innbygger til å være med på å skape og forme en livskraftig lokalkultur for alle. Fagstaben skal medvirke til å ivareta oppgaver og koordinering knyttet til dette.

5.2.4.2 Arbeids- og ansvarsområder

Fagstab kultur og idrett omfatter følgende stillinger pr. 01.09.2010:

<i>Fagstab kultur og idrett</i>			
	2009	2010	2011
Fagsjef	1,00	1,00	1,00
Konsulent/merkantil	1,00	1,00	1,00
Kantor	0,20	0,20	0,20
Sum årsverk	2,20	2,20	2,20

Sentrale oppgaver for fagstaben er: Forvaltning og sikring av kulturminner blant annet gjennom å gi rammevilkår for kommunens museale stiftelser, ivareta sekretærfunksjonen for 17. maikomite og bygdebokarbeid, følge opp markering av FN dagen, tilrettelegging av diverse arrangement, fordele leietider i kommunens idrettsanlegg ute og inne inklusive alle gymsaler ved skolene, oppfølging av diverse arrangement innen vignetten "frisk i friluft", forvaltning og drift av Sola Ruinkyrkje, tildeling av ulike kommunale priser og stipend, følge opp den årlige TV innsamlingen, følge opp kommunedelplanen for idrett og friluftslivsplan samt spillemiddelordningen og kommunens kulturminnevernplan.

5.2.4.3 Satsingsområder 2011-2014

- Samlokalisere krigshistorisk museum og flyhistorisk museum under Jærmuseet i Sømmevågen.
- Oppfølging av kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Oppfølging av kulturminnevernplanen for kommunen
- Brannsikring av Melingsjøhuset i Tananger
- Utgivelse av bygdebok for Sola fra 1930-1965
- Bedre driftsresultat ved kommunens idrettshaller

5.2.4.4 Ordinært budsjettforslag

Budsjettet er videreført på om lag samme reelle nivå.

5.2.5 Servicetorg

5.2.5.1 Formål

Servicetorget skal bidra til å utvikle en mer åpen og servicerettet kommune, og er kommunens førstelinje for informasjon, service og aktiv veiledning. Servicetorget er hovedkontaktpunkt ut mot befolkning og brukere, og gir gevinst i form av raskere svar til publikum, og en mer tilgjengelig og oversiktlig kommune. Servicetorget skal dessuten skape en nærhet til brukerne som bidrar til en tettere dialog mellom innbyggere og kommune.

Servicetorget gir avlastning for virksomhetene og driftsenheter, slik at disse skal få bedre tid til sin kjernevirksomhet.

5.2.5.2 Arbeids- og ansvarsområder

Servicetorget har 5 ansatte fordelt på 4,8 årsverk.

På servicetorget får kommunens innbyggere informasjon om offentlige tjenester, kommunale søknadsskjemaer og veiledning. Saker som ikke krever omfattende saksbehandling, kan behandles på stedet.

Servicetorget er en støtte-/stabsfunksjon for de tjenesteytende funksjonene. Servicetorget har etablert en fordelingsordning, som innebærer at kun generell informasjon om kommunen, samt resepsjon/sentralbord for politisk og administrativ ledelse til slutt belastes funksjon 120 – administrativ ledelse – i KOSTRA. For øvrig fordeles saksbehandling og informasjonstjenester til den enkelte tjenesteytende funksjon.

5.2.5.3 Satsingsområder 2011 – 2014

I samarbeid med virksomhetene arbeides det for at enklere saksbehandling innen flere områder blir lagt til servicetorget. Det jobbes videre med at servicetorget i størst mulig grad kan besvare publikums henvendelser uten å måtte henvise videre til andre avdelinger.

Elektroniske kanaler blir stadig viktigere i kommunens kommunikasjon med publikum. Elektronisk informasjonsutvikling og digital samhandling med innbyggerne er et satsingsområde framover, og det arbeides blant annet for å tilby flere selvbetjente løsninger på nett. Nye nettsider vil bli lansert høsten 2010.

5.2.5.4 Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2010 videreføres i 2011.

5.2.6 Avdeling IKT

5.2.6.1 Formål

Avdeling IKT ivaretar løpende drift og vedlikehold av alle nettverkssystemer. Avdelingen er ansvarlig for installering og oppgradering av kommunens fagsystemer, datamaskinpark og telefoni. Avdeling IKT gir også brukerstøtte.

5.2.6.2 Arbeids- og ansvarsområder

Avdeling IKT ivaretar løpende teknisk drift og vedlikehold av datautstyr og telefoni for hele kommunen. Avdelingen samordner all ressursbruk knyttet til maskinpark og infrastruktur og felles IKT-løsninger, og en rekke fagsystemer.

Sikring av kommunens data gjennom systematisk vurdering av brannmur og sikkerhetsløsninger, oppretting og drift av hjemmekontorløsning for ansatte, oppkobling av private barnehager til systemet for opptak til barnehager og tilrettelegging for elektronisk kommunikasjon med kommunen, er også viktige arbeidsoppgaver i avdelingen.

I avdeling IKT er det 7,5 årsverk. IKT-sjef (1), konsulenter (5), driftstekniker (1) og AV-teknikker(1/2).

5.2.6.3 Satsingsområder 2011-2014

- Foreta en større omlegging i infrastrukturen fra Novel til Microsoft.
- Bytte plattform for kommunens databrukere til Windows 7.
- Lage helt ny løsning for skolene - elever og lærere.
- Videreutvikle og drifte hjemmekontorløsninger for ansatte.
- Fortsette arbeidet med å effektivisere driften ved å legge til rette for fjernstyring av datasystemer.

- Videreutvikle datasystemene for å øke driftssikkerheten.
- Planlegge og gjennomføre oppgraderinger av kommunens datasystemer og vedlikehold av databaser.
- Følge opp og sikre at systemene oppfyller krav til informasjonssikkerhet.
- Videreutvikle kompetansen innad i avdelingen.

5.2.6.4 Ordinært budsjettforslag

Sola kommune har fått nye brukere og kjøpt inn nye applikasjoner/løsninger som medfører økte lisensutgifter, spesielt innen helsesektoren. Spesielt å nevne er tilknytning til Norsk Helsenett og bruken av tjenester der. Videre er det fornyelse av noen lisenser til sikkerhet, drift av bærbare PC-er til politikerne samt noen nye moduler knyttet til økonomisystemet vårt. Dette er utgifter som kommer i tillegg til det vi har fra før. Budsjettposten er derfor oppjustert med 1 mill kroner for 2011 og videre i perioden.

Rådmannen viser også til omtale i k.sak 92/10 – *Budsjettoppfølging per 31.08.2010 – drift*, hvor det varsles et budsjettunderskudd i 2010, som også har sammenheng med et budsjettunderskudd i 2009. Gradvis økte IKT-utgifter, som følger av en nøktern satsing på ny teknologi, er isolert sett en ønsket utvikling. Det er naturlig å se dette i sammenheng med økt kvalitet og frigjort tid i organisasjonen, og derav reduserte utgiftsbehov i virksomhetene.

For øvrig er budsjettet for 2010 videreføres i 2011 på om lag samme reelle nivå.

Utgiftene fordeles forholdsmessig mellom administrasjonen og tjenesteområdene. Rådmannen støtter seg også her til definisjonene i KOSTRA når utgiftene fordeles mellom funksjon 120 - administrasjon - og de tjenesteytende funksjonene.

5.2.7 Avdeling personal og administrasjon

5.2.7.1 Formål

Personal og administrasjon har som målsetting å legge til rette systemer, strukturer og rutiner innenfor avdelingens ansvarsområde. Dette skal gjøres for å sikre virksomhetene best mulig støtte for effektivt å løse prioriterte oppgaver knyttet til området personal og administrasjon.

5.2.7.2 Mål og måleindikatorer

I forslaget til revisjon av kommuneplan foreslår rådmannen som et hovedmål at:

"Sola kommune skal være en attraktiv og foretrukket arbeidsgiver".

Videre har vi splittet hovedmålet opp i følgende delmål:

D1

"Lønnspolitikken i Sola kommune skal bidra til at kommunen rekrutterer og beholder godt kvalifiserte medarbeidere".

D2

"Sola kommune skal til enhver tid ha et godt omdømme blant brukere, arbeidstakere og i offentligheten".

D3

"Alle medarbeidere i Sola kommune skal ha likeverdige arbeids- og utviklingsbetingelser, og arbeidsstokken skal så langt råd er gjenspeile mangfoldet i befolkningssammensetningen".

D4

”Sola kommune skal være ledende i å kartlegge opplæringsbehov samt planlegge og iverksette tiltak for opplæring og utvikling”.

Med utgangspunkt i de ovennevnte delmålene har laget følgende målintikatorer:

Delmål (D1)	Lønnspolitikken i Sola kommune skal bidra til at kommunen rekrutterer og beholder godt kvalifiserte medarbeidere
Målintikator	Sammenligne lønnsnivå med nabokommuner
Mål 2011	Ikke være lønnsledende, men ligge på ”topp 5”-listen på Nord-Jæren
Resultat 2011	

Delmål (D2)	Sola kommune skal til enhver tid ha et godt omdømme blant brukere, arbeidstakere og i offentligheten
Målintikator	Relevante resultat fra medarbeiderundersøkelsen
Mål 2011	Ligge over landsgjennomsnittet for de aktuelle måleindikatorne
Resultat 2011	

Delmål (D2)	Sola kommune skal til enhver tid ha et godt omdømme blant brukere, arbeidstakere og i offentligheten
Målintikator	Spørreundersøkelse til et representativt utvalg av nyansatte om hvorfor de valgte å søke til Sola kommune.
Mål 2011	Sjekke ut Sola kommune sitt omdømme blant jobbsøkere
Resultat 2011	
Delmål (D3)	Alle medarbeidere i Sola kommune skal ha likeverdige arbeids- og utviklingsbetingelser, og arbeidsstokken skal så langt råd er gjenspeile mangfoldet i befolkningssammensetningen
Målintikator	Resultat fra medarbeiderundersøkelsen
Mål 2011	Ligge over landsgjennomsnittet på de aktuelle resultatindikatorne
Resultat 2011	

Delmål (D4)	Sola kommune skal være ledende i å kartlegge opplæringsbehov samt planlegge og iverksette tiltak for opplæring og utvikling
Målintikator	• Oversikt over gjennomførte kompetanseutviklingstiltak: ○ Tildeling av kompetansemidler ○ Lederes handlingsplan for kompetanseutvikling i virksomheten • Medarbeiderundersøkelsen (Innhold i jobben og Faglig og Personlig utvikling)
Mål 2011	Ligge over landsgjennomsnittet i Medarbeiderundersøkelsen

	Ha en klar forbedring fra forrige medarbeiderundersøkelse (2008).
Resultat 2011	

5.2.7.3 Arbeids- og ansvarsområder

Avdeling personal og administrasjon skal:

- legge forholdene til rette for gjennomføring av en strategisk personalledelse med henblikk på planlegging, belønning og utvikling av kommunens menneskelige ressurser og organisasjon i forhold til kommunens overordnede mål og strategier
- bistå avdelingene med rådgivning og veiledning i arbeidsgiver- og arbeidsmiljøspørsmål
- ivareta funksjoner hva angår personal- og organisasjonssaker
- sikre samtid og fremtidig dokumentasjon for - administrasjonen, borgere og forskning
- Utføre trykkerirelatert arbeid for organisasjonen samt for lag og foreninger som organisasjonen støtter gjennom avd. kultur og fritid.

Avdeling personal og administrasjon har følgende årsverk per 01.09.2010:

PERSONAL OG ADMINISTRASJON

Beskrivelse	Årsverk
Personalsjef	1
Personaladministrasjon	7,6
Trykkeri	3
Sentralarkiv	2,5
Tillitsvalgte (HTV)	3,1
Hovedverneombud	0,8
Sum årsverk	18
FAGOPPLÆRING, LÆRLINGER	9,4

I tillegg kommer tillitsvalgte (HTV) med 3,05 årsverk frigjort tid (p.t.) og hovedverneombud med 0,8.

5.2.7.4 Satsingsområder 2011-2014

Satsingsområde for 2011-2014 er å videreføre arbeidet med å realisere intensjonen med avdelingen. Dette vil konkret dreie seg om:

- Forenkling av rutiner og arbeidsmetoder som sikrer en mest mulig rasjonell oppgaveløsning.
- Sikre faglig utvikling og oppdatering innenfor avdelingens fagfelt for å kunne imøtekomme organisasjonens behov for støtte.
- Legge forholdene til rette for gjennomføring av en strategisk personalledelse med henblikk på planlegging, belønning og utvikling av kommunens menneskelige ressurser og organisasjon i forhold til kommunens overordnede mål og strategier.
- Koordinere arbeidet med kommunens arbeidsgiverpolitiske plan.

5.2.7.5 Ordinært budsjettforslag

Budsjettet er videreført på omtrent samme reelle nivå.

5.2.8 Avdeling økonomi

5.2.8.1 Formål

Avdelingens hovedmål

Avdelingen skal legge til rette for god økonomistyring for å sikre at arbeidet mot kommunens overordnede mål og kommuneplanmål skjer innenfor rammene av en bærekraftig kommuneøkonomi. Avdelingen har også oppgaver for andre offentlige instanser som skal utføres i henhold til sentrale retningslinjer.

Felles delmål

- **Kompetanse:** Vi skal ha høy kompetanse på våre fagområder, identifisere organisasjonens behov for administrativ støtte og legge til rette for utvikling av nødvendig økonomikompetanse i andre deler av organisasjonen.
- **Teknologisk utvikling:** Avdelingen skal arbeide målrettet for å utvikle systemer og rutiner som frigjør tid til tjenesteproduksjon. I tillegg skal vi legge til rette for at disse blir implementert og etterlevd i organisasjonen.
- **Økonomi:** Vi skal videreutvikle prosesser knyttet til kommunens økonomiforvaltning for å sikre kommunens inntekter og bidra til effektiv ressursbruk og tilfredsstillende egenkontroll.
- **Kommunikasjon:** Vi skal ha en tydelig og god kommunikasjon som bidrar til positiv og effektiv samhandling.
- **Arbeidsmiljø:** Gjennom utvikling av et godt faglig og sosialt miljø skal vi tiltrekke og beholde kompetent arbeidskraft.

I tillegg har fagområdene etablert egne målsettinger og tilhørende indikatorer.

Avdelingen har det praktiske ansvaret for at kommunens økonomiforvaltning skjer i tråd med lover og forskrifter, og at kommunens plan- og rapporteringsstruktur er enhetlig og rasjonell.

5.2.8.2 Arbeids- og ansvarsområder

Et utvalg av avdelingens arbeidsoppgaver:

- Beslutningsstøtte til resultatenhetene
- Utarbeidelse av økonomiplan/årsbudsjett, årsregnskap og årsrapport
- Økonomisk analyse og utredningsarbeid for rådmannen
- Løpende rapportering
- Løpende regnskapsførsel
- Lønnsadministrasjon
- Innfordring av skatter og avgifter
- Arbeidsgiverkontroll og -veiledning
- Finansforvaltning i henhold til eget reglement
- Fagledelse offentlige anskaffelser i henhold til eget reglement
- Økonomisk likeverdig behandling av kommunale og private barnehager

Med unntak av den myndighet som utøves i avdelingens kjernefunksjon, har avdelingen forvaltningsoppgaver på en rekke områder i kraft av lover og forskrifter.

Avdeling økonomi har følgende årsverk per 01.09.2010:

AVDELING ØKONOMI	
	Årsverk
Økonomisjef	1,0
Budsjett og analyse	3,0
Koordinering levkår - innfordring	1,0
Offentlige anskaffelser	2,0
Skatteoppkreving	6,0
Regnskap og innfordring	4,4
Lønnsadministrasjon	3,8
Sum årsverk	21,2

Flere av stillingene er direkte knyttet til sikring av kommunens inntektsgrunnlag, herunder én stilling som administrerer og kvalitetssikrer alle refusjoner fra folketrygden og én stilling som administrerer alle betalingsordninger i tjenesteområde levkår, samt grunnlaget for toppfinansiering for ressurskrevende tjenestemottakere – nylig overtatt fra fagstab levkår. Kommunestyret har opprettet to prosjektstillinger – midlertidige stillinger – som ikke inngår i oversikten. I budsjett og analysedelen disponerer økonomisjef én økonomirådgiver per tjenesteområde, til sammen tre. Stillingen som fagleder offentlige anskaffelser ble opprettet av kommunestyret i k.sak 137/09 – handlings- og økonomiplan 2010-2013.

5.2.8.3 Satsingsområder 2011-2014

I kraft av et sentralt fakturamottak ivaretas behandlingen av inngående fakturaer i et fakturaflytsystem, som for virksomhetene innebærer svært effektive prosesser for regnskapsadministrasjon. I planperioden vil avdelingen jobbe systematisk for å redusere antallet inngående papirfakturaer.

Avdeling økonomi vil også ivareta neste skritt i effektiviseringen av anskaffelsesprosessen - innføringen av eHandel. Som et ledd i kommunens omstillingsarbeid tar man også sikte på å etablere systematisk kontraktsoppfølging og tiltak som sikrer mer kostnadseffektive avtaler. Detaljert regnskapsanalyse og kartlegging av avtalelojalitet er blant flere aktuelle tiltak som kan ses i sammenheng med kommunens omstillingsarbeid.

Det ligger et stort potensial i forenkling og samordning av lønns- og personaladministrative rutiner gjennom bedre utnyttelse av allerede eksisterende systemer og redusert omfang av manuelt og unødvendig arbeid. Rådmannen har ikke lyktes godt nok i dette arbeidet.

I kraft av ny hovedbankavtale vil rådmannen arbeide målrettet for å forbedre kommunens håndtering av utgående fakturaer. Fra februar 2006 tilbyr Sola kommune e-faktura til innbyggerne. Rådmannen viser til et meget nyttig forvaltningsrevisjonsprosjekt på området betalingsformidling.

Rådmannen vil forenkle rutinene for løpende budsjettoppfølging ytterligere ved å utvikle / ta i bruk enda bedre verktøy. Etter rådmannens syn bør den overordnede rapporteringen utelukkende ha fokus rettet mot vesentlige avvik fra vedtatt budsjett.

I den faglige ledelsen av anskaffelser i Sola kommune vil det bli svært utfordrende å følge opp og kvalitetssikre forvaltningspraksis i virksomhetene / på tvers av virksomhetene, og påse at denne er i henhold til lov om offentlige anskaffelser og kommunens innkjøpsreglement.

Rådmannen vil arbeide videre med en revidering av kommunens økonomihåndbok, som skal inneholde blant annet nødvendige rutinebeskrivelser, som grunnlag for intern og ekstern kontroll av forvaltningspraksis.

Høyere prosesseffektivitet ved utarbeidelse av handlings- og økonomiplan og budsjett står på listen over prioriterte tiltak. Avdelingen vil arbeide for å sikre bedre planprosesser gjennom mer systematisk bruk av støtteverktøy og bedre og mer rettidig involvering i organisasjonen.

5.2.8.4 Ordinært budsjettforslag

Budsjettet er videreført på om lag samme reelle nivå.

5.3 TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST

KOMMUNEPLANMÅL FOR OPPVEKST

OVERORDNET MÅL

B: Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barn og unges utvikling og læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring.

DELMÅL

B1 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt.

B2 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å utvikle høy kvalitet på samspillet mellom foresatte og kommunens arenaer, gjennom barn og unges medvirkning og et høyt kompetansenivå hos ansatte.

B3 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å inkludere alle og legge til rette for læring og lek gjennom høy kvalitet på barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

B4 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å legge til rette for et kulturelt mangfold med vekt på respekt og toleranse, og ved å arbeide aktivt for å utvikle en mobbefri barne- og ungdomskultur med vekt på sosialt samspill og utvikling av god relasjonskompetanse.

Tjenesteområdet består av følgende virksomheter/virksomhetsområder, med følgende antall årsverk per 01.09.2010:

TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST

Beskrivelse	Årsverk
Grunnskoler inkl. innføringsgrupper minoritetsspråklige	354,87
SFO Grannes skole	8,09
Grannes ressurscenter (Grannes skole)	16,53
Læringssenteret (Sande skole)	3,37
Voksenopplæringen (Sande skole)	18,65
Barnehager, kommunale	218,85
PPT	9,53
Barnevern	17,10
Helsestasjon	17,18
Sum årsverk	664,17

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

Tall per virksomhet	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Ansvar	2010	2011	2012	2013	2014
Haga skole	20 627 000	22 721 000	22 721 000	22 721 000	22 721 000
Sola skole	8 647 000	8 537 000	8 537 000	8 537 000	8 537 000
Røyneberg skole	15 581 000	16 735 000	16 735 000	16 735 000	16 735 000
Stangeland skole	18 196 000	19 654 000	19 654 000	19 654 000	19 654 000
Håland skole	11 991 000	13 372 000	13 372 000	13 372 000	13 372 000
Dysjaland skole	19 444 000	21 148 000	21 148 000	21 148 000	21 148 000
Grannes skole	12 570 000	12 969 000	12 969 000	12 969 000	12 969 000
Storevarden skole	14 368 000	15 864 000	15 864 000	15 864 000	15 864 000
Sola ungdomsskole	31 794 000	34 864 000	34 864 000	34 864 000	34 864 000
Tananger ungdomsskole	20 071 000	21 336 000	21 336 000	21 336 000	21 336 000
Skiljaberget paviljong (Sola ungdomsskole)	1 788 000	1 856 000	1 856 000	1 856 000	1 856 000
Grannes ressurscenter (Grannes skole)	7 476 000	8 424 000	8 424 000	8 424 000	8 424 000
Læringssenteret (Sande skole)	1 997 000	2 153 000	2 153 000	2 153 000	2 153 000
Sande skole	21 221 000	21 867 000	21 867 000	21 867 000	21 867 000
Voksenopplæring (Sande skole)	5 403 000	6 924 000	6 924 000	6 924 000	6 924 000
Sola PPT	5 054 000	5 722 000	5 722 000	5 722 000	5 722 000
Havnealléen barnehage	1 002 000	7 241 000	7 241 000	7 241 000	7 241 000
Sande barnehage	1 053 000	4 489 000	4 489 000	4 489 000	4 489 000
Tananger barnehage	436 000	2 487 000	2 487 000	2 487 000	2 487 000
Sørnes barnehage	922 000	4 674 000	4 674 000	4 674 000	4 674 000
Snøde barnehage	2 070 000	6 430 000	6 430 000	6 430 000	6 430 000
Grannes barnehage	1 502 000	6 259 000	6 259 000	6 259 000	6 259 000
Risnes barnehage	1 075 000	3 883 000	3 883 000	3 883 000	3 883 000
Sømme barnehage	1 006 000	5 301 000	5 301 000	5 301 000	5 301 000
Røyneberg barnehage	2 687 000	9 634 000	9 634 000	9 634 000	9 634 000
Dravhaug barnehage	1 080 000	4 330 000	4 330 000	4 330 000	4 330 000
Tjelta barnehage	1 549 000	7 828 000	7 828 000	7 828 000	7 828 000
Øygarden barnehage	844 000	3 719 000	3 719 000	3 719 000	3 719 000
Eikeberget barnehage	664 000	5 665 000	5 665 000	5 665 000	5 665 000
Høgeholen barnehage	3 394 000	6 830 000	6 830 000	6 830 000	6 830 000
Skjalgstova barnehage	362 000	6 024 000	6 024 000	6 024 000	6 024 000
Barnevern	25 691 000	26 569 000	26 569 000	26 569 000	26 569 000
Helsestasjon	9 129 000	10 065 000	10 065 000	10 065 000	10 065 000
Sum tjenestoområde*	270 694 000	355 574 000	355 574 000	355 574 000	355 574 000
* eks SFO private (rådmannsnivå)	4 805 000	4 949 000	4 949 000	4 949 000	4 949 000
* eks private barnehager (rådmannsnivå)	26 720 000	100 814 000	103 814 000	106 814 000	109 814 000

5.3.1 SKOLENE M.M.

5.3.1.1 Arbeids- og ansvarsområder

Hovedoppgavene reguleres gjennom opplæringsloven, læreplaner, rammeplaner, forskrifter, statlige og kommunale vedtekter. Tjenesteområdet er organisert i virksomheter med delegert budsjett- og personalansvar, og omfatter:

- 8 barneskoler 1.-7. årstrinn
- 1 kombinert skole 1.-10. årstrinn
- 2 ungdomsskoler 8.-10. årstrinn
- Ressurssenteret Grannes skole 1.-10. årstrinn
- Miljøgruppe ungdomstrinnet, (Skiljaberget paviljong - Sola ungdomsskole)
- Miljøgruppe barnetrinnet (Læringssenteret - Sande skole)
- Innføringsgruppe minoritetsspråklige elever (Sande skole)
- Voksenopplæring (ivaretar også sentralt opplegg for tospråklige lærere i grunnskolen)(Sande skole)
- Skolefritidsordning ved skoler med barnetrinn, de fleste drives privat, SFO ved Ressurssenteret, Sola skole og Stangeland skole drives for tiden kommunalt

Oversikt antall årsverk i skolene per 01.09.2010:

Virksomhet	Årsverk per 01.01.2010	Årsverk per 01.09.2010
Haga skole	36,67	36,6
Sola skole	17,13	17,1 *
Røyneberg skole	28,02	27,71
Stangeland skole	37,52	39,89 *
Håland skole	21,67	22,72
Dysjaland skole	32,80	33,85
Grannes skole	22,05	21,42
Storevarden skole	25,34	26,97
Sola ungdomsskole	55,03	56,89
Tananger ungdomsskole	34,71	31,91
Sande skole (inkl. innføringsgruppen)	36,69	36,81
Skiljaberget paviljong (Sola u-skole)	3,00	3
Læringssenteret (Sande skole)	3,25	3,37
Voksenopplæring (Sande skole)	17,55	18,65
Grannes ressurscenter (Grannes skole)	14,77	16,53
SFO kommunal drift (Grannes skole)	7,09	8,09
SUM	393,29	401,51
* SFO er inkludert		

Bakgrunn for endringer i stillingene totalt 8,2 årsverk:

Årsverk økningen i skolen skyldes i hovedsak demografiske forhold. Ressursinnsatsen i skolen er som kjent kriteriestyrt. Endringene i grunnskolen utgjør drøyt 5 årsverk. SFO ved Stangeland skole har på bakgrunn av demografiske forhold fått økt bemanning på 0,34 årsverk. Dette er innarbeidet i k.sak

92/10 - budsjettoppfølging pr. 31.08.2010 drift. I samme sak ble Grannes ressurscenter og Grannes ressurscenter SFO bevilget midler tilsvarende 2,7 årsverk.

Under følger oversikt over bevegelser i hjemmelsgrunnlaget:

<i>Grunnskoler * / alternativ undervisning / voksenopplæring</i>	<i>Årsverk</i>
Antall lærerstillinger august 2009	364,93
Endret elevressurs som følge av elevtallsendringer	3,22
Endret målformsressurs, ekstragrupper som følge av målformsdeling	-1,03
Kompensasjon av frigjort tid for seniorer	1,07
Endret administrasjonsressurs	0,29
Særskilt norskopplæring, endret elevgrunnlag	0,66
Tospråklig fagopplæring, endret elevgrunnlag	1,10
F.sak 137/10 1,7 årsverk til Grannes ressurscenter	1,70
Andre forhold	-0,18
Antall lærerstillinger august 2010	371,76
<i>* inkl. vikarressurs og praksislærere</i>	
Kontorteknisk personale på skolene (uforandret)	8,75
<i>SFO kommunal drift Sola</i>	
Antall stillinger august 2010 (uforandret)	1,50
<i>SFO kommunal drift Stangeland</i>	
Antall stillinger august 2010, endring:	0,34 5,44
<i>SFO kommunal drift Grannes Ressurscenter</i>	
Antall stillinger august 2010	7,09
F.sak 137/10 1 årsverk	1 8,09
<i>Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)</i>	
Antall stillinger august 2010 (uforandret)	8,53

I tillegg til økte stillinger fremmet i k.sak 92/10, er det endringer i hjemmelsgrunnlaget som følge av endret elevtall, senioravtaler, endringer i målformsressurs og bruk av reserve til spesialundervisning. Elevfaktoren (antall elever) har steget dette skoleåret og medfører 3,22 nye årsverk i skolen.

Oversikt over elever på hvert klassetrinn 2010/11, oppdatert oktober 2010 :

Elevtall Skole	1.klassetr. født 2003	2.klassetr. født 2002	3.klassetr. født 2001	4.klassetr. født 2000	5.klassetr. født 1999	6.klassetr. født 1998	7.klassetr. født 1997	8.klassetr. født 1996	9.klassetr. født 1995	10.klassetr. født 1994	Sum
Dysjaland barneskule	29	21	19	27	16	29	21				162
Grannes	20	20	36	30	34	21	37				198
Haga	48	43	61	41	52	70	57				372
Håland	39	31	33	28	30	19	25				205
Røyneberg	45	35	35	29	31	50	37				262
Sande	52	48	48	43	46	50	53				340
Sola	15	17	14	18	13	19	19				115
Stangeland	78	51	52	48	46	46	34				355
Storevarden	40	39	38	25	37	32	45				256
Dysjaland ungdomsskule								43	44	35	122
Sola ungdomsskole								189	193	182	564
Tananger ungdomsskole								84	99	99	282
Sum antall elever	366	305	336	289	305	336	328	316	336	316	3233
Sum Dysjaland kretsen	68	52	52	55	46	48	46				
Sum Sola kretsen	210	171	185	168	170	186	180				
Sum Tananger kretsen	88	82	99	66	89	102	102				

For inneværende skoleår er det registrert 3233 elever. I tillegg går det 16 elever ved Grannes ressurscenter, som ikke inngår i tabellen over. Totalt er de dermed 3249 elever. Dette er 51 elever mer enn forrige skoleår.

Målformsdeling:

<i>Delte grupper (ekstragrupper)</i>	<i>aug. 2009</i>	<i>aug. 2010</i>
Dysjaland barneskule	2	1
Håland	3	2
Røyneberg	0	0
Sande	0	0
Sola	3	3
Stangeland	1	0
Sum	9	6

I tråd med bevilgning i k.sak 144/05 er det opprettholdt en målformsfaktor på 11 i rådmannens utkast til budsjett. Dette betyr at skolene får 11 undervisningstimer per uke per ekstragruppe. Det er også laget en kompensasjonsordning slik at budsjetteringen av målformsressurs blir mer dynamisk i forhold til elevtall. I praksis går dette ut på at målformsressursen reduseres gradvis med antall elever over 28 elever istedenfor helt bortfall ved 29 elever. Det forhindrer at én ny elev over 28 elever totalt sett resulterer i mindre ressurser for skolen grunnet bortfall av målformsressursen.

Begrepet målformsdeling følger definisjonene i GSI - *grunnskolen informasjonssystem* - og henføres til de tradisjonelle klassesdelingsreglene. Har en gitt barneskole 28 elever og to grupper (nynorsk og bokmål) på et trinn, har man per definisjon en ekstragruppe. Dersom elevantallet overstiger 28, er det ikke lenger snakk om en ekstragruppe.

5.3.1.2 Hovedområder / resultatindikatorer

Hovedområdene er hentet fra Tilstandsrapporten for grunnopplæringen

Hovedområder / resultatindikatorer	Mål 2011	Delmål	Resultater
Elever og undervisningspersonale			
Antall lærerårsverk	Sola kommune har ansatte med godkjent kompetanse til å undervise på det trinn de arbeider	B3	
Lærertetthet	Sola kommune har bedre lærertetthet enn nasjonalt	B3	
Læringsmiljø			
Trivsel med lærerne	En stadig større andel av elevene oppgir at de trives sosialt og sammen med lærerne	B2	
Mobbing i skolen	Andelen elever som oppgir at de blir mobbet blir stadig lavere	B4	
Faglig veiledning – elevvurdering	Andelen elever som oppgir at de får god faglig veiledning er økende	B3	

Mestring – faglig utfordring	Flere elever opplever at de får faglige utfordringer tilpasset det nivå de til enhver tid er på	B3	
Resultater			
Nasjonale prøver	Elevene i Sola kommune øker sine leseferdigheter i norsk, engelsk og sine regneferdigheter	B3	
Karakterer	Karaktergjennomsnittet i norsk, matematikk og engelsk blir stadig høyere	B3	
Grunnskolepoeng	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng er stigende	B3	
Gjennomføring	Flere elever fra Sola kommune fullfører videregående opplæring	B4	
Tidlig innsats - spesialundervisning	Sola kommune har et godt verktøy for å følge opp at elever med behov for oppfølging får dette på et tidlig stadium	B1	
Særskilt språkopplæring	Alle elever med annet morsmål enn norsk og samisk får kartlagt språkkompetansen sin før det fattes vedtak om eventuell rett til særskilt språkopplæring	B4	
Voksenopplæring	65 % av elevene som Sola kommune melder opp til språkprøven, består testen på nivå 2 og 3	B3	
Informasjons og kommunikasjonsteknologi - IKT	Sola kommune har kartleggingsverktøy for å måle elevenes digitale kompetanse	B3	
System for oppfølging	Den gode Solaskolen: Ferdigstille håndbok for skoleledere. Igangsette arbeid med kvalitetskriterier på de syv kvalitetsområdene	B3	
Økt satsing på fysisk fostring i skolen	Alle skoler har plan for fysisk aktivitet	B1	

5.3.1.3 Ordinært budsjettforslag

Grunnskolene

Grunnskolenes utgiftsbehov relateres til elevtallsvekst, økning i antall seniorer, økt innsats på Grannes ressursenter og økt behov for særskilt norsk og tospråklig opplæring. Med bakgrunn i disse forholdene får vi en bemanningsøkning som tilsvarer samlet om lag 8,2 årsverk eller ca 4,4 mill kroner i helårseffekt 2011. Isolert sett utgjør elevtallsendringen en økning på ca 3,2 årsverk. Færre ekstragrupper gjør at det er tildelt ca 1 årsverk mindre i målformsressurs til skolene dette skoleåret.

Budsjettet til øvrig drift – undervisningsmateriell, inventar og utstyr mv. – er samlet for alle skolene økt med kr 86 000,- til kr 5 882 000 som følge av elevtallsøkningen og prisjustering.

Inntektsanslaget for refusjon i forbindelse med praksislærere holdes på om lag samme nivå som i 2010. Videre er det foretatt en prisjustering (3 %) av budsjetterte avtalefestede tillegg - annen gangs oppmøte / samlingsstyrere.

5.3.2 BARNEHAGENE

5.3.2.1 Arbeids- og ansvarsområder

Arbeidsoppgaver er regulert i Lov om barnehager med forskrifter, Kunnskapsdepartementets merknader til bestemmelsene og opplæringsloven.

Kommunen er delt inn i 4 opptaksområder:

Sentrum nord, Sentrum sør, Tananger og Sør.

Det drives 17 kommunale og 16 private barnehager i kommunen. Antall barn med tildelt plass høsten 2010 er 899 i private barnehager og 866 i kommunale barnehager.

Solahagen private barnehage på Skadberg åpnet 20. september 2010. Den startet opp med tre avdelinger og rundt 50 barn. Barnehagen er en 4 avdelings barnehage. Oppstart av den siste avdelingen planlegges innen desember 2010.

Kommunale barnehager har følgende antall årsverk per 01.09.2010:

Virksomhet	Årsverk per 01.01.2010	Årsverk per 01.09.2010
Havnealléen barnehage	19	19
Sande barnehage	12,2	12,2
Tananger barnehage	7	7
Sørnes barnehage	10	13
Myklaberglia barnehage	0	0
Sørabygda barnehage	0	0
Snøde barnehage	16	16
Grannes barnehage	16	16
Risnes barnehage	10	10
Sømme barnehage	14	14
Røyneberg barnehage	21,75	21,75
Dravhaug barnehage	11	11
Tjelta barnehage	20,9	20,9
Øygarden barnehage	9	9
Eikeberget barnehage	15	15
Skjalgstova barnehage	18,5	16,5
Høgeholen barnehage	21,5	17,5
SUM	221,85	218,85

Antall stillinger ved Sørnes barnehage er økt med 3 årsverk som følge av at barnehagen har åpnet ny avdeling. I k.sak 64/10 budsjettoppfølging pr 31.08.2010 drift, ble det redusert 6 stillinger, henholdsvis 4 i Høgeholen og 2 i Skjalgstova barnehager. Dette var opprettede stillinger som ikke ble benyttet grunnet valg av annen driftsform.

5.3.2.2 Hovedområder / resultatindikatorer

Hovedområder / resultatindikatorer	Mål 2011	Delmål	Resultater
Beholde og rekruttere kvalifisert personale	Antall dispensasjonssøknader redusert med 20 %. Utarbeidet gode stipendordninger for barnehageansatte. Hvert år begynner det minimum 3 fast ansatte på førskolelærerutdanning.	B2	
Implementere rammeplan (forskrift) i barnehagene	Gjennomført Kompetanseplan for barnehagene i tråd med sentrale føringer	B3	
Videreutvikle samordnet opptaksprosess	Utarbeidet nye rutiner og retningslinjer for tildeling av barnehageplass.	B3	
Systematisk og tverrfaglig arbeid med tidlig intervensjon for å avdekke og avhjelpe problemutvikling på et tidlig stadium	Alle 4 åringer er kartlagt gjennom prosjektet Tidlig Z. Pedagogisk personale i barnehagene har deltatt på i opplæring på temaet	B1	
Kvalitetsutvikling og likeverdig behandling av kommunale og private barnehager	Det er utarbeidet samarbeidsavtaler mellom kommunen og de private barnehagene. Det er gjennomført 4 tilsyn i barnehagene per halvår.	B3	

En økning i antall 1-5-åringer som følge av planlagt boligbygging vil øke etterspørselen etter barnehageplasser. Det er nødvendig å ha som mål at barnehageutbyggingen skal holde tritt med boligbyggingen for å opprettholde full behovsdekning i kommunen. Kostnadene ved å ha overkapasitet og tomme barnehageplasser må tas med i vurderingen av utbyggingstakten.

5.3.2.3 Ordinært budsjettforslag

Budsjettmessige konsekvenser som følger av utvidelsen i Sørnes barnehage er innarbeidet i basisbudsjettet. Likeens er også andre bemanningsmessige justeringer hensyntatt. Dagens satser for foreldrebetaling opprettholdes på samme nominelle nivå - samme beløp som i 2010 (kr 2.330,-) i tråd med regjeringens framlegg til statsbudsjett.

Sola kommune har imidlertid økt pris på matpenger i barnehagen i tråd med tidligere vedtak. Økningen tilsvarer kr 50 pr mnd for hel plass og kr 40 pr mnd for halv plass. Dette tilsvarer en samlet inntekstsøkning på kr 477 000 i barnehagenes budsjett.

I 2011 vil øremerket tilskudd til drift av barnehager bortfalle. Dette medfører at øremerket driftstilskudd fra staten trekkes ut av de kommunale barnehagenes budsjett.

5.3.3 BARNEVERN

5.3.3.1 Arbeids- og ansvarsområder

Virksomheten omfatter følgende stillinger per 01.09.2010:

Ledelse og saksbehandling	14,00 årsverk (inkl 2 ansatt på vikarmidler)
Miljøarbeid- og tiltak	3,60 årsverk (0,6 årsverk er pmto-tiltak som er et tverrfaglig tiltak)
Merkantil	2,00 årsverk

Barneverntjenesten skal:

- Sikre at barn og unge, som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.
- Forebygge problemutvikling for barn og unge i deres oppvekstmiljø, og følge opp barn og unge i en vanskelig livssituasjon.
- Barneverntjenesten skal gjennom forebyggende tiltak bidra til at foreldrene blir i stand til å gi det enkelte barn god omsorg i hjemmet.
- Barneverntjenesten skal sørge for at barn som er plassert utenfor hjemmet får gode omsorgstiltak.
- Gjennomgå og vurdere alle mottatte meldinger, utføre undersøkelser og sette i verk tiltak innenfor lovens frister. Det skal sikres en beredskap mot akutsituasjoner.
- Iverksette og følge opp hjelpetiltak/omsorgstiltak for barn og familie, slik at barnet får god nok omsorg i hjemmet.
- Godkjenne fosterhjem og føre tilsyn med barn plassert i fosterhjem.
- Rekruttere, veilede og administrere oppdragstakere og tiltak (fosterhjem, besøkshjem, miljøarbeidere, støttekontakter m.fl.).
- Kvalitetssikre tjenestene overfor brukerne.
- Delta aktivt i utvikling av tverretattlig samarbeidet, og ha fokus på oppvekstmiljøet i kommunen.
- Saksbehandle søknader om adopsjon.
- Gjennomføre drift og veiledning av jente- og guttegrupper.
- Utvikle egen kompetanse.

Barneverntiltak i familien omfatter hjelpetiltak som miljøarbeidertjenester, støttekontakt, avlastning og endringstiltak for barn som bor hjemme.

Barneverntiltak utenfor familien omfatter alle tiltak knyttet til barn som bor utenfor hjemmet, både som hjelpetiltak og som omsorgstiltak. Dette er i hovedsak tiltak som fosterhjem og plassering i institusjon.

Tilbud til personer med rusproblemer

Virksomheten er tidligere styrket med 1 årsverk gjennom opptrappingsplanen for psykisk helse. Stillingen skal ha fokus på problemer knyttet til rus/psykiatri i forbindelse med barnevernsaker.

5.3.3.2 Hovedområder /Resultatindikatorer

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2011-2014	Delmål	Resultater
<u>Rekruttering:</u> Det er vanskelig å rekruttere og beholde erfarne ansatte i stillinger i det kommunale barnevernet. Barneverntjenesten vil se nærmere på tiltak som kan bidra til god rekruttering og til at vi beholder ansatte med erfaring.	Stabilitet: Beholde ansatte utover opplæringstiden (ca ett år.) Rekruttere nye medarbeidere med erfaring.	B2	
<u>Organisering av tjenesten:</u> Kommunestyret opprettet en prosjektgruppe som skulle se på organisering av barnevernet. Dette prosjektet videreføres, blant annet gjennom programmet "Flink med folk i første rekke", med støtte fra KS.	Delta i "Flink med folk i første rekke" sammen med andre virksomheter i kommunen. Større åpenhet Økt brukertilfredshet	B2, B3	
<u>Kvalitetsutvikling og kompetanseheving:</u> Tjenesten skal fokusere på kvalitet på tiltakene, og at hjelp skal komme tidligere der det er behov. Barneverntjenesten vil bidra til tverrfaglig satsing på tidlig innsats overfor barn og familier med hjelpebehov. Tverrfaglig samarbeid med psykiatrisk 2. - linjetjeneste og familierådgivningstjenesten vil bli styrket.	Utvikle kommunale endrings – og utviklingstiltak. Redusert behov for kjøp av eksterne tiltak. Økt brukertilfredshet = riktig hjelp til riktig tid. Økt grad av henvendelser til barneverntjenesten på et tidligere tidspunkt.	B1	
<u>Interkommunalt samarbeid:</u> Det er opprettet et samarbeid mellom barneverntjenestene i flere av de omkringliggende kommunene. Hovedfokus er å få til en styrking av kommunebarnevernet. Dette arbeidet er i en tidlig fase, og det vil være en prioritert oppgave fremover.	Styrking av samarbeidet mellom kommunene, og derigjennom kommunebarnevernet. Økt grad av innflytelse og kompetanse.	B2	

5.3.3.3 Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen videreføres på om lag samme reelle nivå.

5.3.4 HELSESTASJON

5.3.4.1 Arbeids- og ansvarsområder

Virksomheten omfatter følgende stillinger pr 01.09.2010:

Ledelse og helsesøster/jordmor	12,40 årsverk.
Lege, rådgiver og familiekonsulent	2,60 årsverk
Sekretær på helsestasjonene	1,55 årsverk
Merkantil	0,53 årsverk
Helsesøster v / HFU	0,08 årsverk

§2-3 Tilbud til gravide og til barn og ungdom 0-20 år

Helsestasjonens tilbud til gravide skal omfatte:

- Helseundersøkelser og rådgivning med oppfølging/henvisning ved behov.
- Opplysningsvirksomhet, samlivs- og foreldreveiledning.

Helsestasjons- og skolehelsetjenestens tilbud til barn og ungdom 0-20 år skal omfatte:

- Helseundersøkelser og rådgivning med oppfølging/henvisning ved behov
- Forebyggende psykososialt arbeid (etniske minoritetsgrupper en utfordring).
- Opplysningsvirksomhet og veiledning individuelt og i grupper.
- Hjemmebesøk / oppsøkende virksomhet (barselkvinner, familier med nyfødte barn, ved sykdom, dødsfall, annen bekymring, også på barne- og ungdomsarenaer).
- tiltak som fremmer godt psykososialt og fysisk lærings- og arbeidsmiljø for elever.
- Bistand og undervisning i gruppe/klasse/foreldremøter i den utstrekning skolen ønsker det.
- Samarbeid om habilitering av barn og ungdom med spesielle behov, herunder kronisk syke og funksjonshemmede (individuelle planer, ansvarsgrupper).
- Informasjon om og tilbud om Barnevaksinasjonsprogrammet.
- Tuberkulosearbeid / Smittevern (forebygging og kontroll av tuberkulose; forebygging og veiledning av smittsomme sykdommer).

Helsestasjonen er en viktig aktør i det pågående forebyggende arbeidet innen samliv, seksualitet og psykisk helse i skolen. Forebygging av kjønnssykdommer og uønsket svangerskap i aldersgruppen 13-20 år, ble forsterket i 2009 ved gjenopprettelse av Helsestasjon for ungdom i Salus legesenter i Megabygget.

5.3.4.2 Hovedområder / resultatindikatorer

Hovedområder resultatindikatorer	Mål 2011-2014	Delmål	Resultater
Sørge for at gravide, barn og unge som vekker bekymring blir fanget opp og får rett hjelp til rett tid.	Tilby gravide og mødre med ekstra behov, tett oppfølging Fortsette med ammeveiledning i form av og "Lyn kurs i amming for gravide" og "Ammetimen" Innføre EPDS kartlegging av	B1	

	alle mødre v/ 6 ukers kontroll Gjennomføre Tidlig Innsats (TI)		
Tilstrebe mest mulig likt tilbud ved alle helsestasjonene og skolene i kommunen.	Gjennomføre felles plan for tjenestene Omfordele personal ressurser i forhold til antall barn på helsestasjoner og skoler	B1	
Styrke og videreutvikle det tverrfaglige samarbeidet med fokus på barn og unges psykiske helse.	Gjennomføre TI Delta i OT på skolene, også med fam.kons. og rådgiver Fortsette div. gruppetilbud Videreutvikle samarbeidet i forhold til Tunet , BUP og DPS	B1	
Videreutvikle kvaliteten på tjenesten i tråd med Forskrift om <i>Internkontroll i sosial- og helsetjenesten</i> .	Fortsette arbeidet med kvalitetshåndboka i forhold til rutiner og prosedyrer for tjenestene	B1	
Styrke foreldrenes evne til å gi god omsorg til barna sine	Tilstrebe at antall fødsler, konsultasjoner og tilbud er mest mulig likt fordelt i kommunen	B2	
Vern mot smittsomme sykdommer	Opprettholde vaksinasjonsdekning på minst 95 % for alle vaksiner i vaksinasjonsprogrammet Opprettholde smitteoppsporing i form av tuberkulosearbeid og HFU	B1	
Gi foreldrene styrke til å mestre foreldrerollen og forebygge samlivsbrudd	Gi foreldreveiledning i regi av ICDP. Registrere alle saker som er henvist/avsluttet til familiekonsulent / rådgiver Registrere antall foreldre som har mottatt tilbud om PMTO Gjennomføre flere kurs til førstegangsforeldre: "Godt samliv"	B2	
Øke kompetansen blant jordmødre/helsesøstre i forhold til amming	Bli godkjent ammekyndig helsestasjon 2011	B2	

5.3.4.3 Ordinært budsjettforslag

Budsjettet er styrket med midler til - Tilrettelegging for gravide arbeidstakere i Sola kommune ref f.sak 43/10.

5.3.5 PPT - PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE

5.3.5.1 Arbeids- og ansvarsområder

- Være tilgjengelig for brukerne
- Gi råd til foreldre, barnehage og skole
- Kartlegge enkeltindivid, utviklings- og opplæringsmiljø
- Være sakkyndig instans for kommunen vedr. barn, unge og voksne med særlige behov
- Vurdere behovet for bistand fra andre hjelpetjenester
- Bidra til faglig utvikling i barnehage og skole
- Delta aktivt i kommunens tverrfaglige arbeid

Virksomheten har 9,5 årsverk, herav 0,5 merkantil stilling. I k.sak 49/10 ble engasjementstillingen som rådgiver Tidlig Z - tidlig innsats – opprettet med ett års virkning. Stillingen inngår i oppgitt antall årsverk.

De ulike virksomheter innenfor skole og barnehage har en hovedkontakt v/PPT. I de tilfeller hovedkontakten trenger annen kompetanse, hentes denne i første rekke fra andre fagpersoner internt ved pedagogisk psykologisk tjeneste.

5.3.5.2 Hovedområder / resultatindikatorer

Resultatindikator/styringsparameter	Mål 2011-2014	Delmål	Resultater
Sikre stabil og kvalifisert arbeidskraft, PPT skal beholde alle ansatte i målperioden.	Hvor stor prosentandel av arbeidsstaben klarer vi å beholde?	B2	
Delta i utviklingsarbeid, ha en fremtredende rolle i tverretattlig samarbeid	Deltakelse i tverretattlige samarbeidsfora i kommunen. Ha faglige innspill i disse	B2	
Videreutvikle systemorienterte arbeidsformer	Alle PPT ansatte bør være involvert i minimum 1 systemsak hver, pr. skole- og barnehageår i målperioden.	B3	
Bygge opp kompetanse i forhold til barn og unge med minoritetsspråklig bakgrunn og barn og unge med sosiale/emosjonelle vansker	PPT skal ha utredningskompetanse på målgruppene. PPT skal ha oversikt over virkningsfulle tilretteleggingstiltak for målgruppene som kan dokumenteres forskningsmessig.	B4	

5.3.5.3 Ordinært budsjettforslag

Budsjetttrammene er styrket med lønnsmidler til prosjektstilling Tidlig Z. Utover dette er budsjettet videreført på om lag samme reelle nivå.

5.4 TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR:

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

Tall per virksomhet i hele tusen

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Sola sjukeheim	59 913	62 076	62 076	62 076	62 076	0,0 %
Avlastningstjenesten	12 479	14 280	14 280	14 280	14 280	0,0 %
Sola bo- og hjemmetjenester	40 081	41 158	41 158	41 158	41 158	0,0 %
Tananger bo- og hjemmetjenester	40 717	43 793	43 793	43 793	43 793	0,0 %
Miljøtjenesten	49 930	51 933	51 933	51 933	51 933	0,0 %
Psykisk helsearbeid	22 018	23 887	23 887	23 887	23 887	0,0 %
Sosiale tjenester	26 712	34 074	33 815	33 815	33 815	-0,8 %
Fysio-/ergoterapi	6 714	7 478	7 478	7 478	7 478	0,0 %
Sum tjenesteområde	258 564	278 679	278 420	278 420	278 420	-0,1 %

5.4.1 Overordnet mål:

Vi vil tilrettelegge for et samfunn med trygghet og tilhørighet som grunnlag for gode levekår for kommunens innbyggere.

Kommuneplanmål:

A1

Det skal ytes pleie- og omsorgstjenester ut fra individuelle behov, og tjenestene skal bidra til å opprettholde livskvalitet.

A2

Det skal fremmes økonomisk og sosial trygghet ved å hjelpe personer over vanskelige livssituasjoner.

A3

Det skal arbeides med forebyggende arbeid på ulike felt for å bidra til at innbyggerne har best mulig helse.

A4

Det skal legges til rette for at livskvaliteten for alle innbyggere styrkes gjennom aktiv samfunnsengasjement og kulturell deltakelse i et trygt lokalmiljø.

Mål 2011	Resultatindikator/ styringsparameter	Resultat 2011	Resultat 2009
A1-1 Optimal bruk av institusjonsplassene	Tilgjengelige korttidsplasser	Minst 4 korttidsplasser kan tildeles hver uke	
A1-2 Økt brukermedvirkning	Brukerundersøkelsen snittscore på denne dimensjonen	3,5	Juni 2010: 3,2
A1-3 Sikre vedtatt tjenestekvalitet	Egenkontroll på mål/ kvalitetsindikatorer	Gjennomføres i alle virksomhetene	
A2-1 Flere boliger til de med	Utgiftene til hospits/ pensjonat	2,5 mill	3,7 mill

lavest boevne			
A2-2 Redusere antallet innbyggere på langvarig sosialhjelp	Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad over 6 mnd.	30 %	42 %
A3-1 Økt satsing på forebyggende arbeid	Nye tiltak	Komme i gang med frisklivsgrupper	
A4-1 Øke muligheten for å bo lenger hjemme	Mottakere av hjemmetjenester pr. 1000 innbyggere	67-79 år: 70	57
		80 år +: 280	245

5.4.2 Arbeids- og ansvarsområder

Arbeidsoppgavene er regulert gjennom kommunehelsetjenesteloven, pasientrettighetsloven, helsepersonelloven, sosialtjenesteloven og ulike forskrifter.

Tjenesteområdet er organisert i 8 virksomheter og en fagstab (bestillerkontoret er en del av fagstaben):

- **Sola sjukeheim:** institusjon med 70 døgnplasser og dagsenter for eldre
- **Sola bo - og hjemmetjenester:** alderspensjonat med 42 døgnplasser og hjemmetjenester
- **Tananger bo – og hjemmetjenester:** sykehjem med 27 døgnplasser, omsorgsboliger for eldre og yngre funksjonshemmede, hjemmetjenester og dagsenter for demente, aktivitetssenter
- **Åsenhagen avlastning og barneboliger:** avlastning og boliger for barn (tidl. Sandehagen).
- **Miljøtjenesten:** botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud til personer med utviklingshemming og utviklingsforstyrrelser
- **Psykisk helsearbeid:** botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud for mennesker med psykiske lidelser
- **Fysio- og ergoterapi:** trening, behandling, forebyggende tiltak og praktisk tilrettelegging, - til alle aldersgrupper i og utenfor institusjon.
- **NAV (Sosiale tjenester):** økonomisk hjelp, rådgivning, skaffe boliger og bidra til sysselsetting / integrering av vanskeligstilte / flyktninger.

5.4.3 Mål og satsingsområder 2011-2014

I tjenesteområdet Levekår, og innenfor de ulike virksomhetene, er det mange utfordringer og oppgaver som daglig løses for å gi innbyggerne i Sola de tjenestene de har krav på og behov for. Hver virksomhet lager årlig sine mål. Disse bygger på overordnede mål og felles satsingsområder.

A1-1 Optimal bruk av institusjonsplassene

Resultat 2011: Minst fire korttidsplasser kan tildeles hver uke.

I Sola kommune har en totalt 139 institusjonsplasser for eldre. Disse fordeler seg slik:

	langtid	korttid
Soltun	40	2
Sola sjukeheim	48	22
TABO	27	
Totalt	115	24

I tillegg til institusjonsplassene er det f.t. 8 omsorgsboliger for eldre ved TABO. I planleggingen av kommunens utbyggingstakt av plasser med heldøgnsomsorg, er målet å ha en dekningsgrad tilsvarende 25 % av befolkningen over 80 år.

	Sola 2008	Sola 2009	Gj.snitt kommunegr.8	Gj.snitt Rogaland
Plasser i institusjon i prosent av befolkningen 80 år +	23,8	23	16,1	18,3
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	18,6	18,6	16,1	14,7
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. plass		966435	851 010	928 227

Kilde: SSB

Sammenlignet med nabokommunene og med landet for øvrig, har Sola en høy andel plasser i institusjon. Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold (korttid, rehabilitering og lindrende behandling) er også bra i Sola. De kommunene som ligger lavt på dekningsgrad i institusjon, har høyere andel plasser i omsorgsboliger.

Når samhandlingsreformen trer i kraft fra 2012, og kommunen blant annet skal betale sykehuset for alle utskrivningsklare pasienter fra første dag, blir det enda viktigere å greie å ha tilgjengelige korttidsplasser. Utfordringen er å bruke korttidsplassene mest mulig hensiktsmessig, slik at de ikke blir belagt over lang tid av pasienter som venter på langtidsplass, og ikke gi langtidsplass til noen som kan greie seg hjemme. Et mål for hvordan en lykkes med rett bruk av institusjonsplassene kan derfor være at det er god sirkulasjon på korttidsplassene, og hver uke er tilgjengelige plasser som kan tildeles nye brukere.

Til forskjell fra de fleste av kommunene vi sammenlignes med, har Sola 30 % av institusjonsplassene i aldershjem. Disse plassene er rimeligere å drifte enn sykehjemsplassene fordi bemanningen er noe lavere. Ut fra dette burde en muligens kunne forvente at Solas driftsutgifter pr. plass lå lavere enn gjennomsnittet, og ikke høyere, slik tabellen over viser. Samtidig har en i Sola bygget opp nye tilbud til lindrende behandling og rehabilitering i institusjon. Disse plassene er dyrere å drifte enn en vanlig sykehjemsplass.

A1-2 Økt brukermedvirkning

Resultat 2011: Brukerundersøkelser gir et snitt på 3,5 på denne dimensjonen

Brukerne av våre tjenester skal ha innflytelse på utformingen av tilbudene. Brukerundersøkelser kan gi et bilde av hvordan vi lykkes med dette. Det er et mål å gjennomføre slike undersøkelser jevnlig. Brukerundersøkelser gir et inntrykk av hvordan brukerne selv opplever å kunne påvirke og styre tjenestetilbudet.

I juni 2010 ble det gjennomført brukerundersøkelser i institusjon og hjemmetjeneste. Sammenlagt viser denne undersøkelsen et snitt på spørsmålene om brukermedvirkning på 3,2 (høyest mulige er 4). Selv om dette er et rimelig bra resultat, ønsker en å jobbe enda mer med ulike måter å involvere brukerne på. I 2011 er planen å ha brukerundersøkelser i miljøtjenesten og psykisk helse, og så gjenta undersøkelsen i institusjon og hjemmetjeneste året deretter. I alle virksomhetene er målet at brukerne skal gi høy score på medvirkning.

A1-3 Sikre vedtatt tjenestekvalitet

Resultat 2011: Egenkontroll på mål/ kvalitetsindikatorer gjennomføres i alle virksomhetene to ganger pr. år

For å sikre gode tjenester, og likt nivå på tjenestene, må ansatte være bevisste på hva som kan, og hva som skal, forventes av dem. I arbeidet med serviceerklæringer / tjenestebeskrivelser er det i tilknytning til hver av dem laget mål og kvalitetsindikatorer. Disse skal brukes til egenkontroll. Med det oppnår en at ansatte blir bevisste på hvilke mål en har for tjenestene, og en får kartlagt måloppnåelse. Manglende måloppnåelse må medføre at avvik registreres og tiltak iverksettes.

A2-1 Flere boliger til de med lavest boevne

Resultat 2011: Utgiftene til hospits/ pensjonat reduseres til 2,5 mill

Sola kommune har de siste årene avsatt midler til boligsosial handlingsplan for å sikre at også de som er vanskeligstilt på boligmarkedet, skal få et sted å bo. En har kommet forholdsvis langt i dette arbeidet for noen grupper, men kommunen sliter med å finne egnet bosted til de personene med lavest boevne. Dette resulterer i at det må kjøpes midlertidige overnattingsplasser hos private utleiery. Ved å satse enda mer på ulike kommunale tilbudet også til denne gruppen, vil det på sikt kunne redusere utgiftene samtidig som brukerne får bedre boforhold.

A2-2 Redusere antallet innbyggere på langvarig sosialhjelp

Resultat 2011: Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad over 6 mnd. reduseres til 30 %

Det er et mål å stimulere og hjelpe sosialhjelpsmottakere over fra å være passive mottakere av hjelp til i større grad å komme i arbeid og aktivitet. Et av virkemidlene kommunen har fått i dette arbeidet er kvalifiseringsprogrammet.

A3-1 Økt satsing på forebyggende arbeid

Resultat 2011: Frisklivsgrupper blir etablert

I de signalene som kommer fra staten, nå sist gjennom samhandlingsreformen, fremheves viktigheten av forebyggende arbeid og tidligintervensjon. I stedet for i stor grad å ha oppmerksomheten rettet mot å behandle og følge opp de som har fått en sykdom eller funksjonssvikt, må kommunene i større grad jobbe for å forebygge og redusere sykdom og skade. Det er ikke tvil i forskermiljø om at gevinsten med å prioritere forebygging framfor behandling vil være stor både for den enkelte og for samfunnet. På hvilke områder en i Sola skal gå inn med nye, forebyggende tiltak, er ikke helt avgjort. J.fr. F.sak 95/10 *Samhandlingsmidler 2010*. En ønsker imidlertid å komme i gang med arbeid som fremmer sunne levevaner med fokus på fysisk aktivitet, ernæring og røykeslutt. Etablering av frisklivsgrupper kan være en måte å nå noen av målgruppene på.

A4-1 Øke muligheten for å bo lenger hjemme

Resultat 2011: Antallet mottakere av hjemmetjenester i de eldste aldersgruppene øker.

Det er en nasjonal satsing på å utvikle tjenestene og arbeidsoppgavene innen pleie og omsorg slik at det blir mulig for syke og pleietrengende å bo hjemme lenger. En grunnleggende forutsetning for at dette skal være mulig er at hjemmetjenestene har tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å mestre de oppgaver som kan utføres i hjemmet. I tillegg må det være dagsenterplasser og avlastningstiltak for

pårørende. For en del innbyggere kan ulike tekniske løsninger gjøre det enklere, tryggere og bedre å bo hjemme.

	Sola 2008	Sola 2009	Gj.snitt kommunegr.8	Gj.snitt Rogaland
Mottakere av hj.tjenester pr. 1000 innb. 0-66 år	11	12	19	15
Mottakere av hj.tjenester pr. 1000 innb. 67-79 år	50	57	80	78
Mottakere av hj.tjenester pr. 1000 innb. 80 år og over	260	245	351	325

Kilde: SSB

Ut fra Kostra-tallene ser det ut til at det er færre tjenestemottakere i de ulike aldersgruppene i Sola, enn i de kommunene vi sammenligner oss med. Noe av denne forskjellen kan forklares med at Sola gir heldøgnsomsorg i institusjon til mange, mens tilsvarende tilbud i andre kommuner gis av hjemmetjenesten i omsorgsboliger. Dette kan imidlertid ikke forklare hele forskjellen. Det er da naturlig å stille spørsmål ved om befolkningen i Sola er friskere og trenger færre tjenester, eller om det er en høyere terskel enn andre steder for å be om hjelp? Svært få som søker om hjelp, får avslag. I seg selv er det ikke noe mål å ha mange tjenestemottakere, men det er et mål at kommunen på ulikt vis legger til rette for at innbyggerne både ønsker, og gis mulighet til, å bli boende hjemme. Hvor mange som faktisk får hjelp hjemme vil være en indikator på hvordan vi lykkes med dette.

5.4.4 Personell

Overordnet mål:

Sola kommune skal være en attraktiv og foretrukket arbeidsgiver

Tjenesteområde levekår har en spesiell utfordring i å beholde og rekruttere personell. For å lykkes med dette er det satt følgende mål for 2011:

- 1) *ingen ansatte har uønsket deltid*
- 2) *alle virksomhetene får satt etisk refleksjon inn i et fast system*
- 3) *virksomhetene greier å rekruttere ønsket personell til alle stillinger*
- 4) *sykefraværet i alle virksomhetene er under 8 %*

Tjenesteområdet har følgende antall årsverk per 01.09.2010:

Virksomhet	Årsverk
Sola sjukeheim	90,8
Sola bo- og hjemmetjenester	72,3
Tananger bo- og hjemmetjenester	70,4
Avlastningstjenesten	20,7
Miljøtjenesten	80,4
Psykisk helsearbeid	35,9
Sosiale tjenester (NAV)	14,2
Fysio-/ergoterapi	12,2
Sum tjenesteområde	396,9

Ingen ansatte har uønsket deltid

Det er et klart ønske i hele samfunnet at en skal kunne tilby helsepersonell ønsket stillingsstørrelse. Selv om en i Sola kommune har jobbet systematisk med dette i flere år, og også hatt det som et delprosjekt i Kvalitetskommuneprogrammet, er det fortsatt et godt stykke igjen før målet er nådd. Den største utfordringen er at de mest effektive løsningene enten er kostbare eller gir de ansatte dårligere arbeidsvilkår. En jobber likevel videre for å finne fram til nye modeller og metoder som kan hjelpe noe. Skal en lykkes helt med denne målsettingen forutsetter det økte ressurser.

Alle virksomhetene får satt etisk refleksjon inn i et fast system

Fagutvikling er viktig både for å kunne møte de ulike faglige utfordringene kommunen står overfor, og for å møte den ansattes behov for utvikling. Kurs og etterutdanning er aktuelle virkemidler. Det samme er etablering av refleksjonsgrupper og studiegrupper.

Med å satse spesielt på å øke den etiske bevisstheten hos ansatte, ønsker en å oppnå flere ting. Å utvikle kvaliteten på tjenestene og sikre at brukernes behov blir godt ivaretatt, er en side. Samtidig vil høy etisk standard på arbeidsplassene virke stimulerende på arbeidsmiljøet, øke trivsel og motivasjon, gi mening til arbeidet og øke evnen til mestring. Satsing på etikk vil av den grunn kunne bidra til og både beholde og rekruttere personell. For å komme i gang med dette arbeidet er deltakelse i et nasjonalt utviklingsprogram planlagt.

Virksomhetene greier å rekruttere ønsket personell til alle stillinger

I 2009 hadde 76 % av de ansatte i brukerrettede tjenester i Sola kommune relevant fagutdanning. Dette er litt høyere enn i sammenlignbare kommuner. Det er interessant å merke seg at Sola skiller seg fra gjennomsnittet i landet ved å ha forholdsvis mange av årsverkene knyttet til personer med utdanning fra høyskole / universitet (44 % mot 30 %). En slik forskjell kan leses som at det i Sola er en god kompetanse i tjenestene. Denne må en ta vare på og videreutvikle. Endringene i arbeidsmarkedet gjør at denne situasjonen kan endre seg raskt.

Virksomhetene sliter i ulik grad med å sikre seg personell til ledige stillinger, og markedet svinger noe fra tid til annen. Det varierer derfor noe hvor rekrutteringen er vanskeligst. Et systematisk arbeid for å skape et godt omdømme om tjenestene er avgjørende.

Sykefraværet i alle virksomhetene er under 8 %

Pleie- og omsorgssektoren har generelt et høyere sykefravær enn i en del andre virksomheter. Reduksjon av fravær krever at det arbeides systematisk med mange ulike tiltak. Det må holdes et konstant trykk både på arbeidsvilkårene (nærværsfaktorene) på arbeidsplassen, og på oppfølging av de som sliter. Ut fra erfaringer både i Sola og andre kommuner, kan et fravær under 8 % i pleie- og omsorgssektoren være akseptabelt. Noen virksomheter er allerede der og må jobbe for å forbli på det nivået, mens andre må ha som mål å redusere fraværet.

5.4.5 Ordinært budsjettforslagJustering av satser for egenbetaling i pleie- og omsorgstjenesten

Rådmannen har innarbeidet økning i grunnbeløpet (G) i satsene for egenbetaling. Det medfører økte inntekter på kr 1 562 000 i 2011. Inntektene øker i tråd med utviklingen.

Kommunestyret vedtok i sak 141/07 pkt. 6: "Satser for egenbetaling i pleie- og omsorgssektoren justeres årlig tilsvarende økningen i folketrygdens grunnbeløp, med virkning fra 1. juli samme år. Justeringen skal hvert år framgå av eget punkt i vedtak til handlings- og økonomiplan."

Folketrygdens grunnbeløp (G) økte pr. 01.05.10 fra kr 72.881 til kr 75.641. Nye satser i pleie- og omsorgssektoren er som følger, med virkning fra 01.07.10:

Praktisk bistand (hjelp til dagliglivets praktiske gjøremål)

	<i>Nettoinntekt</i>	<i>Timesats</i>	<i>Maksimal månedssats</i>
<i>Under 2G</i>	151.282	58	160
<i>2G- 3G</i>	151.282 - 226.923	91	484
<i>3G - 4G</i>	226.923 - 302.564	121	605
<i>4G - 6G</i>	302.564 - 453.846	152	847
<i>6G - 8G</i>	453.846 - 605.128	182	1210
<i>Over 8G</i>	605.128	211	1512

Transport (egenbetaling pr. mnd.):

<i>5 dager/uke</i>	<i>4 dager/uke</i>	<i>3 dager/uke</i>	<i>2 dager/uke</i>	<i>1 dag/uke</i>
1.040	832	624	416	208

Egenbetaling for opphold i institusjon, langtidsopphold (over 60 døgn): 75 % av grunnpensjon og 85 % av annen inntekt (maks. kr 33.000 pr. mnd. i sykehjem og kr 20.000 pr. mnd. i aldershjem).

Egenbetaling for opphold i institusjon, korttidsopphold (inntil 60 døgn): kr 125,- pr. døgn.

Dagsenter for eldre og funksjonshemmede i henhold til vedtak: kr 72,- pr. dag.

Sande dagsenter, mat/drikke: kr 120,- pr. mnd.

Matombringning i henhold til vedtak: Sola storkjøkken KF opererer med egen prislister.

Drift av leasingbiler

Det er forventet et behov for tre nye leasingbiler i 2011, én i hver av virksomhetene Sola bo- og hjemmetjeneste, Tananger bo- og hjemmetjeneste og Psykisk helsearbeid. Utgifter til disse bilene er innarbeidet i basisbudsjettet.

Kjøp av mat fra Sola storkjøkken KF

Rådmannen har innarbeidet konsekvensene av foretakets budsjettforslag i utkastet for den enkelte institusjon.

NAV- sosiale tjenester

I 2009 hadde virksomheten et budsjettunderskudd på 5,9 mill kroner til tross for bevilgninger gjennom året på til sammen 3,5 mill kroner. Sett i forhold til opprinnelig budsjett 2009 var altså budsjettunderskuddet 9,4 mill kroner.

I budsjettet for 2010 økte kommunestyret budsjetttrammene med om lag 5 mill kroner

nominelt, inklusive pris- og kostnadsvekst (herunder Normerte satser for sosialhjelp i utvalgssak 6/10). Alt annet like var det grunnlag for å forvente et negativt budsjettavvik også framover.

Utgiftsbehovet i sosiale tjenester er til en hver tid avhengig av konjunktursituasjonen, og i virksomheten er man usikre på antall sosialhjelpsmottakere, situasjonen i boligmarkedet og den generelle utviklingen som vi ser i gjeldsrådgivning. Rådmannen viser til sak i utvalg for levekår (02.06.2010) – *Status økonomisk sosialhjelp*.

Budsjettert husleiebidrag/bostøtte, som inngår i den økonomiske sosialhjelpen, er hevet med 1 mill kroner. I forbindelse med den særskilte finansieringen av kvalifiseringsprogrammet (under) og omleggingen av delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester, taper Sola kommune om lag 3-4 mill kroner. Isolert sett skulle dette tilsi en reduksjon i budsjetterte ytelser utenom kvalifiseringsprogrammet. Det er således et paradoks at rådmannen har lagt inn reelt sett om lag det samme i budsjettert økonomisk sosialhjelp som i 2010. Rådmannen vil følge utviklingen tett i 2011, og eventuelt tilrå budsjettreduksjoner dersom den konjunkturmessige situasjonen bedrer seg.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet med tilhørende kvalifiseringsstønad retter seg mot personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, som har ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Formålet med kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstønad er å bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid. Øremerket statlig finansiering i 2010 er innlemmet i rammetilskuddet fra 2011. Det innlemmede beløpet gis en særskilt fordeling i 2011 og holdes utenfor fordelingen etter kostnadsnøklerne i inntektssystemet. Det er for 2011 bevilget om lag 1,2 mrd kroner. Regjeringen foreslår å legge om refusjonsordningen for individstønad for deltakere på kvalifiseringsprogrammet. Individstønad knyttet til deltakere på statlige arbeidsmarkedstiltak er beregnet til om lag 406 mill. kr, og går inn i beløpet som blir innlemmet. Økt rammetilskudd til gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet er om lag 3,7 mill kroner for Sola kommune.

En viktig effekt av kvalifiseringsprogrammet vil være at langtidsbrukere av økonomisk sosialhjelp får kvalifiseringsstønad i stedet for sosialhjelp. Dette bidrar til en reduksjon i utgifter til sosialhjelp. Pr sept er det ca. 40 personer i programmet. Utgiftsposten for dette er drøye 400.000,- per måned. I K. sak 64/10 ble det opprettet en engasjementstilling i perioden 01.08.10-31. 07.2011. Budsjett for engasjementstillingen er lagt inn i basisbudsjettet med halvårseffekt i 2011.

Rådmannen har innarbeidet 4,8 mill kr i basisbudsjettet som anslag på samlede utbetalinger av kvalifiseringsstønad til deltakere i programmet. Dette betyr at kommunens finansieringsandel er drøyt 1 mill kroner sammenlignet med økningen i rammetilskuddet.

Introduksjonsprogrammet

Pr. september 2010 er det 27 mottakere av introduksjonsstønad. Det forventes 20 nye i 2011. Dette gir et økt budsjett på ca kr 600 000 fra budsjett 2010 på kr 2,7 mill.

Det er lagt inn knapt kr 300.000,- for å dekke lønn til NAV-leder, som tidligere var utelatt. Stat og kommune dekker henholdsvis 55 % og 45 % av lederens lønn, jf. samarbeidsavtalen.

Fysio-/ergoterapi:

Økte satser for driftstilskudd til fysioterapeuter gir en økning i budsjett for 2011 på kr 470.000. Rådmannen har tatt høyde for økte satser 01.07.2011.

5.5 TJENESTEOMRÅDE KULTUR OG FRITID

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014	Økning 2011-2014
Kulturskole	7 116 000	7 638 000	7 638 000	7 638 000	7 638 000	0 %
Bibliotek	5 424 000	5 357 000	5 357 000	5 357 000	5 357 000	0 %
Fritid	6 879 000	7 370 000	7 370 000	7 370 000	7 370 000	0 %
Arrangement og utleie	2 202 000	2 274 000	2 274 000	2 274 000	2 274 000	0 %
Sum for tjenesteområdet	21 621 000	22 639 000	22 639 000	22 639 000	22 639 000	0 %

Tjenesteområde kultur og fritid omfatter virksomhetene fritid, bibliotek, kulturskole og arrangement og utleie. I tillegg til de fire virksomhetene er det en fagstab under rådmannsnivået.

Virksomhetene har ansvar for daglig drift, utvikling/strategi på eget område, samt økonomi og personal. Kommunalsjefen vil på vegne av rådmannen ha ansvar for saker til politisk behandling, strategi og utvikling på overordnet nivå, helhetsspespektiv på tjeneste, brukere og medarbeidere samt støtte og oppfølging av virksomhetslederne.

Kultur og fritid har disse overordnede mål for 2011:

Overordnet mål

Vi vil tilrettelegge for et samfunn som gir mulighet for trivsel, trygghet og allsidig utvikling.

Kommuneplanmål:

C1

Vi skal bidra til å utvikle barn og unges kreativitet, kunstneriske evner og forutsetninger etter den enkeltes forutsetninger gjennom musikk og teatertilbud og gjennom lokale lag- og organisasjoner.

C2

Kommunen skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste som gir et tilbud tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

C3

Vi skal følge opp etablerte fritidstilbud for barn og unge og tilrettelegge for nye tiltak og tjenester som fremmer livskvalitet, livskraft og trygghet for alle barn og unge.

C4

Vi skal tilrettelegge og følge opp tilbud og tiltak som fremmer livsglede og livskvalitet gjennom idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Virksomhetene innenfor kultur og fritid har følgende antall årsverk (01.09.2010):

	2009	2010	2011
Kulturskole	15,60	16,10	16,60
Bibliotek	8,81	8,81	8,81
Fritid	10,40	11,66	11,66
Arrangement og utleie	3,73	3,73	3,73
Sum årsverk	38,54	40,30	40,80

5.5.1 SOLA KULTURSKOLE

5.5.1.1 Formål

Sola kulturskole har blant annet som mål:

- å bidra til å utvikle elevenes kreativitet, deres kunstneriske evner og ferdigheter etter den enkeltes forutsetninger.
- å arrangere konserter og teaterforestillinger.
- legge til rette for tverrfaglige produksjoner.
- medvirke aktivt til at elever deltar i det lokale kulturliv.
- bidra med støtte- og veiledningsfunksjoner overfor skoleverk, barnehager, lag og foreninger i Sola kommune.

5.5.1.2 Arbeids- og ansvarsområder

Sola kulturskole har tilbud til barn og unge innen musikk, dans og teater. Høsten 2010 er det 1068 elevplasser ved skolen. Kulturskolen har høsten 2010 samarbeid med 14 barnehager. Ca. 60 barn i disse barnehagene får ukentlig undervisning i musikk av to kulturskolelærere. Sola kulturskole har ca 31 ansatte fordelt på 16,6 årsverk.

Sola kulturskole arrangerer gjennom året en lang rekke forestillinger der musikk, dans og drama er sentrale elementer, de opptrer på åpning av konferanser og kurs, de har forestillinger i barnehager, skoler og institusjoner. Det blir en utfordring fremover å sikre de støttefunksjoner som må til for å få dette til.

5.5.1.3 Satsingsoppgaver 2011-2014

- Avvikle ventelistene ved kulturskolen.
- Utvikle nye konsert- og arrangementstilbud.
- Tilrettelegge for kulturskolens rombehov i Sola sentrum og i Tananger.

Våren 2010 var det nok en gang rekordstor søkning til kulturskolen. Skolen mottok hele 654 søknader. Ventelisten økte noe i 2010 selv om det fra høsten ble opprettet en ny halv stilling. Etter elevopptaket var det 355 søkere som ikke hadde fått plass. Det er et mål å kunne redusere ventelistene ved å få tilført flere stillinger.

Det er viktig å tilrettelegge for gode arbeidsforhold og store stillingsstørrelser for å kunne skaffe velkvalifiserte kulturskolelærere. Kulturskolen mangler fullgode dansesaler til opplæring og trening. Dette har ført til at det er svært vanskelig å skaffe og å beholde gode danselærere.

Flere kulturskolelærere i større stillinger, har ført til akutt behov for flere kontorplasser og datamaskiner for lærere. I arbeidsavtalene til lærerne kreves det at de plikter å være på jobb 459 timer utenom vanlig undervisning. Mye av denne tiden går til konserter/arrangement og til forberedelse av undervisning. I forkant av undervisning/konserter skal noter tilrettelegges/omskrives, og tekster og plakater skal lages. Dette arbeidet krever flere kontorplasser.

Kulturskolen produserer forestillinger som spilles som skolekonserter og kveldsforestillinger. Skoleforestillingene er gratis for skolene, men produksjonen av forestillingene har en kostnad som kulturskolen ønsker tilskudd til.

Kulturskolen har i mange år hatt et godt samarbeid med barnehagene. Hvert år har barnehagene fått konserttilbud fra kulturskolen. I de senere årene har en musikkpedagog hatt musikkksamling for de minste barna. Musikkstundene bidrar til å øke barnas språklige, motoriske og følelsesmessige egenskaper. Det blir for eksempel gjennomført systematisk språktrening ved hjelp av musikk, rim og regler. I kulturskolens lovforankring er ikke barnehagene nevnt eksplisitt, men kulturskolen har likevel lagt vekt på å gi barna i barnehagene denne form for stimulans. De tilbud som er gitt, har ikke vært nok til å dekke barnehagenes behov. Barnehagene har selv måttet betale for tilbudet, mens kulturskolen har dekket utgiftene ved forestillinger og konserter.

5.5.1.4 Ordinært budsjettforslag

Virksomheten ble tilført ½ lærerstilling fra 01.08.2010. Denne er innarbeidet i 2011-budsjettet med helårseffekt. Budsjetttrammen er ellers videreført på om lag samme reelle nivå.

5.5.2 SOLA FOLKEBIBLIOTEK

5.5.2.1 Formål

Sola folkebibliotek skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste som gir tilbud tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

5.5.2.2 Arbeids- og ansvarsområder

- Sola folkebibliotek
- Tananger bibliotek
- Bibliotekstjeneste Ekofisk
- Oppsøkende bibliotekstjeneste

Bibliotekets primæroppgave er å stille bøker og annet materiale til disposisjon for innbyggerne. Biblioteket skal formidle, gjøre litteraturen og informasjonen tilgjengelig og gjøre det enkelt å benytte seg av tilbudet. I tillegg har bibliotekene en viktig funksjon som lokale møteplasser med lav terskel.

Biblioteket har lovpålagt ansvar til å tilby oppsøkende bibliotekstjeneste til brukere som ikke kan komme til biblioteket ved egen hjelp, og å ha et organisert samarbeid med skolene.

Virksomheten har i dag 8,81 årsverk.

5.5.2.3 Satsingsoppgaver 2011-2014

- Øke utlånet fra 7,2 til 8 utlån per innbygger
- Gjennomføre minst 80 samlinger og arrangement i biblioteket (inkl klassebesøk)
- Utvidelse av Tananger bibliotek i henhold til budsjettvedtak for 2009
- Støtte og veilede skolene i arbeidet med å få større og bedre skolebibliotek
- Videreutvikle samarbeidet med bibliotekene i Klepp og Time.

Sola folkebiblioteks utlåns- og besøkstall ligger godt over landsgjennomsnittet, bibliotekene har svært gode åpningstider.

Den største utfordringen framover er å rekruttere og beholde gode medarbeidere. Stikkord er godt fagmiljø og utviklingsmuligheter. De ansatte bruker i dag mye av tiden i skranken til mekaniske operasjoner som utlån og innlevering, noe som skaper jobber med høyt tempo, men få utfordringer. Dersom vi skal kunne konkurrere med Stavanger og Sandnes om personale, må vi snu denne utviklingen. Å innføre selvbetjent utlån er én måte å møte denne utfordringen på, økt bemanning er en annen.

5.5.2.4 Ordinært budsjettforslag

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø vedtok i sak om fordeling av sekkepostbevilgningen for 2009 å styrke vikarbudsjettet – sommervikar og lørdagsarrangement Sola/Tananger. Dette videreføres i budsjettet for 2011. Tidligere reserve til boksamling er reversert. Budsjettrammen er ellers videreført på om lag samme reelle nivå som tidligere.

5.5.3 FRITID

5.5.3.1 Formål

Fritid skal følge opp etablert virksomhet og tilrettelegge for nye tiltak og tjenester som fremmer livskvalitet, livskraft og trygghet for alle barn og unge i Sola.

5.5.3.2 Arbeids- og ansvarsområder

Ansatte i virksomheten:

Fritidsklubbene: 5,06 årsverk (9 ansatte)

Ung Scene Sola: 1,33 årsverk (3 ansatte)

Fritidstilbud for psykisk utviklingshemmede: 0,85 årsverk (3 ansatte)

Fritid psykisk helse: 1,18 årsverk (3 ansatte)

Prosjektansatte: totalt 0,44 årsverk

Administrasjon: totalt 2,8 årsverk (3 stillinger)

Totalt 11,66 årsverk

Virksomhet fritid har ansvaret for aktivitetstilbud til barn og unge. Dette omfatter blant annet foreningsaktivitet (oppfølging og tilskudd til barne- og ungdomsforeninger ekskl. idrett), 3 fritidsklubber for ungdom, kulturverkstedet Ung Scene Sola, helgetilbud for ungdom i kommunal og frivillig regi, lys/lyd-tjenester, dragefestivalen, samt diverse andre prosjekter innen barne- og ungdomsarbeid. I seksjon tilrettelagt fritid drives 2 fritidsklubber for psykisk utviklingshemmede, aktivitetsgrupper innenfor psykisk helsearbeid for barn og unge fra 10 år, samt aktivitetstilbud for voksne innen psykisk helsearbeid.

Virksomheten arbeider også med flerkulturelt inkluderingsarbeid lokalt, samt tilskudd til prosjekter i kommunal og frivillig regi som utvikler interkulturell kompetanse til barn og unge i Sola (gruppeutvekslinger gjennom EU-programmet Aktiv Ungdom, volontørprosjekt mm).

Hvordan virksomheten legger opp sine tjenester for å møte planlagt befolkningsvekst, vil være en sentral utfordring. Utredning av ungdomssenter i Sola og Tananger er politisk vedtatt, og blir lagt fram for politisk behandling i 2011.

5.5.3.3 Satsingsområder 2011-2014

- Implementering av fritidskontakttjenesten i virksomheten
- Utredning Ungdomssenter i Sola og Tananger legges fram for politisk behandling
- Forbedring/utviding av aktivitetslokaler for virksomheten (klubblokaler i Tananger, bandøvingsrom, tilrettelegge for at de eldste bandene har lokaler/øvingsmulighet i kommunen, lokaler til gruppetilbudet i fritidskontaktordningen, flere aktivitets/hobbyrom, lagerplass)
- Utvikle gode informasjonskanaler i markedsføringen av fritidstilbud
- Ha kontinuerlig fokus på å gjøre det eksisterende klubbtilbudet for ungdom enda bedre og mer attraktivt. Her er videreutvikling av ungdomsdemokratiarbeidet en sentral strategi.

5.5.3.4 Ordinært budsjettforslag

Budsjettrammen er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2010.

5.5.4 ARRANGEMENT OG Utleie

5.5.4.1 Formål

Virksomhet Arrangement og utleie skal være et redskap i gjennomføringen av kommunens kulturpolitikk. Virksomheten skal sikre at kommunens virksomheter, frivillige lag og organisasjoner og andre kan gjennomføre arrangementer på et høyt kvalitativt nivå.

5.5.4.2 Arbeids- og ansvarsområder

- Fordele og leie ut lokaler i kulturhuset til kommunale instanser, kunstnere, bedrifter, frivillige organisasjoner og profesjonelle arrangører/leietagere.
- Disponere og fordele midlene i husleiefritaksordningen for lag og foreninger i Sola kommune.
- Legge til rette for de andre virksomhetene i kulturhuset, frivillige lag/organisasjoner og andre arrangører om gjennomføring av konserter, teater, revyer, m.m. i kulturhuset.
- Drift av sentralbord for Sola kulturhus.

Virksomheten har 3,73 årsverk.

Arrangementer og utleie har stor kontaktflate mot eksterne som ønsker å leie lokaler i kulturhuset eller som ønsker informasjon om arrangementer, kjøpe billetter til forestillinger osv. Det blir en utfordring å sikre at det er lett å få kontakt og svar på spørsmål.

5.5.4.3 Satsingsoppgaver 2011-2014

- Gjennomføre teaterforestillinger, konserter, revyer innenfor gitte budsjettrammer – gjerne i samarbeid med andre aktører (delt risiko).
- Bidra til et spennende og allsidig program for alle aldersgrupper i kulturhuset. Det skal legges vekt på arrangementer med familieprofil.

- Kontinuerlig oppgradere slitt materiell i saler, slik at huset ikke fremstår som slitt og gammelt for arrangører og leietagere.
- Opprettholde dagens nivå på rundt 1500 bookinger og et estimert besøk på 25000 for de arrangementer som virksomheten håndterer.
- I enda større grad markedsføre huset mot private bedrifter.
- Styrke markedsføringen av huset gjennom oppgradering hjemmesider og ny tydeligere profil.

5.5.4.4 Ordinært budsjettforslag

Tjenesten egne arrangementer inneholder kostnader til løpende drift og en overføring fra kommunen på 700.000 til husleiefritak for frivillige organisasjoner. Utgiftene knyttet til ordningen med husleiefritak budsjetteres ikke særskilt, men inngår i bruttobudsjettet. Faktiske utgifter knyttet til ordningen dokumenteres særskilt, som grunnlag for refusjon fra rådmannsnivået. I tillegg inneholder tjenesten kostnader og direkte utgifter knyttet til arrangementer i regi av virksomhetene, enten alene eller i samarbeid med andre.

Tjenesten andre arrangementer inneholder inntekter og direkte utgifter knyttet til arrangementer i regi av andre hvor virksomhetens tjenester leies. Underskuddsgaranti for gjennomføring av musikalene (reserve) er videreført på samme nivå (kr 500.000,-) i planperioden 2011-2014, jf k.sak 98/06, hvor denne ble opprettet.

Budsjettrammen for øvrig videreføres på om lag samme reelle nivå.

5.6 TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING

Drift - utkast til økonomiplan 2011-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014	Økning 2011-2014
Eiendomsdrift	65 977 000	78 586 000	78 460 000	77 860 000	77 860 000	-0,9 %
Kommunalteknikk	8 390 000	8 563 000	8 563 000	8 563 000	8 563 000	0,0 %
Arealbruk	6 929 000	5 884 000	7 264 000	7 764 000	8 064 000	37,0 %
Sum tjenesteområde	81 296 000	93 033 000	94 287 000	94 187 000	94 487 000	1,6 %

Tjenesteområde samfunnsutvikling omfatter virksomhetene kommunalteknikk, eiendomsutvikling, eiendomsdrift og arealbruk.

Virksomhetene har ansvar for daglig drift, utvikling/strategi på eget område, økonomi og personal. Kommunalsjefen vil på vegne av rådmannen ha ansvar for saker til politisk behandling, strategi og utvikling på overordnet nivå, helhetsperspektiv på tjeneste, brukere og medarbeidere samt støtte og oppfølging av virksomhetslederne.

SAMFUNNSUTVIKLING har disse overordnede mål for 2011:

Overordnet mål:

Kommunen skal forvalte sine arealer og eiendommer på en effektiv og bærekraftig måte, og slik at det fremmer et variert næringsliv og fellesskapets interesser.

Kommuneplanmål:

E1

Kommunen skal være en aktiv eiendomsforvalter med sikte på å ivareta kommunens og næringslivets interesser og behov i et langsiktig perspektiv

E2

Kommunens eiendommer, bebygde og ubebygde, skal være en aktiv innsatsfaktor i den kommunale tjenesteyting

E3

Det skal tilrettelegges for et mangfoldig næringsliv i henhold til lokale, regionale og nasjonale føringer, og det skal settes krav til estetikk, robusthet og bærekraftig utvikling

E4

Kommunen skal bidra til et effektivt transportnett for næringsliv, et robust kollektivnett inkludert bybane, og for et attraktivt og sikkert gang- og sykkelnett.

Virksomhetene innenfor samfunnsutvikling har følgende antall årsverk (01.09.2010):

	2009	2010	2011
Eiendomsdrift	71,51	74,77	76,24
Eiendomsdrift, fast prosjekstilling	1,00	1,00	1,00
Eiendomsutvikling	3,00	5,00	5,00
Arealbruk	18,60	18,60	18,60
Kommunalteknikk	25,00	25,00	25,00
Sum årsverk	119,11	124,37	125,84

5.6.1 EIENDOMSDRIFT**5.6.1.1 Overordnede virksomhetsmål**

De overordnede virksomhetsmålene skal gjennomføres og sikres ved at eiendomsdrift tar ansvar for:

- Prosjektering, planlegging og gjennomføring av mindre utbygginger/ rehabiliteringer av kommunale bygg (for å opprettholde nåværende standard).
- Forvalte, drifte og vedlikeholde kommunale bygg, utleieboliger, svømme- og idrettshaller. Forestå vaktmestertjenester og renholdstjenester.
- Forvaltning, drift og vedlikehold av parker, lekeplasser, friområder og kirkegårder.
- Inn- og utleie av boliger og leiebygg til kommunal tjenesteproduksjon, leiekontrakter.
- Ansvar for husbankens låne- og støtteordninger.

5.6.1.2 Organisasjon

Virksomhet eiendomsdrift er organisert i tre seksjoner:

- a. bygg- og driftsseksjon,
- b. park og grøntseksjon, og
- c. boligseksjon.

Hver seksjon ledes av en seksjonsleder som har personalansvar og budsjett- og regnskapsansvar for sin seksjon. Til virksomheten er det knyttet en administrativ tjeneste. Virksomheten omfatter 77,24 årsverk, hvorav 1 årsverk er knyttet til prosjektleder for turveg Hafrsfjord.

5.6.1.3 Bygg- og driftsseksjon

Seksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale bygg (skoler, barnehager, helseinstitusjoner, svømme- og idrettsanlegg og andre kommunale bygg). Seksjonen gjennomfører også mindre ombygginger og rehabiliteringer av de bygg de drifter (for å opprettholde standard).

Seksjonens mål

- Seksjonen skal synliggjøre samsvaret mellom gjennomført vedlikehold og de bevilgede vedlikeholdsrammer.
- Seksjonen skal arbeide aktivt for økning av bevilgede midler til generell rehabilitering.
- Seksjonen skal utarbeide en vedlikeholdsplan for uteområdene (fritid, skoler og barnehager), og gjennomføre tiltakene for 2011.
- Seksjonen skal systematisere kommunens bygningsmasse i innkjøpt dataprogram for systematisk vedlikehold.
- Seksjonen skal starte arbeid med revisjon av branntegninger/branndokumentasjon.

Seksjonens styringsparametre

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2011	2010
Antall uteområder med gjennomført totalvedlikehold:		
Skoler	1	
Barnehager	2	
Utarbeide oversikt over vedlikeholdsbehovet for kommunal eiendom	10 %	
Vedlikeholdsplan utarbeidet for kommunens bygninger	20 %	
Antall m2 av kommunens eiendomsmasse/bygg lagt inn i FDV-programmet	50 %	
Antall meldinger på feil/mangler ved kommunale bygg mottatt fra brukere/servicetorget	100 %	

Nivået på det løpende kommunale vedlikehold er lavt i forhold til bygningsmasse og de verdier som ligger i denne. De siste årene har Sola brukt i underkant av kr 50,- pr. m2 til vedlikehold. I KS rapport fra 2008 om vedlikehold i kommunesektoren, er det beregnet at gjennomsnittelig vedlikeholdsbehov for en kommunal bygning er ca kr 170 pr. m2, det er benyttet 60 års levetid på bygget og 6 % kalkulasjonsrente. Det er i dette beløpet tatt med alle periodiske vedlikeholdstiltak og utskiftninger. Det er ikke tatt med utgifter til utviklingskostnader (ombygginger/tilpassninger) i normtallet.

Vedlikehold bygninger - normtall

Sola kommunes bygningsmasse (ca 130.000 m2) er vurdert til å ha en verdi på ca. 1,6 mrd kroner. Det anbefales i mange utredninger at det bør avsettes ca. 1 - 1,5 % av bygningsmassens verdi til vedlikehold

hvert år. Basert på denne verdien burde det i budsjettet vært avsatt ca. 22 mill. til vedlikehold for å opprettholde standarden gjennom byggets levetid. I tillegg kommer utviklingskostnader (ombygginger/tilpassninger).

Det er i dag for lite midler til jevnlig vedlikehold av kommunale bygg. Erfaringen fra de rehabiliteringsprosjektene som er gjennomført de siste årene viser at en god del eiendomsmasse (realkapital) har forvitret/forfalt. En viktig grunn til dette er for lite systematisk vedlikehold. Det bør være et mål å komme opp på ca. kr 80,- pr kvadratmeter i planperioden. For å nå dette nivået på midler til vedlikehold av kommunens bygningsmasse, må bevilgningen til vedlikehold av bygningsmassen økes.

Det har lenge vært et mål å få utarbeidet en oversikt over alle kommunens bygg med sikte på å få utarbeidet en vedlikeholdsplan. Dette arbeidet vil bli prioritert i 2011 og planen forventes å være på plass innen utgangen av 2011. I en vedlikeholdsplan vil det være beskrevet hva som bør gjennomføres av vedlikehold hvert år og hva en bør gjennomføre med større intervaller.

Drift og vedlikehold av kommunale bygg må sikres nødvendig personell. Dette er nødvendig for å kunne følge opp utarbeiding og oppfølging av vedlikeholdsplan for kommunale bygg, utarbeiding og oppfølging av branntekniske planer, oppfølging av pålegg etter branntilsyn osv.

Renhold

Kommunen kjøper renholdstjenester i mange store bygg som f.eks. skoler. I forbindelse med utarbeidelse av anbudsdokumenter blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens vurdert. Det samme blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens i de bygg der kommunen selv har renholdere. Dette kan medføre at renholdsfrekvensen blir redusert der en finner dette forsvarlig. Godt renhold er avhengig av stabil arbeidskraft. Dette blir en utfordring i årene fremover.

Uteanlegg

Kommunen har de siste årene satset på bygging av kunstgressbaner. Det er en slik bane i Tananger, en på sentralidrettsanlegget og en ny planlegges på Vågan. Kunstgressbaner vil kreve tilnærmet samme vedlikehold som en gressbane. Kultur- og kirkedepartementet har beregnet at driftskostnaden for en kunstgressbane vil være på ca kr 150.000,- pr år. Hovedutfordringen i vedlikeholdsarbeidet er at en må ha spesialutstyr for å kunne vedlikeholde banene.

Bygg- og driftsseksjonen får stadig nye bygg som skal betjenes med vaktmester. Dette gjelder bl.a. nye barnehager og utvidelser av barnehager. I dag deler Grannes skole og Sola skole en vaktmesterstilling. Med videreutvikling/utbygging av Grannes ressurssenter, bør det være en hel vaktmesterstilling ved Grannes. Seksjonen har dermed behov for en stilling som vaktmester. Generelt sett er seksjonen underbemannet i forhold til reelt behov og i forhold til brukernes ønsker og forventninger. Behov for ytterligere nye stillinger vil bli tatt opp til vurdering senere, når plan for vedlikehold foreligger og behov kan dokumenteres.

5.6.1.4 Park- og grøntseksjon

Park og grøntseksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av parker og friområder, turveger, kommunale lekeplasser, balløkker, uteområder ved alle kommunale bygg og utleieboliger (ikke idrettsanlegg) og kirkegårdstjenesten m.m.

Seksjonens mål

- Heve standarden på barn og unges oppvekstmiljø
 - Tilby trygge, varierte lekeområder
 - Tilby anlegg som stimulerer til fysisk aktivitet og kreativ utfoldelse
- Sikre mulighet for nærkontakt med naturen ved å ivareta grønndrag og friområder, samt tilby gode turveger og trygge gangforbindelser
- Kulturminner skal gjøres tilgjengelig for publikum
- Saksbehandling skal skje innenfor lovpålagte tidsfrister
- Involvering i alle nye, relevante prosjekter
 - Legge premisser i oppstartsfasen for å sikre et godt sluttresultat
 - Bidra med fagkompetanse gjennom hele prosjektet for å sikre kostnadseffektive og rasjonelle løsninger med høyest mulig nytteverdi for kommunens innbyggere
- Godkjenning av planer i henhold til formelle krav og løsninger som sikrer rasjonell drift
- Alle eksisterende og nye grøntanlegg skal registreres i virksomhetens FDV-system

Seksjonens styringsparametre

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2011	2010
Antall grøntanlegg med full rehabilitering:		
Skoler	1	
Barnehager	2	2
Lekeplasser	7	
Antall kulturminner gjort tilgjengelig for publikum	2	
Antall behandlede saker	100%	
Antall grøntanlegg registrert i virksomhetens FDV-system	25%	

Totalt er det i dag 9 stillinger som fagarbeider og 2 administrative stillinger ved kommunens parkavdeling. Administrasjonen skal forestå kartlegging av områder, vurdere vedlikeholdsbehov, betjene publikumshenvendelser, saksbehandling og godkjenning av tekniske planer og oppfølging i byggefasen, samt bistå bygg- og driftseksjonen i forhold til planlegging av uteområder ved skoler og barnehager.

Med tanke på vedlikeholdsbehovet ved parker, friområder, lekeplasser, kommunale bygg, utleieboliger mv., samt at kommunen overtar ansvaret for nye områder hvert år er vi i dag underbemannet. Det er behov for flere nye stillinger som fagarbeider i årene fremover, i tillegg til økt behov for maskiner og utstyr, biler mv. Forslag til nye stillinger og utstyrsbehov vil bli tatt opp i dette og i kommende års forslag til økonomiplaner.

Lekeplasser

Sola kommune har ansvaret for drift og vedlikehold av ca. 130 lekeplasser. Det er etterslep på vedlikehold og rehabilitering av lekeplasser. Vi oppgraderer for 2 mill. i 2010, og fortsetter i omtrentlig

samme takt i 2011, avhengig av størrelsen på investeringsbudsjettet. Seksjonen utfører mindre sikkerhetstiltak på eldre utstyr for å opprettholde forsvarlig stand.

Friområder

Kommunen har flere store friområder, blant annet Åsenhøyden, Ølbergskogen og Hålandsmarka. Det finnes minimalt med midler for skjøtsel i områdene, noe seksjonen forsøker å løse ved nærmere samarbeid med velforeninger og i samarbeid Ranso. Vi skjøtter også grøntanlegg i tilknytning til kulturminner.

Kirkegårder

Seksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av alle kirkegårder i kommunen. Mangel av driftsbygning ved kirka på Ræge hindrer effektiv drift av denne kirkegården.

5.6.1.5 Boligseksjonen

Boligseksjonen har ansvaret for drift/vedlikehold av trygdeboliger, gjennomgangsboliger, boliger til utviklingshemmede, avlastningsboliger, omsorgsboliger og drift/vedlikehold av presteboliger. Videre er Husbankens støtteordninger lagt til seksjonen, samt inngåelse og oppfølging av husleiekontrakter.

Tiltak/egne mål for boligseksjonen i 2011

- Boligseksjonen skal hjelpe personer med etableringsproblemer gjennom økt og målrettet bruk av Husbankens virkemidler.
- Boligseksjonen skal sørge for at kommunen har en kostnadseffektiv boligmasse for utleie.
- Seksjonen skal systematisere kommunenes utleieboliger i virksomhetens FDV-system

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2011	2010
Øke antall personer som mottar bostøtte	20 %	
Øke antall innvilgende startlån	10 %	
Antall boliger brannsikret ved sprinkling	75 %	
Selge uhensiktmessige boliger	2 stk	
Antall boliger registrert i FDV-system	25 %	

Boligseksjonen drifter/vedlikeholder ca. 175 boliger/boenheter samt 12 personalbaser. I boligsosial handlingsplan blir det vist til at det er behov for mange nye boliger/boenheter for å kunne dekke behovet for utleieboliger som kommunen har kartlagt. Kommunen har startet innkjøp av leiligheter og bygging av bolig for å kunne dekke noe mer av behovet for kommunale bolig. Boligseksjonen er ansvarlig for å stille utleieboliger til disposisjon for tildelende myndigheter, NAV og bestillerkontor.

Når det gjelder kommunes trygdeboliger samt PU-boliger foreligger et stort behov for brannsikring av disse for å ivareta myndighetskrav. I økonomiplanen 2009-2012, prosjekt 39065, ble det bevilget kr 500.000,- årlig til sikring av kommunale boliger. Det er også i økonomiplanen 2010-2013, prosjekt 39069, satt av kr 2.350.000,- årlig for 2010 og 2011 til sprinkling av trygdeboliger.

Videre har boligseksjonen ansvaret for veiledning og saksbehandling for Husbankens startlån, boligtilskudd til etablering og tilpasning, samt bostøtte. Kommunen opplever sterk pågang av søknader om startlån og bostøtte, og har satt seg som mål å øke disse utbetalingene med hhv 10 % og 20 %.

Det er tre stillinger knyttet til boligseksjonen, seksjonsleder og to driftsledere. I boligsosial handlingsplan 2007-2011 er det lagt opp til at boligseksjonen også skal ta i mot og saksbehandle

søknader om boliger. Det vil være behov for en saksbehandler dersom en skal kunne følge dette opp i boligseksjonen. Husbanken krever videre at det er minst to saksbehandlere i hver kommune som skal jobbe med bostøtte. Også den sterkt økende saksmengden på startlån tilsier at det er nødvendig å ha to saksbehandlere for ordningen.

Drift av boligseksjon forutsettes finansiert av tilhørende inntekter, men disse inntektene bør ikke dekke arbeidet med husbankens støtteordninger.

5.6.1.6 Ordinært budsjettforslag

Opprettede stillinger 0,5 årsverk bademester og 0,57 årsverk badebetjent (k-sak 44/10) og 0,27 årsverk renholder (k-sak 54/10) er innarbeidet i budsjettet for ny økonomiplanperiode.

Rådmannen har valgt å innarbeide en vesentlig justering på kr 3,8 mill til strøm i stedet for å inkludere denne økningen blant foreslåtte nye tiltak, slik praksis har vært tidligere år. Rådmannen viser ellers til forslag om omdefinering av et årsverk for styrket innsats innenfor blant annet energiøkonomisering.

For 2010 ble virksomhetens bevilgning til vedlikehold styrket og bevilgningen er videreført på samme nivå for 2011.

For 2011 og 2012 er det innarbeidet en reservepost på kr. 0,6 mill til leie av brakker for å dekke behov for mer areal ved Sola skole og Grannes ressurscenter på kort sikt, dvs. i påvente av skolebruksplan og konsekvenser av investeringer i skolebygg.

Husleiekontrakter på trygdeboliger, PU-boliger og gjennomgangsboliger blir indeksregulert årlig basert på konsumprisindeksen. Budsjetterte husleieinntekter og -utgifter er justert iht. økning i antall boliger.

Sola kommune har i 2010 fått tilsagn om statlige midler fra Husbanken med kr 400.000 til finansiering av en ettårig prosjektstilling relatert til forvaltning av kommunale boliger. Prosjektet forutsetter egenandel med kr 100.000. **Rådmannen har lagt til grunn at administrasjonen får fullmakt til å opprette den midlertidige stillingen.** Målgruppen for pilotprosjektet er personer med rusproblemer eller psykiatriproblemer, sosialt vanskeligstilte og flyktninger/innvandrere. Arbeidsoppgavene lagt til prosjektstillingen vil blant annet være befaringer i utleieboligene med fokus på: Vedlikeholdsbehov, avklare om boligen blir bebodd i henhold til husleiekontrakt, sikre at befaringsrapport blir fulgt opp av ansvarlig virksomhet samt være kontaktperson for klager/henvendelser fra naboer. Prosjektlederen vil ha tett samarbeid med NAV Sosiale tjenester samt virksomhet psykisk helsearbeid i kommunen. Lønnsmidler, samt finansieringsbidrag knyttet til prosjektet, er innarbeidet i budsjettet for 2011.

5.6.2 EIENDOMSUTVIKLING

Virksomheten omfatter 5,0 stillinger. Pr. 01.09. 2010 er fire av stillingene besatt. Den siste vurderes lyst ut på nytt.

5.6.2.1 Overordnende virksomhetsmål

- Gjennomføre byggeprosjekter med fokus på energiøkonomisering. Tilbygg og påbygg skal gjennomføres med energimerking minimum klasse B.
- Kommunens andeler i utviklingsselskap skal forvaltes til beste for kommunens innbyggere.
- Gjennomføre byggeprosjektene med vedlikeholdseffektive løsninger, tilrettelagt for kommunes FDV program

Kommunen står overfor store utbyggingsprosjekter og rehabiliteringsprosjekter som bygging av ny skole på Skadberg, ny Røyneberg barnehage, ny barnebolig, nytt ressurscenter på Grannes skole, lavblokk Skadbergbakken - Åsenvegen og rehabilitering/utbygging av Sola ungdomsskole og utvidelse av TABO. Det skal bygges en rekke kommunale utleieboliger, flere bokollektiver, tilbygg til Sørnes kirke og nytt kommunehus er under prosjektering. Eiendomsutvikling skal ha en sentral rolle i dette arbeidet.

Det er stort behov for å kunne ha en tettere oppfølging av byggeprosjektene enn det en har kapasitet til i dag. Det vil bli vurdert hvordan en kan styrke prosjekt- og byggelederarbeidet og enda bedre sikre teknisk og økonomisk planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter. Eiendomsutvikling er allerede i gang med utbygging av første delfelt på Jåsund, og det vil være stort behov fremover for å følge opp og ivareta kommunens eierandeler på Myklebustfeltet og Jåsundfeltet.

Eiendomsutvikling skal også utvikle andre utbyggingsområder som kommunene eier eller erverver og vil ha fokus på å nytte entrepriserformer som bedre hindrer tilleggsarbeider i byggeprosjekter.

Spesiell fokus vil også være på tilrettelegging av prosjekter for universell utforming.

5.6.2.2 Tiltak/ egne virksomhetsmål for eiendomsutvikling

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2011	2010
Gjennomføre vedtatte prosjekter i planperioden.	Vedtatte prosjekter i HØP	
Antall utbyggingsområder ferdigutviklet til byggestart	Vedtatte prosjekter i HØP	
Antall regnskaper levert i planperioden	8	
Antall byggeprosjekter energiklasse min. B	3	

5.6.3 AREALBRUK

5.6.3.1 Overordnede virksomhetsmål

Virksomhet arealbruk skal arbeide for at arealressurser i kommunen forvaltes på en måte som ivaretar hensynet til:

- Bærekraftig utvikling
- Utvikling av trygge, trivelige og utfordrende forhold å vokse opp og leve i
- Enkeltindivers - og gruppers behov og interesser gjennom opplegg for bred medvirkning og åpne beslutningsprosesser
- Grunneieres rettssikkerhet
- Tilrettelegging for mangfoldig næringsutvikling innenfor rammen av vedtatte kommunale planer, nasjonale og regionale føringer og beslutninger fattet i politiske organ.

5.6.3.2 Tiltak/egne mål for virksomhet arealbruk - samlet i 2011

Mål	Måltall	Resultater
	2011	2010
Gjennomføre et dagseminar innen relevante plantema for FUP	I løpet av 2011	

5.6.3.3 Organisering

Virksomhetsområdet ledes av plan- og bygningssjef, har ett årsverk merkantil stilling og omfatter følgende seksjoner:

- a. Plan (5 årsverk)
- b. Byggesak (6 årsverk)
- c. Kart og oppmåling (4 årsverk)
- d. Landbruk og miljø (1,6 årsverk)

Totalt 18,6 årsverk

5.6.3.4 Mål for seksjonene

I arbeidet med å finne frem til dekkende mål og måltall for de enkelte seksjonene har en tatt utgangspunkt i de overordnede virksomhetsmålene for arealbruk:

- *Enkeltindivers - og grupper behov og interesser gjennom opplegg for bred medvirkning og åpne beslutningsprosesser*
- *Grunneieres rettssikkerhet*

5.6.3.5 Plan

Hovedoppgaver for seksjonen er rådgivning og saksbehandling i forbindelse med utarbeidelse og behandling av private forslag til reguleringsplaner, og legge grunnlag for aktiv medvirkning fra alle berørte parter i planprosesser etter plan- og bygningsloven. Videre har seksjonen ansvar for å utarbeide forslag til nye og endring av tidligere vedtatte reguleringsplaner, og forberede disse for politisk behandling. Seksjonen skal bidra til utarbeidelse av kommunedelplaner og kommuneplanens arealdel, planlegge trafiksikkerhetstiltak og transportplanlegging. Elektronisk planarkiv over alle planer skal være oppdaterte og tilgjengelige for alle interne og eksterne brukere.

Tidligere vedtatte satsingsområder videreføres med tydeligere satsing på utvikling av geografiske informasjonssystemer (GIS), både internt og i kontakt med brukere. Utvikling av Sola sentrum og Tananger sentrum har høyt fokus, og planlegging av trase for bybanen og realisering av turveg rundt Hafrsfjord er prioriterte oppgaver.

Tiltak/egne mål for planseksjonen i 2011

Mål	Måltall	Resultater
	2011	2010
Overholde lovpålagte frister i reguleringssaker	Alle	
Sikre framdrift i kommunale reguleringssaker	I henhold til vedtatt fremdriftsplan, egen årlig sak til FUP og kommunestyret.	

5.6.3.6 Byggesak

Hovedoppgaver for seksjon byggesak er byggesaksbehandling etter Plan- og bygningsloven (PBL), forurensningsloven og vegloven. Seksjonen arbeider med delingssaker etter PBL, og med seksjonering av eiendommer. Saksbehandling etter brannlovgivningen i PBL ligger under seksjonen. Videre rapporteres B-delen i det riksdekkende matrikkelregisteret og seksjonen bekrefter erklæringer om konsesjonsfrihet etter konsesjonsloven ved erverv av fast eiendom.

Byggesaksseksjonen har som mål å gjennomføre tilsyn av byggesaker i samsvar med utarbeidet tilsynsplan for 2011. Videre fører seksjonen tilsyn med at plan- og bygningslovgivningen holdes i kommunen, og det er et mål å kunne øke innsatsen slik at ulovlige byggerier blir oppdaget på et tidlig tidspunkt og får sin behandling iht. gjeldende lovverk. Videre er det et sterkt behov for systematisk oppfølging av tidligere godkjente oljeutskillere /spillvanns/utslipp, og manglende tilknytninger til offentlig avløpsnett der slik infrastruktur finnes.

Byggesaksbehandlingen er gebyrbelagt. Gjeldende gebyrregulativ har samme struktur som nabo-kommunene og vedtatte satser bygger på prinsippet om at gebyrinntektene skal dekke kommunens kostnader med tjenesten (selvkost). Det er klare og lovbestemte tidsfrister for behandling av byggesøknader, og saksbehandlingsgebyret reduseres ved overskridelse av frist for behandling av ordinære byggesaker innen 12 uker. Regelen er at gebyret reduseres med ¼ for hver påbegynt uke ut over fristen. Disse sakene prioriteres og fristene blir med få unntak overholdt. For ordninger uten fastsatt tidsfrist for kommunens saksbehandling har behandlingstiden vært lengre enn ønskelig og denne har en innført måltall for 2011.

Tiltak/egne mål for byggesaksseksjonen i 2011

Mål	Måltall	Resultater
	2011	2010
I tillegg til dokumenttilsyn skal det gjennomføres andre relevante tilsyn av byggesakene	Fastsett i vedtatt tilsynsplan, egen sak til FUP høsten 2010	
Antall oversatte tidsfrister i byggesaker	0	

5.6.3.7 Kart og oppmåling

Hovedoppgavene til seksjon kart- og oppmåling er oppgaver knyttet til matrikkelloven og vedlikehold av kommunens kartdatabaser.

Matrikkellov: Seksjonen skal opprette nye eiendommer ut fra gitt delingstillatelse. Vi skal foreta grensejustering og grensepåvisning. Kommunen er lokal matrikkelstyresmakt. For føring av informasjon i matrikkelen er seks personer gitt autorisasjon til dette. Tre av disse er under seksjon kart- og oppmåling. Matrikkelen er en utvidelse av det tidligere GAB-systemet. Matrikkelen oppdateres med alle nye eiendommer, adresser og bygninger. Det foretas og kontinuerlig retting av data i matrikkelen.

Kartvedlikehold: Seksjonen er premissleverandør ved all ny kartlegging i kommunen. Dette skjer i dag som geovekstprosjekt, der Statens kartverk er prosjektleder. I henhold til geovekstavtale har kommunen v/seksjon kart- og oppmåling ansvar for ajourhold av en stor del av de tema som inngår i vårt grunnkart. Gjennom geovekstavtalen utveksles kommunens data med øvrige offentlige og private instanser, samtidig som vi får tilført data fra disse. Seksjonen har ansvar for tilrettelegging av kartbaser for intern tilgang innen kommunen og for og få disse tilgjengelige over internett.

Oppgaver etter matrikkelloven er gebyrbelagt. Gjeldende regulativ har en struktur som er anbefalt av Statens kartverk, og vedtatte satser bygger på selvkostprinsippet. Ved matrikkelloven er det innført klare tidsfrister for oppgaver etter denne loven. F. eks. skal en vanlig oppmålingsforretning være avsluttet og registrert i matrikkelen innen 16 uker. Overskrides denne fristen, reduseres gebyret.

Seksjonen gjennomfører plassering og beliggenhetskontroll av godkjente tiltak, og gir råd og veiledning i eiendomsrettslige spørsmål. Seksjonen har ansvar for utstikking av gravplassering.

Tiltak/egne mål for kart- og oppmålingsseksjonen i 2011

Mål	Måltall	Resultater
	2011	2010
Overholde lovbestemte tidsfrister	Alle	

5.6.3.8 Landbruk og miljø

Hovedoppgaver for seksjon Landbruk og miljø er saksforberedelse for saker etter konsesjonslov og jordlov med forskrifter, dispensasjoner fra kommuneplanen i landbruksområder og miljørettede virkemidler for landbruket. Seksjonen har et delt ansvar for forurensningssaker av lokal karakter og myndighet innenfor områdene friluftsliv og biologisk mangfold.

Det er få gebyrbelagte tjenester innenfor seksjonens arbeidsområde. Gebyr for behandling av søknad om konsesjon og om deling etter jordloven er fastsatt ved sentral forskrift. Kommunens oppgaver innenfor landbruks- og miljøforvaltningen finansieres gjennom rammetilskuddet.

Tiltak/egne mål for Landbruk og miljø i 2011

Mål	Måltall	Resultater
	2011	2011
Tilsyn av tilskuddsforvaltningen	5%	
Behandlingstid for klagesaker reduseres	3 mnd	

5.6.3.9 Ordinært budsjettforslag 2011

Ordinært budsjettforslag er en videreføring av budsjett for 2010 med følgende endringer:

Kommunale gebyrer justeres for pris- og kostnadsvekst lik deflatoren i statsbudsjettet. Virksomheten har gjennomført en sammenligning av gebyrene i Sandnes, Time, Randaberg, Stavanger og Sola, og basert på dette er det foreslått en vesentlig økning av gebyrer som et ledd i kommunens omstillingsprosess. Rådmannen viser til egen sak om omstilling.

Sola kommune deltar sammen med Rogaland fylkeskommune og kommunene Stavanger og Sandnes i arbeidet med å realisere en bybaneløsning mellom Stavanger og Sandnes og med et spor fra Gausel til Stavanger lufthavn Sola. Sola kommunens andel av bybanekontoret er 5 %, og det legges opp til at kommunen fortsetter med denne andelen. For 2011-2014 er Sola kommunes andel av bybanekontorets utgifter innarbeidet i basis med kr 1,7 mill i 2011, kr 2 mill i 2012, kr 2,5 mill i 2013 og kr 2,8 mill i 2014.

For budsjettåret 2010 var det lagt inn en reserve på kr 0,4 mill til kjøp av konsulenttenester i forbindelse med sentrumsutviklingen i tilknytning til kommunens arbeid med områdeplanene for Sola og Tananger sentrum. Sentrumsplanen for Sola sentrum nærmer seg sluttbehandling /høst 2010 eller vår 2011). Områdeplan for Tananger sentrum er ute på høring og planen forventes til andre gangs

behandling i løpet av høst 2010 eller vår 2011. For 2010 ble denne reserven reversert, men rådmannen har lagt inn tilsvarende reserve for 2011 for å dekke eventuelle ytterligere utredningsbehov som måtte komme som følge av høringen av Tananger sentrum, samt kostnaden av arkitektkonkurranse – Tananger sentrum – havn og torg, med påfølgende detaljert reguleringsplan. Arkitektkonkurranse er vedtatt gjennomført i Tananger – jf vedtak tilknyttet sist økonomiplan.

Posten til tilskudd til private stikkledninger utgår for 2011 pga opparbeidet disposisjonsfond på ca. 7,5 mill pga etterslep i disponeringen av tidligere års bevilgninger. En forventer å gå i gang med en ny runde med saneringspålegg i 2010 og 2011, jf. det som er vedtatt i Hovedplan vann og avløp. Dette forventes å generere et større antall søknader om tilskudd, og dermed betydelig reduksjon i disposisjonsfondet. For 2012-2014 er det videreført en årlig bevilgning på kr 1,5 mill, som i 2010.

5.6.4 KOMMUNALTEKNIKK (KT) (Vann, Avløp og Renovasjon)

Innenfor veg, vann, avløp og renovasjon – VAR-områdene, ivaretar kommunalteknikk både myndighetsutøvelse, forvaltning, drift og beredskap innenfor de enkelte ansvarsområdene. Ved prosjektering og utbygging, forestår kommunalteknikk detaljprosjektering, godkjenning av tekniske planer, inngåelse av avtaler, utbygging, kontroll, mv. innenfor de kommunaltekniske fagområdene veg, vann, avløp og renovasjon. Kommunalteknikk har også ansvar for forvaltning, drift og beredskap innenfor de samme fagområdene.

5.6.4.1 Overordnede virksomhetsmål

Vi skal fortsette med, og videreutvikle følgende:

- Leverer nok vann, innenfor kvalitetskravene til drikkevannforskriften.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avløpsvann.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avfall.
- Forestå en god forvaltning, drift og vedlikehold av det kommunale vegområdet.

For vann, avløp og renovasjon skal kommunalteknikk nå de overordnede virksomhetsmålene ved:

- Leverer VAR- tjenester til en konkurransedyktig pris.
- Forestå en samfunnsøkonomisk utbygging og rehabilitering av det kommunale vann- og avløpsnettet.
- Tilrettelegge for økt gjenvinning av avfall, samt videreutvikle innsamlingsordningene.
- Gjennomføre en forsvarlig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veger ut fra vedtatte bevilgninger.

5.6.4.2 Tiltak/egne virksomhetsmål for kommunalteknikk i 2011

Styringsparameter	Mål	Resultater
	2011	2010
Økt leveringssikkerhet for vann gjennom å kople sammen områder med ringledninger.		
Sanere vannledninger av asbestsement	200 m	
Tilknytte eksisterende boliger/fritidsboliger til det	30 stk	

offentlige nett		
Separere/oppgradere spillvann og overvannsledninger i perioden	750 m	
Rehabiliterer vannstasjoner	1 stk	
Rehabiliterer avløpsstasjoner	2 stk	
Øke gjenvinningsmengden av plastavfall.	5 %	
Økt kvalitet på de kommunale tjenestene gjennom bedre interne rutiner/prosedyrer (må dokumenteres)		
Reasfaltere kommunale veier	1500 m	

5.6.4.3 Organisasjon

Det er totalt 25 årsverk tilknyttet kommunalteknikk.

Av disse er 23,21 årsverk i bruk pr. dags dato.

Årsverkene er fordelt som følgende:

- kommunalteknisk sjef, 1 årsverk.
- seksjon Vann og Avløp, 10 årsverk
- seksjon Renovasjon, 1 årsverk.
- seksjon Teknisk drift 10 årsverk
- seksjon Stab, 3 årsverk.

5.6.4.4 Budsjettforslag for vann, avløp og renovasjonsområdet

A. Vann, avløp og renovasjonsområdet (VAR)

Gjeldende økonomiplan 2010-2013 er basert på tidligere vedtatt *Avfallsplan for Sola kommune*, og vedtatte *Hovedplaner for vann og avløp*. Disse planverkene og vedtak samt *Plan for innsamling av forbruksavfall* og reviderte *Hovedplaner vann og avløp 2009-2028*, legges til grunn i kommunalteknikkens forslag til Økonomiplan/Budsjett 2011-2014.

Drift, investeringer og bruk av selvkostfond innenfor VAR-sektoren er satt i system og planlagt for kommende 18 års periode. Det er også anslått gebyrutvikling i perioden.

Det er 100 % dekningsgrad innenfor VAR-området i hele perioden, inklusive utgifter til kapital- og indirekte kostnader.

Alle foreslåtte tiltak innenfor VAR-sektoren er fullfinansiert ved låneopptak. Alle utgifter til renter og avdrag på investeringer, samt alle drifts- og vedlikeholdskostnader og indirekte kostnader innenfor VAR-området, dekkes i sin helhet av gebyrene, og påvirker derved ikke kommunens øvrige drifts- og investeringsbudsjetter.

Alle utgifter til drifts- og vedlikeholdskostnader samt utgifter til investeringer innen vegområdet dekkes i helhet av kommunens drifts- og investeringsbudsjett.

I kapitalkostnadsberegningen er revisjonens regnskapstall for investeringer innenfor VAR-sektoren lagt til grunn for beregningen. Det benyttes lineær avskrivning (like årlige avskrivninger), der avskrivningstiden varierer med forventet levetid i henhold til fastsatte avskrivningsregler i KOSTRA. Videre benyttes rentefot lik renten på norske statsobligasjoner med 3 års gjenværende løpetid med tillegg av 1 %, jf. veiledende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. For 2011 er det lagt til grunn en gjennomsnittlig rentefot på 3,5 % i kapitalkostnadsberegningen.

Pr. 31.12.2009 var det avsatt følgende midler til selvkostfond:

	Fondsbeholdning pr. 31.12.2009
Vann	13 434 839,-
Avløp	16 686 565,-
Renovasjon	4 067 973,-
Teknisk drift	6 227 787,-
SUM	40 417 164,-

Det må antas at det for 2010 vil bli en mindre underdekning i driftsbudsjettet som dekkes av selvkostfond VAR.

Det er lagt opp til å redusere fondsbeholdningen for henholdsvis vann og avløp ned mot ca. 5,0 mill kr over noe tid, samtidig som en legger opp til en jevn gebyrøkning i fremtidige år.

B. Vann (funksjon 340 og 345):

Vedtatte rammer i gjeldende økonomiplan er lagt til grunn i forslag til økonomiplan/budsjett 2011-2014. Det er foretatt noe driftsmessige budsjettøkning. IVARs prisnivå øker i forhold til inneværende år (for 2010 er det et fastledd på kr 161,00 pr innbygger og variabelt ledd på 1,35 kr/m³ ekskl. mva.).

Vannpris i kr/m³ foreslås derfor øket med 4,7 %, dvs. fra kr 6,40 pr. m³ i 2010, til kr 6,70 pr. m³ i 2011 (eks. mva.).

Tilknytningsgebyr pr. m² for vann foreslås øket med 4,7 % i forhold til årets pris, dvs. For året 2011 blir gebyret kr 33,50 pr. m² leieareal for bolig- og fritidsbruk, og kr 33,50 pr. m² bruksareal for næringsbygg (eks. mva.) (basert på kommunens Forskrifter for vann- og avløpsgebyrer).

Vannmålerleie (næringskunder) foreslås øket 5 % i forhold til årets pris.

Dekningsgraden innenfor vannverket er 100 %.

C. Avløp (funksjon 350 og 353):

Vedtatte rammer i gjeldende økonomiplan er lagt til grunn i forslag til økonomiplan/budsjett 2011-2014.

Det er foretatt noen driftsmessige budsjettøkninger. IVARs prisnivå har øket i forhold til inneværende år (for 2011 er det et fastledd på 182,00 kr/innbygger og variabelt ledd på 1,10 kr/m³).

I behandling av "Økonomiplan 2007 - 2010 / Budsjett 2007" gjorde kommunestyret i k. sak 98/06 den 07.12.06 vedtak om å sette ned avgiftene (Fra 2005 til 2007 ble avgiftene redusert med ca 32 %). Dette for å redusere fondsbeholdningen på avløpssektoren. Fondsbeholdningen er nå raskt på vei nedover og for å unngå en kraftig økning i gebyrene om noen år foreslår rådmannen å øke gebyrene for

avløpssektoren med 11,2 % for 2011. Selv om gebyrene øker noe, er nivået på gebyrene i år 2011 omtrent på samme prisnivå som det var i årene 2003 – 2005 (kr 8,80).

Avløpspris i kr/m³ foreslås derfor hevet med 11,2 %, dvs. fra kr 8,00 pr. m³ i 2010, til kr 8,90 pr. m³ i 2011 (eks. mva.).

Tilknytningsgebyr pr. m² for avløp foreslås øket med 5 % i forhold til årets pris, dvs. Fra kr 152,30 i 2009 til kr 159,90 i 2011 pr. m² leieareal for bolig- og fritidsbruk, og fra kr152,30 i 2009 til kr 159,90 i 2011 pr. m² bruksareal for næringsbygg (eks. mva.) (basert på kommunens forskrifter for vann- og avløpsgebyrer).

Årsgebyret for slamtømming foreslås økt med 11,2 % i forhold til årets pris.

Dekningsgraden innenfor avløp er 100 %.

D. Renovasjon (funksjon 355 og 357):

Renovasjonsordningen ble omlagt i 2008. Det ble da innført henteordning av plastavfall. Plastavfallet hentes 4. hver uke, samtidig som en henter restavfall 2. hver uke. Beholdere for plast ble inndratt fra miljøstasjonene i 2009. Miljøstasjonene er utrustet for å motta avfallsfraksjonene glass/metall og klær.

I områder med stor befolkningstetthet som sameier og borettslag tilbyr nå Sola kommune at utbyggere/abonnenter kan etablere et nytt renovasjonssystem basert på nedgravde beholdere. Da kommunalteknikk foreløpig ikke har mye erfaringstall i forhold til beregning av avgifter for denne type renovasjonsløsning, ble gebyret for 2008 satt omtrent likt som for Stavanger kommune. Det betydde at alle abonnenter betalte ordinær fastavgift, men ble gitt ca. 30 % reduksjon i det variable gebyr i forhold til et standardabonnement. For 2011 blir gebyret for nedgravde justert noe opp ut fra de erfaringene vi har fått med driften av slikt beholdersystem.

IVAR og kommunene har satt ned en arbeidsgruppe som skal se på muligheten for å etablere et sentralt sorteringsanlegg for restavfall. Arbeidsgruppen vil sannsynligvis komme med en innstilling i løpet av 2011. Med en etablering av et eventuelt sorteringsanlegg vil man kunne fjerne egen innhenting av plastavfall og legge ned de ubetjente miljøstasjonene. Dette vil kunne redusere våre innsamlingskostnader. Hvilke merkostnader/prisøkning som IVAR måtte ha ved en slik ordning er for tiden under utredning.

Dekningsgraden innenfor renovasjonstjenesten er 100 %.

I henhold til forurensningsloven, skal abonnentene betale fullt ut for den renovasjonsordning som administreres av kommunen. Beregnet gebyrutvikling i planperioden, vist for et standard husholdningsabonnement:

Priser ekskl. mva.	2010	2011	2012	2013	2014
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr. (120 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk- og papirbeholdere)	2111	2150	2204	2259	2315

Gebyrsats for husholdning med standard abonnent i 2011 foreslås øket med 2,5 % i forhold til inneværende år, til kr 2150 pr. år (ekskl. mva.).

Byttegebyr for beholdere foreslås økt med 4,5 % i forhold til dagens pris.

E. Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2011 - 2014 (årsgebyrer)

I tabell nedenfor vises de kommunale gebyrer innenfor VAR-området for husholdninger, basert på *stipulert forbruk* av vann og avløp innenfor de aktuelle arealklasser, samt et *standard renovasjonsabonnement* (120 l restavfallsbeholder, 140 l papiravfallsbeholder og 140 l beholder for våtorganisk avfall). Leieareal = bruksareal (BRA) x 0,55.

Priser ekskl. mva.	2010	2011	2012	2013	2014
Vann og avløp for boliger 0-75 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnent	4271	4451	4739	5009	5270
Vann og avløp for boliger 76-150 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnent	6431	6830	7274	7764	8225
Vann og avløp for boliger 151-200 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnent	7871	8390	8964	9599	10195

Som tabellen viser, blir det økning i VAR gebyrene neste år. For de fleste husholdningsabonnenter (bolig på 0 - 75 m² leieareal eller 0 - 136 m² BRA med stipulert forbruk) utgjør økningen 4,2 % fra 2010 til 2011.

F. Gebyrberegning vann og avløp

Årsgebyr vann og avløp for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk, beregnes på grunnlag av leieareal, jf. Sola kommunes forskrifter for vann og avløpsgebyrer. På grunnlag av leiearealstørrelsen, blir boligen plassert inn i tilhørende gebyrklasse. *Leiearealet fremkommer ved å multiplisere bruksarealet (BRA) med en faktor på 0,55.*

Beregnet vannmengde for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk er 2m³ pr. m² leieareal. For andre bygg med stipulert forbruk, gjelder 2m³ pr. m² bruksareal (BRA). Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Abonnenter med vannmåler betaler gebyr i forhold til faktisk forbruk multiplisert med vannpris i kr/m³.

Avløpsmengde settes som hovedregel lik vannmengde inn, dvs. *vann inn = avløpsvann ut.*

Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for bolig- og fritidsbygg, benyttes leieareal som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr pr. m². Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for næringsbygg, benyttes bruksareal (BRA) som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr pr. m². Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

For øvrig vises det til forskrifter for vann- og avløpsgebyrer.

G. Seksjon Teknisk drift

Teknisk drift (*utfører*) er leverandør til forvalter og har ansvar for de aktiviteter som er nødvendige for å kunne levere de varer eller tjenester forvalteren etterspør ut fra definerte behov og/eller krav.

Det betyr at Teknisk drift skal ivareta oppgaver forbundet med fremstilling av varer og tjenester i henhold til avtalt kvalitet. Med produktets kvalitet menes produktets evne til å oppfylle forvalterens krav til produktets egenskaper, herunder kostnad, volum eller omfang, tid for utførelse eller til leveranse og ikke minst evne til å tilfredsstille forvalterens uttalte behov.

Ansvar 51600 - Teknisk drift, dekker alle utgifter knyttet til lønn mv. for seksjonens håndverkere/fagarbeidere, samt utgifter til virksomhetens maskinpark og lager. Det stilles krav til at enheten skal ha inntjening tilsvarende sine utgifter, for dermed ikke å representere noen utgiftspost for kommunen.

Det er tidligere vedtatt å opprette eget selvkostfond for enheten, med sikte på at enheten skal kunne sette av et eventuelt driftsoverskudd til fond, slik at enheten selv skal kunne dekke eventuelle fremtidige driftsunderskudd og investeringer.

Seksjon Teknisk drift er belastet med sin andel av kommunens indirekte kostnader. Alle utgifter til renter og avdrag på seksjonens investeringer dekkes i sin helhet innenfor seksjonens eget driftsbudsjett.

H Kommunale veger

Kommunestyret behandlet i møte 21.06. 2007 k. sak 74/07 - *organisering av virksomheten eiendom og andre "avdelinger" med ansvar for teknisk drift*. Kommunestyret vedtok bl.a. at ansvaret for drift og forvaltning av kommunale veger skulle overføres fra virksomhet eiendom til virksomhet kommunalteknikk. Det ble også vedtatt at seksjon produksjon skulle endres til seksjon teknisk drift.

Flere av de kommunale veger, gater og gang- og sykkelveger har behov for utbedring, renhold og vedlikehold. Det arbeides med en oversikt over standard på de kommunale vegene og en plan for vedlikehold. Denne vil danne grunnlaget for å prioritere vedlikehold og større utbedringer.

I kommunen er det mange private veger. Enkelte veger er gamle og har en standard som gjør at de ikke kan overtas av kommunen selv om det hadde vært den beste løsningen for å sikre en viss standard på vegene. Dette gjelder spesielt private veger som dekker mange hus der hjemmel til vegen ligger på den som i sin tid var grunneier for det området som ble bygd ut.

Det er i dag én stilling som har kommunale veier som hovedansvarsområde. Det er behov for å styrke seksjon teknisk drift med nye stillinger for å kunne ivareta ansvaret for drift av kommunens veisystemer. Til teknisk drift av kommunale veier kreves minimum to årsverk, slik virksomheten har vurdert det. Kommunen vil over noe tid overta til vedlikehold stadig nye veier i forbindelse med utbygginger av boliger og næringsområder, som vil gjøre det nødvendig å øke ressursinnsatsen.

Under ansvar kommunale veier er det egen tjeneste for snørydding og strøing av gang- og sykkelveier, kommunale veier og noen private veier. Posten skal også dekke kostnader til vinterberedskap. Kostnadene varierer over år, noe som betyr at de årene der utgiften overstiger budsjettet på denne tjenesten, så må en ta av andre driftsposter (vesentlig vedlikehold) for å dekke kostnadene. Dette går ut over de oppgaver som de andre postene er tenkt å dekke.

Vedlikehold av kommunale veger har vært nedprioritert de siste årene vesentlig på grunn av budsjettreduksjoner i virksomhet eiendom. Det bør iverksettes ekstra vedlikehold av vegsystemet de neste årene. De viktigste tiltakene vil være opprensning langs vegene, beskjæring av trær og busker og rensk/tømming av sandfang/avløp fra sluk. Fulle sandfang medfører at sand føres inn i overvann og

kombisystemet. Dette fører igjen til utgifter med spyling av ledninger og fare for tilbakeslag og inntrengning av vann i bygninger.

Kommunen har innkjøpt egen dataprogramvare for vedlikehold av kommunens vegnett, og er i gang med oppmåling av vegnettet for å kunne utarbeide tilstandsrapport og vedlikeholdsprogram. Det vil på dette grunnlaget bli utarbeidet beregning for optimalt vegvedlikehold og politisk rapport om vegnettet. Sola kommune vil da få et redskap til å utføre vedlikehold i forhold til optimal utnyttelse av bevilgede midler.

For detaljert forslag til justering av gebyrer, se vedlegg 3.

Forslag til vedtak - driftsbudsjett 2011

Kommunalteknikk's forslag til ramme for driftsutgifter vedtas som følgende:

Driftsbudsjett kommunalteknikk <i>Tall i hele tusen</i>	2011
Utgifter VAR sektoren	79 983
Inntekter VAR sektoren	-79 983
Netto utgifter / inntekter VAR sektoren	0
Kommunale veier	
Netto utgifter	8 563

Forslag til vedtak - selvkostfond seksjon teknisk drift

Eventuelt driftsoverskudd ved seksjon Teknisk drift settes av til eget selvkostfond.

6 INNSTILLING TIL VEDTAK

Rådmannen legger med dette fram utkast til Handlings- og økonomiplan 2011-2014 og tilrår følgende vedtak:

1. *Sola kommune skal i den grad den økonomiske rammen tillater det, prioritere barn og unge, tilbudet til pleietrengende og befolkningens behov for service.*
2. *Forslag til Handlings- og økonomiplan 2011-2014 for Sola kommune godkjennes.*
3. *Forslag til ramme for netto driftsutgifter for politisk nivå, rådmannsnivå og virksomhetene, godkjennes.*
4. *Forslag til investeringer og investeringsbudsjett for Sola kommune 2011-2014 godkjennes.*
5. *Investeringsrammene i vann-, avløps- og renovasjonssektoren godkjennes i henhold til fremlagt forslag. Endringer for de enkelte prosjektene behandles i formannskapet.*
6. *Kommunestyret innarbeider følgende nye tiltak fra rådmannens anbefaling - vedlegg 2:
.....*
7. *Forslag til detaljert driftsbudsjett, anvendelse av netto driftsresultat, samt budsjett for overføring til andre og til/fra kommunalt foretak godkjennes.*
8. *Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til høyeste skattøre som Stortinget vedtar.*
9. *Følgende stillinger opprettes som følge av kommunestyrets innarbeidelse av nye tiltak fra rådmannens anbefaling - vedlegg 2:*
10. *Det opprettes en fast stilling som folkehelse råd giver under samhandlingsreformen.*
11. *Følgende kommunale gebyrer vedtas:*
 - Vannpris i kr/m³ økes med 4,7 %.
 - Leiepris på vannmålere økes med 5 %.
 - Avløp i kr/m³ økes med 11,2 %.
 - Årsgebyret for slamtømming økes med 11,2 %.
 - Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg økes med 4,7 % for vann og 5 % for avløp.
 - Tilknytningsgebyr næringsbygg økes med 4,7 % for vann og 5 % for avløp.
 - Standard renovasjonsabonnement - husholdning - økes med 1,9 %.
 - Renovasjonsgebyr for hyttekunder økes med 2,9 %.
 - Renovasjonsgebyr for hytte- og husholdningskunder økes i henhold til tabellene 6 og 7 i forslag til vedtak fra virksomhet kommunalteknikk – vedlegg 3.
 - Eventuelt driftsoverskudd ved seksjon teknisk drift settes av til eget selvkostfond
12. *Kommunale gebyrer for plansaker, byggesaksbehandling og kart/oppmåling justeres for pris- og kostnadsvekst lik deflatoren i statsbudsjettet.*
13. *Satser for egenbetaling i pleie- og omsorgsektoren justeres årlig tilsvarende økningen i folketrygdens grunnbeløp, med virkning fra 1. juli samme år.*
14. *Betalingssatsene i kommunale barnehager i Sola kommune holdes uendret på kr 2.330,- per måned (11 årlige terminer).*

15. *Prinsippet om økonomisk likeverdig behandling mellom offentlige og ikke-offentlige barnehager, videreføres. Tilskuddsnivået holdes på fastsatt minimumsforpliktelse etter gjeldende lov/forskrift, jf foreslått opptrappingsplan i statsbudsjettet for 2011.*
16. *Bevilgninger til vedtatte prosjekter som ikke er fullført ved årsskiftet kan overføres til neste års investeringsbudsjett uten ny behandling i kommunestyret. Dette gjelder ikke for prosjekter med årsbevilgning.*
17. *Det tas opp følgende lån til finansiering av kommunens investeringer i 2011:*

<i>Utenom VAR-sektor</i>	<i>205,1 mill kroner</i>
<i>VAR-sektor</i>	<i>33,7 mill kroner</i>
18. *Det betales avdrag på lån i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven med tillegg av 5 mill kroner per år.*
19. *Lån til videre utlån i Husbanken (startlån): Det tas opp lån på 20 mill kroner i 2011 til finansiering av ordningen.*
20. *I arbeidet med å gjenopprette kommunens finansielle handlekraft, innarbeides følgende reduksjoner i netto driftsutgifter i egen parallell sak om omstilling:
2011: 30 mill kroner – 2012: 40 mill kroner – 2013: 50 mill kroner – 2014: 60 mill kroner*

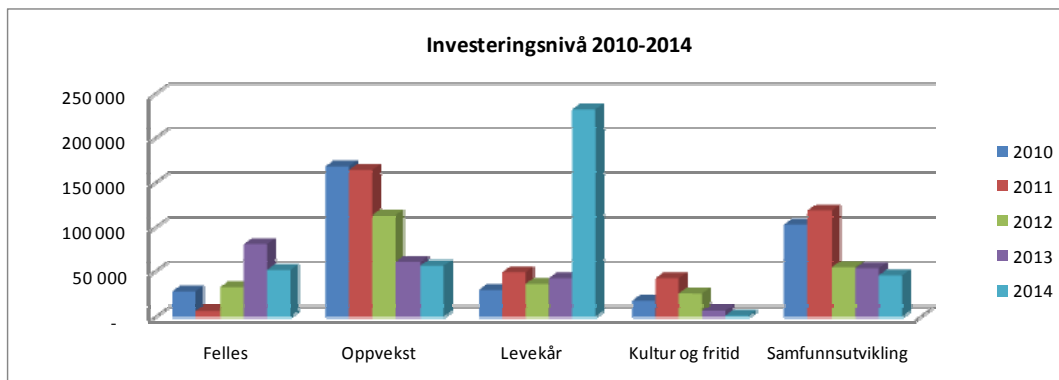
Vedlegg 1:

Investeringsbudsjett – oversikt 2010-2014

	2010 (end)	2011	2012	2013	2014	Sum 2010-2014
Skattefinansierte investeringer						
Brutto investeringer rådmannsnivå	4 900	5 830	5 360	4 420	5 200	25 710
Brutto investeringer Eiendomsdrift	27 400	34 077	30 990	25 700	14 900	133 067
Brutto investeringer Eiendomsutvikling	280 250	291 700	182 100	177 000	325 900	1 256 950
Brutto investeringer Kommunalteknikk, veger	2 430	13 700	4 930	4 930	4 930	30 920
Brutto investeringer Arealbruk	500	500	1 000	1 000	1 000	4 000
Brutto investeringer	315 480	345 807	224 380	213 050	351 930	1 450 647
Øremerket finansiering Eiendomsdrift	-1 733	-2 798	-6 080	-2 150	-465	-13 226
Øremerket finansiering Eiendomsutvikling	-22 325	-20 200	-9 633	-32 000	-86 700	-170 858
Øremerket finansiering Kommunalteknikk, veger	0	-8 132	0	0	0	-8 132
Sum øremerket finansiering	-24 058	-31 130	-15 713	-34 150	-87 165	-192 216
Brutto investeringer fratrasket øremerket finansiering	291 422	314 677	208 667	178 900	264 765	1 258 431
Momskomp. rådmannsnivå	-972	-1 157	-1 072	-884	-1 040	-5 125
Momskomp. Eiendomsdrift	-4 487	-6 366	-5 774	-4 888	-2 850	-24 365
Momskomp. Eiendomsutvikling	-36 078	-30 628	-28 329	-29 260	-56 240	-180 535
Momskomp. Kommunalteknikk, veger	-471	-2 605	-939	-939	-939	-5 893
Momskomp. Arealbruk	-100	-95	-95	-95	-95	-480
Sum momskompensasjon	-42 108	-40 851	-36 209	-36 066	-61 164	-216 398
Generelt finansierungsbehov	-249 314	-273 826	-172 458	-142 834	-203 601	-1 042 033
Avgiftsfinansierte investeringer						
Brutto investeringer vann, avløp, renovasjon	28 050	33 658	35 148	30 950	34 498	162 304
Generelt finansierungsbehov	-28 050	-33 658	-35 148	-30 950	-34 498	-162 304
Totalt						
Brutto investeringer	343 530	379 465	259 528	244 000	386 428	1 612 951
Øremerket finansiering	-24 058	-31 130	-15 713	-34 150	-87 165	-192 216
Momskomp.	-42 108	-40 851	-36 209	-36 066	-61 164	-216 398
Generell finansiering	-277 364	-307 484	-207 606	-173 784	-238 099	-1 204 337
Lånemidler	-248 623	-298 743	-198 865	-160 043	-214 358	-1 120 632
Avdrag på utlån	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741	-43 705
Overføring fra drift, avkortet moms (39701)	0	15 000	5 000	0	0	20 000
Overføring fra drift, generelt (39701)	-20 000	0	0	-5 000	-15 000	-40 000
Fortsatte investeringsinntekter	0	-15 000	-5 000	0	0	-20 000

Brutto investeringer per tjenesteområde basert på KOSTRA-funksjoner

	2010	2011	2012	2013	2014	Sum 2010-2014
Felles	27 000	6 730	31 950	80 800	51 350	197 830
Oppvekst	168 200	164 050	112 640	60 600	56 200	561 690
Levekår	28 700	48 700	35 500	42 100	232 100	387 100
Kultur og fritid	16 450	41 952	24 760	7 120	1 600	91 882
Samfunnsutvikling	103 180	118 033	54 678	53 380	45 178	374 449
Sum brutto investering (hele 1000)	343 530	379 465	259 528	244 000	386 428	1 612 951

Brutto investeringer per KOSTRA-funksjon

Funksjon	2010 (end)	2011	2012	2013	2014	Sum Tjenesteområde/ 2010-2014 felles
100 Politisk styring	0	130	0	0	0	130 felles
120 Administrasjon	3 100	2 000	1 600	1 600	1 600	9900 felles
130 Administrasjonslokaler	3 900	1 400	26 200	76 200	45 600	153300 felles
180 Diverse fellesutgifter	0	800	1 750	600	1 750	4900 felles
190 Interne serviceenheter	20 000	2 400	2 400	2 400	2 400	29600 felles
202 Grunnskole	0	1 500	1 500	1 500	1 500	6000 oppvekst
221 Førskolelokaler og skyss	6 000	4 000	12 700	17 700	2 700	43100 oppvekst
222 Skolelokaler	77 200	138 550	78 440	31 400	40 000	365590 oppvekst
998 Ikke fordelte utg.	85 000	0	0	0	0	85000 oppvekst
232 Forebygging - skole og helsestasjon	0	0	0	0	2 000	2000 oppvekst
999 Ikke fordelte utg.	0	20 000	20 000	10 000	10 000	60000 oppvekst
253 Pleie, omsorg, hjelp og rehab. i institus	850	900	400	400	400	2950 levekår
261 Institusjonslokaler	25 500	16 650	24 300	900	900	68250 levekår
265 Kommunalt disponerte bolig	0	2 650	300	300	300	3550 levekår
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	2 350	18 500	500	30 500	220 500	272350 levekår
998 Ikke fordelte utg.	0	10 000	10 000	10 000	10 000	40000 levekår
301 Plansaksbehandling	250	600	1 100	1 100	500	3550 samfunnsutvikling
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	60 000	60 000	0	0	0	120000 samfunnsutvikling
333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh	3 530	14 200	5 430	5 430	5 430	34020 samfunnsutvikling
335 Rekreasjon i tettsted	7 000	2 500	3 300	2 500	3 300	18600 samfunnsutvikling
345 Distribusjon av vann	3 200	12 063	10 739	11 986	13 196	51184 samfunnsutvikling
353 Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	23 750	20 545	22 409	18 114	19 302	104120 samfunnsutvikling
355 Innsamling av husholdningsavfall	0	250	250	250	250	1000 samfunnsutvikling
360 Naturforvaltning og friluftsliv	5 450	7 875	11 450	14 000	3 200	41975 samfunnsutvikling
365 Kulturinnevern	400	0	1 000	0	0	1400 kultur og fritid
370 Bibliotek	0	250	700	0	0	950 kultur og fritid
380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg	1 000	400	500	500	0	2400 kultur og fritid
381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg	8 600	34 252	19 800	5 700	1 300	69652 kultur og fritid
383 Musikk- og kulturskoler	250	200	200	200	300	1150 kultur og fritid
386 Kommunale kulturbygg	6 200	5 150	2 460	720	0	14530 kultur og fritid
231 Aktivitetstilbud barn og unge	0	1 700	100	0	0	1800 kultur og fritid
Totalt	343 530	379 465	259 528	244 000	386 428	1 612 951

Tidligere vedtatte investeringsprosjekter, oversikt 1

Oversikt med momskompensasjon og øremerket finansiering per prosjekt.

	2010	2011	2012	2013	2014	Sum 2011-2014
Ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå						
Prosjekt: 19601 IKT-investering strategisk						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-420	-400	-320	-320	-320	-1 360
32200 Kjøp EDB-utstyr	2 100	2 000	1 600	1 600	1 600	6 800
Sum prosjekt: 19601 IKT-investering strategisk	1 680	1 600	1 280	1 280	1 280	5 440
Prosjekt: 29602 Datamaskiner/fornyng skoler						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-350	-300	-300	-300	-300	-1 200
32200 Kjøp EDB-utstyr	1 750	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Sum prosjekt: 29602 Datamaskiner/fornyng skoler	1 400	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Prosjekt: 29614 Skadberg skole, instr./utstyr kulturskolelok.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-80	0	0	-80
32019 Div. utstyr	0	0	400	0	0	400
Sum prosjekt: 29614 Skadberg skole, instr./utstyr kulturskolelok.	0	0	320	0	0	320
Prosjekt: 39609 Inventar institusjoner						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-100	-80	-80	-80	-80	-320
32009 Div. inventar	500	400	400	400	400	1 600
Sum prosjekt: 39609 Inventar institusjoner	400	320	320	320	320	1 280
Prosjekt: 49029 Sola kulturhus, nytt scenegulv						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-161	0	0	0	-161
32300 Rehabilitering/ombygging	0	850	0	0	0	850
Sum prosjekt: 49029 Sola kulturhus, nytt scenegulv	0	689	0	0	0	689
Prosjekt: 49617 Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-40	-40	-40	-40	-60	-180
32019 Div. utstyr	200	200	200	200	300	900
Sum prosjekt: 49617 Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr.	160	160	160	160	240	720
Prosjekt: 49631 Tananger bibliotek, inventar tilbygg						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-50	0	0	0	-50
32009 Div. inventar	0	250	0	0	0	250
Sum prosjekt: 49631 Tananger bibliotek, inventar tilbygg	0	200	0	0	0	200
Prosjekt: 49632 Utstyr Guffen lyd (fra 12)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-20	0	0	-20
32019 Div. utstyr	0	0	100	0	0	100
Sum prosjekt: 49632 Utstyr Guffen lyd (fra 12)	0	0	80	0	0	80
Sum ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå	4 169	3 360	2 960	3 040	13 529	
Ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift						
Prosjekt: 19001 Rådhus rehab.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-38	-38	-38	-38	-38	-152
32300 Rehabilitering/ombygging	200	200	200	200	200	800
Sum prosjekt: 19001 Rådhus rehab.	162	162	162	162	162	648
Prosjekt: 19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-143	0	0	0	0	0
30100 Lønn i faste stillinger inv.	0	750	750	0	0	1 500
32701 Eksterne konsulenttjenester	750	0	0	0	0	0
Sum prosjekt: 19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord	607	750	750	0	0	1 500
Prosjekt: 29012 Skoler rehab.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	-190	-190	-190	-190	-760
32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum prosjekt: 29012 Skoler rehab.	810	810	810	810	810	3 240

Merk: Prosjekter som er endret etter delutredning av 21.09.2010, er markert med oransje.

	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 29016 Barnehager rehab.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	-190	-133	-133	-133	-589
32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	1 000	700	700	700	3 100
Sum prosjekt: 29016 Barnehager rehab.	810	810	567	567	567	2 511
Prosjekt: 29018 Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-950	-570	-380	-380	-380	-1 710
32300 Rehabilitering/ombygging	5 000	3 000	2 000	2 000	2 000	9 000
Sum prosjekt: 29018 Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø	4 050	2 430	1 620	1 620	1 620	7 290
Prosjekt: 29056 Skoler rehab. utemiljø						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	-570	-190	-190	-190	-1 140
32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	3 000	1 000	1 000	1 000	6 000
Sum prosjekt: 29056 Skoler rehab. utemiljø	810	2 430	810	810	810	4 860
Prosjekt: 29062 SFO, mindre tilbygg/ombygginger						0
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-95	-95	-95	-95	-95	-380
32310 Tilbygg/utvidelse	500	500	500	500	500	2 000
Sum prosjekt: 29062 SFO, mindre tilbygg/ombygginger	405	405	405	405	405	1 620
Prosjekt: 39015 Soltun ald.pensj. rehab./ombygging						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-38	-38	-38	-38	-38	-152
32300 Rehabilitering/ombygging	200	200	200	200	200	800
Sum prosjekt: 39015 Soltun ald.pensj. rehab./ombygging	162	162	162	162	162	648
Prosjekt: 39027 TABO, div. ombygginger						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-57	-95	-57	-57	-57	-266
32300 Rehabilitering/ombygging	300	500	300	300	300	1 400
Sum prosjekt: 39027 TABO, div. ombygginger	243	405	243	243	243	1 134
Prosjekt: 39043 Helsehuset, rehab. innemiljø						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-38	-38	0	0	0	-38
32300 Rehabilitering/ombygging	200	200	0	0	0	200
Sum prosjekt: 39043 Helsehuset, rehab. innemiljø	162	162	0	0	0	162
Prosjekt: 39065 Sikring av kommunale boliger						0
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-95	-95	-95	-95	-380
32300 Rehabilitering/ombygging	500	500	500	500	500	2 000
Sum prosjekt: 39065 Sikring av kommunale boliger	500	405	405	405	405	1 620
Prosjekt: 39069 Trygdeboliger, sprinkling (evt. røykvarslere)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-447	-446	0	0	0	-446
32300 Rehabilitering/ombygging	2 350	2 350	0	0	0	2 350
Sum prosjekt: 39069 Trygdeboliger, sprinkling (evt. røykvarslere)	1 903	1 904	0	0	0	1 904
Prosjekt: 49620 Ballbinger (kun budsjett)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-95	-95	0	-190
32311 Nybygg/nyanlegg	0	0	500	500	0	1 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	0	-250	-250	0	-500
Sum prosjekt: 49620 Ballbinger (kun budsjett)	0	0	155	155	0	310
Prosjekt: 49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	0	-200	0	0	-200
32019 Div. utstyr	1 000	0	1 000	0	0	1 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	-500	0	-500	0	0	-500
Sum prosjekt: 49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	310	0	300	0	0	300
Prosjekt: 49633 Halfpipe Tananger u-skole						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-76	0	0	0	-76
32311 Nybygg/nyanlegg	0	400	0	0	0	400
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-200	0	0	0	-200
Sum prosjekt: 49633 Halfpipe Tananger u-skole	0	124	0	0	0	124
Prosjekt: 59527 Kommunale idr.anlegg, rehabilitering						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	-190	-133	-133	-133	-589
32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	1 000	700	700	700	3 100
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	-300	-300	-200	-200	-200	-900
Sum prosjekt: 59527 Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	510	510	367	367	367	1 611

	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 59606 Friområder/lekeplasser						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-380	-380	-380	-380	-380	-1 520
32300 Rehabilitering/ombygging	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Sum prosjekt: 59606 Friområder/lekeplasser	1 620	1 620	1 620	1 620	1 620	6 480
Prosjekt: 59638 Maskiner, park og idrett mv.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-160	0	-160	-320
32209 Div. maskiner	0	0	800	0	800	1 600
Sum prosjekt: 59638 Maskiner, park og idrett mv.	0	0	640	0	640	1 280
Prosjekt: 59652 Turveg Hafsfjord						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-300	-1 330	-1 900	-2 660	0	-5 890
32311 Nybygg/nyanlegg	3 000	7 000	10 000	14 000	0	31 000
37009 Div. ref. fra staten	0	0	-1 000	-1 000	0	-2 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-700	-700	-700	0	-2 100
Sum prosjekt: 59652 Turveg Hafsfjord	2 700	4 970	6 400	9 640	0	21 010
Prosjekt: 59657 Sola stadion, løpebane + diverse						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-703	0	0	0	-703
32300 Rehabilitering/ombygging	0	3 700	0	0	0	3 700
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-1 233	0	0	0	-1 233
Sum prosjekt: 59657 Sola stadion, løpebane + diverse	0	1 764	0	0	0	1 764
Prosjekt: 59658 Maskiner/tekn. utstyr idrettsanlegg						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-100	-100	-100	-100	-100	-400
32209 Div. maskiner	500	500	500	500	500	2 000
Sum prosjekt: 59658 Maskiner/tekn. utstyr idrettsanlegg	400	400	400	400	400	1 600
Prosjekt: 59662 Vågenes kunstgressbane						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-760	-333	0	0	0	-333
32311 Nybygg/nyanlegg	6 000	1 752	0	0	0	1 752
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	-2 000	0	0	0	0	0
37709 Div. refusjon fra andre	-2 000	0	0	0	0	0
Sum prosjekt: 59662 Vågenes kunstgressbane	1 240	1 419	0	0	0	1 419
Sum ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift	21 642	15 816	17 366	8 211	63 035	

Ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 19016 Nytt rådhus trinn 1						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-1 200	0	-4 750	-14 250	-8 170	-27 170
32311 Nybygg/nyanlegg	6 000	0	25 000	75 000	43 000	143 000
36729 Salg av div. kommunale bygg	0	0	0	0	-43 000	-43 000
Sum prosjekt: 19016 Nytt rådhus forprosjekt	4 800	0	20 250	60 750	-8 170	72 830
Prosjekt: 19017 Tilrettel. universell utforming komm. bygg						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-190	-190	-190	-190	-190	-760
32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum prosjekt: 19017 Tilrettel. universell utforming komm. bygg	810	810	810	810	810	3 240
Prosjekt: 19600 Intern prosjektledelse						
30100 Lønn i faste stillinger inv.	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	9 600
36900 Fordelte utgifter (kun tert.avsl.)	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-9 600
Sum prosjekt: 19600 Intern prosjektledelse	0	0	0	0	0	0
Prosjekt: 19604 Erverv av areal						
32800 Grunnkjøp	0	30 000	30 000	20 000	20 000	100 000
Sum prosjekt: 19604 Erverv av areal	0	30 000	30 000	20 000	20 000	100 000
Prosjekt: 29003 Skadberg skole, begge trinn						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-7 315	-19 950	-5 700	0	0	-25 650
32311 Nybygg/nyanlegg	38 500	105 000	30 000	0	0	135 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-7 500	0	0	0	-7 500
Sum prosjekt: 29003 Skadberg skole, begge trinn	0	77 550	24 300	0	0	101 850
Prosjekt: 29024 Sola u-skole innv./utv. rehab./utbygging						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-3 971	-2 850	0	0	0	-2 850
32300 Rehabilitering/ombygging	20 900	15 000	0	0	0	15 000
Sum prosjekt: 29024 Sola u-skole innv./utv. rehab./utbygging	16 929	12 150	0	0	0	12 150
Prosjekt: 29026 Stangeland skole utvidelse/ombygging						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	2 090	0	0	0	-3 800	-3 800
32310 Tilbygg/utvidelse	-11 000	0	0	0	20 000	20 000
Sum prosjekt: 29026 Stangeland skole utvidelse/ombygging	-8 910	0	0	0	16 200	16 200

	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 29044 Ressurscenteret Grannes skole, utvidelse						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-4 750	0	0	-4 750
32310 Tilbygg/utvidelse	0	0	25 000	0	0	25 000
Sum prosjekt: 29044 Ressurscenteret Grannes skole, utvidelse	0	0	20 250	0	0	20 250
Prosjekt: 29045 Sola skole, arbeidsrom/møterom/lager/teknolab						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-1 710	0	0	-1 710
32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	9 000	0	0	9 000
Sum prosjekt: 29045 Sola skole, arbeidsrom/møterom/lager/teknolab	0	0	7 290	0	0	7 290
Prosjekt: 29060 Grannes skole, ombygging						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	0	-570	0	-570
32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	0	3 000	0	3 000
Sum prosjekt: 29060 Grannes skole, ombygging	0	0	0	2 430	0	2 430
Prosjekt: 29061 Ny barnehage Myklebust						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-1 900	-2 850	0	-4 750
32311 Nybygg/nyanlegg	0	0	10 000	15 000	0	25 000
Sum prosjekt: 29061 Ny barnehage Myklebust	0	0	8 100	12 150	0	20 250
Prosjekt: 39050 Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-1 520	0	0	0	-1 520
32311 Nybygg/nyanlegg	0	8 000	0	0	0	8 000
38100 Oppstartstilskudd	0	-3 200	0	0	0	-3 200
Sum prosjekt: 39050 Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.	0	3 280	0	0	0	3 280
Prosjekt: 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	0	-5 700	-39 900	-45 600
32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	0	30 000	210 000	240 000
36729 Salg av div. kommunale bygg	0	0	0	-20 000	0	-20 000
38100 Oppstartstilskudd	0	0	0	-9 000	-39 300	-48 300
Sum prosjekt: 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum	0	0	0	-4 700	130 800	126 100
Prosjekt: 39055 TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-2 850	-4 370	0	0	-7 220
32310 Tilbygg/utvidelse	0	15 000	23 000	0	0	38 000
38100 Oppstartstilskudd	0	-2 500	-2 700	0	0	-5 200
Sum prosjekt: 39055 TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger	0	9 650	15 930	0	0	25 580
Prosjekt: 39059 Boligsos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-750	-475	0	0	-475	-950
32311 Nybygg/nyanlegg	15 000	2 500	0	0	2 500	5 000
32850 Kjøp av eksisterende bygg	0	7 500	0	0	7 500	15 000
38100 Oppstartstilskudd	-3 000	-2 000	0	0	-2 000	-4 000
Sum prosjekt: 39059 Boligsos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger	11 250	7 525	0	0	7 525	15 050
Prosjekt: 39067 Byggepr. Myklebust felt A og B						
32311 Nybygg/nyanlegg	67 000	60 000	0	0	0	60 000
39100 Lånemidler	-67 000	-60 000	0	0	0	-60 000
Sum prosjekt: 39067 Byggepr. Myklebust felt A og B	0	0	0	0	0	0
Prosjekt: 59509 Solahallen, rehab. idrettshall						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-1 140	-1 330	0	0	-2 470
32300 Rehabilitering/ombygging	0	6 000	7 000	0	0	13 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-2 000	-2 333	0	0	-4 333
Sum prosjekt: 59509 Solahallen, rehab. idrettshall	0	2 860	3 337	0	0	6 197
Prosjekt: 59656 Forvaltning eierandeler Jåsund/Myklebust						
30100 Lønn i faste stillinger inv.	600	600	600	600	0	1 800
37709 Div. refusjon fra andre	-600	-600	-600	-600	0	-1 800
Sum prosjekt: 59656 Forvaltning eierandeler Jåsund/Myklebust	0	0	0	0	0	0
Prosjekt: 59660 Lysløype Ølbergskogen						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
32311 Nybygg/nyanlegg	0	0	0	0	0	0
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	0	0	0	0	0
Sum prosjekt: 59660 Lysløype Ølbergskogen	0	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling		143 825	130 267	91 440	167 165	532 697

Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VAR							
Prosjekt:	59021 V95 Utsk. eksist. vankummer						
	32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
	Sum prosjekt: 59021 V95 Utsk. eksist. vankummer	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Prosjekt:	59026 Oppgradering utest. vann						
	32300 Rehabilitering/ombygging	400	400	400	400	400	1 600
	Sum prosjekt: 59026 Oppgradering utest. vann	400	400	400	400	400	1 600
Prosjekt:	59036 V02 Myklebustvegen						
	32311 Nybygg/nyanlegg	0	3 000	2 600	0	0	5 600
	Sum prosjekt: 59036 V02 Myklebustvegen	0	3 000	2 600	0	0	5 600
Prosjekt:	59101 A97 Rehab. pumpest.avløp						
	32300 Rehabilitering/ombygging	800	800	800	800	800	3 200
	Sum prosjekt: 59101 A97 Rehab. pumpest.avløp	800	800	800	800	800	3 200
Prosjekt:	59102 A98 Tilskudd priv. stikkledninger						
	32300 Rehabilitering/ombygging	500	500	500	500	500	2 000
	Sum prosjekt: 59102 A98 Tilskudd priv. stikkledninger	500	500	500	500	500	2 000
Prosjekt:	59114 A135 Tilstandsvurdering tiltak						
	32300 Rehabilitering/ombygging	1 000	500	500	500	1 000	2 500
	Sum prosjekt: 59114 A135 Tilstandsvurdering tiltak	1 000	500	500	500	1 000	2 500
Prosjekt:	59115 A154 Rafinerivegen (fra 12)						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	1 400	2 349	0	3 749
	Sum prosjekt: 59115 A154 Rafinerivegen (fra 12)	0	0	1 400	2 349	0	3 749
Prosjekt:	59116 A155 Vigdelsvegen						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	6 000	5 709	0	0	11 709
	Sum prosjekt: 59116 A155 Vigdelsvegen	0	6 000	5 709	0	0	11 709
Prosjekt:	59206 R116 Renovasjon						
	32019 Div. utstyr	1 307	250	250	250	250	1 000
	Sum prosjekt: 59206 R116 Renovasjon	1 307	250	250	250	250	1 000
Prosjekt:	59327 VA18 Bergjevegen (fra 12)						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	739	3 489	0	4 228
	Sum prosjekt: 59327 VA18 Bergjevegen (fra 12)	0	0	739	3 489	0	4 228
Prosjekt:	59335 VA111 Uforutsette tiltak						
	32300 Rehabilitering/ombygging	2 394	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
	Sum prosjekt: 59335 VA111 Uforutsette tiltak	2 394	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Prosjekt:	59350 VA7 Skibmannsvegen del 2						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	4 000	9 000	8 303	3 000	24 303
	Sum prosjekt: 59350 VA7 Skibmannsvegen del 2	0	4 000	9 000	8 303	3 000	24 303
Prosjekt:	59351 VA56 Sandefeltet						
	32300 Rehabilitering/ombygging	5 000	0	5 500	3 559	0	9 059
	Sum prosjekt: 59351 VA56 Sandefeltet	5 000	0	5 500	3 559	0	9 059
Prosjekt:	59352 VA151 Sørkolnesvegen (fra 12)						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	0	1 000	1 008	2 008
	Sum prosjekt: 59352 VA151 Sørkolnesvegen (fra 12)	0	0	0	1 000	1 008	2 008
Prosjekt:	59353 VA152 Kolnesvegen sør (fra 12)						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	0	3 000	3 952	6 952
	Sum prosjekt: 59353 VA152 Kolnesvegen sør (fra 12)	0	0	0	3 000	3 952	6 952
Prosjekt:	59354 VA153 Kolnesvegen nord (fra 12)						
	32300 Rehabilitering/ombygging	0	0	0	2 200	3 524	5 724
	Sum prosjekt: 59354 VA153 Kolnesvegen nord (fra 12)	0	0	0	2 200	3 524	5 724
Prosjekt:	59355 VA 06 Torkelsparken del 1						
	32300 Rehabilitering/ombygging	4 300	4 962	0	0	0	4 962
	Sum prosjekt: 59355 VA 06 Torkelsparken del 1	4 300	4 962	0	0	0	4 962
Prosjekt:	59356 Tiltak ved priv. utbyggingspr.						
	32300 Rehabilitering/ombygging	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
	Sum prosjekt: 59356 Tiltak ved priv. utbyggingspr.	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000

	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 59901 P107 Biler / større maskiner						
32109 Transportmidler	0	600	1 600	600	1 600	4 400
Sum prosjekt: 59901 P107 Biler / større maskiner	0	600	1 600	600	1 600	4 400
Prosjekt: 59902 P109 Div. maskiner, utrustning						
32019 Div. utstyr	0	200	150	0	150	500
32209 Div. maskiner	150	0	0	0	0	0
Sum prosjekt: 59902 P109 Div. maskiner, utrustning	150	200	150	0	150	500
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VAR	25 212	33 148	30 950	20 184	109 494	
Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VEG						
Prosjekt: 59404 Gang-/sykkelvei f379 Vigdelsv.						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-1 140	0	0	0	-1 140
32311 Nybygg/nyanlegg	0	6 000	0	0	0	6 000
37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	0	-4 600	0	0	0	-4 600
Sum prosjekt: 59404 Gang-/sykkelvei f379 Vigdelsv.	0	260	0	0	0	260
Prosjekt: 59406 Utsifting gateløys, standardheving						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-135	-95	-95	-95	-95	-380
32311 Nybygg/nyanlegg	700	500	500	500	500	2 000
Sum prosjekt: 59406 Utsifting gateløys, standardheving	565	405	405	405	405	1 620
Prosjekt: 59419 Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	0	-475	-475	-475	-1 425
32311 Nybygg/nyanlegg	-1 170	0	2 500	2 500	2 500	7 500
Sum prosjekt: 59419 Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun buds)	-1 170	0	2 025	2 025	2 025	6 075
Prosjekt: 59425 Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-490	-190	-190	-190	-190	-760
32311 Nybygg/nyanlegg	2 500	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum prosjekt: 59425 Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak	2 010	810	810	810	810	3 240
Prosjekt: 59426 Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-380	0	0	0	-380
32311 Nybygg/nyanlegg	0	2 000	0	0	0	2 000
38309 Div. inv.tilskudd fra fylkeskommuner	0	-3 000	0	0	0	-3 000
Sum prosjekt: 59426 Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	0	-1 380	0	0	0	-1 380
Prosjekt: 59430 Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	0	-152	0	0	0	-152
32311 Nybygg/nyanlegg	0	800	0	0	0	800
Sum prosjekt: 59430 Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss	0	648	0	0	0	648
Prosjekt: 59436 Kommunale veger, datasystem for vedl.hold						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-46	-46	-46	-46	-46	-184
32011 Programvare	230	230	230	230	230	920
Sum prosjekt: 59436 Kommunale veger, datasystem for vedl.hold	184	184	184	184	184	736
Prosjekt: 59437 Småanlegg veger (busskur mv.)						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-140	-133	-133	-133	-133	-532
32311 Nybygg/nyanlegg	700	700	700	700	700	2 800
Sum prosjekt: 59437 Småanlegg veger (busskur mv.)	560	567	567	567	567	2 268
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VEG	1 494	3 991	3 991	3 991	3 991	13 467
Ansvar: 52999 Inv. Areal	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
Prosjekt: 59410 Trafikksikkerhetsplan, planlegging						
17280 Ref. moms investeringsregnskapet	-100	-95	-95	-95	-95	-380
32701 Eksterne konsulenttenester	500	500	500	500	500	2 000
Sum prosjekt: 59410 Trafikksikkerhetsplan, planlegging	400	405	405	405	405	1 620
Prosjekt: 59639 Nordjærenpakken, kommunal del						
32800 Grunnkjøp	0	0	500	500	500	1 500
Sum prosjekt: 59639 Nordjærenpakken, kommunal del	0	0	500	500	500	1 500
Sum ansvar: 52999 Inv. Areal	405	905	905	905	905	3 120

Tidligere vedtatte investeringsprosjekter, oversikt 2

Brutto investeringsutgifter

	Tidligere bevilget	2010	2011	2012	2013	2014	Sum 2011-2014
Ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå							
19601 IKT-investering strategisk	årsbev.	2 100	2 000	1 600	1 600	1 600	6 800
29602 Datamaskiner/fornyng skoler	årsbev.	1 750	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
29614 Skadberg skole, instr./utstyr kulturskolelok. (fra 12)	0	0	0	400	0	0	400
39609 Inventar institusjoner	årsbev.	500	400	400	400	400	1 600
49029 Sola kulturhus, nytt scenegulv	0	0	850	0	0	0	850
49617 Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr.	600	200	200	200	200	300	900
49631 Tananger bibliotek, inventar tilbygg	0	0	250	0	0	0	250
49632 Utstyr Guffen lyd (fra 12)	0	0	0	100	0	0	100
Sum ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå			5 200	4 200	3 700	3 800	16 900
Herav prosjekter med årsbevilgning			3 900	3 500	3 500	3 500	14 400

Ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift

19001 Rådhus rehab.	årsbev.	200	200	200	200	200	800
19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord	750	750	750	750	0	0	1 500
29012 Skoler rehab.	årsbev.	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
29016 Barnehager rehab.	årsbev.	1 000	1 000	700	700	700	3 100
29018 Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø	årsbev.	5 000	3 000	2 000	2 000	2 000	9 000
29056 Skoler rehab. utemiljø	årsbev.	1 000	3 000	1 000	1 000	1 000	6 000
29062 SFO, mindre tilbygg/ombygginger	årsbev.	500	500	500	500	500	2 000
39015 Soltun ald.pensj. rehab./ombygging	årsbev.	200	200	200	200	200	800
39027 TABO, div. ombygginger	300	300	500	300	300	300	1 400
39043 Helsehuset, rehab. innemiljø	årsbev.	200	200	0	0	0	200
39065 Sikring av kommunale boliger	årsbev.	500	500	500	500	500	2 000
39069 Trygdeboliger, sprinkling (evt. røykvarslere)	0	2 350	2 350	0	0	0	2 350
49620 Ballbinger (kun budsjett)	650	0	0	500	500	0	1 000
49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	2 000	1 000	0	1 000	0	0	1 000
49633 Halfpipe Tananger u-skole	0	0	400	0	0	0	400
59527 Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	1 000	1 000	1 000	700	700	700	3 100
59606 Friområder/lekeplasser	årsbev.	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
59638 Maskiner, park og idrett mv.	3 320	0	0	800	0	800	1 600
59652 Turveg Hafrsfjord	6 000	3 000	7 000	10 000	14 000	0	31 000
59657 Sola stadion, løpebane + diverse	2 000	0	3 700	0	0	0	3 700
59658 Maskiner/tekn. utstyr idrettsanlegg	800	500	500	500	500	500	2 000
59662 Våganess kunstgressbane	0	6 000	1 752	0	0	0	1 752
Sum ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift			29 552	22 650	24 100	10 400	86 702
Herav prosjekter med årsbevilgning			11 600	8 100	8 100	8 100	35 900

Ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling

	Tidl. bev.	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
19016 Nytt rådhus trinn 1	1 000	6 000	0	25 000	75 000	43 000	143 000
19017 Tilrettel. universell utforming komm. bygg	årsbev.	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
19600 Intern prosjektledelse	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	9 600
19604 Erverv av areal	0	0	30 000	30 000	20 000	20 000	100 000
29003 Skadberg skole og flerbrukshall	61 000	38 500	105 000	30 000	0	0	135 000
29024 Sola u-skole innv./utv. rehab./utbygging	84 400	20 900	15 000	0	0	0	15 000
29026 Stangeland skole utvidelse/ombygging	12 000	-11 000	0	0	0	20 000	20 000
29044 Ressurscenteret Grannes skole, utvidelse	15 000	0	0	25 000	0	0	25 000
29045 Sola skole, arbeidsrom/møterom/lager/teknolab	0	0	0	9 000	0	0	9 000
29060 Grannes skole, ombygging	0	0	0	0	3 000	0	3 000
29061 Ny barnehage Myklebust	0	0	0	10 000	15 000	0	25 000
39050 Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.	0	0	8 000	0	0	0	8 000
39052 Ny sjukeheim Sola sentrum	1 000	0	0	0	30 000	210 000	240 000
39055 TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger	15 000	0	15 000	23 000	0	0	38 000
39059 Boligsos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger	22 500	15 000	10 000	0	0	10 000	20 000
39067 Byggepr. Myklebust felt A og B	0	67 000	60 000	0	0	0	60 000
59509 Solahallen, rehab. idrettshall	1 500	0	6 000	7 000	0	0	13 000
59656 Forvaltning eierandeler Jåsund/Myklebust	500	600	600	600	600	0	1 800
59660 Lysløype Ølbergskogen	0	0	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling			253 000	163 000	147 000	306 400	869 400
Herav prosjekter med årsbevilgning			1 000	1 000	1 000	1 000	4 000

Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VAR	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2011-2014
59021 V95 Utsk. eksist. vankummer	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
59026 Oppgradering utest. vann	400	400	400	400	400	1 600
59036 V02 Myklebustvegen	0	3 000	2 600	0	0	5 600
59101 A97 Rehab. pumpest.avløp	800	800	800	800	800	3 200
59102 A98 Tilskudd priv. stikkledninger	500	500	500	500	500	2 000
59114 A135 Tilstandsvurdering tiltak	1 000	500	500	500	1 000	2 500
59115 A154 Rafinerivegen (fra 12)	0	0	1 400	2 349	0	3 749
59116 A155 Vigdelsvegen	0	6 000	5 709	0	0	11 709
59206 R116 Renovasjon	1 307	250	250	250	250	1 000
59327 VA18 Bergjevegen (fra 12)	0	0	739	3 489	0	4 228
59335 VA111 Uforutsette tiltak	2 394	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
59350 VA7 Skibmannsvegen del 2	0	4 000	9 000	8 303	3 000	24 303
59351 VA56 Sandefeltet	5 000	0	5 500	3 559	0	9 059
59352 VA151 Sørkolnesvegen (fra 12)	0	0	0	1 000	1 008	2 008
59353 VA152 Kolnesvegen sør (fra 12)	0	0	0	3 000	3 952	6 952
59354 VA153 Kolnesvegen nord (fra 12)	0	0	0	2 200	3 524	5 724
59355 VA 06 Torkelsparken del 1	4 300	4 962	0	0	0	4 962
59356 Tiltak ved priv. utbyggingspr.	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
59901 P107 Biler / større maskiner	0	600	1 600	600	1 600	4 400
59902 P109 Div. maskiner, utrustning	150	200	150	0	150	500
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VAR	25 212	33 148	30 950	20 184	109 494	

Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VEG	Tidl. bev.	2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
59404 Gang-/sykkelvei fv379 Vigdelsv.	3 200	0	6 000	0	0	0	6 000
59406 Utskifting gatelyst, standardheving	årsbev.	700	500	500	500	500	2 000
59419 Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett)	20 680	-1 170	0	2 500	2 500	2 500	7 500
59425 Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak	årsbev.	2 500	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
59426 Gang-/sykkelvei Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	3 000	0	2 000	0	0	0	2 000
59430 Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss	1330		800	0	0	0	800
59436 Kommunale veger, datasystem for vedl.hold	600	230	230	230	230	230	920
59437 Småanlegg veger (busskur mv.)	350	700	700	700	700	700	2 800
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk VEG			11 230	4 930	4 930	4 930	26 020
Herav prosjekter med årsbevilgning			1 500	1 500	1 500	1 500	6 000

Ansvar: 52999 Inv. Areal							
59410 Trafikksikkerhetsplan, planlegging	6 447	500	500	500	500	500	2 000
59639 Nordjærenpakken, kommunal del	4 500	0	0	500	500	500	1 500
Sum ansvar: 52999 Inv. Areal			500	1 000	1 000	1 000	3 500

Brutto investeringer inkl VAR	324 694	228 928	211 680	346 714	1 112 016	
Brutto investeringer eks VAR	299 482	195 780	180 730	326 530	1 002 522	

Investeringsinntekter, øremerkede

Ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift							
49620 Ballbinger (kun budsjett)	-325	0	0	-250	-250	0	-500
49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	-1 000	-500	0	-500	0	0	-500
49633 Halfpipe Tananger u-skole	0	0	-200	0	0	0	-200
59527 Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	-300	-300	-300	-200	-200	-200	-900
59652 Turveg Hafrsfjord	-3 000	0	-700	-1 700	-1 700	0	-4 100
59657 Sola stadion, løpebane + diverse	-650	0	-1 233	0	0	0	-1 233
59662 Våganes kunstgressbane	0	-4 000	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift			-2 433	-2 650	-2 150	-200	-7 433

Ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling							
19016 Nytt rådhus trinn 1	0	0	0	0	0	-43 000	-43 000
19600 Intern prosjektleidelse	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-9 600
29003 Skadberg skole - flerbrukshall	0	0	-7 500	0	0	0	-7 500
39050 Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.	0	0	-3 200	0	0	0	-3 200
39052 Ny sjukeheim Sola sentrum	0	0	0	0	-29 000	-39 300	-68 300
39055 TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger	-4 500	0	-2 500	-2 700	0	0	-5 200
39059 Boligos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger	-6 500	-3 000	-2 000	0	0	-2 000	-4 000
39067 Byggepr. Myklebust felt A og B	0	-67 000	-60 000	0	0	0	-60 000
59509 Solahallen, rehab. idrettshall	-500	0	-2 000	-2 333	0	0	-4 333
59656 Forvaltning eierandeler Jåsund/Myklebust	-500	-600	-600	-600	-600	0	-1 800
59660 Lysløype Ølbergskogen	0	0	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling			-80 200	-8 033	-32 000	-86 700	-206 933

Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk							
59404	Gang-/sykkelvei fv379 Vigdelsv.	0	0	-4 600	0	0	-4 600
59426	Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	0	0	-3 000	0	0	-3 000
59430	Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss	-800	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk		0	0	-7 600	0	0	-7 600

Sum øremerkede investeringsinntekter **-90 233 -10 683 -34 150 -86 900 -221 966**

Mva-kompensasjon

Ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå		2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
19601	IKT-investering strategisk	-400	-400	-320	-320	-320	-1 360
29602	Datamaskiner/fornyng skoler	-300	-300	-300	-300	-300	-1 200
29614	Skadberg skole, instr./utstyr kulturskolelok. (fra 12)	0	0	-80	0	0	-80
39609	Inventar institusjoner	-80	-80	-80	-80	-80	-320
49029	Sola kulturhus, nytt scenegulv	-161	-161	0	0	0	-161
49617	Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr.	-40	-40	-40	-40	-60	-180
49631	Tananger bibliotek, inventar tilbygg	-50	-50	0	0	0	-50
49632	Utstyr Guffen lyd (fra 12)	0	0	-20	0	0	-20
Sum ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå		-1 031	-840	-740	-760	-760	-3 371

Ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift							
19001	Rådhus rehab.	-38	-38	-38	-38	-38	-152
29012	Skoler rehab.	-190	-190	-190	-190	-190	-760
29016	Barnehager rehab.	-190	-190	-133	-133	-133	-589
29018	Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø	-570	-570	-380	-380	-380	-1 710
29056	Skoler rehab. utemiljø	-570	-570	-190	-190	-190	-1 140
29062	SFO, mindre tilbygg/ombygginger	-95	-95	-95	-95	-95	-380
39015	Soltun ald.pensj. rehab./ombygging	-38	-38	-38	-38	-38	-152
39027	TABO, div. ombygginger	-95	-95	-57	-57	-57	-266
39043	Helsehuset, rehab. innemiljø	-38	-38	0	0	0	-38
39065	Sikring av kommunale boliger	-95	-95	-95	-95	-95	-380
39069	Trygdeboliger, sprinkling (evt. røykvarslere)	-446	-446	0	0	0	-446
49620	Ballbinger (kun budsjett)	0	0	-95	-95	0	-190
49623	Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	0	0	-200	0	0	-200
49633	Halfpipe Tananger u-skole	-76	-76	0	0	0	-76
59527	Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	-190	-190	-133	-133	-133	-589
59606	Frimeråder/lekeplasser	-380	-380	-380	-380	-380	-1 520
59638	Maskiner, park og idrett mv.	0	0	-160	0	-160	-320
59652	Turveg Hafsfjord	-1 330	-1 330	-1 900	-2 660	0	-5 890
59657	Sola stadion, løpebane + diverse	-703	-703	0	0	0	-703
59658	Maskiner/tekn. utstyr idrettsanlegg	-100	-100	-100	-100	-100	-400
59662	Våganes kunstgressbane	-333	-333	0	0	0	-333
Sum ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift		-5 477	-4 184	-4 584	-1 989	-16 234	

Ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling							
19016	Nytt rådhus trinn 1	0	0	-4 750	-14 250	-8 170	-27 170
19017	Tilrettel. universell utforming komm. bygg	-190	-190	-190	-190	-190	-760
29003	Skadberg skole, begge trinn	-19 950	-19 950	-5 700	0	0	-25 650
29024	Sola u-skole innv./utv. rehab./utbygging	-2 850	-2 850	0	0	0	-2 850
29026	Stangeland skole utvidelse/ombygging	0	0	0	0	-3 800	-3 800
29044	Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse	-4 750	0	-4 750	0	0	-4 750
29045	Sola skole, arbeidsrom/møterom/lager/teknolab	0	0	-1 710	0	0	-1 710
29060	Grannes skole, ombygging	-570	0	0	-570	0	-570
29061	Ny barnehage Myklebust	-1 900	0	-1 900	-2 850	0	-4 750
39050	Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.	-1 520	-1 520	0	0	0	-1 520
39052	Ny sjukeheim Sola sentrum	0	0	0	-5 700	-39 900	-45 600
39055	TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger	-2 850	-2 850	-4 370	0	0	-7 220
39059	Boligsos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger	-475	-475	0	0	-475	-950
59509	Solahallen, rehab. idrettshall	-1 140	-1 140	-1 330	0	0	-2 470
59660	Lysløype Ølbergskogen	0	0	0	0	0	0
Sum ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling		-28 975	-24 700	-23 560	-52 535	-129 770	

Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk		2010	2011	2012	2013	2014	2011-2014
59404	Gang-/sykkelvei fv379 Vigdelsv.	-1 140	-1 140	0	0	0	-1 140
59406	Utskifting gatelys, standardheving	-95	-95	-95	-95	-95	-380
59419	Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett)	0	0	-475	-475	-475	-1 425
59425	Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak	-190	-190	-190	-190	-190	-760
59426	Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	-380	-380	0	0	0	-380
59430	Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss	0	-152	0	0	0	-152
59436	Kommunale veger, datasystem for vedl.hold	-46	-46	-46	-46	-46	-184
59437	Småanlegg veger (busskur mv.)	-133	-133	-133	-133	-133	-532
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk		-2 136	-939	-939	-939	-939	-4 953

Ansvar: 52999 Inv. Areal

59410 Trafikksikkerhetsplan, planlegging

-95 -95 -95 -95 -95 -380

Sum ansvar: 52999 Inv. Areal**-95 -95 -95 -95 -380****MVA-kompensasjon****-37 714 -30 758 -29 918 -56 318 -154 708****Skattefinansierte investeringer**

Brutto investeringer eks VAR

299 482 195 780 180 730 326 530 1 002 522

Sum øremerkede investeringsinntekter

-90 233 -10 683 -34 150 -86 900 -221 966

MVA-kompensasjon

-37 714 -30 758 -29 918 -56 318 -154 708

Generelt finanseringsbehov**171 535 154 339 116 662 183 312 625 848****Avgiftsfinansierte investeringer**

Brutto investeringer VAR

25 212 33 148 30 950 20 184 109 494**Sum tidligere vedtatte investeringer****Brutto investeringsutgifter**

324 694 228 928 211 680 346 714 1 112 016

Sum øremerkede investeringsinntekter

-90 233 -10 683 -34 150 -86 900 -221 966

MVA-kompensasjon

-37 714 -30 758 -29 918 -56 318 -154 708

Generelt finanseringsbehov**196 747 187 487 147 612 203 496 735 342**

Aktuelle nye investeringsprosjekter

	2011	2012	2013	2014	Totalt
Rådmannsnivå					
Nye seter hovedsal	0	0	0	1 400 000	1 400 000
Belysning i foajé	0	0	420 000	0	420 000
Nye møbler i kafé og foajé	0	0	300 000	0	300 000
PA-anlegg i mediesal	0	245 000	0	0	245 000
AV-utstyr mediesal	0	215 000	0	0	215 000
Turnuseffektivisering, lisenser IKT-verktøy	500 000	0	0	0	500 000
Automatisert utlån	0	700 000	0	0	700 000
Web-tv, kommunestyremøter	130 000	0	0	0	130 000
Brutto foreslåtte nye investeringsprosjekter	630 000	1 160 000	720 000	1 400 000	3 910 000
MVA-kompensasjon	-126 000	-232 000	-144 000	-280 000	-782 000
Øremerket finansiering	0	0	0	0	0
Generelt finansieringsbehov	504 000	928 000	576 000	1 120 000	3 128 000
Eiendomsdrift					
Rehab. 94-bygget Sola sykehjem	400 000	400 000	400 000	400 000	1 600 000
Skatebane Åsenhallen	500 000	0	0	0	500 000
Utvildelse av parkeringsplass Tananger ungdomsskole	0	0	300 000	0	300 000
Rehab. ventilasjon/varme idrettshallen Grannes skole	0	540 000	0	0	540 000
Nye lysarmatur i idrett/svømmehall Dysjalandshallen	0	0	0	600 000	600 000
Nytt parkettgulv Tananger ungdomsskole	0	700 000	0	0	700 000
Nedgravde avfallscontainere	600 000	0	600 000	0	1 200 000
Oppgradering og tilpasning av boliger	300 000	300 000	300 000	300 000	1 200 000
Klubbhus i Hålandsmarka	0	0	0	0	0
Sørnes badeplass toaletter	0	0	0	200 000	200 000
Parkering Skiftesvik	0	200 000	0	0	200 000
Ridesti Hålandsmarka	125 000	0	0	0	125 000
Nordsjøruten Hellestø-Sele, turvei	0	0	0	3 000 000	3 000 000
Åsensv. 96, ombygg. to boliger	200 000	0	0	0	200 000
Tjelta kunstgressbane	0	5 200 000	0	0	5 200 000
Sykesignalanlegg, Sola sykehjem	350 000	0	0	0	350 000
Sandehagen, ombygg. kjeller	0	0	0	0	0
Utskifting el-tavler Dysjalandshallen	500 000	0	0	0	500 000
Ny varmepumpe Håland skole	400 000	0	0	0	400 000
Ny varmepumpe Haga skole	0	200 000	0	0	200 000
Ny varmepumpe Tananger ungdomsskole	350 000	0	0	0	350 000
Nytt flomlys Sola stadion	500 000	0	0	0	500 000
Ny bil sentralidrettsanlegget	300 000	0	0	0	300 000
Ny bil Tanangerhallen	0	300 000	0	0	300 000
Ølbergskogen sør	0	500 000	0	0	500 000
Brutto foreslåtte nye investeringsprosjekter	4 525 000	8 340 000	1 600 000	4 500 000	18 965 000
MVA-kompensasjon	-889 000	-1 590 000	-304 000	-861 000	-3 644 000
Øremerket finansiering	-365 000	-3 430 000	0	-265 000	-4 060 000
Generelt finansieringsbehov	3 271 000	3 320 000	1 296 000	3 374 000	11 261 000

	2011	2012	2013	2014	Totalt
Eiendomsutvikling					
Sola skole, nye klasserom	0	0	0	0	0
Sola skole, utvidelser - klasserom, administrasjon, SFO	0	500 000	12 000 000	12 000 000	24 500 000
Håland skole, nye klasserom	0		4 000 000	5 500 000	9 500 000
Haga skole, nytt klasserom	0	9 600 000	0	0	9 600 000
Haga skole, ny SFO	0	0	9 000 000	0	9 000 000
Lagerbygg på Joa	0	0	5 000 000	0	5 000 000
Pers.base, omsorgsboliger TABO	0	400 000	0	0	400 000
Åsenhallen A, tribuner, kontorer	0	6 600 000	0	0	6 600 000
Aktivitetshus Tananger og Sola	500 000	0	0	0	500 000
Skoletomt Jåsund	30 000 000	0	0	0	30 000 000
Sola kulturhus, rehabilitering	0	2 000 000	0	0	2 000 000
Ungdomssenter Tananger	1 200 000	0	0	0	1 200 000
Brannsikring kulturhuset	4 300 000	0	0	0	4 300 000
Påbygg Tananger helsehus	0	0	0	2 000 000	2 000 000
Trafikkløsning Røyneberg skole	2 700 000	0	0	0	2 700 000
Brutto foreslåtte nye investeringsprosjekter	38 700 000	19 100 000	30 000 000	19 500 000	107 300 000
MVA-kompensasjon	-1 653 000	-3 629 000	-5 700 000	-3 705 000	-14 687 000
Øremerket finansiering	0	-1 600 000	0	0	-1 600 000
Generelt finansieringsbehov	37 047 000	13 871 000	24 300 000	15 795 000	91 013 000
Kommunalteknikk, kommunale veger					
Ossbergvegen, trafikkisikringsgjerde	500 000	0	0	0	500 000
Forusbeen, GS-veg	350 000	0	0	0	350 000
Ljosheimfeltet, ny adkomstveg	1 500 000	0	0	0	1 500 000
Sandsletta, Ledegjerde, gangfelt, skilting	120 000	0	0	0	120 000
Brutto foreslåtte nye investeringsprosjekter	2 470 000	0	0	0	2 470 000
MVA-kompensasjon	-469 000	0	0	0	-469 000
Øremerket finansiering	-532 000	0	0	0	-532 000
Generelt finansieringsbehov	1 469 000	0	0	0	1 469 000
Kommunalteknikk, VAR					
VA55 Fjordveien/Skiljåberget	6 446 000	2 000 000	0	0	8 446 000
VA Ljosheimvegen/Ljosheimkroken	2 000 000	0	0	0	2 000 000
VA40 Grotnes nord	0	0	0	9 185 000	9 185 000
VA42 Grotnes sør	0	0	0	5 129 000	5 129 000
Avgiftsfinansierte investeringer	8 446 000	2 000 000	-	14 314 000	24 760 000
Brutto foreslåtte nye investeringer	54 771 000	30 600 000	32 320 000	39 714 000	157 405 000
Brutto avgiftsfinansierte investeringer	8 446 000	2 000 000	0	14 314 000	24 760 000
Brutto skattefinansierte investeringer	46 325 000	28 600 000	32 320 000	25 400 000	132 645 000
MVA-kompensasjon	-3 137 000	-5 451 000	-6 148 000	-4 846 000	-19 582 000
Øremerket finansiering	-897 000	-5 030 000	0	-265 000	-6 192 000
Generelt finansieringsbehov alle aktuelle nye investeringer	50 737 000	20 119 000	26 172 000	34 603 000	131 631 000

VEDELEGG 2: Aktuelle nye tiltak i drift - rådmannens anbefaling	Årsverk 2011	Årsverk totalt	2011	2012	2013	2014	Sum
RÅDMANNSNIVÅ							
Rådmannsgruppe: Ungdomskontrakt	1	1	575 000	575 000	575 000	575 000	2 300 000
Team IKT: 50% stilling konsulent/tekniker	0,5	0,5	260 000	260 000	260 000	260 000	1 040 000
Fagstab oppvekst: Barnehage - IKT, driftsmidler	0	0	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
Videreutdanning lærere, utløser tilsvarende økt innsats fra stat	0	0	200 000	200 000	200 000	200 000	800 000
Fagstab levekår: Bestillerkontor - konsulentstilling, økt saksomfang-/kompleksitet mv.	1	1	600 000	600 000	600 000	600 000	2 400 000
Fagstab kultur og samfunnsutvikling: Jærmuseet, museumspedagog 100%	1	1	700 000	700 000	700 000	700 000	2 800 000
Sum rådmannsnivå	3,5	3,5	2 535 000	2 535 000	2 535 000	2 535 000	10 140 000
TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST							
Grunnskoler: Oppstart av Skadberg skole, antatte mer-/demografikostnader i sektoren	-	-	500 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	9 500 000
Barnehager: Nye barnehageplasser i kommunale og private barnehager	-	-	6 000 000	12 000 000	18 000 000	24 000 000	60 000 000
Helsestasjon: Helsesøsterstilling	1	1	550 000	550 000	550 000	550 000	2 200 000
Barnevern: Opprettelse av stillinger basert på søknad til fylkesmannen	2	2	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000	4 400 000
- Øremerket tilskudd (stillingsopprettelse forutsetter tilsagn)	0	0	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000	-4 400 000
Sum tjenesteområdet oppvekst:	3	3	7 050 000	14 550 000	21 550 000	28 550 000	71 700 000
TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR							
Nye plasser med heldøgnsomsorg: Påbygg TABO, bemanning	0	19	-	-	4 500 000	9 000 000	13 500 000
Hjemmebaserte tjenester: Økt grunnbemanning hjemmebaserte tjenester, delårseffekt (1/2)	4	8	1 000 000	2 000 000	3 000 000	4 000 000	10 000 000
Miljøtjenesten: Bemanning nye omsorgsboliger (parallell omstilling?)	0	16	-	2 000 000	4 000 000	8 000 000	14 000 000
Psykisk helsearbeid: Bokollektiv, 4 årsverk	0	4	-	2 100 000	2 100 000	2 100 000	6 300 000
Fysio-/ergoterapi: Fysio- og/eller ergoterapitjenesten, styrket bemanning	1	1	550 000	550 000	550 000	550 000	2 200 000
NAV - Sosiale tjenester: Økt bemanning	1	1	260 000	520 000	520 000	520 000	1 820 000
Sum tjenesteområde levekår	6	49	1 810 000	7 170 000	14 670 000	24 170 000	47 820 000
TJENESTEOMRÅDE KULTUR OG SAMFUNNSUTVIKLING							
Fritid: Styrking av støttekontaktordningen	-	-	700 000	1 100 000	1 700 000	2 600 000	6 100 000
Biblioteket: Automatisert utlån, driftsutgifter knyttet til investering	0	0	-	40 000	40 000	40 000	120 000
Eiendomsdrift: Økte driftsutgifter som følge av investeringer	-	-	500 000	1 000 000	1 500 000	2 000 000	5 000 000
Boligkonsulent - stillingen omdisponeres fra andre oppgaver	1	1	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Klima-/miljø-/energirådgiver - stillingen omdisponeres	1	1	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
Vedlikehold av kommunale bygninger	0	0	-	650 000	1 300 000	1 950 000	3 900 000
Sum tjenesteområde kultur og samfunnsutvikling	2	2	1 400 000	2 990 000	4 740 000	6 790 000	15 920 000
TOTAL SUM	14,5	57,5	12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000	145 580 000
Kontrollsum	14,5	57,5	12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000	
Herav nye barnehageplasser			6 000 000	12 000 000	18 000 000	24 000 000	
Sum tiltak ekskl. nye barnehageplasser			6 795 000	15 245 000	25 495 000	38 045 000	

Vedlegg 3

VAR, gebyrsatser -forslag

1 Årsgebyr vann 2011:

Årsgebyr vann 2011 Alle priser er ekskl. mva.	2010	% endring 2010- 2011	2011	2012	2013	2014
Årsgebyr vann stipulert, 0-75 m2 leie-areal, beregnende mengde 150 m ³ /år	960	+ 4,7	1005	1050	1100	1155
Årsgebyr vann stipulert, 75-150 m2 leie-areal, beregnende mengde 300 m ³ /år	1920	+ 4,7	2010	2100	2205	2310
Årsgebyr vann stipulert 150-200 m2 leie-areal, beregnende mengde 400 m ³ /år	2560	+ 4,7	2680	2800	2940	3080
Årsgebyr vann stipulert, 200-250 m2 leie-areal, beregnende mengde 500 m ³ /år	3200	+ 4,7	3350	3500	3675	3850
Årsgebyr vann stipulert, 250-300 m2 leie-areal, beregnende mengde 600 m ³ /år	3840	+ 4,7	4020	4200	4410	4620
Vannpris i kr/m ³	6,40	+ 4,7	6,70	7,00	7,35	7,7

Leieprisen på vannmålere økes med 5 %.

2 Årsgebyr avløp 2011:

Årsgebyr avløp 2011 Alle priser er ekskl. mva.	2010	% endring 2010- 2011	2011	2012	2013	2014
Årsgebyr avløp stipulert, 0-75 m2 leie-areal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1200	+ 11,2	1335	1485	1650	1800
Årsgebyr avløp stipulert, 75-150 m2 leie-areal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2400	+ 11,2	2670	2970	3300	3600
Årsgebyr avløp stipulert 150-200 m2 leie-areal, beregnende mengde 400 m ³ /år	3200	+ 11,2	3560	3960	4400	4800
Årsgebyr avløp stipulert 200-250 m2 leie-areal, beregnende mengde 500 m ³ /år	4000	+ 11,2	4450	4950	5500	6000
Årsgebyr avløp stipulert 250-300 m2 leie-areal, beregnende mengde 600 m ³ /år	4800	+ 11,2	5340	5940	6600	7200
Avløpspris i kr/m ³	8,00	+ 11,2	8,90	9,90	11,00	12,00

3 Årsgebyr slamtømming 2011:

Årsgebyr slamtømming 2011 Alle priser er ekskl. mva.	2010	% endring 2010-2011	2011
Slamavskillere 0-4 m ³ , en tømming hvert 2. år	548	+ 11,2	609
Slamavskillere 4-7 m ³ , en tømming hvert 2. år	918	+ 11,2	1021
Slamavskillere 7-9,5 m ³ en tømming hvert 2. år	1242	+ 11,2	1381
Tillegg pr. m ³ for slamavskiller utover 9,5 m ³	269	+ 11,2	299

4 Tilknytingsgebyr bolig- og fritidsbygg 2011:

Leieareal benyttes for beregning av areal for bolig- og fritidsbygg.

Tilknytingsgebyr 2011 for bolig- og fritidsbygg. Alle priser er ekskl. mva. av kr 100,-	Vann 2010	Vann 2011	Vann % endring 2010- 2011	Avløp 2010	Avløp 2011	Avløp % endring 2010- 2011
Tilknytingsgebyr, 0-120 m ² leieareal	3831	4011	+4,7	18274	19188	+ 5
Tilknytingsgebyr 120-170 m ² leieareal	5427	5682	+4,7	25889	27183	+ 5
Tilknytingsgebyr 170-220 m ² leieareal	7024	7354	+4,7	33503	35178	+ 5
Tilknytingsgebyr 220-270 m ² leieareal	8620	9025	+4,7	41117	43172	+ 5
osv. i klasser på 50 m ² leieareal						
Tilknytingsgebyr pr. m²	31,90	33,50	+4,7	152,30	159,90	+ 5
I felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging) gjelder:						
Tilknytingsgebyr i felt eller område:		100			100	

Sola kommunestyre har den 10.12.92 k.sak 242/92, vedtatt at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning, skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr. m².

5 Tilknytingsgebyr næringsbygg 2011:

Bruksareal (BRA) benyttes for beregning av areal for næringsbygg.

Tilknytingsgebyr 2009 for næringsbygg. Alle priser er ekskl. mva av kr 100,-	Vann 2010	Vann 2011	Vann % endring 2010- 2011	Avløp 2010	Avløp 2011	Avløp % endring 2010- 2011
Tilknytingsgebyr, 0-120 m ² leieareal	3831	4011	+4,7	18274	19188	+ 5
Tilknytingsgebyr 120-170 m ² BRA	5427	5682	+4,7	25889	27183	+ 5
Tilknytingsgebyr 120-170 m ² BRA l	7024	7354	+4,7	33503	35178	+ 5
Tilknytingsgebyr 170-220 m ² BRA	8620	9025	+4,7	41117	43172	+ 5
Tilknytingsgebyr 220-270 m ² BRA						
Tilknytingsgebyr pr. m²	31,90	33,50	+4,7	152,30	159,90	+ 5
I felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging) gjelder:						
Tilknytingsgebyr i felt eller område:	100	100		100	100	

Sola kommunestyre har den 10.12.92 k.sak 242/92, vedtatt at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning, skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr. m².

6 Renovasjonsgebyr 2011, hyttekunder:

Hyttetekunder 2011	Tømming	2010 Pris ekskl. mva	2011 Pris ekskl. mva	% endring 2010-2011
Fastpris pr. abonnent (NB! alle abonnenter må betale dette gebyr).		204	210	+ 2,9
Andel restavfall i felles container/beholder/nedgravde systemer				
*) Tømming i perioden april – september	2. hver uke *)	683	720	+ 5,4

7 Renovasjonsgebyr 2011, husholdningskunder:

Husholdningskunder 2011	Tømming	2010 Pris ekskl. mva	2011 Pris ekskl. mva.	% endring 2010- 2011
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr 120 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk- og papirbeholder eller nedgravde beholdere. Alle abonnenter må som minimum ha standardabonnement, eventuelt gå sammen om å dele på et standardabonnement. Deling av standardabonnement gjelder ikke for nedgravde avfallssystemer.	2. / 4. hver uke	2 111	2 150	+ 1,9
Fastpris pr. abonnent (NB! alle abonnenter må betale dette gebyr).		204	210	
Valgfrie beholderstørrelser / abonnement / tjenester:				
Restavfall 120 liter beholder	2. hver uke	836	850	
Restavfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 433	1 480	
Restavfall 660 liter beholder	2. hver uke	3 419	3 540	
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	336	340	
Papiravfall 240 liter beholder	4. hver uke	488	505	
Papiravfall 660 liter beholder	4. hver uke	1 164	1 210	
Våtorganisk avfall 140 liter beholder	2. hver uke	735	750	
Våtorganisk avfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 198	1 240	
Nedgravde avfallssystemer	når full	750	900	
Kompostbinge, leie pr. år		289	289	

Bytte av beholdere pr. gang		153	160	
Strø til kompostbeholdere, pr. sekk		75	75	
Henting og tilbakesetting av beholdere pr. år. Behov må dokumenteres, og blir vurdert etter søknad		0	0	
1 ekstrasekk inkl. tømming og deponering. Sekken fjernes samtidig som avfallsfraksjonen tømmes.		40	40	
75 stk. bioposer 37x39 cm		20	20	
25 stk. bioposer 43x45 cm		20	20	
10 stk. biosekker 140 liter		55	55	
10 stk. biosekker 240 liter		75	75	

Vedlegg 4
Budsjettskjema 1A - drift

	Regnskap 2009	Budsjett 2010 opprinnelig	Budsjett 2010 m/endringer	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Skatt på inntekt og formue	662 687 828	766 000 000	746 000 000	684 000 000	701 000 000	719 000 000	737 000 000
Ordinært rammetilskudd	64 879 831	23 400 000	35 900 000	313 000 000	321 000 000	332 000 000	342 000 000
Skatt på eiendom	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
1 Andre generelle statstilskudd	13 171 801	17 500 000	17 500 000	18 000 000	22 000 000	23 000 000	24 000 000
Sum frie disponible inntekter	740 739 460	806 900 000	799 400 000	1 015 000 000	1 044 000 000	1 074 000 000	1 103 000 000
2 Renteinntekter og utbytte	68 765 055	48 966 000	47 549 000	50 066 000	52 066 000	52 066 000	52 066 000
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	26 269 190	27 137 000	24 137 000	31 800 000	42 500 000	50 000 000	56 000 000
Avdrag på lån	30 600 000	29 800 000	29 800 000	33 000 000	39 500 000	44 500 000	48 200 000
Netto finansinnt./utg.	11 895 865	-7 971 000	-6 388 000	-14 734 000	-29 934 000	-42 434 000	-52 134 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	8 264 069	0	0	7 443 000	0	0	2 459 000
Til bundne avsetninger	3 446 567	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	2 289 744	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	25 059 992	97 000	21 095 000	0	942 000	2 527 000	0
Bruk av bundne avsetninger	7 447 156	6 266 000	6 266 000	2 104 000	4 433 000	3 662 000	2 930 000
Netto avsetninger	23 086 256	6 363 000	27 361 000	-5 339 000	5 375 000	6 189 000	471 000
3 Overført til investeringsbudsjettet	55 396 641	45 403 000	49 153 000	25 851 000	31 209 000	41 066 000	76 164 000
Til fordeling drift	720 324 940	759 889 000	771 220 000	969 076 000	988 232 000	996 689 000	975 173 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	720 324 940	759 889 000	771 220 000	956 281 000	960 987 000	953 194 000	913 128 000
Mer/mindreforbruk/til disposisjon	0	0	0	12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000
1 Kompensasjonstilskudd (renter og avdrag) fra Husbank, integreringstilskudd flyktninger							
2 Inklusiv refusjon av kapitalutgifter fra KF Sola Storkjøkken							
3 Herav momskompensasjon fra anskaffelser i investeringsregnskapet		25 403 000	29 153 000	40 851 000	36 209 000	36 066 000	61 164 000
3 Herav overføringer fra drift til investeringer ekskl. momskompensasjon		20 000 000	20 000 000	-15 000 000	-5 000 000	5 000 000	15 000 000

Tall i hele tusen

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Politisk nivå						
Utgifter	14 092	15 122	14 122	14 922	14 122	-6,6 %
Inntekter	0	0	0	0	0	-
Sum politisk nivå	14 092	15 122	14 122	14 922	14 122	-6,6 %
 Rådmannsnivå med staber						
Utgifter	300 813	299 410	298 569	292 269	280 169	-6,4 %
Inntekter	-175 334	-80 717	-80 374	-80 186	-80 342	0,5 %
Sum rådmannsnivå med staber	125 479	218 693	218 195	212 083	199 827	-8,6 %
 Tjenesteområde oppvekst						
Utgifter	369 244	391 987	391 987	391 987	391 987	0,0 %
Inntekter	-95 497	-33 219	-33 219	-33 219	-33 219	0,0 %
Sum oppvekst	273 747	358 768	358 768	358 768	358 768	0,0 %
 Tjenesteområde levekår						
Utgifter	276 587	298 429	298 170	298 170	298 170	-0,1 %
Inntekter	-18 023	-19 750	-19 750	-19 750	-19 750	0,0 %
Sum levekår	258 564	278 679	278 420	278 420	278 420	-0,1 %
 Tjenesteområde kultur og samfunnsutvikling						
Utgifter	216 889	235 084	240 626	244 769	249 302	6,0 %
Inntekter	-138 615	-159 106	-158 837	-163 125	-192 300	-20,9 %
Sum kultur og samfunnsutvikling	78 274	75 978	81 789	81 644	57 002	-25,0 %
 Fordelte utgifter						
Utgifter	18 415	21 369	21 369	21 369	21 369	0,0 %
Inntekter	0	0	0	0	0	-
Sum fordelte utgifter	18 415	21 369	21 369	21 369	21 369	0,0 %
 Totalt						
Sum utgifter	1 196 040	1 261 401	1 264 843	1 263 486	1 255 119	-0,5 %
Sum inntekter	-427 469	-292 792	-292 180	-296 280	-325 611	-11,2 %
Totalsum	768 571	968 609	972 663	967 206	929 508	-4,0 %
 <i>Trekkes fra:</i>						
VAR-sektorens andel av kapitalkostnader	14 948	14 432	16 109	17 674	19 310	33,8 %
Netto bundne fondsavsetninger	-6 266	-2 104	-4 433	-3 662	-2 930	-39,3 %
Til fordeling drift, jf skjema 1A	759 889	956 281	960 987	953 194	913 128	-4,5 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
POLITISK NIVÅ							
Funksjon:	100 Politisk styring						
	Utgifter	11 328	12 264	11 264	12 064	11 264	-8,2 %
	Sum funksjon: 100 Politisk styring	11 328	12 264	11 264	12 064	11 264	-8,2 %
Funksjon:	120 Administrasjon						
	Utgifter	2 508	2 596	2 596	2 596	2 596	0,0 %
	Sum funksjon: 120 Administrasjon	2 508	2 596	2 596	2 596	2 596	0,0 %
Funksjon:	180 Diverse fellesutgifter						
	Utgifter	256	262	262	262	262	0,0 %
	Sum funksjon: 180 Diverse fellesutgifter	256	262	262	262	262	0,0 %
	Sum Politisk nivå	14 092	15 122	14 122	14 922	14 122	-6,6 %
RÅDMANNSNIVÅ MED STABER							
Funksjon:	100 Politisk styring						
	Inntekter	0	-26	0	0	0	100,0 %
	Sum funksjon: 100 Politisk styring	0	-26	0	0	0	100,0 %
Funksjon:	110 Kontroll og revisjon						
	Utgifter	1 120	1 126	1 126	1 126	1 126	0,0 %
	Sum funksjon: 110 Kontroll og revisjon	1 120	1 126	1 126	1 126	1 126	0,0 %
Funksjon:	120 Administrasjon						
	Utgifter	85 424	74 212	75 212	76 112	77 012	3,8 %
	Inntekter	-3 029	-2 116	-1 778	-1 778	-1 778	16,0 %
	Sum funksjon: 120 Administrasjon	82 395	72 096	73 434	74 334	75 234	4,4 %
Funksjon:	130 Administrasjonslokaler						
	Inntekter	0	0	0	0	-280	0,0 %
	Sum funksjon: 130 Administrasjonslokaler	0	0	0	0	-280	0,0 %
Funksjon:	180 Diverse fellesutgifter						
	Utgifter	125	129	129	129	129	0,0 %
	Sum funksjon: 180 Diverse fellesutgifter	125	129	129	129	129	0,0 %
Funksjon:	190 Interne serviceenheter						
	Utgifter	19 820	21 360	21 360	21 360	21 360	0,0 %
	Inntekter	-19 820	-21 360	-21 360	-21 360	-21 360	0,0 %
	Sum funksjon: 190 Interne serviceenheter	0	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	93 187	128 209	130 568	133 568	136 568	6,5 %
	Inntekter	-109 461	-23 981	-23 981	-23 981	-23 981	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	-16 274	104 228	106 587	109 587	112 587	8,0 %
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	18 252	19 828	19 828	19 828	19 828	0,0 %
	Inntekter	-2 584	-2 469	-2 469	-2 469	-2 469	0,0 %
	Sum funksjon: 202 Grunnskole	15 668	17 359	17 359	17 359	17 359	0,0 %
Funksjon:	211 Styrket tilbud til førskolebarn						
	Utgifter	10 745	2 260	2 260	2 260	2 260	0,0 %
	Inntekter	-4 900	-618	-618	-618	-618	0,0 %
	Sum funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn	5 845	1 642	1 642	1 642	1 642	0,0 %
Funksjon:	215 Skolefritidstilbud						
	Utgifter	4 805	4 949	4 949	4 949	4 949	0,0 %
	Sum funksjon: 215 Skolefritidstilbud	4 805	4 949	4 949	4 949	4 949	0,0 %
Funksjon:	221 Førskolelokaler og skyss						
	Utgifter	200	204	204	204	204	0,0 %
	Sum funksjon: 221 Førskolelokaler og skyss	200	204	204	204	204	0,0 %
Funksjon:	222 Skolelokaler						
	Utgifter	2 200	0	0	0	0	0,0 %
	Inntekter	0	0	-80	0	0	0,0 %
	Sum funksjon: 222 Skolelokaler	2 200	0	-80	0	0	0,0 %
Funksjon:	223 Skoleskyss						
	Utgifter	1 752	1 850	1 850	1 850	1 850	0,0 %
	Sum funksjon: 223 Skoleskyss	1 752	1 850	1 850	1 850	1 850	0,0 %
Funksjon:	231 Aktivitetstilbud barn og unge						
	Utgifter	307	316	316	316	316	0,0 %
	Inntekter	-90	-93	-113	-93	-93	0,0 %
	Sum funksjon: 231 Aktivitetstilbud barn og unge	217	223	203	223	223	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Funksjon: 232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenere						
Utgifter	622	649	649	649	649	0,0 %
Sum funksjon: 232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenere	622	649	649	649	649	0,0 %
Funksjon: 233 Annet forebyggende helsearbeid						
Utgifter	2 544	3 845	3 845	3 845	3 845	0,0 %
Inntekter	-300	-500	-500	-500	-500	0,0 %
Sum funksjon: 233 Annet forebyggende helsearbeid	2 244	3 345	3 345	3 345	3 345	0,0 %
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	4 155	4 246	4 246	4 246	4 246	0,0 %
Inntekter	-175	-180	-180	-180	-180	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	3 980	4 066	4 066	4 066	4 066	0,0 %
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	11 777	13 917	13 917	13 917	13 917	0,0 %
Inntekter	-1 562	-1 280	-1 280	-1 280	-1 280	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	10 215	12 637	12 637	12 637	12 637	0,0 %
Funksjon: 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.						
Utgifter	3 655	3 592	3 592	3 592	3 592	0,0 %
Sum funksjon: 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	3 655	3 592	3 592	3 592	3 592	0,0 %
Funksjon: 243 Tilbud til personer med rusproblemer						
Utgifter	134	137	137	137	137	0,0 %
Sum funksjon: 243 Tilbud til personer med rusproblemer	134	137	137	137	137	0,0 %
Funksjon: 244 Barneverntjeneste						
Utgifter	409	450	450	450	450	0,0 %
Sum funksjon: 244 Barneverntjeneste	409	450	450	450	450	0,0 %
Funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.						
Utgifter	2 827	2 847	2 847	2 847	2 847	0,0 %
Inntekter	-12 784	-10 710	-10 610	-10 610	-10 610	0,9 %
Sum funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.	-9 957	-7 863	-7 763	-7 763	-7 763	1,3 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	7 069	8 151	8 151	8 151	8 151	0,0 %
Inntekter	-18 684	-15 109	-15 109	-15 109	-15 109	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	-11 615	-6 958	-6 958	-6 958	-6 958	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	2 162	2 302	2 302	2 302	2 302	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	2 162	2 302	2 302	2 302	2 302	0,0 %
Funksjon: 325 Tilrettel. og bistand for næringslivet						
Utgifter	1 315	1 434	1 434	1 434	1 434	0,0 %
Sum funksjon: 325 Tilrettel. og bistand for næringslivet	1 315	1 434	1 434	1 434	1 434	0,0 %
Funksjon: 333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.						
Utgifter	0	0	6 000	6 000	0	0,0 %
Sum funksjon: 333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.	0	0	6 000	6 000	0	0,0 %
Funksjon: 338 Forebygging av branner og andre ulykker						
Utgifter	1 000	1 100	1 100	1 100	1 100	0,0 %
Inntekter	-1 000	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100	0,0 %
Sum funksjon: 338 Forebygging av branner og andre ulykker	0	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon: 339 Beredskap mot branner og andre ulykker						
Utgifter	12 170	13 275	13 275	13 275	13 275	0,0 %
Inntekter	-290	-299	-299	-299	-299	0,0 %
Sum funksjon: 339 Beredskap mot branner og andre ulykker	11 880	12 976	12 976	12 976	12 976	0,0 %
Funksjon: 365 Kultuminnevern						
Utgifter	39	39	39	39	39	0,0 %
Sum funksjon: 365 Kultuminnevern	39	39	39	39	39	0,0 %
Funksjon: 370 Bibliotek						
Inntekter	0	-50	-140	0	0	100,0 %
Sum funksjon: 370 Bibliotek	0	-50	-140	0	0	100,0 %
Funksjon: 375 Muséer						
Utgifter	794	468	468	468	468	0,0 %
Sum funksjon: 375 Muséer	794	468	468	468	468	0,0 %
Funksjon: 377 Kunstformidling						
Utgifter	175	177	177	177	177	0,0 %
Inntekter	-33	-33	-33	-33	-33	0,0 %
Sum funksjon: 377 Kunstformidling	142	144	144	144	144	0,0 %
Funksjon: 380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg						
Utgifter	2 742	2 663	2 663	2 663	2 663	0,0 %
Sum funksjon: 380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg	2 742	2 663	2 663	2 663	2 663	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Funksjon:	381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg						
	Utgifter	1 500	1 800	1 600	1 400	1 400	-22,2 %
	Sum funksjon: 381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg	1 500	1 800	1 600	1 400	1 400	-22,2 %
Funksjon:	383 Musikk- og kulturskoler						
	Inntekter	-40	-40	-40	-40	-60	-50,0 %
	Sum funksjon: 383 Musikk- og kulturskoler	-40	-40	-40	-40	-60	-50,0 %
Funksjon:	385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg						
	Utgifter	1 897	1 735	1 735	1 735	1 735	0,0 %
	Inntekter	-2	-2	-2	-2	-2	0,0 %
	Sum funksjon: 385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	1 895	1 733	1 733	1 733	1 733	0,0 %
Funksjon:	386 Kommunale kulturbygg						
	Inntekter	0	-161	-92	-144	0	100,0 %
	Sum funksjon: 386 Kommunale kulturbygg	0	-161	-92	-144	0	100,0 %
Funksjon:	390 Den norske kirke						
	Utgifter	11 200	11 500	11 500	11 500	11 500	0,0 %
	Inntekter	-580	-590	-590	-590	-590	0,0 %
	Sum funksjon: 390 Den norske kirke	10 620	10 910	10 910	10 910	10 910	0,0 %
Funksjon:	392 Andre religiøse formål						
	Utgifter	1 240	1 640	1 640	1 640	1 640	0,0 %
	Sum funksjon: 392 Andre religiøse formål	1 240	1 640	1 640	1 640	1 640	0,0 %
Funksjon:	999 Kutt (ikke Kostra-funksjon)						
	Utgifter	-6 550	-31 000	-41 000	-51 000	-61 000	-96,8 %
	Sum funksjon: 999 Kutt (ikke Kostra-funksjon)	-6 550	-31 000	-41 000	-51 000	-61 000	-96,8 %
	Sum Rådmannsnivå med staber	125 479	218 693	218 195	212 083	199 827	-8,6 %

TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST

Virksomhet:	201 Haga skole						
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	20 627	22 721	22 721	22 721	22 721	0,0 %
	Sum funksjon: 202 Grunnskole	20 627	22 721	22 721	22 721	22 721	0,0 %
	Sum virksomhet: 201 Haga skole	20 627	22 721	22 721	22 721	22 721	0,0 %
Virksomhet:	202 Sola skole						
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	8 473	8 341	8 341	8 341	8 341	0,0 %
	Sum funksjon: 202 Grunnskole	8 473	8 341	8 341	8 341	8 341	0,0 %
Funksjon:	215 Skolefritidstilbud						
	Utgifter	718	909	909	909	909	0,0 %
	Inntekter	-544	-713	-713	-713	-713	0,0 %
	Sum funksjon: 215 Skolefritidstilbud	174	196	196	196	196	0,0 %
	Sum virksomhet: 202 Sola skole	8 647	8 537	8 537	8 537	8 537	0,0 %
Virksomhet:	203 Røyneberg skole						
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	15 756	16 915	16 915	16 915	16 915	0,0 %
	Inntekter	-175	-180	-180	-180	-180	0,0 %
	Sum funksjon: 202 Grunnskole	15 581	16 735	16 735	16 735	16 735	0,0 %
	Sum virksomhet: 203 Røyneberg skole	15 581	16 735	16 735	16 735	16 735	0,0 %
Virksomhet:	204 Stangeland skole						
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	18 032	19 552	19 552	19 552	19 552	0,0 %
	Sum funksjon: 202 Grunnskole	18 032	19 552	19 552	19 552	19 552	0,0 %
Funksjon:	215 Skolefritidstilbud						
	Utgifter	2 268	2 269	2 269	2 269	2 269	0,0 %
	Inntekter	-2 104	-2 167	-2 167	-2 167	-2 167	0,0 %
	Sum funksjon: 215 Skolefritidstilbud	164	102	102	102	102	0,0 %
	Sum virksomhet: 204 Stangeland skole	18 196	19 654	19 654	19 654	19 654	0,0 %
Virksomhet:	205 Håland skole						
Funksjon:	202 Grunnskole						
	Utgifter	11 991	13 372	13 372	13 372	13 372	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Sum funksjon: 202 Grunnskole	11 991	13 372	13 372	13 372	13 372	0,0 %
Sum virksomhet: 205 Håland skole	11 991	13 372	13 372	13 372	13 372	0,0 %
Virksomhet: 206 Dysjaland skole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	19 444	21 148	21 148	21 148	21 148	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	19 444	21 148	21 148	21 148	21 148	0,0 %
Sum virksomhet: 206 Dysjaland skole	19 444	21 148	21 148	21 148	21 148	0,0 %
Virksomhet: 207 Grannes skole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	20 046	21 393	21 393	21 393	21 393	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	20 046	21 393	21 393	21 393	21 393	0,0 %
Funksjon: 215 Skolefritidstilbud						
Utgifter	3 053	3 194	3 194	3 194	3 194	0,0 %
Sum funksjon: 215 Skolefritidstilbud	3 053	3 194	3 194	3 194	3 194	0,0 %
Sum virksomhet: 207 Grannes skole	23 099	24 587	24 587	24 587	24 587	0,0 %
Virksomhet: 208 Storevarden skole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	14 563	16 065	16 065	16 065	16 065	0,0 %
Inntekter	-195	-201	-201	-201	-201	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	14 368	15 864	15 864	15 864	15 864	0,0 %
Sum virksomhet: 208 Storevarden skole	14 368	15 864	15 864	15 864	15 864	0,0 %
Virksomhet: 209 Sola ungdomsskole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	33 613	36 751	36 751	36 751	36 751	0,0 %
Inntekter	-31	-31	-31	-31	-31	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	33 582	36 720	36 720	36 720	36 720	0,0 %
Sum virksomhet: 209 Sola ungdomsskole	33 582	36 720	36 720	36 720	36 720	0,0 %
Virksomhet: 210 Tananger ungdomsskole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	20 271	21 542	21 542	21 542	21 542	0,0 %
Inntekter	-200	-206	-206	-206	-206	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	20 071	21 336	21 336	21 336	21 336	0,0 %
Sum virksomhet: 210 Tananger ungdomsskole	20 071	21 336	21 336	21 336	21 336	0,0 %
Virksomhet: 211 Sande skole						
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	26 069	27 948	27 948	27 948	27 948	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	26 069	27 948	27 948	27 948	27 948	0,0 %
Funksjon: 213 Voksenopplæring						
Utgifter	7 152	7 734	7 734	7 734	7 734	0,0 %
Inntekter	-4 600	-4 738	-4 738	-4 738	-4 738	0,0 %
Sum funksjon: 213 Voksenopplæring	2 552	2 996	2 996	2 996	2 996	0,0 %
Sum virksomhet: 211 Sande skole	28 621	30 944	30 944	30 944	30 944	0,0 %
Virksomhet: 239 Sola PPT						
Funksjon: 120 Administrasjon						
Utgifter	229	244	244	244	244	0,0 %
Sum funksjon: 120 Administrasjon	229	244	244	244	244	0,0 %
Funksjon: 202 Grunnskole						
Utgifter	3 692	4 284	4 284	4 284	4 284	0,0 %
Sum funksjon: 202 Grunnskole	3 692	4 284	4 284	4 284	4 284	0,0 %
Funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn						
Utgifter	545	575	575	575	575	0,0 %
Sum funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn	545	575	575	575	575	0,0 %
Funksjon: 213 Voksenopplæring						
Utgifter	588	619	619	619	619	0,0 %
Sum funksjon: 213 Voksenopplæring	588	619	619	619	619	0,0 %
Sum virksomhet: 239 Sola PPT	5 054	5 722	5 722	5 722	5 722	0,0 %
Virksomhet: 251 Havnealléen barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	8 945	9 368	9 368	9 368	9 368	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Inntekter	-7 943	-2 127	-2 127	-2 127	-2 127	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	1 002	7 241	7 241	7 241	7 241	0,0 %
Sum virksomhet: 251 Havnealléen barnehage	1 002	7 241	7 241	7 241	7 241	0,0 %
Virksomhet: 252 Sande barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	6 139	6 012	6 012	6 012	6 012	0,0 %
Inntekter	-5 117	-1 555	-1 555	-1 555	-1 555	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	1 022	4 457	4 457	4 457	4 457	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	31	32	32	32	32	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	31	32	32	32	32	0,0 %
Sum virksomhet: 252 Sande barnehage	1 053	4 489	4 489	4 489	4 489	0,0 %
Virksomhet: 253 Tananger barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	3 306	3 469	3 469	3 469	3 469	0,0 %
Inntekter	-2 870	-982	-982	-982	-982	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	436	2 487	2 487	2 487	2 487	0,0 %
Sum virksomhet: 253 Tananger barnehage	436	2 487	2 487	2 487	2 487	0,0 %
Virksomhet: 254 Sørnes barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	4 880	6 022	6 022	6 022	6 022	0,0 %
Inntekter	-3 958	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	922	4 674	4 674	4 674	4 674	0,0 %
Sum virksomhet: 254 Sørnes barnehage	922	4 674	4 674	4 674	4 674	0,0 %
Virksomhet: 257 Snøde barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	7 979	8 148	8 148	8 148	8 148	0,0 %
Inntekter	-5 909	-1 718	-1 718	-1 718	-1 718	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	2 070	6 430	6 430	6 430	6 430	0,0 %
Sum virksomhet: 257 Snøde barnehage	2 070	6 430	6 430	6 430	6 430	0,0 %
Virksomhet: 258 Grannes barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	7 805	8 128	8 128	8 128	8 128	0,0 %
Inntekter	-6 303	-1 869	-1 869	-1 869	-1 869	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	1 502	6 259	6 259	6 259	6 259	0,0 %
Sum virksomhet: 258 Grannes barnehage	1 502	6 259	6 259	6 259	6 259	0,0 %
Virksomhet: 259 Risnes barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	4 829	4 938	4 938	4 938	4 938	0,0 %
Inntekter	-3 896	-1 201	-1 201	-1 201	-1 201	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	933	3 737	3 737	3 737	3 737	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	142	146	146	146	146	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	142	146	146	146	146	0,0 %
Sum virksomhet: 259 Risnes barnehage	1 075	3 883	3 883	3 883	3 883	0,0 %
Virksomhet: 260 Sømme barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	6 538	6 830	6 830	6 830	6 830	0,0 %
Inntekter	-5 532	-1 529	-1 529	-1 529	-1 529	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	1 006	5 301	5 301	5 301	5 301	0,0 %
Sum virksomhet: 260 Sømme barnehage	1 006	5 301	5 301	5 301	5 301	0,0 %
Virksomhet: 261 Røyneberg barnehage						
Funksjon: 201 Førskole						
Utgifter	9 854	10 140	10 140	10 140	10 140	0,0 %
Inntekter	-7 530	-2 019	-2 019	-2 019	-2 019	0,0 %
Sum funksjon: 201 Førskole	2 324	8 121	8 121	8 121	8 121	0,0 %
Funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn						
Utgifter	1 293	1 526	1 526	1 526	1 526	0,0 %
Inntekter	-930	-13	-13	-13	-13	0,0 %
Sum funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn	363	1 513	1 513	1 513	1 513	0,0 %
Sum virksomhet: 261 Røyneberg barnehage	2 687	9 634	9 634	9 634	9 634	0,0 %
Virksomhet: 262 Dravhaug barnehage						

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	5 292	5 448	5 448	5 448	5 448	0,0 %
	Inntekter	-4 212	-1 118	-1 118	-1 118	-1 118	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	1 080	4 330	4 330	4 330	4 330	0,0 %
	Sum virksomhet: 262 Dravhaug barnehage	1 080	4 330	4 330	4 330	4 330	0,0 %
Virksomhet:	263 Tjelta barnehage						
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	9 694	10 038	10 038	10 038	10 038	0,0 %
	Inntekter	-8 145	-2 210	-2 210	-2 210	-2 210	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	1 549	7 828	7 828	7 828	7 828	0,0 %
	Sum virksomhet: 263 Tjelta barnehage	1 549	7 828	7 828	7 828	7 828	0,0 %
Virksomhet:	264 Øygarden barnehage						
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	3 341	3 630	3 630	3 630	3 630	0,0 %
	Inntekter	-2 639	-820	-820	-820	-820	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	702	2 810	2 810	2 810	2 810	0,0 %
Funksjon:	211 Styrket tilbud til førskolebarn						
	Utgifter	1 038	1 104	1 104	1 104	1 104	0,0 %
	Inntekter	-896	-195	-195	-195	-195	0,0 %
	Sum funksjon: 211 Styrket tilbud til førskolebarn	142	909	909	909	909	0,0 %
	Sum virksomhet: 264 Øygarden barnehage	844	3 719	3 719	3 719	3 719	0,0 %
Virksomhet:	265 Eikeberget barnehage						
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	7 235	7 513	7 513	7 513	7 513	0,0 %
	Inntekter	-6 571	-1 848	-1 848	-1 848	-1 848	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	664	5 665	5 665	5 665	5 665	0,0 %
	Sum virksomhet: 265 Eikeberget barnehage	664	5 665	5 665	5 665	5 665	0,0 %
Virksomhet:	266 Høgeholen barnehage						
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	9 446	8 522	8 522	8 522	8 522	0,0 %
	Inntekter	-6 052	-1 692	-1 692	-1 692	-1 692	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	3 394	6 830	6 830	6 830	6 830	0,0 %
	Sum virksomhet: 266 Høgeholen barnehage	3 394	6 830	6 830	6 830	6 830	0,0 %
Virksomhet:	267 Skjalgstova barnehage						
Funksjon:	201 Førskole						
	Utgifter	8 305	7 525	7 525	7 525	7 525	0,0 %
	Inntekter	-7 943	-1 501	-1 501	-1 501	-1 501	0,0 %
	Sum funksjon: 201 Førskole	362	6 024	6 024	6 024	6 024	0,0 %
	Sum virksomhet: 267 Skjalgstova barnehage	362	6 024	6 024	6 024	6 024	0,0 %
Virksomhet:	281 Barnevern						
Funksjon:	232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenester						
	Utgifter	283	316	316	316	316	0,0 %
	Sum funksjon: 232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenester	283	316	316	316	316	0,0 %
Funksjon:	243 Tilbud til personer med rusproblemer						
	Utgifter	458	547	547	547	547	0,0 %
	Sum funksjon: 243 Tilbud til personer med rusproblemer	458	547	547	547	547	0,0 %
Funksjon:	244 Barneverntjeneste						
	Utgifter	7 818	8 106	8 106	8 106	8 106	0,0 %
	Sum funksjon: 244 Barneverntjeneste	7 818	8 106	8 106	8 106	8 106	0,0 %
Funksjon:	251 Barneverntiltak i familien						
	Utgifter	5 137	5 283	5 283	5 283	5 283	0,0 %
	Sum funksjon: 251 Barneverntiltak i familien	5 137	5 283	5 283	5 283	5 283	0,0 %
Funksjon:	252 Barneverntiltak utenfor familien						
	Utgifter	13 103	13 458	13 458	13 458	13 458	0,0 %
	Inntekter	-1 108	-1 141	-1 141	-1 141	-1 141	0,0 %
	Sum funksjon: 252 Barneverntiltak utenfor familien	11 995	12 317	12 317	12 317	12 317	0,0 %
	Sum virksomhet: 281 Barnevern	25 691	26 569	26 569	26 569	26 569	0,0 %
Virksomhet:	291 Helsestasjon						
Funksjon:	232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenester						
	Utgifter	9 223	10 162	10 162	10 162	10 162	0,0 %
	Inntekter	-94	-97	-97	-97	-97	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Sum funksjon: 232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenere	9 129	10 065	10 065	10 065	10 065	0,0 %
Sum virksomhet: 291 Helsestasjon	9 129	10 065	10 065	10 065	10 065	0,0 %
TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR						
Virksomhet: 301 Sola sjukeheim						
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	2 404	2 521	2 521	2 521	2 521	0,0 %
Inntekter	-261	-266	-266	-266	-266	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	2 143	2 255	2 255	2 255	2 255	0,0 %
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	1 591	1 611	1 611	1 611	1 611	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	1 591	1 611	1 611	1 611	1 611	0,0 %
Funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.						
Utgifter	59 155	62 177	62 177	62 177	62 177	0,0 %
Inntekter	-6 612	-7 758	-7 758	-7 758	-7 758	0,0 %
Sum funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.	52 543	54 419	54 419	54 419	54 419	0,0 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	547	596	596	596	596	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	547	596	596	596	596	0,0 %
Funksjon: 261 Institusjonslokaler						
Utgifter	3 089	3 195	3 195	3 195	3 195	0,0 %
Sum funksjon: 261 Institusjonslokaler	3 089	3 195	3 195	3 195	3 195	0,0 %
Sum virksomhet: 301 Sola sjukeheim	59 913	62 076	62 076	62 076	62 076	0,0 %
Virksomhet: 302 Sola bo- og hjemmetjenester						
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	210	218	218	218	218	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	210	218	218	218	218	0,0 %
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	369	419	419	419	419	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	369	419	419	419	419	0,0 %
Funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.						
Utgifter	20 973	21 908	21 908	21 908	21 908	0,0 %
Inntekter	-5 089	-5 272	-5 272	-5 272	-5 272	0,0 %
Sum funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.	15 884	16 636	16 636	16 636	16 636	0,0 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	23 781	24 394	24 394	24 394	24 394	0,0 %
Inntekter	-363	-714	-714	-714	-714	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	23 418	23 680	23 680	23 680	23 680	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	200	205	205	205	205	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	200	205	205	205	205	0,0 %
Sum virksomhet: 302 Sola bo- og hjemmetjenester	40 081	41 158	41 158	41 158	41 158	0,0 %
Virksomhet: 303 Tananger bo- og hjemmetjenester						
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	2 760	2 680	2 680	2 680	2 680	0,0 %
Inntekter	-117	-118	-118	-118	-118	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	2 643	2 562	2 562	2 562	2 562	0,0 %
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	376	621	621	621	621	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	376	621	621	621	621	0,0 %
Funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.						
Utgifter	22 989	24 251	24 251	24 251	24 251	0,0 %
Inntekter	-3 284	-3 200	-3 200	-3 200	-3 200	0,0 %
Sum funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.	19 705	21 051	21 051	21 051	21 051	0,0 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	16 843	18 414	18 414	18 414	18 414	0,0 %
Inntekter	-208	-172	-172	-172	-172	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	16 635	18 242	18 242	18 242	18 242	0,0 %
Funksjon: 261 Institusjonslokaler						
Utgifter	1 327	1 285	1 285	1 285	1 285	0,0 %
Sum funksjon: 261 Institusjonslokaler	1 327	1 285	1 285	1 285	1 285	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	31	32	32	32	32	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	31	32	32	32	32	0,0 %
Sum virksomhet: 303 Tananger bo- og hjemmetjenester	40 717	43 793	43 793	43 793	43 793	0,0 %
Virksomhet: 311 Avlastningstjenesten						
Funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.						
Utgifter	12 479	14 280	14 280	14 280	14 280	0,0 %
Sum funksjon: 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i inst.	12 479	14 280	14 280	14 280	14 280	0,0 %
Sum virksomhet: 311 Avlastningstjenesten	12 479	14 280	14 280	14 280	14 280	0,0 %
Virksomhet: 321 Miljøtjenesten						
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	4 193	4 411	4 411	4 411	4 411	0,0 %
Inntekter	-26	-27	-27	-27	-27	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	4 167	4 384	4 384	4 384	4 384	0,0 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	45 858	47 646	47 646	47 646	47 646	0,0 %
Inntekter	-95	-97	-97	-97	-97	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	45 763	47 549	47 549	47 549	47 549	0,0 %
Sum virksomhet: 321 Miljøtjenesten	49 930	51 933	51 933	51 933	51 933	0,0 %
Virksomhet: 331 Psykisk helsearbeid						
Funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
Utgifter	1 915	1 893	1 893	1 893	1 893	0,0 %
Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	1 915	1 893	1 893	1 893	1 893	0,0 %
Funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.						
Utgifter	18 977	21 134	21 134	21 134	21 134	0,0 %
Inntekter	-32	-33	-33	-33	-33	0,0 %
Sum funksjon: 254 Kjernetj. pleie/omsorg/hjelp til hjemmeh.	18 945	21 101	21 101	21 101	21 101	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	1 158	893	893	893	893	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	1 158	893	893	893	893	0,0 %
Sum virksomhet: 331 Psykisk helsearbeid	22 018	23 887	23 887	23 887	23 887	0,0 %
Virksomhet: 341 Sosiale tjenester						
Funksjon: 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.						
Utgifter	4 830	4 558	4 558	4 558	4 558	0,0 %
Inntekter	-70	-70	-70	-70	-70	0,0 %
Sum funksjon: 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	4 760	4 488	4 488	4 488	4 488	0,0 %
Funksjon: 243 Tilbud til personer med rusproblemer						
Utgifter	2 412	2 992	2 992	2 992	2 992	0,0 %
Sum funksjon: 243 Tilbud til personer med rusproblemer	2 412	2 992	2 992	2 992	2 992	0,0 %
Funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak						
Utgifter	769	715	715	715	715	0,0 %
Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	769	715	715	715	715	0,0 %
Funksjon: 275 Introduksjonsordningen						
Utgifter	3 353	4 487	4 487	4 487	4 487	0,0 %
Inntekter	0	-100	-100	-100	-100	0,0 %
Sum funksjon: 275 Introduksjonsordningen	3 353	4 387	4 387	4 387	4 387	0,0 %
Funksjon: 276 Kvalifiseringsordningen						
Utgifter	0	5 059	4 800	4 800	4 800	-5,1 %
Sum funksjon: 276 Kvalifiseringsordningen	0	5 059	4 800	4 800	4 800	-5,1 %
Funksjon: 281 Økonomisk sosialhjelp						
Utgifter	15 978	17 008	17 008	17 008	17 008	0,0 %
Inntekter	-560	-575	-575	-575	-575	0,0 %
Sum funksjon: 281 Økonomisk sosialhjelp	15 418	16 433	16 433	16 433	16 433	0,0 %
Sum virksomhet: 341 Sosiale tjenester	26 712	34 074	33 815	33 815	33 815	-0,8 %
Virksomhet: 351 Fysio-/ergoterapi						
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	8 020	8 826	8 826	8 826	8 826	0,0 %
Inntekter	-1 306	-1 348	-1 348	-1 348	-1 348	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	6 714	7 478	7 478	7 478	7 478	0,0 %
Sum virksomhet: 351 Fysio-/ergoterapi	6 714	7 478	7 478	7 478	7 478	0,0 %

TJENESTEOMRÅDE KULTUR OG SAMFUNNSUTVIKLING

Virksomhet: 401 Eiendomsdrift						
Funksjon: 121 Forvaltn.utg. i eiendomsforvaltningen						
Utgifter	6 337	10 275	10 275	10 275	10 275	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

	Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Sum funksjon: 121 Forvaltn.utg. i eiendomsforvaltningen	6 337	10 275	10 275	10 275	10 275	0,0 %
Funksjon: 130 Administrasjonslokaler						
Utgifter	5 849	6 273	6 273	6 273	6 273	0,0 %
Inntekter	-1 392	-1 421	-1 383	-1 383	-1 383	2,7 %
Sum funksjon: 130 Administrasjonslokaler	4 457	4 852	4 890	4 890	4 890	0,8 %
Funksjon: 190 Interne serviceenheter						
Utgifter	2 063	2 284	2 284	2 284	2 284	0,0 %
Inntekter	-2 238	-2 284	-2 284	-2 284	-2 284	0,0 %
Sum funksjon: 190 Interne serviceenheter	-175	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon: 213 Voksenopplæring						
Utgifter	1 766	1 813	1 813	1 813	1 813	0,0 %
Sum funksjon: 213 Voksenopplæring	1 766	1 813	1 813	1 813	1 813	0,0 %
Funksjon: 221 Førskolelokaler og skyss						
Utgifter	10 800	12 086	12 086	12 086	12 086	0,0 %
Inntekter	-1 140	-760	-513	-513	-513	32,5 %
Sum funksjon: 221 Førskolelokaler og skyss	9 660	11 326	11 573	11 573	11 573	2,2 %
Funksjon: 222 Skolelokaler						
Utgifter	22 863	25 513	25 513	24 913	24 913	-2,4 %
Inntekter	-1 263	-1 908	-1 540	-1 435	-1 264	33,8 %
Sum funksjon: 222 Skolelokaler	21 600	23 605	23 973	23 478	23 649	0,2 %
Funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering						
Utgifter	67	68	68	68	68	0,0 %
Sum funksjon: 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	67	68	68	68	68	0,0 %
Funksjon: 244 Barneverntjeneste						
Utgifter	93	105	105	105	105	0,0 %
Inntekter	-20	-21	-21	-21	-21	0,0 %
Sum funksjon: 244 Barneverntjeneste	73	84	84	84	84	0,0 %
Funksjon: 261 Institusjonslokaler						
Utgifter	6 069	6 886	6 886	6 886	6 886	0,0 %
Inntekter	-1 420	-1 642	-1 496	-1 496	-1 496	8,9 %
Sum funksjon: 261 Institusjonslokaler	4 649	5 244	5 390	5 390	5 390	2,8 %
Funksjon: 265 Kommunalt disponerte boliger						
Utgifter	6 285	8 748	8 222	8 222	8 222	-6,0 %
Inntekter	-9 302	-10 724	-9 878	-9 878	-9 878	7,9 %
Sum funksjon: 265 Kommunalt disponerte boliger	-3 017	-1 976	-1 656	-1 656	-1 656	16,2 %
Funksjon: 283 Bistand til etabl. og oppretth. av egen bolig						
Utgifter	300	300	300	300	300	0,0 %
Inntekter	-300	-300	-300	-300	-300	0,0 %
Sum funksjon: 283 Bistand til etabl. og oppretth. av egen bolig	0	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon: 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak						
Inntekter	-100	-198	-198	-198	-198	0,0 %
Sum funksjon: 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-100	-198	-198	-198	-198	0,0 %
Funksjon: 325 Tilrettel. og bistand for næringslivet						
Inntekter	-210	-216	-216	-216	-216	0,0 %
Sum funksjon: 325 Tilrettel. og bistand for næringslivet	-210	-216	-216	-216	-216	0,0 %
Funksjon: 335 Rekreasjon i tettsted						
Utgifter	4 408	4 618	4 618	4 618	4 618	0,0 %
Inntekter	-480	-480	-640	-480	-640	-33,3 %
Sum funksjon: 335 Rekreasjon i tettsted	3 928	4 138	3 978	4 138	3 978	-3,9 %
Funksjon: 360 Naturforvaltning og friluftsliv						
Utgifter	748	762	762	762	762	0,0 %
Inntekter	-610	-1 457	-2 136	-2 763	-711	51,2 %
Sum funksjon: 360 Naturforvaltning og friluftsliv	138	-695	-1 374	-2 001	51	107,3 %
Funksjon: 365 Kultuminnevern						
Inntekter	-190	0	-200	0	0	0,0 %
Sum funksjon: 365 Kultuminnevern	-190	0	-200	0	0	0,0 %
Funksjon: 380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg						
Inntekter	0	-76	-95	-95	0	100,0 %
Sum funksjon: 380 Idrett/tilskudd andres idrettsanlegg	0	-76	-95	-95	0	100,0 %
Funksjon: 381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg						
Utgifter	15 898	17 610	17 610	17 610	17 610	0,0 %
Inntekter	-7 654	-8 365	-7 960	-6 912	-7 032	15,9 %
Sum funksjon: 381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg	8 244	9 245	9 650	10 698	10 578	14,4 %
Funksjon: 386 Kommunale kulturbygg						
Utgifter	3 092	3 386	3 386	3 386	3 386	0,0 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
	Sum funksjon: 386 Kommunale kulturbygg	3 092	3 386	3 386	3 386	3 386	0,0 %
Funksjon:	390 Den norske kirke						
	Utgifter	32	41	41	41	41	0,0 %
	Inntekter	-212	-218	-218	-218	-218	0,0 %
	Sum funksjon: 390 Den norske kirke	-180	-177	-177	-177	-177	0,0 %
Funksjon:	393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier						
	Utgifter	1 506	1 554	1 554	1 554	1 554	0,0 %
	Inntekter	-31	-32	-32	-32	-32	0,0 %
	Sum funksjon: 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	1 475	1 522	1 522	1 522	1 522	0,0 %
	Sum virksomhet: 401 Eiendomsdrift	61 614	72 220	72 686	72 972	75 010	3,9 %
Virksomhet:	402 Eiendomsutvikling						
Funksjon:	130 Administrasjonslokaler						
	Inntekter	-1 390	-190	-4 940	-14 440	-8 360	-4300,0 %
	Sum funksjon: 130 Administrasjonslokaler	-1 390	-190	-4 940	-14 440	-8 360	-4300,0 %
Funksjon:	221 Førskolelokaler og skyss						
	Inntekter	-1 900	0	-1 900	-2 850	0	0,0 %
	Sum funksjon: 221 Førskolelokaler og skyss	-1 900	0	-1 900	-2 850	0	0,0 %
Funksjon:	222 Skolelokaler						
	Inntekter	-7 258	-19 513	-14 079	-5 320	-7 125	63,5 %
	Sum funksjon: 222 Skolelokaler	-7 258	-19 513	-14 079	-5 320	-7 125	63,5 %
Funksjon:	231 Aktivitetstilbud barn og unge						
	Inntekter	0	-323	0	0	0	100,0 %
	Sum funksjon: 231 Aktivitetstilbud barn og unge	0	-323	0	0	0	100,0 %
Funksjon:	232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenere						
	Inntekter	0	0	0	0	-380	0,0 %
	Sum funksjon: 232 Forebygging - skole og helsestasjonstjenere	0	0	0	0	-380	0,0 %
Funksjon:	261 Institusjonslokaler						
	Inntekter	-4 180	-2 850	-4 446	0	0	100,0 %
	Sum funksjon: 261 Institusjonslokaler	-4 180	-2 850	-4 446	0	0	100,0 %
Funksjon:	315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak						
	Inntekter	-1 890	-1 995	0	-5 700	-40 375	-1923,8 %
	Sum funksjon: 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-1 890	-1 995	0	-5 700	-40 375	-1923,8 %
Funksjon:	365 Kultuminnevern						
	Inntekter	-114	0	0	0	0	0,0 %
	Sum funksjon: 365 Kultuminnevern	-114	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon:	381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg						
	Inntekter	-2 565	-4 940	-2 584	-950	0	100,0 %
	Sum funksjon: 381 Kommunale idrettsbygg/-anlegg	-2 565	-4 940	-2 584	-950	0	100,0 %
Funksjon:	386 Kommunale kulturbygg						
	Inntekter	-285	-817	-380	0	0	100,0 %
	Sum funksjon: 386 Kommunale kulturbygg	-285	-817	-380	0	0	100,0 %
	Sum virksomhet: 402 Eiendomsutvikling	-19 582	-30 628	-28 329	-29 260	-56 240	-83,6 %
Virksomhet:	411 Kommunalteknikk						
Funksjon:	190 Interne serviceenheter						
	Utgifter	9 311	9 439	9 597	9 740	9 946	5,4 %
	Inntekter	-9 311	-9 439	-9 597	-9 740	-9 946	-5,4 %
	Sum funksjon: 190 Interne serviceenheter	0	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon:	333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.						
	Utgifter	9 040	9 233	9 233	9 233	9 233	0,0 %
	Inntekter	-1 248	-3 275	-1 609	-1 609	-1 609	50,9 %
	Sum funksjon: 333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.	7 792	5 958	7 624	7 624	7 624	28,0 %
Funksjon:	340 Produksjon av vann						
	Utgifter	9 075	9 400	10 570	11 515	12 260	30,4 %
	Sum funksjon: 340 Produksjon av vann	9 075	9 400	10 570	11 515	12 260	30,4 %
Funksjon:	345 Distribusjon av vann						
	Utgifter	14 466	14 531	15 339	16 280	17 252	18,7 %
	Inntekter	-23 541	-23 931	-25 909	-27 795	-29 512	-23,3 %
	Sum funksjon: 345 Distribusjon av vann	-9 075	-9 400	-10 570	-11 515	-12 260	-30,4 %
Funksjon:	350 Avløpsrensing						
	Utgifter	7 100	8 145	8 895	9 575	10 267	26,1 %
	Sum funksjon: 350 Avløpsrensing	7 100	8 145	8 895	9 575	10 267	26,1 %
Funksjon:	353 Avløpsnett / innsamling av avløpsvann						
	Utgifter	19 809	20 097	21 669	22 923	24 285	20,8 %

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
	Inntekter	-26 909	-28 242	-30 564	-32 498	-34 552	-22,3 %
	Sum funksjon: 353 Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-7 100	-8 145	-8 895	-9 575	-10 267	-26,1 %
Funksjon:	354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.						
	Utgifter	400	400	400	400	400	0,0 %
	Inntekter	-400	-400	-400	-400	-400	0,0 %
	Sum funksjon: 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	0	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon:	355 Innsamling av husholdningsavfall						
	Utgifter	9 633	9 908	9 988	10 118	10 224	3,2 %
	Inntekter	-16 358	-18 008	-18 238	-18 518	-18 774	-4,3 %
	Sum funksjon: 355 Innsamling av husholdningsavfall	-6 725	-8 100	-8 250	-8 400	-8 550	-5,6 %
Funksjon:	357 Gjenvinning og sluttbeh. av hush.avfall						
	Utgifter	6 725	8 100	8 250	8 400	8 550	5,6 %
	Sum funksjon: 357 Gjenvinning og sluttbeh. av hush.avfall	6 725	8 100	8 250	8 400	8 550	5,6 %
	Sum virksomhet: 411 Kommunalteknikk	7 792	5 958	7 624	7 624	7 624	28,0 %
Virksomhet:	421 Areal						
Funksjon:	120 Administrasjon						
	Utgifter	813	29	29	29	29	0,0 %
	Sum funksjon: 120 Administrasjon	813	29	29	29	29	0,0 %
Funksjon:	301 Plansaksbehandling						
	Utgifter	5 829	6 469	6 369	6 869	7 169	10,8 %
	Inntekter	-2 851	-2 937	-2 937	-2 937	-2 937	0,0 %
	Sum funksjon: 301 Plansaksbehandling	2 978	3 532	3 432	3 932	4 232	19,8 %
Funksjon:	302 Bygge-/delesaksbehandling og seksjonering						
	Utgifter	3 971	4 377	4 377	4 377	4 377	0,0 %
	Inntekter	-4 816	-4 960	-4 960	-4 960	-4 960	0,0 %
	Sum funksjon: 302 Bygge-/delesaksbehandling og seksjonering	-845	-583	-583	-583	-583	0,0 %
Funksjon:	303 Kart og oppmåling						
	Utgifter	3 205	3 470	3 450	3 450	3 450	-0,6 %
	Inntekter	-2 019	-2 080	-2 080	-2 080	-2 080	0,0 %
	Sum funksjon: 303 Kart og oppmåling	1 186	1 390	1 370	1 370	1 370	-1,4 %
Funksjon:	325 Tilrettel. og bistand for næringslivet						
	Inntekter	-15	0	0	0	0	0,0 %
	Sum funksjon: 325 Tilrettel. og bistand for næringslivet	-15	0	0	0	0	0,0 %
Funksjon:	329 Landbruksforv. og landbruksbas. næringsutv.						
	Utgifter	962	1 152	1 152	1 152	1 152	0,0 %
	Inntekter	-10	0	0	0	0	0,0 %
	Sum funksjon: 329 Landbruksforv. og landbruksbas. næringsutv.	952	1 152	1 152	1 152	1 152	0,0 %
Funksjon:	333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.						
	Inntekter	-100	-95	-95	-95	-95	0,0 %
	Sum funksjon: 333 Komm. veier, nyanlegg, drift og vedlikeh.	-100	-95	-95	-95	-95	0,0 %
Funksjon:	353 Avløpsnett / innsamling av avløpsvann						
	Utgifter	0	0	1 500	1 500	1 500	0,0 %
	Sum funksjon: 353 Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	0	0	1 500	1 500	1 500	0,0 %
Funksjon:	360 Naturforvaltning og friluftsliv						
	Utgifter	1 860	364	364	364	364	0,0 %
	Sum funksjon: 360 Naturforvaltning og friluftsliv	1 860	364	364	364	364	0,0 %
	Sum virksomhet: 421 Areal	6 829	5 789	7 169	7 669	7 969	37,7 %
Virksomhet:	431 Fritid						
Funksjon:	231 Aktivitetstilbud barn og unge						
	Utgifter	6 229	6 630	6 630	6 630	6 630	0,0 %
	Inntekter	-60	-62	-62	-62	-62	0,0 %
	Sum funksjon: 231 Aktivitetstilbud barn og unge	6 169	6 568	6 568	6 568	6 568	0,0 %
Funksjon:	234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.						
	Utgifter	557	651	651	651	651	0,0 %
	Sum funksjon: 234 Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	557	651	651	651	651	0,0 %
Funksjon:	385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg						
	Utgifter	183	182	182	182	182	0,0 %
	Inntekter	-30	-31	-31	-31	-31	0,0 %
	Sum funksjon: 385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	153	151	151	151	151	0,0 %
	Sum virksomhet: 431 Fritid	6 879	7 370	7 370	7 370	7 370	0,0 %
Virksomhet:	432 Bibliotek						

Supplement til vedlegg 5
Per virksomhet per funksjon

		Budsjett 2010	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økning 2011-2014
Funksjon:	273 Kommunale sysselsettingstiltak						
	Utgifter	31	32	32	32	32	0,0 %
	Sum funksjon: 273 Kommunale sysselsettingstiltak	31	32	32	32	32	0,0 %
Funksjon:	370 Bibliotek						
	Utgifter	5 677	5 614	5 614	5 614	5 614	0,0 %
	Inntekter	-284	-289	-289	-289	-289	0,0 %
	Sum funksjon: 370 Bibliotek	5 393	5 325	5 325	5 325	5 325	0,0 %
	Sum virksomhet: 432 Bibliotek	5 424	5 357	5 357	5 357	5 357	0,0 %
Virksomhet:	433 Kulturskole						
Funksjon:	231 Aktivitetstilbud barn og unge						
	Utgifter	38	39	39	39	39	0,0 %
	Sum funksjon: 231 Aktivitetstilbud barn og unge	38	39	39	39	39	0,0 %
Funksjon:	383 Musikk- og kulturskoler						
	Utgifter	8 804	9 376	9 376	9 376	9 376	0,0 %
	Inntekter	-1 726	-1 777	-1 777	-1 777	-1 777	0,0 %
	Sum funksjon: 383 Musikk- og kulturskoler	7 078	7 599	7 599	7 599	7 599	0,0 %
	Sum virksomhet: 433 Kulturskole	7 116	7 638	7 638	7 638	7 638	0,0 %
Virksomhet:	434 Arrangement og utleie (kulturhuset)						
Funksjon:	385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg						
	Utgifter	4 995	5 124	5 124	5 124	5 124	0,0 %
	Inntekter	-2 793	-2 850	-2 850	-2 850	-2 850	0,0 %
	Sum funksjon: 385 Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	2 202	2 274	2 274	2 274	2 274	0,0 %
	Sum virksomhet: 434 Arrangement og utleie (kulturhuset)	2 202	2 274	2 274	2 274	2 274	0,0 %
FORDELTE UTGIFTER							
Funksjon:	998 Ikke fordelte utg. (ikke Kostra-funksjon)						
	Utgifter	18 415	21 369	21 369	21 369	21 369	0,0 %
	Sum funksjon: 998 Ikke fordelte utg. (ikke Kostra-funksjon)	18 415	21 369	21 369	21 369	21 369	0,0 %
	Sum Fordelte utgifter	18 415	21 369	21 369	21 369	21 369	0,0 %
	T O T A L T	768 571	968 609	972 663	967 206	929 508	-4,0 %

Vedlegg 6
Budsjettskjema 2A - investering

	Regnskap 2009	Budsjett 2010 opprinnelig	Budsjett 2010 m/endringer	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Investeringer i anleggsmidler	195 635 572	343 865 000	360 490 000	377 065 000	257 128 000	241 600 000	384 028 000
Utlån og forskutteringer	24 093 080	0	6 400 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	5 038 134	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Avsetninger	6 784 564	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	231 551 350	348 865 000	371 890 000	382 065 000	262 128 000	246 600 000	389 028 000
Finansiert slik:							
4 Bruk av lånemidler	112 717 719	268 521 000	284 411 000	298 743 000	198 865 000	160 043 000	214 358 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	169 728	0	0	15 000 000	5 000 000	20 000 000	43 000 000
1 Tilskudd til investeringer	4 885 930	15 600 000	15 600 000	11 232 000	2 700 000	9 000 000	41 300 000
2 Mottatte avdrag på lån og refusjoner	21 656 788	19 341 000	16 841 000	31 239 000	24 354 000	16 491 000	14 206 000
Andre inntekter	161 060	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	139 591 225	303 462 000	316 852 000	356 214 000	230 919 000	205 534 000	312 864 000
3 Overført fra driftsbudsjettet	55 396 641	45 403 000	49 153 000	25 851 000	31 209 000	41 066 000	76 164 000
Bruk av avsetninger	36 563 484	0	5 885 000	0	0	0	0
Sum finansiering	231 551 350	348 865 000	371 890 000	382 065 000	262 128 000	246 600 000	389 028 000
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0	0
1 Boligtilskudd og oppstarts-/investeringstilskudd reformer - her omsorgsplan 2015, andre investeringstilskudd							
2 Spillemidler, trafikksikkerhetsmidler, avdrag Lyse og etableringslån/startlån							
3 Herav momskompensasjon fra anskaffelser i investeringsregnskapet				40 851 000	36 209 000	36 066 000	61 164 000
3 Herav overføringer fra drift til investeringer ekskl. momskompensasjon				-15 000 000	-5 000 000	5 000 000	15 000 000
4 Inkludert forutsatte mellomfinansieringslån				60 000 000	0	0	0

Vedlegg 7
Budsjettskjema 2B - investering

	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå				
Prosjekt: 19601 IKT-investering strategisk	2 000 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Prosjekt: 29602 Datamaskiner/fornyning skoler	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Prosjekt: 29614 Skadberg skole, instr./utstyr kulturskolelok. (fra 12)	0	400 000	0	0
Prosjekt: 39609 Inventar institusjoner	400 000	400 000	400 000	400 000
Prosjekt: 49029 Sola kulturhus, nytt scenegulv	850 000	0	0	0
Prosjekt: 49617 Sola kulturskole, fornyelse utstyr/instr.	200 000	200 000	200 000	300 000
Prosjekt: 49631 Tananger bibliotek, inventar tilbygg	250 000	0	0	0
Prosjekt: 49632 Utstyr Guffen lyd (fra 12)	0	100 000	0	0
Prosjekt: <u>Nye prosjekter anbefalt i egen oversikt</u>	630 000	1 160 000	720 000	1 400 000
Sum ansvar: 12999 Inv. rådmannsnivå	5 830 000	5 360 000	4 420 000	5 200 000
Ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift				
Prosjekt: 19001 Rådhus rehab.	200 000	200 000	200 000	200 000
Prosjekt: 19635 Planlegging/byggeledelse tursti Hafrsfjord	750 000	750 000	0	0
Prosjekt: 29012 Skoler rehab.	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 29016 Barnehager rehab.	1 000 000	700 000	700 000	700 000
Prosjekt: 29018 Barnehager, forskriftsm. rehab. utemiljø	3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Prosjekt: 29056 Skoler rehab. utemiljø	3 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 29062 SFO, mindre tilbygg/ombygginger	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 39015 Soltun ald.pensj. rehab./ombygging	200 000	200 000	200 000	200 000
Prosjekt: 39027 TABO, div. ombygginger	500 000	300 000	300 000	300 000
Prosjekt: 39043 Helsehuset, rehab. innemiljø	200 000	0	0	0
Prosjekt: 39065 Sikring av kommunale boliger	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 39069 Trygdeboliger, sprinkling (evt. røykvarslere)	2 350 000	0	0	0
Prosjekt: 49620 Ballbinger (kun budsjett)	0	500 000	500 000	0
Prosjekt: 49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker (splitte prosjekt?)	0	1 000 000	0	0
Prosjekt: 49633 Halfpipe Tananger u-skole	400 000	0	0	0
Prosjekt: 59527 Kommunale idr.anlegg, rehabilitering	1 000 000	700 000	700 000	700 000
Prosjekt: 59606 Friområder/lekeplasser	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Prosjekt: 59638 Maskiner, park og idrett mv.	0	800 000	0	800 000
Prosjekt: 59652 Turveg Hafrsfjord	7 000 000	10 000 000	14 000 000	0
Prosjekt: 59657 Sola stadion, løpebane + diverse	3 700 000	0	0	0
Prosjekt: 59658 Maskiner/tekn. utstyr idrettsanlegg	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 59662 Våganes kunstgressbane	1 752 000	0	0	0
Prosjekt: <u>Nye prosjekter anbefalt i egen oversikt</u>	4 525 000	8 340 000	1 600 000	4 500 000
Sum ansvar: 13999 Inv. Eiendomsdrift	34 077 000	30 990 000	25 700 000	14 900 000
Ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling				
Prosjekt: 19016 Nytt rådhus, trinn I	0	25 000 000	75 000 000	43 000 000
Prosjekt: 19017 Tilrettel. universell utforming komm. bygg	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 19604 Erverv av areal	30 000 000	30 000 000	20 000 000	20 000 000
Prosjekt: 29003 Skadberg skole, begge trinn	105 000 000	30 000 000	0	0
Prosjekt: 29024 Sola u-skole innv./utv. rehab./utbygging	15 000 000	0	0	0
Prosjekt: 29026 Stangeland skole utvidelse/ombygging	0	0	0	20 000 000
Prosjekt: 29044 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse	0	25 000 000	0	0
Prosjekt: 29045 Sola skole, arbeidsrom/møterom/lager/teknolab	0	9 000 000	0	0
Prosjekt: 29060 Grannes skole, ombygging	0	0	3 000 000	0
Prosjekt: 29061 Ny barnehage Myklebust	0	10 000 000	15 000 000	0
Prosjekt: 29616 <u>Røyneberg skole, trafikkklønsning</u>	2 700 000	0	0	0
Prosjekt: 39050 Handl.plan psyk. helse, bokoll., 4 boenh.	8 000 000	0	0	0
Prosjekt: 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum	0	0	30 000 000	210 000 000
Prosjekt: 39055 TABO, utvidelse - evt. nytt sykehjem i Tananger	15 000 000	23 000 000	0	0
Prosjekt: 39059 Boligsos. handl.plan, nye kommunale utleieboliger	10 000 000	0	0	10 000 000
Prosjekt: 39067 Byggepr. Myklebust felt A og B	60 000 000	0	0	0
Prosjekt: 49033 <u>Sola kulturhus, brannsikring</u>	4 300 000	0	0	0
Prosjekt: 59509 Solahallen, rehab. idrettshall	6 000 000	7 000 000	0	0
Prosjekt: 59656 Forvaltning eierandeler Jåsund/Myklebust	600 000	600 000	600 000	0
Prosjekt: <u>Øvrige nye prosjekter anbefalt i egen oversikt</u>	31 700 000	19 100 000	30 000 000	19 500 000
Sum ansvar: 14999 Inv. Eiendomsutvikling	289 300 000	179 700 000	174 600 000	323 500 000

Vedlegg 7
Budsjettskjema 2B - investering

	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk				
Prosjekt: 59021 V95 Utsk. eksist. vankummer	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 59026 Oppgradering utest. vann	400 000	400 000	400 000	400 000
Prosjekt: 59036 V02 Myklebustvegen	3 000 000	2 600 000	0	0
Prosjekt: 59101 A97 Rehab. pumpest.avløp	800 000	800 000	800 000	800 000
Prosjekt: 59102 A98 Tilskudd priv. stikkledninger	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 59114 A135 Tilstandsvurdering tiltak	500 000	500 000	500 000	1 000 000
Prosjekt: 59115 A154 Rafinerivegen (fra 12)	0	1 400 000	2 349 000	0
Prosjekt: 59116 A155 Vigdelsvegen	6 000 000	5 709 000	0	0
Prosjekt: 59206 R116 Renovasjon	250 000	250 000	250 000	250 000
Prosjekt: 59327 VA18 Bergjevegen (fra 12)	0	739 000	3 489 000	0
Prosjekt: 59335 VA111 Uforutsette tiltak	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 59350 VA7 Skibmannsvegen del 2	4 000 000	9 000 000	8 303 000	3 000 000
Prosjekt: 59351 VA56 Sandefeltet	0	5 500 000	3 559 000	0
Prosjekt: 59352 VA151 Sørkolnesvegen (fra 12)	0	0	1 000 000	1 008 000
Prosjekt: 59353 VA152 Kolnesvegen sør (fra 12)	0	0	3 000 000	3 952 000
Prosjekt: 59354 VA153 Kolnesvegen nord (fra 12)	0	0	2 200 000	3 524 000
Prosjekt: 59355 VA 06 Torkelsparken del 1	4 962 000	0	0	0
Prosjekt: 59356 Tiltak ved priv. utbyggingspr.	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Prosjekt: 59357 <u>VA55 Fjordvegen/Skiljåberget</u>	6 446 000	2 000 000	0	0
Prosjekt: 59358 <u>VA Ljosheimvegen/Ljosheimkroken (fra 11)</u>	2 000 000	0	0	0
Prosjekt: 59359 VA40 Grotnes nord (fra 14)	0	0	0	9 185 000
Prosjekt: 59360 VA42 Grotnes sør (fra 14)	0	0	0	5 129 000
Prosjekt: 59404 Gang-/sykkelvei fv379 Vigdelsv.	6 000 000	0	0	0
Prosjekt: 59406 Utsifting gatelys, standardheving	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 59419 Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (kun budsjett)	0	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Prosjekt: 59425 Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Prosjekt: 59426 Gang-/sykkelveg Nordsjøv. (Strandhotellet-Airp.hotellet)	2 000 000	0	0	0
Prosjekt: 59430 Storevarden skole, sikring fortau/vegkryss	800 000	0	0	0
Prosjekt: 59435 <u>Ljosheimfeltet, ny adkomstveg (fra 11)</u>	1 500 000	0	0	0
Prosjekt: 59436 Kommunale veger, datasystem for vedl.hold	230 000	230 000	230 000	230 000
Prosjekt: 59437 Småanlegg veger (busskur mv.)	700 000	700 000	700 000	700 000
Prosjekt: 59901 P107 Biler / større maskiner	600 000	1 600 000	600 000	1 600 000
Prosjekt: 59902 P109 Div. maskiner, utrustning	200 000	150 000	0	150 000
Prosjekt: <u>Øvrige nye prosjekter anbefalt i egen oversikt</u>	970 000	0	0	0
Sum ansvar: 51999 Inv. Komunalteknikk	47 358 000	40 078 000	35 880 000	39 428 000
Ansvar: 52999 Inv. Arealbruk				
Prosjekt: 59410 Trafikksikkerhetsplan, planlegging	500 000	500 000	500 000	500 000
Prosjekt: 59639 Nordjærenpakken, kommunal del	0	500 000	500 000	500 000
Sum ansvar: 52999 Inv. Arealbruk	500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Ansvar: 92000 Finansieringstransaksjoner				
Prosjekt: 19607 Forvaltningslån	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Sum ansvar: 92000 Finansieringstransaksjoner	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
SUM FINANSIERINGSBEHOV	382 065 000	262 128 000	246 600 000	389 028 000

	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Art: 36700 Salg av tomtareal	-15 000 000	-5 000 000	0	0
Art: 36729 Salg av div. kommunale bygg	0	0	-20 000 000	-43 000 000
Art: 37009 Div. ref. fra staten	0	-1 000 000	-1 000 000	0
Art: 37309 Div. refusjon fra fylkeskommuner	-16 898 000	-7 313 000	-1 150 000	-465 000
Art: 37709 Div. refusjon fra andre	-600 000	-2 300 000	-600 000	0
Art: 38100 Oppstartstilskudd	-7 700 000	-2 700 000	-9 000 000	-41 300 000
Art: 38309 Div. inv.tilskudd fra fylkeskommuner	-3 532 000	0	0	0
Art: 39100 Lånemidler	-298 743 000	-198 865 000	-160 043 000	-214 358 000
Art: 39200 Avdrag på utlån	-13 741 000	-13 741 000	-13 741 000	-13 741 000
Art: 39700 Overføring fra driftsregnsk. momskomp.	-40 851 000	-36 209 000	-36 066 000	-61 164 000
Art: 39701 Overføring fra driftsregnsk. tillegg	15 000 000	5 000 000	-5 000 000	-15 000 000
SUM FINANSIERING	-382 065 000	-262 128 000	-246 600 000	-389 028 000

<i>Ikke inkludert over:</i>	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
Art: 30100 Lønn i faste stillinger inv.	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
Art: 36900 Fordelte utgifter (kun tert.avsl.)	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000

Vedlegg 8
Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap 2009	Budsjett 2010 opprinnelig	Budsjett 2010 m/endringer	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
<i>Driftsinntekter</i>							
1 Brukerbetalinger	39 764 349	43 961 000	43 525 000	44 988 000	44 988 000	44 988 000	44 988 000
2 Andre salgs- og leieinntekter	88 350 517	87 348 000	87 317 000	96 070 000	98 501 000	103 487 000	108 346 000
3 Overføringer med krav til motytelse	179 003 567	115 227 000	117 575 000	88 095 000	85 795 000	85 652 000	110 750 000
Rammetilskudd	64 879 831	23 400 000	35 900 000	313 000 000	321 000 000	332 000 000	342 000 000
4 Andre statlige overføringer	147 551 759	150 367 000	142 367 000	36 167 000	37 167 000	38 167 000	39 167 000
Andre overføringer	1 576 809	411 000	411 000	611 000	611 000	611 000	611 000
Skatt på inntekt og formue	662 687 828	766 000 000	746 000 000	684 000 000	701 000 000	719 000 000	737 000 000
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1 183 814 660	1 186 714 000	1 173 095 000	1 262 931 000	1 289 062 000	1 323 905 000	1 382 862 000
<i>Driftsutgifter</i>							
Lønnsutgifter	587 321 365	602 212 000	612 252 000	642 221 000	641 561 000	641 975 000	642 455 000
Sosiale utgifter	142 098 569	159 744 000	161 280 000	182 440 000	182 248 000	182 366 000	182 507 000
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	206 840 745	140 369 000	150 282 120	155 881 000	155 456 000	157 045 000	156 857 000
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	128 602 061	120 276 000	124 017 000	210 637 000	223 062 000	227 697 000	226 344 000
5 Overføringer	131 019 676	149 881 000	129 771 880	47 290 000	37 891 000	28 192 000	19 093 000
6 Avskrivninger	52 570 965	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-31 204 098	-31 473 000	-31 382 000	-33 191 000	-33 333 000	-33 455 000	-33 645 000
Sum driftsutgifter	1 217 249 282	1 141 009 000	1 146 221 000	1 205 278 000	1 206 885 000	1 203 820 000	1 193 611 000
Brutto driftsresultat	-33 434 622	45 705 000	26 874 000	57 653 000	82 177 000	120 085 000	189 251 000
<i>Finansinntekter</i>							
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	70 196 474	50 235 000	48 818 000	51 095 000	52 865 000	52 750 000	52 650 000
Mottatte avdrag på utlån	66 619	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Sum eksterne finansinntekter	70 263 094	50 295 000	48 878 000	51 155 000	52 925 000	52 810 000	52 710 000
<i>Finansutgifter</i>							
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	26 311 533	27 137 000	24 137 000	31 800 000	42 500 000	50 000 000	56 000 000
Avdragsutgifter	30 600 000	29 800 000	29 800 000	33 000 000	39 500 000	44 500 000	48 200 000
Utlån	177 518	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000
Sum eksterne finansutgifter	57 089 052	56 960 000	53 960 000	64 823 000	82 023 000	94 523 000	104 223 000
Resultat eksterne finanstransaksjoner	13 174 042	-6 665 000	-5 082 000	-13 668 000	-29 098 000	-41 713 000	-51 513 000
6 Motpost avskrivninger	52 570 965	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	32 310 385	39 040 000	21 792 000	43 985 000	53 079 000	78 372 000	137 738 000

Vedlegg 8

Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap 2009	Budsjett 2010 opprinnelig	Budsjett 2010 m/endringer	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
<i>Interne finanstransaksjoner</i>							
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	2 289 744	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	9 282 000	97 000	21 095 000	0	942 000	2 527 000	0
Bruk av bundne fond	7 447 156	6 266 000	6 266 000	2 104 000	4 433 000	3 662 000	2 930 000
Bruk av likviditetsreserve	15 777 992	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	34 796 892	6 363 000	27 361 000	2 104 000	5 375 000	6 189 000	2 930 000
Overført til investeringsregnskapet	55 396 641	45 403 000	49 153 000	25 851 000	31 209 000	41 066 000	76 164 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	8 264 069	0	0	7 443 000	0	0	2 459 000
Avsetninger til bundne fond	3 446 567	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	67 107 277	45 403 000	49 153 000	33 294 000	31 209 000	41 066 000	78 623 000
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000

- 1 Inneholder blant annet: Brukerbetalinger barnehage, kulturskole, pleie og omsorg
- 2 Inneholder blant annet: Husleieinntekter, gebyrer vann - avløp - renovasjon og arealbruk
- 3 Inneholder blant annet: Momskompensasjon drift og investeringer, kompensasjonstilskudd fra Husbanken, refusjon lønn fra folketrygden (kun regnskap)
- 4 Inneholder blant annet: Driftstilskudd private barnhager, integreringstilskudd flyktninger
- 5 Inneholder blant annet: Forutsatt omstilling (negativt fortegn), inngående merverdiavgift, økonomisk sosialhjelp, tilskudd kirkelig fellesråd, kommunale foretak og lag/organisasjoner
- 6 Økonomiplanen inneholder ikke avskrivninger, som uansett nulles ut i driftsregnskapet.

Måltall:

Netto driftsresultat uten anbefalte tiltak (i planperioden)	32 310 385	39 040 000	-1 642 000	43 985 000	53 079 000	78 372 000	137 738 000
Anbefalte tiltak i drift i tillegg til renter og avdrag av investeringer				12 795 000	27 245 000	43 495 000	62 045 000
Netto driftsresultat med anbefalte tiltak			-1 642 000	31 190 000	25 834 000	34 877 000	75 693 000
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (uten tiltak)	2,73 %	3,29 %	-0,14 %	3,48 %	4,12 %	5,92 %	9,96 %
Netto driftsutgifter uten avskrivninger i % av skatt og rammetilskudd fra staten	97,37 %	94,21 %	96,56 %	94,22 %	91,96 %	88,57 %	82,46 %
Momskompensasjon fra investeringer (inngår i tallgrunnlaget)			29 153 000	40 851 000	36 209 000	36 066 000	61 164 000
Korrigert netto driftsresultat			-30 795 000	-9 661 000	-10 375 000	-1 189 000	14 529 000
Korrigert netto driftsresultat i prosent (uten momskompensasjon fra investeringer)			-2,63 %	-0,76 %	-0,80 %	-0,09 %	1,05 %
Forutsatt omstillingseffekt (inngår i tallgrunnlaget)				30 000 000	40 000 000	50 000 000	60 000 000
Korrigert netto driftsresultat, uten forutsatt omstillingseffekt				-39 661 000	-50 375 000	-51 189 000	-45 471 000
Korrigert netto driftsresultat i prosent, uten forutsatt omstillingseffekt				-3,14 %	-3,91 %	-3,87 %	-3,29 %

F.sak 137/10, korr.

Vedlegg 9
Økonomisk oversikt - investering

	Regnskap 2009	Budsjett 2010 opprinnelig	Budsjett 2010 m/endringer	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014
<i>Inntekter</i>							
Salg av driftsmidler og fast eiendom	169 728	0	0	15 000 000	5 000 000	20 000 000	43 000 000
Andre salgsinntekter	104 327	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	9 121 911	5 600 000	3 100 000	17 498 000	10 613 000	2 750 000	465 000
Statlige overføringer	4 800 000	15 600 000	15 600 000	7 700 000	2 700 000	9 000 000	41 300 000
Andre overføringer	85 930	0	0	3 532 000	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	56 733	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	14 338 629	21 200 000	18 700 000	43 730 000	18 313 000	31 750 000	84 765 000
<i>Utgifter</i>							
Lønnsutgifter	3 805 707	3 000 000	3 000 000	3 750 000	3 750 000	3 000 000	2 400 000
Sosiale utgifter	1 002 648	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	163 350 166	343 265 000	362 109 000	375 715 000	255 778 000	241 000 000	384 028 000
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	2 398 042	0	0	0	0	0	0
Overføringer	46 513 098	0	-2 219 000	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	61 064	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-21 495 154	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000
Sum utgifter	195 635 572	343 865 000	360 490 000	377 065 000	257 128 000	241 600 000	384 028 000
<i>Finanstransaksjoner</i>							
Avdragsutgifter	5 038 134	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Utlån	23 811 000	0	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	282 080	0	6 400 000	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	3 256 733	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	3 527 831	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	35 915 778	5 000 000	11 400 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Finansieringsbehov	217 212 721	327 665 000	353 190 000	338 335 000	243 815 000	214 850 000	304 263 000
<i>Dekket slik:</i>							
Bruk av lån	112 717 719	268 521 000	284 411 000	298 743 000	198 865 000	160 043 000	214 358 000
Mottatte avdrag på utlån	12 534 877	13 741 000	13 741 000	13 741 000	13 741 000	13 741 000	13 741 000
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	55 396 641	45 403 000	49 153 000	25 851 000	31 209 000	41 066 000	76 164 000
Bruk av disposisjonsfond	31 597 000	0	310 000	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	3 722 227	0	5 575 000	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	1 244 257	0	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	217 212 721	327 665 000	353 190 000	338 335 000	243 815 000	214 850 000	304 263 000
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0	0